Legea 123/2012 energiei electrice şi a gazelor naturale

Legea 123/2012 din 2012.07.16

Legea *123/2012* energiei electrice şi a gazelor naturale

Dată act: 10-iul-2012

Emitent: Parlamentul

Parlamentul României adoptă prezenta lege

TITLUL I: Energia electrică

CAPITOLUL I: Dispoziţii generale

Art. 1: Domeniul de reglementare

(1)Prezentul titlu stabileşte cadrul de reglementare pentru desfăşurarea activităţilor în sectorul energiei electrice şi al energiei termice produse în cogenerare, în vederea utilizării optime a resurselor primare de energie şi a atingerii obiectivelor de securitate energetică, competitivitate şi dezvoltare durabilă în condiţii de accesibilitate, disponibilitate şi suportabilitate a preţurilor şi cu respectarea normelor de siguranţă, calitate şi protecţie a mediului.

(1^1)Se supun dispoziţiilor prezentului titlu grupurile de măsurare a energiei electrice produse, amplasate în instalaţiile utilizatorilor, conform reglementărilor Autorităţii Naţionale de Reglementare în Domeniul Energiei.

(2)**Nu se supun dispoziţiilor prezentului titlu:**

a)grupurile electrogene mobile, instalaţiile electrice amplasate pe vehicule de orice fel.

b)sursele staţionare de energie electrică în curent continuu, dacă nu sunt racordate prin invertoare la Sistemul electroenergetic naţional, denumit în continuare SEN.

Art. 2: Obiectivele activităţilor din domeniul energiei electrice şi al energiei termice produse în cogenerare

Activităţile din domeniul energiei electrice şi al energiei termice produse în cogenerare trebuie să se desfăşoare pentru realizarea următoarelor obiective de bază:

a)asigurarea dezvoltării durabile a economiei naţionale;

b)diversificarea bazei de resurse energetice primare;
c)crearea şi asigurarea funcţionării pieţelor concurenţiale de energie electrică, inclusiv comerţul transfrontalier cu energie electrică;

d)asigurarea accesului nediscriminatoriu şi reglementat al tuturor participanţilor la piaţa de energie electrică şi la reţelele electrice de interes public al consumatorilor, inclusiv al consumatorilor dispecerizabili;

e)transparenţa tarifelor, preţurilor şi taxelor la energie electrică în cadrul unei politici de tarifare, urmărind creşterea eficienţei energetice pe ciclul de producere, transport, distribuţie şi utilizare a energiei electrice;
f)constituirea stocurilor de siguranţă la combustibilii necesari pentru producerea energiei electrice, precum şi a energiei termice produse în cogenerare;
g)asigurarea funcţionării interconectate a SEN cu sistemele electroenergetice ale ţărilor vecine şi cu sistemele electroenergetice din Reţeaua Europeană a Operatorilor de Transport şi Sistem de Energie Electrică - ENTSO-E, denumită în continuare ENTSO-E;
h)îmbunătăţirea competitivităţii pieţei interne de energie electrică şi participarea activă la formarea atât a pieţei regionale, cât şi a pieţei interne de energie a Uniunii Europene şi la dezvoltarea schimburilor transfrontaliere;
i)promovarea utilizării surselor noi şi regenerabile de energie;
j)asigurarea protecţiei mediului la nivel local şi global, în concordanţă cu reglementările legale în vigoare;
k)asigurarea măsurilor de securitate în vederea prevenirii şi combaterii actelor de terorism şi sabotaj asupra infrastructurii SEN;
l)asigurarea siguranţei în funcţionare a SEN;
m)asigurarea siguranţei în alimentarea cu energie electrică a clienţilor finali;
n)promovarea producţiei de energie electrică realizată în sisteme de cogenerare de înaltă eficienţă, asociată energiei termice livrate pentru acoperirea unui consum economic justificat.
o)promovarea cooperării regionale în vederea creşterii securităţii energetice;
p)respectarea drepturilor consumatorilor, privind, în principal: schimbarea efectivă şi cu uşurinţă a furnizorului, accesul la informaţii clare şi inteligibile, transparenţa condiţiilor contractuale, proceduri eficiente de gestionare a plângerilor;
q)asigurarea dezvoltării serviciilor care folosesc resurse de energie descentralizate, precum consumul dispecerizabil şi stocarea energiei.

r)asigurarea investiţiilor în special în producerea de energie variabilă şi flexibilă, în stocarea energiei sau în implementarea electromobilităţii sau în crearea de noi interconexiuni între statele membre ale Uniunii Europene;
s)asigurarea că preţurile la energia electrică reflectă cererea şi oferta reale;

Art. 3

În înţelesul prezentului titlu, termenii şi expresiile de mai jos au următoarele semnificaţii:

1. *acces la reţeaua electrică de interes public* - ansamblul de reguli prin care un terţ îşi exercită dreptul de a se racorda şi de a utiliza, în condiţiile legii, reţelele electrice de transport şi distribuţie;

2. adecvanţă - capacitatea surselor de putere dintr-o zonă de a acoperi consumul din acea zonă;

3. autoritate competentă - Autoritatea Naţională de Reglementare în Domeniul Energiei, denumită în continuare ANRE;

4. acces garantat la reţele electrice - ansamblul de reguli şi condiţii tehnice şi comerciale prin care unor categorii de producători aflate sub incidenţa unei scheme de sprijin adoptate la nivel naţional li se garantează preluarea în reţeaua electrică a unor cantităţi de energie electrică ce au fost contractate pe piaţa concurenţială sau pe baza unor obligaţii de achiziţie stabilite în baza prezentei legi;

5. acces prioritar la reţele electrice - ansamblul de reguli şi condiţii tehnice şi comerciale prin care unor categorii de producători li se asigură posibilitatea preluării în reţea, în orice moment, a energiei electrice produse, în funcţie de capacitatea racordului la reţea şi de disponibilitatea unităţilor/resurselor eligibile, fără a se pune în pericol siguranţa sistemului;

6. agregare - funcţie îndeplinită de o persoană fizică sau juridică care combină sarcinile mai multor clienţi sau energia electrică produsă de mai multe surse în vederea vânzării, a cumpărării sau a licitării pe orice piaţă de energie electrică;

7. agregator independent - participant la piaţă implicat în agregare şi care nu este afiliat furnizorului clientului său;

8. aproape în timp real - în contextul măsurării inteligente, o perioadă scurtă de timp, de obicei de ordinul secundelor sau până la momentul decontării dezechilibrelor de pe piaţa naţională;

9. avarie - evenimentul care se manifestă prin abateri periculoase de la parametrii funcţionali prevăzuţi de normele tehnice în vigoare;

10. branşament - instalaţia de racordare a unui utilizator la reţeaua electrică de joasă tensiune;

11. capacitate de interconexiune - o linie de transport de energie electrică ce traversează sau trece peste graniţa dintre două state şi care face legătura între sistemele de transport naţionale ale acelor state;

11^1. capacitate disponibilă de transport pe reţeaua de fibră optică - segmentul de fibre optice neutilizat al reţelei electrice de transport, definită la pct. 102, care poate fi exploatat în conformitate cu reglementările legale privind accesul şi utilizarea infrastructurii de comunicaţii, pentru asigurarea de servicii de comunicaţii şi transmisii de date;

12. capacitate energetică - instalaţiile de producere a energiei electrice şi/sau energiei termice în cogenerare, reţele electrice şi alte echipamente electroenergetice;

13. cele mai bune tehnici disponibile - în contextul protecţiei şi securităţii datelor într-un mediu de măsurare inteligentă, tehnicile cele mai eficiente, avansate şi adecvate din punct de vedere practic pentru a asigura, în principiu, temeiul pentru respectarea normelor Uniunii Europene în materie de protecţie şi de securitate a datelor;

14. centrală electrică - ansamblul de instalaţii, construcţii şi echipamente necesare pentru producerea de energie electrică; o centrală electrică cuprinde una sau mai multe unităţi (grupuri) de producere;

15. centrală electrică de cogenerare (termoficare)- ansamblul de instalaţii, construcţii şi echipamente necesare pentru producerea combinată de energie electrică şi termică;

16. centru de coordonare regional - centrul de coordonare regional înfiinţat în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European şi al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piaţa internă de energie electrică;

17. client - clientul angro sau final de energie electrică;

18. client activ - clientul final sau un grup de clienţi finali ce acţionează împreună, care consumă sau stochează energia electrică produsă în spaţiile pe care le deţine situate în zone limitate sau care vinde propria energie electrică produsă sau care participă la programe de flexibilitate sau de eficienţă energetică, identificate ca atare prin legislaţia aplicabilă, cu condiţia ca activităţile respective să nu constituie principala lor activitate comercială sau profesională;

19. client angro - persoana fizică sau juridică ce cumpără energie electrică în vederea revânzării în interiorul sau în exteriorul sistemului în cadrul căruia este stabilită;

20. client final - orice persoană fizică sau juridică ce cumpără energie electrică pentru consum propriu; în cuprinsul legii noţiunile de "client final" şi "consumator" sunt echivalente;

21. client noncasnic - orice persoană fizică sau juridică ce cumpără energie electrică ce nu este pentru propriul consum casnic; această categorie include şi producători de energie electrică, clienţii industriali, întreprinderile mici şi mijlocii, operatori economici şi clienţii angro;

22. client casnic - clientul care cumpără energie electrică pentru propriul consum casnic, excluzând consumul pentru activităţi comerciale sau profesionale;

23. consumator vulnerabil - persoană singură/familie, client final aparţinând unei categorii de clienţi casnici care, din motive de sănătate, handicap, vârstă, venituri insuficiente sau izolare faţă de sursele de energie, se află în risc de marginalizare socială şi care, pentru prevenirea acestui risc, beneficiază de măsuri de protecţie socială, inclusiv de natură financiară, şi servicii suplimentare pentru a-şi asigura cel puţin nevoile energetice minimale. Măsurile de protecţie socială, precum şi criteriile de eligibilitate pentru acestea se stabilesc prin acte normative;

24. **comunitate de energie a cetăţenilor - persoana juridică care îndeplineşte, cumulativ, următoarele condiţii:**
a)este bazată pe o participare voluntară şi deschisă şi este controlată efectiv de către minimum 5 membri sau acţionari persoane fizice, autorităţi locale, inclusiv municipalităţi sau întreprinderi mici;
b)are ca principal obiectiv oferirea unor avantaje cu privire la mediu, economice sau sociale pentru membrii sau acţionarii săi sau pentru zonele locale în care funcţionează;
c)se poate implica în producere, inclusiv producerea din surse regenerabile, distribuţie, furnizare, consum, agregare, stocarea energiei, servicii de eficienţă energetică sau în servicii de încărcare pentru autovehicule electrice ori poate să furnizeze alte servicii energetice membrilor sau acţionarilor săi;
d)locurile de consum aferente membrilor sau acţionarilor sunt racordate la reţeaua aceluiaşi operator de distribuţie;

25. comision de încetare a contractului - comisionul sau penalitatea impusă clienţilor finali de către furnizori sau de către participanţii la piaţă implicaţi în agregare la încetarea unui contract de furnizare de energie electrică sau de servicii;

26. comision pentru schimbare - comisionul sau penalitatea impusă pentru schimbarea furnizorilor sau a participanţilor la piaţă angajaţi în agregare, inclusiv comisionul de încetare a contractului, care este impus direct sau indirect clienţilor de către furnizori, de către participanţii la piaţă angajaţi în agregare sau de către operatorii de sistem;

27. componente de reţea complet integrate - componentele de reţea care sunt integrate în sistemul de transport sau de distribuţie, inclusiv instalaţii de stocare, şi sunt utilizate numai în scopul de a asigura o funcţionare sigură şi fiabilă a sistemului de transport sau de distribuţie şi nu pentru echilibrarea sau gestionarea congestiilor;

28. congestie - situaţia în care nu pot fi satisfăcute toate cererile participanţilor la piaţă de a tranzacţiona între zone de

reţea, deoarece acestea ar afecta semnificativ fluxurile fizice pe elemente de reţea care nu pot face faţă fluxurilor respective;

29. consum dispecerizabil - modificarea sarcinii electrice de către clienţii finali faţă de modelele lor normale sau curente de consum ca reacţie la semnalele pieţei, inclusiv ca reacţie la preţurile energiei electrice care variază în timp sau la stimulentele financiare sau ca reacţie la acceptarea ofertei clientului final de a vinde reducerea sau creşterea cererii la un anumit preţ pe o piaţă organizată, în mod individual sau prin agregare;

30. contor convenţional - contorul analog sau electronic care nu are capacitatea nici de a transmite şi nici de a primi date;

31. contract de furnizare a energiei electrice - contractul în baza căruia furnizorul de energie electrică furnizează clientului său o cantitate de energie electrică pe o anumită perioadă de timp, dar care nu cuprinde un instrument derivat din domeniul energiei electrice;

32. contract de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice - contractul de furnizare a energiei electrice încheiat între un furnizor şi un client final care reflectă variaţia de preţ pe pieţele spot, inclusiv pe pieţele pentru ziua următoare şi intrazilnice, la intervale cel puţin egale cu intervalul de decontare a pieţei;

33. contract de rezervare de capacitate de producere a energiei electrice - contract prin care o capacitate de producere a energiei electrice a unei centrale electrice, ce utilizează combustibil şi care este deţinută şi operată de către un operator economic în condiţiile legii, este rezervată de către un operator economic care dispune de combustibil pentru producerea de energie electrică în vederea transformării unei cantităţi de combustibil în energie electrică, ce urmează a fi valorificată în piaţă de către producător/operatorul economic pe baza licenţei de furnizare de energie electrică, cu plata unui tarif de rezervare de capacitate de producere a energiei electrice către operatorul economic care deţine şi operează centrala electrică;

34. **control asupra unui operator economic - orice drepturi, contracte sau orice alte elemente care, fiecare în parte ori luate împreună şi ţinând seama de circumstanţele de fapt sau de drept, conferă posibilitatea de a exercita o influenţă determinantă asupra unui operator economic, în special prin:**

a)drepturi de proprietate sau de folosinţă asupra totalităţii ori a unei părţi din activele unui operator economic;

b)drepturi sau contracte care conferă o influenţă determinantă asupra structurii operatorului economic, votului sau deciziilor organelor de conducere ale unui operator economic;

35. culoar de trecere a liniei electrice - suprafaţa terestră situată de-a lungul liniei electrice şi spaţiului aerian de deasupra sa, în care se impun restricţii din punctul de vedere al coexistenţei liniei cu elementele naturale, obiectele, construcţiile şi instalaţiile aferente acesteia; culoarul de trecere include zona de protecţie şi zona de siguranţă;

36. **dispecerizarea prioritară reprezintă:**

a)dispecerizarea centralelor electrice pe baza unor criterii diferite de ordinea economică a ofertelor, în cazul modelului de autodispecerizare;

b)dispecerizarea centralelor electrice pe baza unor criterii care sunt diferite de ordinea economică a ofertelor şi de constrângerile reţelei, acordând prioritate dispecerizării anumitor tehnologii de producere, în cazul modelului de dispecerizare centralizată;

37. distribuţie de energie electrică - transportul energiei electrice prin reţele de distribuţie de înaltă tensiune, medie tensiune şi joasă tensiune, cu tensiune de linie nominală de până la 110 kV inclusiv, în vederea livrării acesteia către clienţi, fără a include furnizarea;

38. echilibru între producţie şi consum - acoperirea cererii previzibile de energie electrică, fără a fi necesară reducerea consumului;

39. echilibrare - toate acţiunile şi procesele, în toate intervalele de timp, prin care operatorii de transport şi de sistem asigură, în mod constant, atât menţinerea frecvenţei sistemului în limitele de stabilitate predefinite, cât şi conformitatea cu volumul rezervelor necesare cu privire la calitatea cerută;

40. eficienţă economică - un set de principii tehnico-economice şi de protecţie a mediului luate în considerare în fiecare din etapele de proiectare, dezvoltare şi operare a reţelelor de transport şi distribuţie a energiei electrice în vederea asigurării accesului la reţea a tuturor solicitanţilor din cadrul unui perimetru concesionat, la costul cel mai mic, cu respectarea normelor tehnice şi de siguranţă, precum şi a standardului de performanţă;

41. eficienţă energetică - raportul dintre performanţa, serviciile, bunurile sau energia obţinute şi energia consumată în acest scop;

42. energie de echilibrare - energia utilizată de operatorii de transport şi de sistem pentru echilibrare;

43. energie din surse regenerabile sau energie regenerabilă înseamnă energie din surse regenerabile nefosile, respectiv energie eoliană, solară (solară termică şi solară fotovoltaică) şi geotermală, energie osmotică, energie ambientală, energia mareelor, a valurilor şi alte tipuri de energie a oceanelor, energie hidroelectrică, biomasă, gaz de depozit, gaz provenit din instalaţiile de epurare a apelor uzate şi biogaz.

44. exploatare comercială a unei capacităţi energetice - ansamblul activităţilor desfăşurate de un operator economic în sectorul energiei electrice în baza unei licenţe acordate în condiţiile prezentei legi;

45. extinderea reţelei electrice de distribuţie - dezvoltarea reţelei electrice de distribuţie de interes public deţinută de operatorul de distribuţie concesionar prin realizarea, într-o zonă în care nu există reţea, situată în intravilanul sau extravilanul unei localităţi electrificate/neelectrificate, a unor noi capacităţi de distribuţie şi efectuarea lucrărilor de întărire a reţelei electrice strict necesare, în vederea racordării unuia sau a mai multor utilizatori de reţea;

46. furnizare de energie electrică - activitatea de vânzare de energie electrică către clienţi, inclusiv revânzarea, precum şi alimentarea cu energie electrică a locurilor de consum aflate în proprietatea furnizorului. Activitatea de vânzare a energiei electrice achiziţionate de la un furnizor de energie electrică şi folosită de către un operator al unui punct/unei staţii de reîncărcare a bateriilor ce echipează vehicule electrice şi hibrid electrice plug-in nu reprezintă furnizare de energie electrică;

47. furnizor - persoană fizică şi/sau juridică ce desfăşoară activitatea de furnizare de energie;

48. furnizor de ultimă instanţă - furnizorul desemnat prin mecanisme concurenţiale de către ANRE dintre furnizorii existenţi pe piaţa de energie;

48^{1}. furnizor de servicii de stocare - persoană fizică sau juridică ce deţine cu orice titlu o instalaţie de stocare, care este utilizată pentru prestarea de servicii de stocare de energie către participanţii la piaţă, pentru care energia electrică absorbită de instalaţia de stocare nu reprezintă consum final de energie electrică, indiferent de modul de racordare şi alimentare al acesteia;

49. garanţie de origine - documentul electronic emis de autoritatea competentă producătorilor de energie electrică, care are funcţia unică de a furniza unui client final dovada că o pondere sau o cantitate de energie dată a fost produsă

din surse regenerabile ori în cogenerare de înaltă eficienţă;

50. grup de măsurare - ansamblul format din contor şi transformatoarele de măsurare aferente acestuia, precum şi toate elementele intermediare care constituie circuitele de măsurare a energiei electrice, inclusiv elementele de securizare;

51. informaţii de facturare - informaţiile furnizate în factura unui client final, cu excepţia unei solicitări de plată;

52. informaţie sensibilă comercial - informaţie a cărei divulgare ar putea restrânge, împiedica ori denatura concurenţa pe piaţa de energie electrică şi/sau ar conduce la producerea de prejudicii participanţilor la piaţă;

53. interconexiune - ansamblul de instalaţii şi echipamente prin care se realizează conectarea sistemelor electroenergetice;

54. interoperabilitate - în contextul măsurării inteligente, este capacitatea a două sau mai multe reţele, sisteme, dispozitive, aplicaţii sau componente energetice sau de comunicaţii de a lucra în corelaţie, de a schimba şi de a utiliza informaţii în vederea îndeplinirii funcţiilor prevăzute;

55. interval de decontare a dezechilibrelor - perioada de timp pentru care se calculează dezechilibrul părţilor responsabile cu echilibrarea;

56. instalaţie de racordare - instalaţie electrică realizată între punctul de racordare la reţeaua electrică de interes public şi punctul de delimitare;

57. instalaţie de stocare a energiei - în sistemul de energie electrică, o instalaţie în care are loc stocarea energiei;

58. instalaţie electrică tehnologică - instalaţie electrică care este parte a unei capacităţi energetice, inclusiv reţelele electrice, diferită de instalaţia electrică/reţeaua electrică aferentă unei construcţii în care sau pe care este amplasată capacitatea energetică;

59. **instrumente derivate din domeniul energiei electrice - contractele şi instrumentele derivate prezentate în continuare:**

(i)contractele de opţiuni, contractele futures, contractele swap, contractele forward şi orice alte contracte derivate referitoare la mărfuri care trebuie decontate în numerar sau pot fi decontate în numerar la cererea uneia dintre părţi, altfel decât în caz de încălcare a obligaţiilor sau de alt incident care conduce la reziliere;

(ii)contractele de opţiuni, contractele futures, contractele swap, contractele forward şi orice alt contract derivat referitor la mărfuri care poate fi decontat prin livrare fizică, cu condiţia să fie tranzacţionat pe o piaţă de energie, pe un sistem multilateral de tranzacţionare sau pe un sistem organizat de tranzacţionare, astfel cum sunt definite în legislaţia specială, cu excepţia produselor energetice angro tranzacţionate pe un sistem organizat de tranzacţionare care trebuie decontate prin livrare fizică;

(iii)contractele de opţiuni, contractele futures, contractele swap, contractele forward şi orice alte contracte derivate referitoare la mărfuri care pot fi decontate prin livrare fizică, care nu au fost menţionate în alt mod la punctul (ii) şi neavând scopuri comerciale, care prezintă caracteristicile altor instrumente financiare derivate;

60. întreprindere mică - întreprinderea care are mai puţin de 50 de angajaţi şi a cărei cifră de afaceri anuală şi/sau al cărei bilanţ anual total nu depăşeşte 10 milioane de euro;

61. linie electrică directă - linia electrică ce leagă o capacitate energetică de producţie izolată de un client izolat sau linia electrică ce leagă un producător şi un furnizor de energie electrică, în scopul alimentării directe a sediilor proprii, a filialelor ori a clienţilor eligibili ai acestora;

62. loc de consum - incinta sau zona în care se consumă, printr-o singură instalaţie de utilizare, energie electrică furnizată prin una sau mai multe instalaţii de racordare. Un client final poate avea mai multe locuri de consum, după caz, în incinte sau zone diferite sau în aceeaşi incintă sau zonă;

62[1]. lucrări de interes naţional şi de utilitate publică - lucrările de construire, realizare, dezvoltare, modernizare, reabilitare, retehnologizare, operare, exploatare, de intervenţie în caz de avarie, revizie şi reparaţie şi de întreţinere, inclusiv de realizare şi extindere a lucrărilor şi construcţiilor aferente centralelor hidroelectrice de acumulare prin pompaj de tipul centralelor hidroelectrice de acumulare prin pompaj, denumite în continuare CHEAP, aferente producerii de energie electrică, care face/fac obiectul proiectelor de importanţă naţională în domeniul energiei electrice;

63. management orientat către eficienţa energetică şi satisfacerea cererii - abordarea, globală sau integrată, destinată influenţării volumului şi programării consumului de energie electrică în scopul scăderii consumului de energie primară şi a vârfurilor de sarcină prin acordarea de prioritate investiţiilor de eficienţă energetică, contractelor de alimentare cu energie electrică întreruptibile, investiţiilor noi pentru creşterea capacităţii de producere, dacă acestea sunt opţiunile cele mai eficiente şi economice, având în vedere impactul pozitiv pe care îl are economia consumului de energie asupra mediului, asupra siguranţei alimentării cu energie electrică, precum şi asupra costurilor de distribuţie legate de acestea;

64. management al congestiilor - totalitatea activităţilor, programelor şi acţiunilor întreprinse de operatorul de transport şi de sistem pentru a elimina congestiile ce apar la programarea funcţionării sau la funcţionarea în timp real a SEN; în vederea eliminării congestiilor pe liniile de interconexiune prin alocarea implicită a capacităţii, operatorul de transport şi sistem cooperează cu operatorul pieţei de energie electrică;

65. microîntreprindere - întreprinderea care are mai puţin de 10 angajaţi şi a cărei cifră de afaceri anuală şi/sau al cărei bilanţ anual total nu depăşeşte 2 milioane de euro;

66. minister de resort - Ministerul Energiei;

67. monopol natural în domeniul energiei electrice - situaţia de piaţă în care serviciul de transport şi serviciul de distribuţie a energiei electrice se asigură, fiecare în parte, de către un singur operator economic pentru utilizatorii de pe un teritoriu delimitat;

68. operator desemnat al pieţei de energie electrică - operator al pieţei desemnat de ANRE în baza Regulamentului (UE) 2015/1.222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităţilor şi gestionarea congestiilor să îndeplinească sarcini referitoare la cuplarea unică a pieţelor pentru ziua următoare sau a pieţelor intrazilnice;

69. operator al pieţei de energie electrică - entitatea care furnizează un serviciu prin care ofertele de vânzare de energie electrică sunt corelate cu ofertele de cumpărare de energie electrică;

70. operator de distribuţie - orice persoană fizică sau juridică ce deţine, sub orice titlu, o reţea electrică de distribuţie şi care răspunde de exploatarea, de întreţinerea şi, dacă este necesar, de dezvoltarea reţelei de distribuţie într-o anumită zonă şi, după caz, a interconexiunilor acesteia cu alte sisteme, precum şi de asigurarea capacităţii pe termen lung a reţelei de a satisface un nivel rezonabil al cererii de distribuţie de energie electrică;

70[1]. operator de servicii de stocare - persoană fizică sau juridică ce deţine cu orice titlu o instalaţie de stocare, fie racordată exclusiv la reţeaua electrică de interes public, fie adăugată unei capacităţi de producere a energiei electrice,

în vederea livrării ulterioare a energiei electrice în reţeaua electrică, pentru care energia electrică cu care este alimentată instalaţia de stocare nu reprezintă consum final de energie electrică, indiferent de modul de alimentare al acesteia, cu excepţia energiei electrice care este livrată consumatorilor finali racordaţi prin linii directe la instalaţia de stocare;

71. operator de transport şi de sistem - orice persoană fizică sau juridică ce deţine, sub orice titlu, o reţea electrică de transport şi care răspunde de operarea, asigurarea întreţinerii şi, dacă este necesar, de dezvoltarea reţelei de transport într-o anumită zonă şi, acolo unde este aplicabilă, interconectarea acesteia cu alte sisteme electroenergetice, precum şi de asigurarea capacităţii pe termen lung a reţelei de transport de a acoperi cererile rezonabile pentru transportul energiei electrice;

72. operator economic afiliat - oricare operator economic dintr-un grup care, direct sau indirect, controlează operatorul economic specificat, este controlat de acesta ori este sub controlul comun, împreună cu acest operator economic;

73. operator economic din domeniul energiei electrice - orice persoană fizică sau juridică ce desfăşoară cel puţin una dintre următoarele activităţi: producere, transport, distribuţie, agregare, dispecerizare, stocare, furnizare, operare sau administrare a unei pieţe de energie electrică, cumpărare sau vânzare de energie electrică şi care are atribuţii comerciale, tehnice şi/sau de întreţinere legate de aceste activităţi, dar nu include clienţii finali;

74. operator economic integrat din domeniul energiei electrice - operator economic integrat pe verticală sau operator economic integrat pe orizontală;

75. operator economic integrat pe orizontală - operatorul economic care realizează cel puţin una dintre următoarele activităţi: de producere în scopul vânzării, de transport, de distribuţie sau de furnizare a energiei electrice, precum şi o altă activitate care nu este în domeniul energiei electrice;

76. operator economic integrat pe verticală - un operator economic sau un grup de operatori economici din domeniul energiei electrice în care aceeaşi persoană sau aceleaşi persoane este/sunt îndreptăţită/îndreptăţite, direct ori indirect, să exercite controlul, iar acest operator economic sau acest grup de operatori desfăşoară cel puţin una dintre activităţile de transport sau de distribuţie şi cel puţin una dintre activităţile de producere sau de furnizare de energie electrică;

77. ordinea de prioritate economică - ierarhizarea surselor de alimentare cu energie electrică după criterii economice;

78. parte responsabilă cu echilibrarea - participant la piaţă sau reprezentantul ales al acestuia responsabil pentru dezechilibrele sale pe piaţa energiei electrice;

79. participant la piaţă - persoană fizică sau juridică care cumpără, vinde sau produce energie electrică, care este implicată în agregare sau care este un consumator dispecerizabil sau un operator de servicii de stocare a energiei, inclusiv prin plasarea de ordine de tranzacţionare pe una sau mai multe pieţe de energie electrică, inclusiv pe pieţele de echilibrare a energiei;

80. piaţa angro de energie electrică - orice piaţă din Uniunea Europeană pe care se tranzacţionează produse energetice angro;

81. pieţe de energie electrică - pieţe în care se tranzacţionează energia electrică, inclusiv pieţele extrabursiere şi bursele de energie electrică, pieţele pentru comercializarea energiei, capacităţi, servicii de echilibrare şi servicii de sistem în toate intervalele de timp, inclusiv pieţele la termen, pieţele pentru ziua următoare şi pieţele intrazilnice;

82. piaţa organizată de energie electrică - sistemul multilateral, care reuneşte sau facilitează reunirea intereselor unor terţe părţi în materie de cumpărare şi de vânzare de produse energetice angro într-un mod care să aibă ca rezultat un contract sau orice alt sistem sau facilitate în care interesele unor terţe părţi în materie de cumpărare şi de vânzare de produse energetice angro pot interacţiona într-un mod care rezultă într-un contract;

83. piaţa cu amănuntul de energie electrică - cadrul în care energia electrică este cumpărată de clienţii finali, în vederea satisfacerii consumului propriu;

84. piaţa de echilibrare - piaţa organizată de energie electrică în care furnizorii de servicii de echilibrare pot oferi operatorului de transport şi de sistem capacitate şi energie de echilibrare în oricare sens, de creştere sau de reducere, în vederea asigurării de către aceştia a echilibrului în timp real dintre producţie şi consum;

85. piaţa intrazilnică de energie electrică - piaţa organizată şi administrată de operatorul desemnat al pieţei de energie electrică, care oferă participanţilor la piaţă posibilitatea de a-şi îmbunătăţi echilibrarea portofoliului pentru o zi de livrare prin tranzacţii efectuate în sesiuni desfăşurate după încheierea tranzacţiilor pe piaţa pentru ziua următoare şi înainte cu un anumit interval de timp de începere a livrărilor;

86. piaţa pentru ziua următoare (PZU)- piaţa organizată şi administrată de operatorul desemnat al pieţei de energie electrică pentru vânzarea şi cumpărarea energiei electrice în ziua de livrare care urmează imediat după ziua de tranzacţionare;

87. piaţa serviciilor de sistem - piaţa de energie pe care se tranzacţionează serviciile de echilibrare, serviciile de sistem care nu asigură stabilitatea frecvenţei;

88. plan de apărare a sistemului - ansamblul de măsuri tehnice şi organizatorice care trebuie luate pentru a preveni propagarea unei perturbaţii sau o deteriorare în sistemul de transport, în vederea evitării unei perturbaţii la nivel de stare de zonă extinsă şi a unei stări de colaps;

89. plan de dezvoltare - documentul de planificare pe termen lung a necesarului de investiţii în capacităţi de producere, transport şi distribuţie, în vederea acoperirii cererii de energie electrică a sistemului şi a asigurării livrărilor către clienţi, în condiţiile legislaţiei aplicabile;

90. plângere - sesizare, reclamaţie, petiţie, divergenţă, neînţelegere, dispută adresată ANRE, în domeniul energiei electrice şi/sau în domeniul energiei termice produse în cogenerare formulată de o persoană fizică sau juridică, respectiv Ministerul Energiei pentru domeniul eficienţei energetice;

91. procedură de ofertare - procedura prin care cerinţele suplimentare de consum, precum şi capacităţile de producere planificate a fi înlocuite sunt acoperite prin realizarea de capacităţi de producere de energie electrică noi sau prin retehnologizarea celor existente;

92. producător de energie electrică - persoana fizică sau juridică având ca specific activitatea de producere a energiei electrice, inclusiv în cogenerare;

93. producere distribuită - centralele de producere a energiei electrice conectate la reţeaua de distribuţie;

94. **produse energetice angro - contractele şi instrumentele derivate, indiferent de locul sau modul lor de tranzacţionare, după cum urmează:**

a)contractele de furnizare de energie electrică în cazul în care livrarea este în Uniunea Europeană;

b)instrumentele derivate pe energie electrică produse, tranzacţionate sau furnizate în Uniunea Europeană;

c)contractele referitoare la transportul energiei electrice în Uniunea Europeană;

d) instrumentele derivate pe transportul energiei electrice în Uniunea Europeană;

e) contractele de furnizare şi distribuţie de energie electrică către clienţii finali cu o capacitate de consum mai mare de 600 GWh pe an;

94^1. proiecte de importanţă naţională în domeniul energiei electrice - proiectele în domeniul energiei electrice reprezentând lucrări de interes naţional şi de utilitate publică, declarate astfel prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Energiei sau a Secretariatului General al Guvernului; prin prezenta lege acestea se declară ca fiind de securitate naţională în sensul prevederilor art. 6 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările şi completările ulterioare, şi sunt considerate ca fiind de interes public naţional în sensul art. 476 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările şi completările ulterioare;

95. prosumator - clientul final care îşi desfăşoară activităţile în spaţiul propriu deţinut cu orice titlu, aferent unui punct de delimitare cu reţeaua electrică, precizat prin certificatul de racordare şi care produce energie electrică din surse regenerabile pentru propriul consum, a cărui activitate specifică nu este producerea energiei electrice, care consumă şi care poate stoca şi vinde energie electrică produsă sau stocată furnizorului de energie electrică cu care acesta are încheiat contract de furnizare a energiei electrice şi/sau consumatorilor racordaţi la barele centralei electrice, inclusiv care poate deconta energia electrică produsă şi livrată cu energia electrică consumată din reţea pentru mai multe locuri de producere şi consum ale acestora, dacă pentru locurile de consum respective este acelaşi furnizor de energie electrică şi dacă sunt racordate la reţeaua electrică a distribuitorului la care este racordat prosumatorul, cu condiţia ca, în cazul consumatorilor autonomi necasnici de energie, aceste activităţi să nu constituie activitatea lor comercială sau profesională primară;

96. punct de reîncărcare - o interfaţă care este capabilă să încarce, pe rând, câte un vehicul electric sau să schimbe, pe rând, câte o baterie a unui vehicul electric;

97. reabilitare - ansamblul operaţiunilor efectuate asupra unor echipamente şi/sau instalaţii energetice care, fără modificarea tehnologiei iniţiale, restabilesc starea tehnică şi de eficienţă a acestora la un nivel apropiat de cel avut la începutul duratei de viaţă;

97^1. regim de pompaj al CHEAP - ansamblul de activităţi prin care se realizează transferul resursei de apă din rezervorul inferior în rezervorul superior al CHEAP, în vederea creării unei rezerve de energie potenţială;

98. retehnologizare - ansamblul operaţiunilor de înlocuire a unor tehnologii existente, uzate moral şi/sau fizic, cu tehnologii moderne, în scopul creşterii eficienţei activităţii, reducerii consumurilor specifice de energie, reducerii emisiilor poluante etc.;

99. reţea electrică - ansamblul de linii, inclusiv elementele de susţinere şi de protecţie ale acestora, staţiile electrice şi alte echipamente electroenergetice conectate între ele prin care se transmite energie electrică de la o capacitate energetică de producere a energiei electrice la un utilizator; reţeaua electrică poate fi reţea de transport sau reţea de distribuţie;

99^1. reţea de fibră optică - ansamblul de cabluri optice, prin care se realizează transmisii de date;

100. reţea electrică de distribuţie - reţeaua electrică cu tensiunea de linie nominală până la 110 kV inclusiv;

101. reţea electrică de interes public - reţeaua electrică la care sunt racordaţi cel puţin 2 utilizatori;

102. reţea electrică de transport - reţeaua electrică de interes naţional şi strategic cu tensiunea de linie nominală mai mare de 110 kV;

103. sector al energiei electrice - ansamblul activităţilor de producere a energiei electrice, inclusiv de producere a energiei termice şi electrice în cogenerare, de transport, de distribuţie şi de furnizare a energiei electrice, de furnizare a serviciilor de sistem, importul şi exportul energiei electrice, schimburile naturale şi/sau de avarie cu sistemele electroenergetice ale ţărilor vecine, precum şi instalaţiile aferente acestora;

104. serviciu de distribuţie - serviciul asigurat de operatorul de distribuţie care constă în asigurarea transmiterii, în condiţii de eficienţă şi siguranţă, a energiei electrice între două sau mai multe puncte ale reţelei de distribuţie, cu respectarea standardelor de performanţă în vigoare;

105. serviciu de flexibilitate - serviciu furnizat de un participant la piaţă şi achiziţionat de operatorii de distribuţie pentru susţinerea funcţionării eficiente şi sigure a sistemului de distribuţie şi pentru a maximiza calitatea serviciilor furnizate;

106. serviciu de sistem - orice serviciu necesar pentru exploatarea sistemelor de transport sau de distribuţie, inclusiv serviciile de echilibrare şi serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei, dar fără a include şi gestionarea congestiilor;

107. serviciu de sistem care nu are ca scop stabilitatea frecvenţei - serviciul utilizat de un operator de transport şi de sistem sau de un operator de distribuţie pentru reglajul tensiunii în regim staţionar, pentru injecţii rapide de curent reactiv, pentru inerţie pentru stabilitatea reţelei locale, pentru curentul de scurtcircuit, capacitatea de pornire cu surse proprii şi capacitatea de funcţionare în regim insularizat;

107^{1}. serviciu de stocare - serviciu asigurat de un furnizor de servicii de stocare care deţine cu orice titlu o instalaţie de stocare prin care energia electrică este absorbită din reţea sau dintr-o capacitate de producere a energiei electrice şi stocată sub orice formă pentru o perioadă limitată de timp, urmată de livrarea energiei electrice în reţeaua electrică din instalaţia de stocare;

108. serviciu de transport - serviciul asigurat de operatorul de transport şi de sistem care constă în asigurarea transmiterii, în condiţii de eficienţă şi siguranţă, a energiei electrice între două sau mai multe puncte ale reţelei de transport, cu respectarea standardelor de performanţă în vigoare;

109. serviciu universal - serviciul de furnizare a energiei electrice garantat clienţilor casnici la un nivel de calitate bine definit şi la preţuri competitive, transparente, uşor comparabile şi nediscriminatorii;

110. siguranţa alimentării cu energie electrică - asigurarea capacităţii tehnice a sistemului energetic naţional de a alimenta cu energie electrică utilizatorii acestui sistem, cu respectarea legislaţiei în vigoare;

111. siguranţa în funcţionare - capacitatea sistemului de transport de a menţine o stare normală de funcţionare sau de a reveni la o stare normală de funcţionare cât mai curând posibil, caracterizată prin limite de siguranţă în funcţionare;

112. siguranţa în funcţionare a reţelei - funcţionarea continuă a reţelei de transport şi, după caz, a reţelei de distribuţie, în circumstanţe previzibile;

113. sistem electroenergetic - ansamblul instalaţiilor electroenergetice interconectate prin care se realizează producerea, transportul, conducerea operativă, distribuţia, furnizarea şi utilizarea energiei electrice;

114. sistem electroenergetic izolat - sistemul local de producere, distribuţie, furnizare şi utilizare a energiei electrice în condiţiile prevăzute de lege, care nu este interconectat cu SEN;

115. sistem electroenergetic naţional (SEN)- sistemul electroenergetic situat pe teritoriul naţional; SEN constituie infrastructura de bază utilizată în comun de participanţii la piaţa de energie electrică;

116. sistem interconectat - sistemele de transport şi de distribuţie legate între ele prin intermediul uneia sau mai multor interconexiuni;

117. sistem de măsurare inteligentă - sistemul electronic care poate măsura cantitatea de energie electrică introdusă în reţea sau consumul de energie electrică din reţea şi care oferă mai multe informaţii decât un contor convenţional şi poate transmite şi primi date în scopuri de informare, monitorizare şi control, utilizând o formă de comunicaţii electronice;

118. sistem mic conectat - orice sistem cu un consum mai mic de 3.000 GWh în anul 1996, în cazul căruia mai mult de 5% din consumul anual se obţine prin interconectarea cu alte sisteme;

119. sistem mic izolat - orice sistem cu un consum mai mic de 3.000 GWh în anul 1996, în cazul căruia mai puţin de 5% din consumul anual se obţine prin interconectarea cu alte sisteme;

120. standard de performanţă pentru serviciile de transport/distribuţie/furnizare a energiei electrice - reglementarea emisă de autoritatea competentă pentru stabilirea indicatorilor de performanţă în asigurarea serviciului de transport/ distribuţie/furnizare a energiei electrice;

121. stocare de energie - procesul de transformare a energiei electrice într-o formă de energie care poate fi stocată în scopul amânării utilizării acesteia pentru un moment ulterior momentului generării şi reconversia ulterioară a energiei respective în energie electrică în vederea utilizării acesteia în alt vector energetic sau în vederea livrării în reţelele de energie electrică;

122. trader de energie electrică - persoana fizică sau juridică ce cumpără şi vinde energie electrică exclusiv pe piaţa angro de energie electrică sau la import/export;

123. transport al energiei electrice - transportul de energie electrică prin reţeaua interconectată de transport de energie electrică, în scopul transmiterii energiei electrice către clienţii finali sau către distribuitori, dar fără a include şi furnizarea;

124. utilizator de reţea electrică - orice persoană fizică sau juridică ale cărei instalaţii sunt racordate la un sistem electroenergetic în scopul livrării de energie electrică în ori din sistemul de transport, respectiv de distribuţie a energiei electrice;

125. zonă de protecţie - zona adiacentă capacităţii energetice, extinsă în spaţiu, în care se introduc interdicţii privind accesul persoanelor şi regimul construcţiilor;

126. zonă de siguranţă - zona adiacentă capacităţilor energetice, extinsă în spaţiu, în care se instituie restricţii şi interdicţii în scopul asigurării funcţionării normale şi pentru evitarea punerii în pericol a persoanelor, bunurilor şi mediului; zona de siguranţă cuprinde şi zona de protecţie.

CAPITOLUL II:Strategia şi politica energetică, autorităţi şi competenţe

Art. 4: Strategia şi politica energetică

(1)Strategia energetică naţională defineşte obiectivele sectorului energiei electrice pe termen mediu şi lung şi modalităţile cele mai eficiente de realizare a acestora, în condiţiile asigurării unei dezvoltări durabile a economiei naţionale şi satisfacerii necesarului de energie şi a unui standard de viaţă civilizat, în condiţii de calitate, atât în prezent, cât şi pe termen mediu şi lung, la un preţ accesibil. Strategia energetică se elaborează de ministerul de resort cu consultarea reprezentanţilor industriei energetice, a organizaţiilor neguvernamentale, a partenerilor sociali şi a reprezentanţilor mediului de afaceri şi se aprobă de către Guvern. Strategia energetică se revizuieşte periodic, la iniţiativa ministerului de resort, fără a se aduce atingere stabilităţii şi predictibilităţii specifice unui astfel de document, forma revizuită urmând a fi aprobată în condiţiile legii.

(2)**Politica energetică, urmărind direcţiile stabilite prin strategia energetică, este pusă în operă de ministerul de resort, pe baza Programului de guvernare, pentru un interval de timp mediu şi cu considerarea evoluţiilor probabile pe termen lung, cu consultarea operatorilor economici din domeniul energiei electrice, a organizaţiilor neguvernamentale, a partenerilor sociali şi a reprezentanţilor mediului de afaceri, având în vedere, în principal:**

a)constituirea cadrului instituţional corespunzător, prin definirea organismelor şi a autorităţilor competente pentru realizarea acestei politici;

b)asigurarea cadrului legal necesar funcţionării sigure şi stabile a SEN;

c)asigurarea securităţii în aprovizionarea cu combustibili şi energie electrică şi a siguranţei în funcţionarea SEN;

d)asigurarea protecţiei mediului, reconstrucţia ecologică a siturilor afectate de activităţi energetice;

e)transparenţa preţurilor şi tarifelor la combustibili şi energie;

f)creşterea eficienţei energetice;

g)promovarea energiei din surse regenerabile, din surse neconvenţionale, a cogenerării de înaltă eficienţă şi a stocării de energie, cu acordarea de prioritate alimentării cu energie electrică pentru aşezările izolate;

h)dezvoltarea cooperării internaţionale în domeniul energiei, participarea la pieţele regionale şi piaţa europeană de energie electrică, în vederea realizării pieţei unice de energie la nivelul Uniunii Europene şi asigurării funcţionării în condiţii de securitate şi siguranţă a SEN.

(3)Sursele de finanţare utilizate pentru aplicarea strategiei energetice naţionale şi a politicii Guvernului în sectorul energetic se asigură din sursele proprii ale operatorilor economici în domeniu, bugetul de stat, bugetele locale, împrumuturi rambursabile şi nerambursabile, inclusiv scheme/mecanisme de subvenţionare, respectiv contractare, ajutoare de stat, fonduri structurale şi programe/scheme de finanţare asigurate la nivelul Uniunii Europene.

(4)Ministerul de resort va beneficia periodic de la bugetul de stat de sumele necesare actualizării strategiei energetice, precum şi pentru dezvoltarea de studii, analize, evaluări, monitorizări necesare îndeplinirii atribuţiilor proprii, în vederea elaborării legislaţiei aferente strategiei energetice naţionale şi a politicii Guvernului în sectorul energetic şi evaluării impactului acesteia.

(5)Măsurile de sprijin de natura ajutorului de stat, propuse pentru asigurarea aplicării strategiei energetice naţionale şi a politicii Guvernului în sectorul energiei electrice, precum şi cele prevăzute de prezenta lege vor fi aprobate şi acordate numai în condiţiile legii.

(6)Pentru elaborarea şi implementarea legislaţiei aferente acordării ajutoarelor de stat, evaluarea impactului acordării

acestora şi derularea procesului de obţinere a acordului Comisiei Europene, în conformitate cu legislaţia naţională şi cea europeană, ministerul de resort va avea asigurată finanţarea de la bugetul de stat pentru a achiziţiona servicii de consultanţă, cu respectarea legislaţiei în vigoare.

(7)Politica energetică se concretizează într-un program cuprinzând măsuri de stimulare a activităţilor de investiţii, cercetare-dezvoltare, dezvoltare durabilă, valorificare eficientă a resurselor energetice, a eficienţei energetice şi a altor activităţi în vederea asigurării siguranţei şi securităţii în funcţionare a SEN, aprobat prin hotărâre a Guvernului, cu obligativitatea respectării realizării programelor anuale.

(8)Guvernul, ministerul de resort, celelalte ministere cu responsabilităţi directe pentru domeniul energetic, ANRE, organele de specialitate ale administraţiei publice centrale şi locale iau măsuri pentru realizarea obiectivelor înscrise în programul prevăzut la alin. (7) şi examinează, anual sau ori de câte ori este necesar, stadiul îndeplinirii prevederilor acestuia.

Art. 5: Securitate energetică. Măsuri de salvgardare

(1)[textul din Art. 5, alin. (1) din titlul I, capitolul II este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 7. din Ordonanta urgenta 143/2021]

(2)Prin hotărâre a Guvernului se stabilesc, în colaborare cu alte instituţii şi autorităţi ale statului competente în domeniu, măsurile obligatorii pentru toţi operatorii economici din sectorul energiei electrice, indiferent de forma de proprietate, în vederea menţinerii producţiei şi furnizării continue a energiei în perioada sezonului rece, precum şi orice alte măsuri privind nivelul de siguranţă şi securitate în funcţionare a SEN.

(3)În vederea asigurării siguranţei în funcţionarea SEN, în baza evaluărilor de adecvanţă efectuate de operatorul de transport şi de sistem, autorităţile competente pot lua măsurile necesare în vederea dezvoltării şi implementării unor mecanisme de asigurare a capacităţilor energetice pentru a atinge nivelul dorit de adecvanţă cu respectarea şi în mod corelat cu prevederile specifice din cadrul reglementărilor europene şi naţionale în vigoare.

(4)În cazul unor situaţii neaşteptate de criză pe piaţa de energie şi în cazul în care este ameninţată siguranţa fizică ori securitatea persoanelor, a aparatelor sau a instalaţiilor ori integritatea sistemului, operatorul de transport şi de sistem propune ANRE şi ministerului de resort adoptarea unor măsuri de siguranţă.

(5)Măsurile de siguranţă prevăzute la alin. (4) trebuie să afecteze cât mai puţin buna funcţionare a pieţei interne europene şi să se rezume strict la remedierea situaţiei de criză care le-a generat.

(6)Punerea în aplicare a măsurilor de siguranţă prevăzute la alin. (4) se face prin hotărâre a Guvernului, iniţiată de ministerul de resort.

(7)Ministerul de resort notifică, în regim de urgenţă, celorlalte state membre ale Uniunii Europene, precum şi Comisiei Europene măsurile de siguranţă adoptate în fiecare caz.

Art. 6: Atribuţiile ministerului de resort

Ministerul de resort elaborează strategia energetică naţională şi politica energetică şi implementează prevederile acestora, în condiţiile prezentei legi, având următoarele atribuţii principale:

a)stabileşte cadrul instituţional corespunzător pentru desfăşurarea, în condiţii de eficienţă şi competitivitate, a activităţii operatorilor economici care îşi derulează activitatea în domeniul energiei electrice;
b)pentru stabilirea strategiei şi politicilor energetice, în vederea asigurării securităţii şi siguranţei în funcţionarea SEN, cooperează cu operatorii de transport şi de sistem şi coordonează activităţi specifice exclusiv pentru acest scop şi pentru aplicarea prevederilor Regulamentului (UE) 2019/941 al Parlamentului European şi al Consiliului din 5 iunie 2019 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice şi de abrogare a Directivei 2005/89/CE şi pentru a crea o piaţă internă competitivă în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European şi al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piaţa internă de energie electrică (reformare);
c)elaborează programe şi planuri de acţiuni şi măsuri pentru aplicarea politicii Guvernului în sectorul energiei electrice, inclusiv a programelor de decarbonare, stocare de energie, eficienţă energetică şi de promovare a surselor regenerabile de energie, în conformitate cu programele naţionale şi europene privind Planul Naţional Integrat Energie şi Schimbări Climatice 2021-2030, Green Deal şi Next Generation, precum şi cu alte documente europene relevante;
d)**elaborează, în colaborare cu ANRE, Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor şi Ministerul Finanţelor Publice, mecanismele, precum şi cadrul legal primar şi secundar pentru realizarea de investiţii prin contracte pentru diferenţă, care includ:**

- cadrul legislativ de implementare şi de reglementare complementar a schemei de sprijin;

- cadrul de funcţionare, schema de aplicare şi metodologia de stabilire a preţului;

- nominalizarea entităţilor desemnate pentru administrarea schemei de finanţare şi a schemei de aplicare, domeniul de competenţă şi responsabilitate al acestora;

- modul de finanţare, mecanismul de sprijin prin ajutor de stat şi modalităţile de contractare fără licitaţie, pentru a sprijini proiecte unice;

- regulamentul de alocare a capacităţilor;

- procesul de alocare standard şi cerinţele de eligibilitate a operatorilor economici pentru participarea, condiţiile de acordare şi de încheiere a contractelor;

- contractul-cadru pentru mecanismul contractelor pentru diferenţă;

- colectarea contribuţiei CfD, definită la art. 2 pct. 12 din Hotărârea Guvernului nr. 318/2024 privind aprobarea cadrului general pentru implementarea şi funcţionarea mecanismului de sprijin prin contracte pentru diferenţă pentru tehnologiile cu emisii reduse de carbon, de către furnizorii de energie electrică, respectiv de către producătorii de energie electrică cu drept complementar de furnizare, în facturile consumatorilor finali, începând cu 1 aprilie 2025;
d^1)[textul din Art. 6, litera D^1. din titlul I, capitolul II este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 8. din Ordonanta urgenta 143/2021]
e)elaborează proiecte de acte normative pentru sectorul energiei electrice;
f)asigură elaborarea de studii pe baza cărora urmează să fie stabilite priorităţile privind investiţiile de interes strategic din sectorul energiei electrice;
g)asigură elaborarea de studii, analize şi evaluări, necesare îndeplinirii atribuţiilor proprii, cu finanţare asigurată de la bugetul de stat sau alte surse atrase, în vederea elaborării şi implementării strategiei energetice naţionale, a politicii Guvernului în sectorul energetic şi evaluării impactului implementării în conformitate cu legislaţia naţională şi europeană;
h)are calitatea de autoritate contractantă privind concesionarea în sectorul energiei electrice, cu excepţia activităţii de

transport al energiei electrice care este realizată de către Ministerul Economiei, în condiţiile prezentei legi;

i)analizează şi monitorizează, pe baza informaţiilor primite de la operatorii economici şi consumatori, inclusiv ministerele, autorităţile şi instituţiile statului, aplicarea şi respectarea măsurilor stabilite pentru protecţia mediului;
j)elaborează, în colaborare cu ANRE, legislaţia pentru promovarea producerii de energie electrică din surse regenerabile, surse neconvenţionale şi cogenerare de înaltă eficienţă, precum şi tehnologiile privind utilizarea hidrogenului, promovarea stocării energiei şi electromobilitatea;
k)coordonează acţiunile de cooperare cu instituţii similare din alte ţări, precum şi cu organisme internaţionale de profil;
l)asigură monitorizarea respectării angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană pentru sectorul energetic şi coordonează transpunerea şi implementarea acestor angajamente de către instituţiile implicate;
m)defineşte, identifică şi propune desemnarea infrastructurii critice a SEN. Este autoritate competentă privind siguranţa alimentării cu energie, pentru aplicarea prevederilor Regulamentului (UE) 2019/941 al Parlamentului European şi al Consiliului din 5 iunie 2019 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice şi de abrogare a Directivei 2005/89/CE;
n)analizează şi monitorizează, pe baza informaţiilor primite de la operatorii economici din sectorul energetic aflaţi în subordinea sau coordonarea ministerului, îndeplinirea măsurilor asumate pentru conformitatea instalaţiilor din sectorul energetic, care au obţinut perioada de tranziţie în urma negocierilor cu Uniunea Europeană, la normele prevăzute în legislaţia de mediu;
o)urmăreşte şi propune, împreună cu alte instituţii şi autorităţi ale statului competente în domeniu, măsuri obligatorii pentru toţi operatorii economici din sectorul energiei electrice, indiferent de forma de proprietate, în legătură cu stocarea energiei şi realizarea stocurilor de siguranţă ale SEN în ceea ce priveşte combustibilii pentru perioada sezonului rece şi volumul de apă din lacurile de acumulare, precum şi orice alte măsuri privind nivelul de siguranţă şi securitate în funcţionare a SEN, în vederea aprobării prin hotărâre a Guvernului;
p)promovează şi facilitează, împreună cu ANRE, cooperarea dintre operatorul pieţei de energie electrică, operatorii de transport şi de sistem şi omologii lor la nivel regional, inclusiv în ceea ce priveşte aspectele transfrontaliere, cu scopul de a crea o piaţă internă competitivă a energiei electrice, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2019/943 al Parlamentului European şi al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piaţa internă de energie electrică (reformare);
q)colaborează cu ministerul de resort în domeniul protecţiei sociale, care are responsabilitatea realizării planului naţional de acţiune pentru diminuarea numărului de cazuri de sărăcie energetică şi de definire a consumatorului vulnerabil;
r)susţine programe de cercetare-dezvoltare şi inovare în domeniu;
s)împreună cu operatorul de transport şi sistem colaborează cu ministerul de resort în domeniul apelor, precum şi cu alte instituţii şi autorităţi ale statului competente în domeniu, în vederea menţinerii rezervelor de apă aferente acumulărilor cu folosinţe multiple;
t)elaborează programul de stocare a energiei şi de constituire a stocurilor de siguranţă la combustibili şi urmăreşte realizarea prevederilor acestuia de către operatorii economici;
u)urmăreşte permanent, prin instituţiile şi autorităţile abilitate în acest sens, performanţele şi calitatea tehnologiilor şi instalaţiilor din sistemul energetic şi iniţiază măsuri în vederea creşterii nivelului acestora;
v)ia măsuri pentru realizarea instalaţiilor de producere a energiei electrice care permit utilizarea, în condiţiile eficienţei economice, a combustibililor inferiori din resurse interne, precum şi valorificarea unor cantităţi prestabilite de resurse regenerabile şi secundare de energie;
w)monitorizează şi evaluează adecvarea resurselor pe teritoriul României, elaborează programe privind diversificarea

surselor primare de energie, în special pentru valorificarea energiei din surse regenerabile, surse neconvenţionale, biomasă, hidrogen, propunând Guvernului măsuri în acest sens;

w^{1})aprobă standardul de fiabilitate prevăzut la Art. 25 din Regulamentul (UE) 2019/943 în urma propunerii ANRE;

w^{2})avizează planurile de dezvoltare ale operatorilor de transport şi operatorilor de distribuţie din punctul de vedere al asigurării concordanţei cu prevederile strategiei energetice şi planului naţional integrat energie schimbări climatice 2021-2030;

x)implementează politica energetică a Guvernului, referitoare la continuarea promovării cogenerării de înaltă eficienţă, ca soluţie eficientă de acoperire a consumului naţional de energie termică, şi la utilizarea surselor regenerabile de energie, surselor neconvenţionale, biomasei şi hidrogenului;

y)decide în cooperare cu operatorul de transport şi de sistem cu privire la decizia referitoare la abordarea congestiei structurale în conformitate cu prevederile art. 14 alin. (7) din Regulamentul (UE) 2019/943;

z)elaborează planul de acţiune, în cooperare cu ANRE, în conformitate cu prevederile art. 15 alin. (1) din Regulamentul (UE) 2019/943.

Art. 7: Autoritatea de reglementare

(1)ANRE este organizată şi funcţionează ca autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică.

(2)Organizarea, funcţionarea, competenţele şi atribuţiile ANRE sunt stabilite potrivit legii.

Art. 7^{1}: Conformare şi relaţii

(1)ANRE monitorizează punerea în aplicare a normelor referitoare la rolurile şi responsabilităţile operatorilor de transport şi de sistem, ale operatorilor de distribuţie, ale furnizorilor, ale clienţilor şi ale altor participanţi de pe piaţă în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 943/2019.

(1^{1})ANRE monitorizează gestionarea congestiilor în cadrul sistemelor naţionale de energie electrică şi punerea în aplicare a normelor de gestionare a congestiilor. În acest sens, operatorii de transport şi de sistem sau operatorii pieţei prezintă ANRE normele lor de gestionare a congestiilor, inclusiv cele de alocare a capacităţilor, ANRE având dreptul de a revizui şi de a cere modificări ale acestor norme. Regulile pentru managementul congestiilor în cadrul capacităţilor de interconexiune sunt stabilite de toate autorităţile de reglementare sau de Agenţia pentru Cooperarea Autorităţilor de Reglementare din Domeniul Energiei, denumită în continuare ACER.

(1^{2})**În scopul îndeplinirii obligaţiilor sale, ANRE va avea dreptul de:**

a)a solicita informaţii centrelor de coordonare regionale;

b)a efectua inspecţii, inclusiv inspecţii neanunţate, la sediul centrelor de coordonare regionale;

c)a emite decizii comune obligatorii pentru centrele de coordonare regionale.

(1^{3})ANRE poate solicita avizul ACER cu privire la conformitatea unei decizii luate de către aceasta, în conformitate cu codurile de reţea şi cu reglementările naţionale şi europene.

(2)ANRE soluţionează plângerile împotriva operatorului de transport şi de sistem şi împotriva operatorilor de distribuţie referitoare la obligaţiile ce le revin în temeiul prezentei legi, prin emiterea unei decizii în termen de 60 de zile de la data

înregistrării plângerii, cu posibilitate de prelungire cu încă 60 de zile, dacă autoritatea are nevoie de date suplimentare. Acest termen extins poate fi prelungit în continuare cu maximum 60 de zile, cu acordul reclamantului. Demararea procesului de soluţionare a plângerilor de către ANRE nu aduce atingere dreptului petenţilor de a se adresa instanţelor judecătoreşti pentru soluţionarea aceloraşi plângeri. Litigiile dintre operatorul de transport şi de sistem şi proprietarul reţelei de transport se supun aceleiaşi proceduri.

(3)Pentru soluţionarea plângerilor prevăzute la alin. (2) este permisă şi procedura privind soluţionarea alternativă, conform prevederilor Directivei 2013/11/UE a Parlamentului European şi a Consiliului din 21 mai 2013 privind soluţionarea alternativă a litigiilor în materie de consum şi de modificare a Regulamentului (CE) nr 2006/2004 şi a Directivei 2009/22/CE (Directiva privind SAL în Materie de consum).

(4)**Relaţiile de cooperare şi schimb de informaţii între ANRE şi ACER şi, respectiv, între ANRE şi celelalte autorităţi de reglementare din cadrul Uniunii Europene se realizează cu respectarea aceluiaşi nivel de confidenţialitate a informaţiilor precum cel impus autorităţii emitente. ANRE va coopera cel puţin la nivel regional cu alte autorităţi de reglementare în scopul:**

a)de a încuraja crearea de aranjamente operaţionale pentru a permite o gestionare optimă a reţelei, pentru a promova schimburile comune de energie electrică şi alocarea capacităţii transfrontaliere şi pentru a permite un nivel adecvat de capacitate de interconectare, inclusiv prin noi conexiuni, în regiune şi între regiuni, pentru a permite dezvoltarea unei concurenţe efective şi îmbunătăţirea securităţii, aprovizionării, fără discriminare între furnizorii din diferite state membre ale Uniunii Europene;

b)de a coordona supravegherea comună a entităţilor care îndeplinesc funcţii la nivel regional;

c)de a coordona, în cooperare cu alte autorităţi implicate, supravegherea comună a evaluărilor adecvării resurselor la nivel naţional, regional şi european;

d)de a coordona dezvoltarea tuturor codurilor de reţea şi a metodologiilor pentru operatorii sistemului de transport şi pentru alţi participanţi de pe piaţă;

e)de a coordona elaborarea normelor care reglementează gestionarea congestiei.

(5)ANRE are obligaţia de punere în aplicare a normelor referitoare la rolurile şi responsabilităţile operatorilor de transport şi de sistem, ale operatorilor de distribuţie, ale furnizorilor, ale clienţilor şi ale altor participanţi de pe piaţă, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2019/943.

(6)ANRE poate solicita avizul ACER cu privire la conformitatea unei decizii luate de o autoritate de reglementare cu liniile directoare menţionate în Directiva (UE) 2019/944 sau în Regulamentul (UE) nr. 2019/943.

(7)ANRE poate să informeze Comisia Europeană, în cazul în care consideră că o decizie relevantă pentru comerţul transfrontalier, luată de o altă autoritate de reglementare, nu este conformă cu liniile directoare emise de Comisia Europeană sau cu prevederile din Regulamentul (UE) nr. 2019/943, în termen de 60 de zile de la data deciziei respective, dacă există suficiente informaţii privind o astfel de situaţie.

(8)ANRE se conformează, în termen de 60 de zile, unei decizii a Comisiei Europene care impune retragerea/revocarea unei decizii a ANRE şi informează Comisia Europeană în consecinţă.

(9)În activitatea de monitorizare a pieţei de energie electrică, ANRE publică pe site-ul propriu rapoarte trimestriale privind funcţionarea acesteia.

(10)ANRE asigură creşterea gradului de informare şi conştientizare a drepturilor clienţilor finali de energie electrică în relaţia cu operatorii economici participanţi la piaţa de energie electrică şi întreprinde toate măsurile necesare pentru punerea la dispoziţia acestora de informaţii practice.

Art. 7^2: Soluţionarea plângerilor

(1)Plângerile adresate ANRE se soluţionează în conformitate cu prevederile prezentului titlu şi ale regulamentelor/ procedurilor ANRE, prin derogare de la prevederile Ordonanţei Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 233/2002, cu modificările ulterioare.

(2)Înainte de a adresa o plângere către ANRE, dacă aceasta priveşte activitatea unui prestator de servicii/de activităţi, reclamantul trebuie în prealabil să se adreseze spre soluţionare prestatorului de serviciu/activitate de a cărei prestaţie este nemulţumit.

(3)Nu fac obiectul soluţionării plângerile al căror obiect depăşeşte 36 de luni de la data săvârşirii.

(4)Plângerile deduse spre soluţionare instanţelor judecătoreşti sau unor entităţi juridice pe cale extrajudiciară nu mai pot fi adresate spre soluţionare şi ANRE.

(5)Pe perioada soluţionării plângerilor de către ANRE, efectele acţiunilor titularilor de licenţe/autorizaţii/atestate în domeniul energiei împotriva reclamanţilor pot fi suspendate de către ANRE, cu excepţia celor care prin neaplicarea lor ar conduce la producerea unui prejudiciu iremediabil.

Art. 7^3

ANRE are obligaţia de a derula campanii de informare prin orice mijloace de comunicare mass-media, mediul on-line şi social media care să vizeze informarea consumatorilor cu privire la drepturile lor, inclusiv dreptul de a schimba furnizorul de energie electrică fără costuri suplimentare. ANRE are dreptul de a finanţa campaniile respective din bugetul propriu.

Art. 7^4

(1)ANRE creează şi gestionează o aplicaţie web interactivă care serveşte drept instrument de comparare a ofertelor de furnizare a energiei pentru a pune la dispoziţia utilizatorilor conectaţi la sistemul energetic naţional un instrument independent, echidistant şi necomercial pentru a compara ofertele de furnizare a energiei.

(2)**Instrumentul de comparare prevăzut la alin. (1) îndeplineşte cel puţin următoarele cerinţe:**

a)stabileşte şi expune criteriile clare şi obiective pe care se bazează compararea, inclusiv serviciile;

b)utilizează un limbaj clar şi lipsit de ambiguitate;

c)furnizează informaţii clare şi actualizate şi precizează momentul ultimei actualizări;

d)este accesibil persoanelor cu dizabilităţi, fiind uşor de identificat, funcţional, uşor de înţeles şi stabil;

e)pune la dispoziţie o procedură eficace pentru raportarea informaţiilor incorecte cu privire la ofertele publicate;

f)realizează comparaţii, limitând datele personale solicitate la datele strict necesare pentru comparaţie.

(2[1])ANRE poate pune pe site-ul propriu, la dispoziţia oricărei terţe entităţi, cu respectarea securităţii cibernetice a ANRE, o interfaţă a aplicaţiei de comparare a ofertelor de furnizare a energiei, de pe site-ul ANRE, pentru a putea fi încorporată în orice alte medii de comunicare online, cu scopul de a promova comparatorul în mod nemijlocit, precum şi acces la o interfaţă de programare a aplicaţiei (API) pentru dezvoltatorii software.

(3)Prin excepţie de la prevederile alin. (1), în cazul în care ANRE nu mai poate asigura respectarea prevederilor alin. (1), ANRE este desemnată autoritatea responsabilă cu lansarea unor mărci de încredere pentru instrumente de comparare care să îndeplinească cerinţele stabilite la alin. (2), precum şi cu asigurarea îndeplinirii în continuare, de către instrumentele de comparare cu o marcă de încredere, a cerinţelor stabilite la alin. (2).

(4)În condiţiile prevăzute la alin. (2), orice instrument care compară ofertele participanţilor la piaţă este eligibil să solicite să i se acorde certificarea de marcă de încredere în mod voluntar şi nediscriminatoriu.

(5)Instrumentele menţionate la alin. (3) pot fi gestionate de orice entitate, inclusiv de societăţi private şi de autorităţi sau organisme publice.

Art. 7[5]

(1)ANRE monitorizează evoluţiile pieţei, evaluează riscurile pe care le pot implica ofertele şi contractele de energie electrică la preţuri dinamice şi ia măsuri în privinţa practicilor abuzive.

(2)ANRE monitorizează şi publică un raport anual până în data de 31 iulie privind principalele noutăţi legate de aceste contracte, inclusiv ofertele de pe piaţă cu preţuri dinamice şi impactul asupra facturilor consumatorilor şi, în mod expres, nivelul volatilităţii preţurilor.

(3)Raportul menţionat la alin. (2) se realizează timp de cel puţin 10 ani de la momentul în care devin disponibile contractele de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice.

Art. 7[6]

În aplicarea prevederilor art. 62 alin. (3) în scopul digitalizării activităţii de schimbare a furnizorului, ANRE realizează şi operează o platformă informatică integrată, unică la nivel naţional, prin care se realizează schimbarea de către clientul final a furnizorului de energie electrică. Titularii de licenţe implicaţi în schimbarea furnizorului de energie electrică au obligaţia de a furniza datele şi informaţiile necesare realizării şi operării platformei, conform reglementărilor ANRE. ANRE poate delega activitatea de operare unui prestator de servicii care nu este afiliat unui furnizor/operator de reţea de energie electrică.

CAPITOLUL III:Autorizaţii, licenţe şi concesiuni

SECŢIUNEA 1:Autorizaţii şi licenţe

Art. 8: Activităţile supuse regimului autorizării

(1)Realizarea de noi capacităţi energetice, precum şi retehnologizarea celor existente se desfăşoară pe bază de autorizaţii de înfiinţare, acordate cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

(2)Producerea, stocarea, transportul, distribuţia, furnizarea energiei electrice la clienţii finali, activitatea operatorului pieţei de energie electrică, activitatea traderului, precum şi activitatea de agregare pe piaţa de energie electrică se

desfăşoară pe bază de licenţe acordate în condiţiile prezentei legi.

(3)Exercitarea oricărei activităţi fără autorizaţie sau licenţă se sancţionează potrivit prezentei legi.

Art. 9: Regimul autorizării

(1)Pentru autorizare, solicitantul va înregistra cererea la autoritatea competentă.

(2)Solicitantul va ataşa, la cerere, actele şi documentele care probează îndeplinirea de către acesta a condiţiilor economice, financiare, tehnice şi profesionale stabilite pe categorii de capacităţi energetice şi de activităţi în domeniu.

(3)Nu pot fi autorizaţi solicitanţii care au ca acţionari deţinători ai controlului sau ca administratori persoane care anterior au avut calitatea de acţionar deţinător al controlului ori administrator în cadrul unor operatori economici titulari de licenţă care nu şi-au achitat obligaţiile de plată rezultate din tranzacţiile realizate pe piaţa de energie electrică şi/sau rezultate din aplicarea de sancţiuni contravenţionale prin raportare la cifra de afaceri a acestora, pentru faptele prevăzute la art. 93 alin. (1).

(4)Procedura de acordare, modificare, suspendare şi retragere a autorizaţiilor şi licenţelor, termenele şi condiţiile de acordare, constând în: criterii, limite de putere, atestări, avize, garanţii şi altele asemenea, diferenţiate pe categorii de capacităţi şi activităţi supuse autorizării, se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin al preşedintelui ANRE.

(5)Refuzul acordării unei autorizaţii sau licenţe, lipsa de răspuns înăuntrul termenului şi orice altă soluţie a autorităţii competente, considerate de solicitant ilegale şi prejudiciabile, pot fi atacate la Curtea de Apel Bucureşti, Secţia de contencios administrativ, în condiţiile legii.

(6)Pentru capacităţile de producere distribuită şi/sau pentru micii producători de energie electrică, criteriile de autorizare vor avea în vedere dimensiunile limitate ale capacităţilor de producere şi impactul asupra funcţionării reţelelor electrice de distribuţie.

(7)**La stabilirea condiţiilor de acordare a licenţelor şi autorizaţiilor pentru capacităţi de producere noi se iau în considerare următoarele elemente:**

a)siguranţa şi securitatea sistemelor electrice, a instalaţiilor şi a echipamentelor asociate;

b)protecţia sănătăţii şi siguranţei publice;

c)protecţia mediului;

d)ocuparea terenurilor şi alegerea amplasamentelor;

e)utilizarea domeniului public;

f)eficienţa energetică;

g)natura surselor primare;

h)caracteristicile specifice solicitantului, cum ar fi: capacităţile tehnice, economice şi financiare;

i)conformitatea cu măsurile adoptate în legătură cu obligaţiile de serviciu public şi protecţia consumatorului;

j)contribuţia României la crearea de capacităţi pentru realizarea obiectivului global european privind energia din surse regenerabile, stabilită prin Planul naţional integrat în domeniul energiei şi schimbărilor climatice 2021-2030 elaborat conform Regulamentului (UE) 2018/1.999 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanţa uniunii energetice şi a acţiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 şi (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European şi ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE , 2010/31/UE, 2012/27/UE şi 2013/30/UE ale Parlamentului European şi ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE

şi (UE) 2015/652 ale Consiliului şi de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului şi aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.076/2021;

k)contribuţia la crearea de capacităţi energetice de producere pentru reducerea emisiilor;
l)valorificarea eficientă şi raţională a resurselor de materie primă energetică în conformitate cu interesul strategic de dezvoltare durabilă a României şi de funcţionare sigură şi stabilă a SEN în vederea realizării independenţei energetice naţionale.
m)alternativele la construirea de noi capacităţi de producere, cum ar fi consumul dispecerizabil şi stocarea energiei.

Art. 10: Categoriile de autorizaţii şi licenţe

(1)**Autoritatea competentă emite autorizaţii de înfiinţare pentru realizarea de noi capacităţi energetice de producere a energiei electrice, inclusiv de capacităţi de producere a energiei electrice şi termice în cogenerare, sau retehnologizarea acestora ori realizarea de instalaţii de stocare noi, după cum urmează:**
a)dacă puterea electrică maximal debitată în reţea a capacităţilor respective depăşeşte 1 MW, este necesară obţinerea unei autorizaţii de înfiinţare;
b)dacă puterea electrică maximal debitată în reţea a capacităţilor respective este mai mică de 1 MW inclusiv, nu este necesară obţinerea unei autorizaţii de înfiinţare, dar sunt obligatorii notificarea autorităţii competente privind proiectul investiţional şi raportarea periodică a stadiului realizării acestuia, conform reglementărilor în vigoare.

(2)**ANRE emite licenţe pentru:**
a)exploatarea comercială a capacităţilor de producere a energiei electrice şi, după caz, a instalaţiilor de stocare a energiei adăugate capacităţilor de producere respective;
b)exploatarea comercială a capacităţilor de producere a energiei electrice şi termice din centrale electrice în cogenerare şi, după caz, a instalaţiilor de stocare a energiei adăugate capacităţilor de producere respective;
c)prestarea serviciului de transport al energiei electrice, precum şi a serviciilor de echilibrare a sistemului;
d)prestarea serviciului de distribuţie a energiei electrice;
e)activitatea operatorului pieţei de energie electrică;
f)activitatea de furnizare a energiei electrice;
g)activitatea traderului de energie electrică;
h)activitatea de agregare;
i)exploatarea comercială a instalaţiilor de stocare a energiei, altele decât cele prevăzute la lit. a) sau lit. b).

(2^1)ANRE poate stabili, pentru activitatea autorizată printr-o licenţă, drepturi complementare specifice altor tipuri de licenţe dintre cele prevăzute la alin. (2), conform propriilor reglementări.

(3)Autorizaţiile de înfiinţare pentru realizarea de capacităţi noi, prevăzute la alin. (1), se acordă numai dacă acele capacităţi sunt amplasate pe/în imobile proprietate publică/privată a statului ori a unităţilor administrativ-teritoriale pe proprietatea privată a solicitantului autorizaţiei de înfiinţare sau pe proprietăţi deţinute cu un alt titlu legal.

(4)Licenţele pentru exploatarea comercială a capacităţilor energetice se acordă în cazul în care capacităţile energetice

sunt amplasate pe/în imobile proprietate publică sau privată a statului ori a unităţilor administrativ-teritoriale, pe proprietatea privată a solicitantului licenţei, pe proprietatea privată a unor persoane fizice sau juridice sau pe/în imobile deţinute cu un alt titlu legal decât cel de proprietate.

(4^1)Licenţa pentru prestarea serviciului de distribuţie se acordă operatorilor economici care au încheiate contracte de concesiune a serviciului de distribuţie cu ministerul de resort în condiţiile legii, denumiţi operatori de distribuţie concesionari.

(4^2)**Prestarea serviciului de distribuţie este permisă fără deţinerea unei licenţe acordate de ANRE conform prevederilor prezentului titlu, după cum urmează:**

a)operatorilor economici care operează sisteme de distribuţie închise în condiţiile art. 50, indiferent de puterea electrică aprobată pentru locurile de consum;

b)operatorilor de distribuţie sau administratorilor parcurilor industriale în interiorul parcurilor industriale constituite conform Legii nr. 186/2013 privind constituirea şi funcţionarea parcurilor industriale, cu modificările ulterioare, operatorilor de distribuţie sau administratorilor de zone libere în interiorul zonelor libere constituite conform Legii nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere, cu modificările şi completările ulterioare, indiferent de putere;

c)operatorilor economici care deţin reţele de distribuţie ce alimentează cu energie electrică locuri de consum cu puteri electrice aprobate însumate mai mici de 3 MW, alţii decât operatorii economici prevăzuţi la lit. a) şi b);

d)**operatorilor economici prevăzuţi la lit. b) care deţin reţele electrice în afara limitei parcului industrial/zonei libere, până la punctul de delimitare cu reţeaua electrică de distribuţie a concesionarului sau cu reţeaua electrică de transport, cu respectarea următoarelor condiţii:**

(i)puterile electrice aprobate pentru locurile în afara limitei parcului industrial, respectiv a zonei libere alimentate din reţelele electrice să fie în mod cumulat sub 3 MW;

(ii)există înştiinţarea scrisă către operatorul de distribuţie concesionar din regiunea de amplasare a parcului industrial sau a zonei libere respective cu privire la prestarea serviciului de distribuţie prin aceste reţele electrice;

e)deţinătorilor unor capacităţi de producere a energiei care desfăşoară activitatea de distribuţie, inclusiv prin prestarea serviciilor de transformare şi/sau conexiune pentru operatorii de reţea, pentru alimentarea cu energie electrică a clienţilor finali racordaţi direct la instalaţiile electrice aferente unităţilor de producere respective sau din reţelele electrice pe care deţinătorii capacităţilor de producere le exploatează.

(4^3)Prin excepţie de la prevederile alin. (4^1), ANRE acordă licenţă pentru prestarea serviciului de distribuţie a energiei electrice de către operatori economici ce deţin reţele de distribuţie într-o zonă concesionată altui operator economic dacă aceştia deţin acordul scris al operatorului de distribuţie concesionar, în cadrul aceleiaşi perioade de concesiune. Operatorul de distribuţie concesionar poate să refuze acordul scris numai dacă acest refuz este motivat şi justificat pe criterii obiective, din punct de vedere tehnic şi/sau economic. În cazul în care refuză să emită acordul de mai sus, operatorul de distribuţie concesionar are obligaţia să asigure racordarea utilizatorilor operatorului economic refuzat, conform reglementărilor aprobate de autoritatea competentă, în condiţii de eficienţă economică cel puţin egală cu soluţia de racordare din solicitarea refuzată, inclusiv cu luarea în considerare a tarifelor de distribuţie aplicabile.

(5)**Exploatarea comercială a capacităţilor energetice de producere a energiei electrice se poate desfăşura fără a deţine licenţă acordată de ANRE conform prevederilor prezentului titlu, de către:**

a)deţinătorul unor capacităţi de producere a energiei electrice care pot fi pornite fără tensiune din SEN, grupuri cu autopornire şi care sunt utilizate de către acesta în scopul alimentării de siguranţă cu energie electrică a echipamentelor sau instalaţiilor proprii;
b)deţinătorul unor capacităţi de producere a energiei electrice sau al unor capacităţi de producere a energiei electrice şi termice în centrale electrice în cogenerare, conectate la reţeaua electrică, şi/sau al unor instalaţii de stocare a energiei, cu o putere electrică totală mai mică de 1 MW;

(5^1)Persoanele fizice şi juridice care desfăşoară activităţi în domeniul energiei fără a fi obligate să deţină licenţă beneficiază de aceleaşi drepturi şi au aceleaşi obligaţii de a respecta reglementările ANRE corespunzătoare unui titular de licenţă pentru acea activitate sau serviciu.

(5^2)**În scopul facilitării finanţării investiţiilor în capacităţi de producere a energiei electrice, o persoană fizică sau juridică are dreptul:**
a)să încheie contracte de rezervare de capacitate de producere a energiei electrice cu respectarea prevederilor art. 3 pct. 19^1 şi ale art. 23 alin. (2);

b)să contracteze, în calitate de producător, în condiţiile reglementărilor emise de ANRE, energia electrică ce va fi produsă de noua capacitate energetică, fără a deţine, la momentul încheierii contractului, licenţa prevăzută la alin. (2) lit. a) şi b);

(5^3)Persoana fizică sau juridică, prevăzută la alin. (5^2), cu excepţia deţinătorilor de capacităţi de producţie prevăzuţi la alin. (5) lit. b), are obligaţia să obţină licenţa prevăzută la alin. (2) lit. a) cu cel puţin 60 de zile înainte de momentul livrării energiei electrice produse de noua capacitate energetică. În cazul în care obligaţia nu este îndeplinită, contractele încheiate potrivit prevederilor alin. (5^2) sunt reziliate cu aplicarea clauzelor din contract privind rezilierea din culpa părţii care nu a respectat obligaţia şi nu îşi produc efectele privind livrarea de energie electrică.

(6)Activitatea unei persoane fizice sau juridice, constând în comercializarea energiei electrice la clienţii finali alimentaţi direct din instalaţiile electrice aferente unităţii de producere a energiei electrice sau din reţelele electrice pe care aceasta le exploatează sau situaţi în proximitatea acestor reţele, se desfăşoară fără licenţa de furnizare a energiei electrice prevăzută la alin. (2) lit. f), în condiţiile respectării reglementărilor specifice aprobate de ANRE.

(6^1)Activităţile prevăzute la alin. (2) lit. f) sau g) se pot desfăşura în România de către o persoană juridică având sediul social într-un stat membru al Uniunii Europene, dacă acea persoană juridică deţine o licenţă valabilă sau un document similar în baza căreia/căruia are dreptul de a desfăşura activitatea respectivă, emise de autoritatea competentă a statului membru, şi dacă declară pe propria răspundere că va respecta normele tehnice şi comerciale din România aplicabile pentru acea activitate.
(6^2)Persoanei juridice prevăzute la alin. (6^1) i se confirmă dreptul de participare la pieţele de energie electrică din România de către ANRE printr-o decizie emisă în baza unei proceduri proprii.

(7)Pentru a comercializa energia electrică obţinută în urma unui contract de rezervare de capacitate de producere a energiei electrice, producătorul de gaze naturale parte a unui astfel de contract trebuie să deţină licenţa de furnizare prevăzută la alin. (2) lit. g).

(8)Autorizaţiile şi licenţele se modifică în cazul schimbării circumstanţelor sau condiţiilor existente la data acordării acestora.

Art. 11: Suspendarea şi retragerea autorizaţiilor şi licenţelor

(1)**În caz de neîndeplinire de către titularul autorizaţiei de înfiinţare, respectiv al licenţei a obligaţiilor sale legale, precum şi în caz de nerespectare a condiţionărilor, limitărilor, restricţiilor, interdicţiilor sau a sarcinilor stabilite prin autorizaţie, respectiv prin licenţă, constatate de autoritatea competentă din oficiu ori la sesizarea unor terţi sau la notificarea de către titular, autoritatea competentă va proceda după cum urmează:**

a)**în cazul în care neîndeplinirea sau nerespectarea obligaţiilor nu este imputabilă titularului, va dispune:**

- un termen de conformare, dacă situaţia creată este remediabilă;

- retragerea autorizaţiei, respectiv a licenţei, dacă situaţia creată este iremediabilă;

b)**în cazul în care neîndeplinirea sau nerespectarea obligaţiilor este imputabilă titularului, va dispune:**

- suspendarea autorizaţiei, respectiv a licenţei, pe o perioadă fixată pentru remedierea situaţiei create şi pentru conformare cu autorizaţia, respectiv cu licenţa, dacă situaţia creată este remediabilă;

- retragerea autorizaţiei, respectiv a licenţei, dacă situaţia creată este iremediabilă.

(1^1)ANRE transmite ministerului de resort, săptămânal, o situaţie privind cererile înregistrate pentru emiterea autorizaţiilor de înfiinţare.

(2)Autoritatea competentă va retrage autorizaţia de înfiinţare, respectiv licenţa, în cazul decăderii, incapacităţii sau al falimentului titularului, precum şi la încetarea concesiunii ori a locaţiunii capacităţii energetice sau la vânzarea capacităţii de către titular.

(3)Transferul locaţiunii capacităţii energetice, respectiv vânzarea sau orice altă operaţiune de înstrăinare a unei capacităţi energetice ce face obiectul unei licenţe către o altă persoană juridică pot fi realizate doar cu acordul prealabil al autorităţii competente.

Art. 12: Drepturile şi obligaţiile ce decurg din autorizaţia de înfiinţare şi din licenţe

(1)Lucrările de realizare şi retehnologizare ale capacităţilor energetice pentru care se acordă autorizaţii, precum şi activităţile şi serviciile pentru care se acordă licenţe, după caz, sunt de interes public, cu excepţia celor care sunt destinate exclusiv satisfacerii consumului propriu al titularului autorizaţiei sau licenţei.

(2)**Asupra terenurilor şi bunurilor proprietate publică sau privată a altor persoane fizice ori juridice şi asupra activităţilor desfăşurate de persoane fizice sau juridice în vecinătatea capacităţii energetice se instituie limitări ale dreptului de proprietate în favoarea titularilor autorizaţiilor de înfiinţare şi de licenţe care beneficiază de:**

a)dreptul de uz pentru executarea lucrărilor necesare realizării, relocării, retehnologizării sau desfiinţării capacităţii energetice, obiect al autorizaţiei;

b)dreptul de uz pentru asigurarea funcţionării normale a capacităţii, obiect al autorizaţiei de înfiinţare, pentru reviziile, reparaţiile şi intervenţiile necesare;
c)servitutea de trecere subterană, de suprafaţă sau aeriană pentru instalarea/desfiinţarea de reţele electrice sau alte echipamente aferente capacităţii energetice şi pentru acces la locul de amplasare a acestora, în condiţiile legii;
d)dreptul de a obţine restrângerea sau încetarea unor activităţi care ar putea pune în pericol persoane şi bunuri;
e)dreptul de acces la utilităţile publice.

*) În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 16 alin. (2), (3), (5), (6), (7), (9), (10), art. 19 alin. (3), art. 20 alin. (3), art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările şi completările ulterioare, respectiv a dispoziţiilor art. 12 alin. (2), (3), (5), (6), (8), (10) şi (11), art. 14 alin. (3), art. 15 alin. (3), art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie stabileşte că:

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde indemnizaţii pentru lipsa de folosinţă numai în măsura în care capacităţile energetice au fost realizate după intrarea în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007; pentru capacităţile energetice realizate anterior, exercitarea de către titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de către titularii licenţelor a drepturilor de uz şi de servitute se face cu titlu gratuit, potrivit dispoziţiilor speciale în vigoare la data punerii lor în funcţiune.

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de titularii licenţelor, în exercitarea drepturilor de uz şi de servitute, indiferent de momentul realizării capacităţii energetice (anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007).

Dispoziţiile art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea nr. 13/2007, respectiv cele ale art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea nr. *123/2012* se opun ca titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de reţelele electrice de transport ori de distribuţie existente la data intrării în vigoare a legii să obţină indemnizare pentru lipsa de folosinţă de la titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor pe care se situează respectivele capacităţi energetice,

(3)**Drepturile de uz şi de servitute au ca obiect utilitatea publică, au caracter legal, iar conţinutul acestora este prevăzut la art. 14 şi se exercită fără înscriere în Cartea funciară pe toată durata existentei capacităţii energetice sau, temporar, cu ocazia retehnologizării unei capacităţi în funcţiune, reparaţiei, reviziei, lucrărilor de intervenţie în caz de avarie.**

*) În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 16 alin. (2), (3), (5), (6), (7), (9), (10), art. 19 alin. (3), art. 20 alin. (3), art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările şi completările ulterioare, respectiv a dispoziţiilor art. 12 alin. (2), (3), (5), (6), (8), (10) şi (11), art. 14 alin. (3), art. 15 alin. (3), art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie stabileşte că:

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde indemnizaţii pentru lipsa de folosinţă numai în măsura în care capacităţile energetice au fost realizate după intrarea în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007; pentru capacităţile energetice realizate anterior, exercitarea de către titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de către titularii licenţelor a drepturilor de uz şi de servitute se face cu titlu gratuit, potrivit dispoziţiilor speciale în vigoare la data punerii lor în funcţiune.

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde despăgubiri pentru prejudiciile

cauzate de titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de titularii licenţelor, în exercitarea drepturilor de uz şi de servitute, indiferent de momentul realizării capacităţii energetice (anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007).

Dispoziţiile art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea nr. 13/2007, respectiv cele ale art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea nr. *123/2012* se opun ca titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de reţelele electrice de transport ori de distribuţie existente la data intrării în vigoare a legii să obţină indemnizare pentru lipsa de folosinţă de la titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor pe care se situează respectivele capacităţi energetice, întemeiată pe această cauză.

(4)Exercitarea drepturilor de uz şi servitute asupra proprietăţilor statului şi ale unităţilor administrativ-teritoriale afectate de capacităţile energetice se realizează cu titlu gratuit, pe toată durata existenţei acestora.

(5)**Exercitarea drepturilor de uz şi de servitute asupra proprietăţilor private afectate de capacităţile energetice, care se vor realiza după intrarea în vigoare a prezenţei legi, se face în conformitate cu regulile procedurale privind condiţiile şi termenii referitori la durata, conţinutul şi limitele de exercitare a acestor drepturi, prevăzute într-o convenţie-cadru, precum şi pentru determinarea cuantumului indemnizaţiilor, a despăgubirilor şi a modului de plată a acestora, care se aprobă, împreună cu convenţia-cadru, prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort.**

*) În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 16 alin. (2), (3), (5), (6), (7), (9), (10), art. 19 alin. (3), art. 20 alin. (3), art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările şi completările ulterioare, respectiv a dispoziţiilor art. 12 alin. (2), (3), (5), (6), (8), (10) şi (11), art. 14 alin. (3), art. 15 alin. (3), art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie stabileşte că:

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde indemnizaţii pentru lipsa de folosinţă numai în măsura în care capacităţile energetice au fost realizate după intrarea în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007; pentru capacităţile energetice realizate anterior, exercitarea de către titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de către titularii licenţelor a drepturilor de uz şi de servitute se face cu titlu gratuit, potrivit dispoziţiilor speciale în vigoare la data punerii lor în funcţiune.

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de titularii licenţelor, în exercitarea drepturilor de uz şi de servitute, indiferent de momentul realizării capacităţii energetice (anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007).

Dispoziţiile art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea nr. 13/2007, respectiv cele ale art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea nr. *123/2012* se opun ca titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de reţelele electrice de transport ori de distribuţie existente la data intrării în vigoare a legii să obţină indemnizare pentru lipsa de folosinţă de la titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor pe care se situează respectivele capacităţi energetice,

(6)**Proprietarii terenurilor afectate de exercitarea drepturilor de uz şi de servitute de către titularii de licenţe şi autorizării pot solicita încheierea de convenţii, conform prevederilor alin. (5).**

*) În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 16 alin. (2), (3), (5), (6), (7), (9), (10), art. 19 alin. (3), art. 20 alin. (3), art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările şi completările ulterioare, respectiv a dispoziţiilor art. 12 alin. (2), (3), (5), (6), (8), (10) şi (11), art. 14 alin. (3), art. 15 alin. (3), art. 30

alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie stabileşte că:

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde indemnizaţii pentru lipsa de folosinţă numai în măsura în care capacităţile energetice au fost realizate după intrarea în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007; pentru capacităţile energetice realizate anterior, exercitarea de către titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de către titularii licenţelor a drepturilor de uz şi de servitute se face cu titlu gratuit, potrivit dispoziţiilor speciale în vigoare la data punerii lor în funcţiune.

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de titularii licenţelor, în exercitarea drepturilor de uz şi de servitute, indiferent de momentul realizării capacităţii energetice (anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007).

Dispoziţiile art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea nr. 13/2007, respectiv cele ale art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea nr. *123/2012* se opun ca titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de reţelele electrice de transport ori de distribuţie existente la data intrării în vigoare a legii să obţină indemnizare pentru lipsa de folosinţă de la titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor pe care se situează respectivele capacităţi energetice,

(7)Beneficiază de indemnizaţii şi, respectiv, despăgubiri şi proprietarii de terenuri afectate de exercitarea drepturilor de uz şi de servitute de către titularii de licenţe şi autorizaţii care la data intrării în vigoare a prezentei legi au în derulare convenţii privind exercitarea acestor drepturi încheiate în condiţiile legii.

(8)**Titularii de licenţe şi autorizaţii sunt obligaţi să procedeze la încheierea convenţiilor - cadru prevăzute la alin. (5), în termen de maximum 30 de zile de la solicitarea proprietarilor afectaţi.**

*) În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 16 alin. (2), (3), (5), (6), (7), (9), (10), art. 19 alin. (3), art. 20 alin. (3), art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările şi completările ulterioare, respectiv a dispoziţiilor art. 12 alin. (2), (3), (5), (6), (8), (10) şi (11), art. 14 alin. (3), art. 15 alin. (3), art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie stabileşte că:

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde indemnizaţii pentru lipsa de folosinţă numai în măsura în care capacităţile energetice au fost realizate după intrarea în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007; pentru capacităţile energetice realizate anterior, exercitarea de către titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de către titularii licenţelor a drepturilor de uz şi de servitute se face cu titlu gratuit, potrivit dispoziţiilor speciale în vigoare la data punerii lor în funcţiune.

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de titularii licenţelor, în exercitarea drepturilor de uz şi de servitute, indiferent de momentul realizării capacităţii energetice (anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007).

Dispoziţiile art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea nr. 13/2007, respectiv cele ale art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea nr. *123/2012* se opun ca titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de reţelele electrice de transport ori de distribuţie existente la data intrării în vigoare a legii să obţină indemnizare pentru lipsa de folosinţă de la titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor pe care se situează respectivele capacităţi energetice,

(9)Dacă, cu ocazia intervenţiei pentru retehnologizări, reparaţii, revizii sau avarii, se produc pagube proprietarilor din

vecinătatea capacităţilor energetice, titularii de licenţă au obligaţia să plătească despăgubiri, în condiţiile prezentei legi.

(10)**Proprietarii terenurilor şi titularii activităţilor afectaţi de exercitarea de către titularii de licenţă şi autorizaţii a drepturilor prevăzute la alin. (2) vor fi despăgubiţi pentru prejudiciile cauzate acestora. La calculul despăgubirilor vor fi avute în vedere următoarele criterii:**

- suprafaţa de teren afectată cu ocazia efectuării lucrărilor;

- tipurile de culturi şi plantaţii, precum şi amenajările afectate de lucrări;

- activităţile restrânse cu ocazia lucrărilor.

Cuantumul despăgubirii se stabileşte prin acordul părţilor sau, în cazul în care părţile nu se înţeleg, prin hotărâre judecătorească.

*) În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 16 alin. (2), (3), (5), (6), (7), (9), (10), art. 19 alin. (3), art. 20 alin. (3), art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările şi completările ulterioare, respectiv a dispoziţiilor art. 12 alin. (2), (3), (5), (6), (8), (10) şi (11), art. 14 alin. (3), art. 15 alin. (3), art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie stabileşte că:

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde indemnizaţii pentru lipsa de folosinţă numai în măsura în care capacităţile energetice au fost realizate după intrarea în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007; pentru capacităţile energetice realizate anterior, exercitarea de către titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de către titularii licenţelor a drepturilor de uz şi de servitute se face cu titlu gratuit, potrivit dispoziţiilor speciale în vigoare la data punerii lor în funcţiune.

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de titularii licenţelor, în exercitarea drepturilor de uz şi de servitute, indiferent de momentul realizării capacităţii energetice (anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007).

Dispoziţiile art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea nr. 13/2007, respectiv cele ale art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea nr. *123/2012* se opun ca titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de reţelele electrice de transport ori de distribuţie existente la data intrării în vigoare a legii să obţină indemnizare pentru lipsa de folosinţă de la titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor pe care se situează respectivele capacităţi energetice,

(11)**Dreptul de uz şi de servitute asupra terenurilor proprietate privată, restrângerea sau încetarea unor activităţi prevăzute la alin. (2) se stabilesc şi se exercită cu respectarea principiului echităţii, a dreptului de proprietate şi a minimei afectări a acestuia.**

*) În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 16 alin. (2), (3), (5), (6), (7), (9), (10), art. 19 alin. (3), art. 20 alin. (3), art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările şi completările ulterioare, respectiv a dispoziţiilor art. 12 alin. (2), (3), (5), (6), (8), (10) şi (11), art. 14 alin. (3), art. 15 alin. (3), art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie stabileşte că:

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde indemnizaţii pentru lipsa de folosinţă numai în măsura în care capacităţile energetice au fost realizate după intrarea în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007; pentru capacităţile energetice realizate anterior, exercitarea de către titularii autorizaţiilor de

înfiinţare şi de către titularii licenţelor a drepturilor de uz şi de servitute se face cu titlu gratuit, potrivit dispoziţiilor speciale în vigoare la data punerii lor în funcţiune.

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de titularii licenţelor, în exercitarea drepturilor de uz şi de servitute, indiferent de momentul realizării capacităţii energetice (anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007).

Dispoziţiile art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea nr. 13/2007, respectiv cele ale art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea nr. *123/2012* se opun ca titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de reţelele electrice de transport ori de distribuţie existente la data intrării în vigoare a legii să obţină indemnizare pentru lipsa de folosinţă de la titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor pe care se situează respectivele capacităţi energetice,

(12)Prin derogare de la legislaţia specifică domeniului forestier, exclusiv pentru zonele de siguranţă şi protecţie ale reţelelor, titularii de autorizaţii şi licenţe în domeniul energiei electrice efectuează lucrările de întreţinere/exploatare forestieră de pe terenurile amplasate sub/peste reţelele electrice, pentru crearea şi menţinerea distanţei de apropiere faţă de reţele, necesare pentru funcţionarea în siguranţă a reţelelor, cu obligaţia să înştiinţeze în prealabil administratorul fondului forestier sau proprietarul terenului, după caz.

(14)Titularii de autorizaţii şi licenţe beneficiari ai drepturilor de uz şi de servitute asupra proprietăţii publice sau private a statului şi a unităţilor administrativ-teritoriale sunt scutiţi de orice obligaţii de plată instituite de autorităţile administraţiei publice centrale şi locale referitoare la exercitarea acestor drepturi.

(13)[textul din Art. 12, alin. (13) din titlul I, capitolul III, sectiunea 1 este abrogat la 01-ian-2016 de Art. 502, alin. (1), punctul 6. din titlul XI din Codul Fiscal din 2015]

Art. 13: Obligaţiile decurgând din autorizaţiile de înfiinţare şi din licenţe

(1)**Titularul autorizaţiei de înfiinţare are următoarele obligaţii:**

a)să stabilească şi să aplice, pe întreaga durată a executării lucrărilor, măsurile de protecţie a persoanelor, bunurilor şi mediului;

b)să obţină toate avizele, acordurile şi atestatele prevăzute de lege pentru realizarea obiectivului autorizat.

(2)**Pe durata de valabilitate a licenţelor, titularii de licenţe sunt obligaţi:**

a)să respecte condiţiile care însoţesc licenţa;

b)în cazul operatorilor economici din domeniul energiei electrice, aceştia trebuie să organizeze evidenţa contabilă utilizând conturi separate pentru fiecare dintre activităţile de transport şi distribuţie, aşa cum li s-ar cere să facă dacă respectivele activităţi ar fi realizate de operatori economici separaţi, astfel încât să permită reflectarea exactă a veniturilor şi cheltuielilor aferente fiecărei activităţi, în scopul evitării discriminării şi subvenţiilor încrucişate şi denaturării concurenţei, precum şi pentru încurajarea competiţiei; de asemenea, aceştia ţin evidenţe contabile separate, care pot fi consolidate, pentru alte activităţi din sectorul energiei electrice, precum şi pentru alte activităţi din afara sectorului energiei electrice; veniturile rezultate din deţinerea în proprietate a reţelei de transport sau de distribuţie trebuie specificate separat în conturi analitice de venituri; evidenţele contabile interne cuprind un bilanţ şi un cont de profit şi de pierderi pentru fiecare activitate în parte;

c)să constituie şi să menţină garanţii financiare care să le permită desfăşurarea activităţii şi asigurarea continuităţii serviciului;
d)să pună la dispoziţia autorităţii competente informaţiile necesare pentru desfăşurarea în bune condiţii a activităţii acesteia;
e)să întocmească, să supună spre auditare şi să publice evidenţele lor contabile anuale la nivel de societate comercială, fără a cuprinde în mod distinct sediile secundare fără personalitate juridică, conform legislaţiei specifice, adoptate în conformitate cu cea de-a Patra Directivă 78/660/CEE a Consiliului din 25 iulie 1978.

(3)Operatorii economici care nu au obligaţia de a publica conturile anuale păstrează la sediul lor un exemplar din acestea la dispoziţia publicului.

(4)Activitatea de audit prevăzută la alin. (2) lit. e) constă, în special, în verificarea respectării obligaţiei de a evita discriminările şi subvenţiile încrucişate între activităţile desfăşurate de operatorul economic auditat.

Art. 14: Drepturile şi obligaţiile titularilor de autorizaţii de înfiinţare şi de licenţă asupra proprietăţii terţilor

(1)**Dreptul de uz asupra terenului pentru executarea lucrărilor necesare realizării/relocării/desfiinţării sau retehnologizării de capacităţi energetice se întinde pe durata necesară executării lucrărilor. În exercitarea acestui drept de uz, titularul autorizaţiei de înfiinţare/relocare/desfiinţare sau retehnologizare, după caz, cu respectarea prevederilor legale, poate:**
a)să depoziteze, pe terenurile necesare executării lucrărilor, materiale, echipamente, utilaje, instalaţii;
b)să desfiinţeze culturi sau plantaţii, vegetaţie forestieră, construcţii sau alte amenajări existente ori numai să le restrângă, în măsura strict necesară executării lucrărilor pentru capacitatea autorizată, în condiţiile legii;
c)să îndepărteze materiale, să capteze apă, în condiţiile prevăzute de legislaţia în vigoare;
d)să instaleze utilaje şi să lucreze cu acestea, să amplaseze birouri şi locuinţe de şantier, cu acordul prealabil al proprietarului;
e)să oprească ori să restrângă activităţi ale proprietarului, în măsura strict necesară executării lucrărilor pentru capacitatea autorizată, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

(2)Pentru executarea lucrărilor necesare realizării, întreţinerii, reparaţiilor şi exploatării capacităţilor energetice, titularii autorizaţiilor şi licenţelor au dreptul să folosească temporar terenurile proprietate publică, inclusiv terenurile care fac parte din fondul forestier naţional, prin derogare de la prevederile art. 42 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

(3)Dreptul de uz prevăzut la alin. (1) încetează înaintea expirării duratei stabilite pentru executarea lucrărilor sau înaintea acestui termen, la data terminării anticipate a lucrărilor sau la data sistării acestora şi renunţării la autorizaţii. Oricare dintre aceste situaţii trebuie notificată de îndată proprietarului.

(4)**Dreptul de uz asupra terenului pentru asigurarea funcţionării normale a capacităţii energetice se întinde pe toată durata funcţionării capacităţii, iar exercitarea lui se face ori de câte ori este necesar pentru asigurarea funcţionării normale a capacităţii. În exercitarea acestui drept titularul licenţei poate:**
a)să depoziteze materiale, echipamente, utilaje, instalaţii pentru întreţinere, revizii, reparaţii şi intervenţii necesare pentru asigurarea funcţionării normale a capacităţii;
b)să instaleze utilaje şi să lucreze cu acestea;
c)să desfiinţeze sau să reducă culturi, plantaţii, vegetaţie forestieră ori alte amenajări existente şi să restrângă activităţi ale proprietarului, în măsura şi pe durata strict necesare executării operaţiilor de întreţinere, reparaţii, revizii sau

intervenţii pentru asigurarea funcţionarii normale a capacităţii, cu respectarea legislaţiei în vigoare.

(5)**Prin derogare de la prevederile art. 40 alin. (1) din Legea nr. 46/2008, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, la realizarea obiectivelor de investiţii declarate de utilitate publică şi de interes naţional, în condiţiile legii, ocuparea temporară a terenurilor proprietate privată din fondul forestier naţional şi a păşunilor şi fâneţelor împădurite se face după depunerea de către titularul autorizaţiei/licenţei/contractului de concesiune a următoarelor dovezi privind îndeplinirea obligaţiilor de notificare şi acordare de indemnizaţii/ despăgubiri, după cum urmează:**

a)contractul de închiriere/convenţie între părţi, termenul de plată al indemnizaţiilor/ despăgubirilor fiind de 30 de zile de la încheierea contractului de închiriere/convenţiei, în cazul în care proprietarii sunt identificaţi;

b)dovada consemnării prealabile, în conturi deschise pe numele titularilor de licenţe/contractului de concesiune, a sumelor de bani aferente despăgubirilor, indemnizaţiilor, după caz, pentru respectivele imobile în cazul în care proprietarii nu sunt identificaţi;

c)dovada consemnării prealabile la dispoziţia acestora, în termen de 60 de zile de la data la care au fost notificaţi să se prezinte în vederea semnării convenţiilor, dar nu s-au prezentat sau au refuzat încheierea convenţiei, a sumelor aferente despăgubirilor/indemnizaţiilor, în cazul în care proprietarii sunt identificaţi, dar nu se prezintă sau refuză să încheie convenţia.

(6)Titularul licenţei este obligat să înştiinţeze în scris proprietarul bunurilor sau prestatorul activităţilor care vor fi afectate ca urmare a lucrărilor la capacităţile energetice, cu excepţia cazurilor de avarii şi a celor generate de situaţii de forţă majoră, situaţie în care proprietarii sunt înştiinţaţi în termenul cel mai scurt.

(7)Titularul licenţei este obligat să plătească proprietarilor despăgubirea cuvenită pentru pagubele produse, să degajeze terenul şi să îl repună în situaţia anterioară, în cel mai scurt timp posibil.

(8)Servitutea de trecere subterană, de suprafaţă sau aeriană cuprinde dreptul de acces şi de executare a lucrărilor la locul de amplasare a capacităţilor energetice cu ocazia intervenţiei pentru retehnologizări, reparaţii, revizii şi avarii.

(9)Pentru a evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor sau a unor activităţi desfăşurate în zona de executare a lucrărilor de realizare ori retehnologizare de capacităţi energetice, precum şi a operaţiilor de revizie sau reparaţie la capacitatea în funcţiune, titularul autorizaţiei sau al licenţei are dreptul de a obţine restrângerea ori sistarea, pe toată durata lucrărilor, a activităţilor desfăşurate în vecinătate de alte persoane, cu obligaţia despăgubirii acestora, conform prevederilor prezentei legi. În acest caz, persoanele afectate vor fi înştiinţate, în scris, despre data începerii, respectiv a finalizării lucrărilor, cu excepţia cazurilor generate de situaţii de forţă majoră.

(10)La încetarea exercitării drepturilor prevăzute la art. 12 alin. (2), titularul autorizaţiei de înfiinţare, respectiv titularul licenţei este obligat să asigure degajarea terenului şi repunerea lui în situaţia iniţială.

(11)Dreptul de acces la utilităţile publice, prevăzut la art. 12 alin. (2) lit. e), trebuie exercitat de titularul autorizaţiei sau al licenţei cu bună-credinţă şi în mod rezonabil, fără a prejudicia accesul altor persoane la respectivele utilităţi publice.

Art. 15: Zonele de protecţie şi zonele de siguranţă

(1)Pentru protecţia şi funcţionarea normală a capacităţilor energetice şi a anexelor acestora, precum şi pentru evitarea punerii în pericol a persoanelor, bunurilor şi mediului se instituie zone de protecţie şi de siguranţă.

(2)Zonele de protecţie şi de siguranţă se determină pentru fiecare capacitate, în conformitate cu normele tehnice elaborate de autoritatea competentă.

(3)**Asupra terenurilor aflate în proprietatea terţilor, cuprinse în zonele de protecţie şi de siguranţă, se stabileşte drept de servitute legală.**

*) În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 16 alin. (2), (3), (5), (6), (7), (9), (10), art. 19 alin. (3), art. 20 alin. (3), art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările şi completările ulterioare, respectiv a dispoziţiilor art. 12 alin. (2), (3), (5), (6), (8), (10) şi (11), art. 14 alin. (3), art. 15 alin. (3), art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie stabileşte că:

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde indemnizaţii pentru lipsa de folosinţă numai în măsura în care capacităţile energetice au fost realizate după intrarea în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007; pentru capacităţile energetice realizate anterior, exercitarea de către titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de către titularii licenţelor a drepturilor de uz şi de servitute se face cu titlu gratuit, potrivit dispoziţiilor speciale în vigoare la data punerii lor în funcţiune.

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de titularii licenţelor, în exercitarea drepturilor de uz şi de servitute, indiferent de momentul realizării capacităţii energetice (anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007).

Dispoziţiile art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea nr. 13/2007, respectiv cele ale art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea nr. *123/2012* se opun ca titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de reţelele electrice de transport ori de distribuţie existente la data intrării în vigoare a legii să obţină indemnizare pentru lipsa de folosinţă de la titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor pe care se situează respectivele capacităţi energetice,

Art. 16: Obligaţiile de serviciu public

(1)Titularii de licenţe au obligaţia de a-şi desfăşura activităţile cu respectarea obligaţiilor de serviciu public referitoare la siguranţă, calitatea şi preţul energiei electrice furnizate, continuitatea aprovizionării, eficienţa energetică, energia din resurse regenerabile şi protecţia mediului înconjurător şi a climei, cu respectarea normelor de securitate şi sănătate a muncii şi de protecţie a mediului, precum şi a prevederilor din contractele directe cu consumatorii.

(2)Obligaţiile prevăzute la alin. (1) sunt clar definite, transparente, nediscriminatorii şi verificabile, se pot stabili prin hotărâre a Guvernului sau, potrivit competenţelor, prin reglementări ale ANRE şi garantează operatorilor economici din domeniul energiei electrice din Uniunea Europeană accesul egal la consumatorii români.

(3)Obligaţiile de serviciu public care vizează stabilirea preţurilor de furnizare a energiei electrice trebuie să respecte cerinţele prevăzute la art. 80.

(4)Acordarea de compensaţii financiare, alte forme de compensare sau drepturi exclusive în vederea îndeplinirii obligaţiilor prevăzute la alin. (3) sau în vederea furnizării serviciului universal se realizează într-un mod nediscriminatoriu şi transparent.

(5)Guvernul României informează Comisia Europeană cu privire la toate măsurile adoptate pentru îndeplinirea obligaţiilor de serviciu universal şi de serviciu public, inclusiv protecţia consumatorului şi protecţia mediului, precum şi cu privire la posibilul lor efect asupra concurenţei pe plan naţional şi internaţional. Ulterior, Comisia Europeană va

fi notificată din doi în doi ani, cu privire la orice modificare adusă măsurilor respective.

Art. 17: Exproprierea

(1)Terenul necesar înfiinţării şi funcţionării capacităţii energetice este fie proprietate privată a unui terţ sau a titularului autorizaţiei, fie proprietate publică.

(2)Dacă terenul necesar pentru înfiinţarea şi funcţionarea capacităţii energetice este proprietate privată a unui terţ, solicitantul autorizaţiei de înfiinţare are ca primă opţiune cumpărarea terenului de la proprietar sau să iniţieze procedura legală de expropriere a terenului pentru cauză de utilitate publică, cu despăgubirea proprietarului, în condiţiile legii, şi să obţină concesiunea acestuia, pe durata existenţei capacităţii energetice.

SECŢIUNEA 2:Proceduri pentru noi capacităţi energetice de producţie

Art. 18: Procedura de licitaţie şi alte proceduri

(1)În cazul în care, în urma procedurii de autorizare, capacităţile de producţie care se construiesc sau măsurile luate pe linia managementului orientat către eficienţa energetică şi satisfacerea cererii nu sunt suficiente pentru a garanta siguranţa alimentării pentru consumul intern, ministerul de resort poate iniţia o procedură de licitaţie sau orice altă procedură similară pentru atribuirea unui contract, în condiţii de transparenţă şi nediscriminare, pe baza unor criterii publicate, prin care să invite noi operatori economici sau titulari de licenţă de producere preexistenţi să oferteze pentru realizarea de noi capacităţi de producere a energiei electrice.

(2)În condiţiile alin. (1) şi în scopul asigurării protecţiei mediului şi al promovării noilor tehnologii, ministerul de resort poate iniţia o procedură de licitaţie privind realizarea de noi capacităţi de producere a energiei electrice. Această procedură se poate referi la noi capacităţi sau la resursele de management orientat către eficienţă energetică şi satisfacerea cererii.

(3)Ofertantului declarat câştigător i se va acorda autorizaţie de înfiinţare şi licenţă, potrivit dispoziţiilor secţiunii 1 din prezentul capitol.

(4)Procedura de desfăşurare a licitaţiei pentru capacităţi de producere noi, precum şi lista de criterii care stau la baza selecţiei ofertelor şi atribuirea contractului se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort.

(5)**Procedura prevăzută la alin. (4) se va elabora cu respectarea următoarelor principii:**

a)informaţiile privind procedura de ofertare pentru capacităţile de producere şi măsurile de eficienţă energetică şi satisfacerea cererii se publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, cu cel puţin 6 luni înainte de termenul final pentru depunerea ofertelor;

b)caietul de sarcini se pune la dispoziţia oricărui operator economic interesat, la solicitarea acestuia;

c)caietul de sarcini conţine descrierea detaliată a specificaţiilor contractului şi a procedurii care trebuie urmată de către toţi ofertanţii, precum şi lista completă a criteriilor care determină selecţia ofertanţilor şi atribuirea contractului, inclusiv stimulentele, cum ar fi subvenţiile, care sunt acoperite de ofertă;

d)pentru invitaţiile de participare la procedura de ofertare care se referă la capacitatea de producere previzionată a fi necesară, trebuie luate în considerare şi ofertele de furnizare de energie electrică cu garanţii pe termen lung, propuse de unităţile de producţie existente, cu condiţia ca acestea să permită acoperirea nevoilor suplimentare.

(6)Organizarea, monitorizarea şi controlul procedurii de ofertare se realizează de operatorul de transport şi de sistem.

Art. 19: Concesionarea. Obiectul concesiunii şi autoritatea contractantă

(1)Bunurile proprietate publică sau privată a statului, activităţile şi serviciile publice de interes naţional şi general din domeniul energiei electrice pot face obiectul concesionării în condiţiile Ordonanţei de urgenţă nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările şi completările ulterioare.

(1^1)Redevenţa anuală aferentă concesiunii din domeniul transportului energiei electrice este de 0,4% din valoarea veniturilor brute realizate din operaţiuni de transport şi tranzit ale energiei electrice şi este plătită de operatorul de transport şi de sistem în calitate de concesionar.

(2)Calitatea de autoritate contractantă o are ministerul de resort pentru bunurile proprietate publică sau privată a statului din domeniul energetic, precum şi pentru activităţile sau serviciile publice de interes general şi interes naţional din domeniul energiei electrice. Se exceptează reţelele electrice de transport al energiei electrice, terenurile pe care acestea sunt amplasate, precum şi serviciul public de transport al energiei electrice.

(3)Calitatea de autoritate contractantă pentru reţeaua electrică de transport energie electrică şi terenurile pe care aceasta este amplasată, precum şi pentru serviciul public de transport al energiei electrice revine autorităţii publice centrale desemnate ca autoritate contractantă a statului pentru acest scop.

(4)Cadrul general privind regimul juridic al contractelor de concesiune, procedurile pentru acordarea concesiunilor, precum şi conţinutul-cadru al caietului de sarcini sunt elaborate de autoritatea contractantă, în conformitate cu prevederile legii, şi se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(5)Condiţiile de acordare, menţinere, suspendare şi retragere a concesiunii se stabilesc prin contractul de concesiune încheiat de autoritatea contractantă şi aprobat în conformitate cu prevederile prezentei legi.

CAPITOLUL IV: Energia electrică

Art. 20: Piaţa de energie electrică

(1)Piaţa de energie electrică este concurenţială, iar tranzacţiile cu energie se fac angro sau cu amănuntul.

(2)Se înfiinţează Comisia de soluţionare a disputelor, ca organism care soluţionează disputele pe piaţa angro şi cu amănuntul apărute între participanţii la piaţa de energie electrică.

(3)Comisia de soluţionare a disputelor este formată din 5 membri, care sunt numiţi prin decizie a preşedintelui ANRE pe o perioadă de 3 ani, dintre specialiştii ANRE cu vechime de cel puţin 8 ani în sectorul energiei electrice.

(4)Comisia de soluţionare a disputelor îşi desfăşoară activitatea pe baza unui regulament de organizare şi funcţionare, aprobat prin ordin a preşedintelui ANRE, după consultare publică.

(5)Participarea operatorilor economici din domeniul energiei electrice la mecanismele de soluţionare alternativă a litigiilor pentru clienţii casnici este obligatorie.

Art. 21

(1)Participanţii la piaţa de energie electrică trebuie să respecte regulile de funcţionare a acesteia emise de ANRE şi să

efectueze plăţile pentru energia electrică şi serviciile de care beneficiază rezultate din tranzacţiile efectuate în conformitate cu aceste reguli, la termenele scadente prevăzute în contractele încheiate între părţi.

(2)Participanţii la piaţă sunt obligaţi să îşi asume responsabilitatea financiară pentru plata dezechilibrelor pe care le generează pe piaţa de energie electrică, să respecte prevederile licenţelor şi ale reglementărilor emise de ANRE.

(3)Responsabilitatea în materie de echilibrare nu se aplică prosumatorilor cu o putere instalată de producere a energiei electrice mai mică de 400 kW. Responsabilitatea în materie de echilibrare revine furnizorului acestora, conform reglementărilor ANRE.

(3^1)În cazul prosumatorilor care deţin centrale electrice din surse regenerabile cu puteri electrice instalate mai mici de 400 kW pe loc de consum, furnizorii de energie electrică nu facturează pentru locul de producere şi consum contravaloarea dezechilibrelor aferente atât energiei electrice consumate, cât şi energiei electrice produse şi livrate în reţeaua electrică.

(4)Clienţii au obligaţia plăţii contravalorii facturilor pentru energia electrică şi pentru serviciile de care beneficiază, la termenele scadente prevăzute în contractele încheiate între părţi, precum şi constituirea de garanţii financiare în vederea evitării riscurilor de neplată pe piaţa de energie electrică.

(5)Participanţii la piaţa de energie electrică trebuie să notifice operatorului de transport şi de sistem importurile, exporturile şi tranzitele pe intervale de tranzacţionare, cu partenerii externi, pe fiecare graniţă.

(6)Participanţii la piaţa de energie electrică trebuie să notifice operatorului de transport şi de sistem informaţiile necesare acestuia pentru îndeplinirea atribuţiilor ce îi revin prin prezenta lege, inclusiv cantităţile nete reciproce contractate, conform reglementărilor ANRE şi procedurilor emise de operatorul de transport şi de sistem în conformitate cu prevederile legislaţiei europene.

(7)Participanţii la pieţe din ţări terţe care îşi desfăşoară activitatea în cadrul pieţei de energie electrică naţionale trebuie să respecte legislaţia Uniunii Europene şi legislaţia din România aplicabilă, inclusiv a normelor referitoare la politica de mediu şi de securitate.

Art. 22: Funcţionarea pieţei reglementate de energie electrică

[textul din Art. 22 din titlul I, capitolul IV este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 30. din Ordonanta urgenta 143/2021]

Art. 23: Funcţionarea pieţei de energie electrică

(1)Pe piaţa de energie electrică tranzacţiile comerciale se fac angro sau cu amănuntul, iar preţurile se formează în baza cererii şi ofertei, ca rezultat al unor mecanisme concurenţiale.

(2)**Pe piaţa angro se pot încheia, în toate intervalele de timp, cel puţin următoarele tipuri de tranzacţii:**

a)tranzacţii bilaterale negociate direct;

b)tranzacţii încheiate în urma desfăşurării licitaţiilor pe pieţe organizate, inclusiv pe piaţa de echilibrare a energiei electrice;

c)tranzacţii de import şi de export a energiei electrice.

(3)Participanţii la piaţă au dreptul să tranzacţioneze energie cât mai aproape posibil de timpul real şi cel puţin până la ora

de închidere a porţii pieţei intrazilnice interzonale, având posibilitatea de a tranzacţiona energie în intervale de timp cel puţin la fel de scurte ca intervalul de decontare a dezechilibrelor, atât pe pieţele pentru ziua următoare, cât şi pe pieţele intrazilnice.

(4)Pentru a permite protecţia participanţilor la piaţă împotriva riscurilor de volatilitate a preţurilor pe baza pieţei şi pentru a reduce incertitudinea referitoare la randamentul viitor al investiţiilor, produsele de acoperire a riscurilor pe termen lung sunt tranzacţionabile la bursă într-un mod transparent, iar contractele de furnizare pe termen lung sunt negociabile pe pieţele extrabursiere, sub rezerva respectării legislaţiei europene în domeniul concurenţei.

(5)Operatorul desemnat al pieţei de energie electrică furnizează produse pentru tranzacţionare pe pieţele pentru ziua următoare şi pe pieţele intrazilnice care să fie de dimensiuni suficient de mici, dimensiunea ofertei minime fiind de 500 kW sau mai puţin, pentru a permite participarea eficace a consumului dispecerizabil, a stocării energiei şi a surselor regenerabile de energie la scară mică, inclusiv participarea directă a clienţilor.

(6)Contractele de rezervare de capacitate de producere a energiei electrice se încheie bilateral, la tarife negociate de rezervare de capacitate de producere a energiei electrice, cu respectarea regulilor de concurenţă.

(7)Pe piaţa de energie electrică, operatorul de transport şi de sistem achiziţionează servicii de sistem, respectiv de capacitate şi de energie.

(8)Pe piaţa cu amănuntul, furnizorii vând energie electrică clienţilor finali prin contracte bilaterale, la preţuri negociate sau stabilite prin oferte-tip.

(9)Datele relevante cum sunt durata, regulile privind livrarea şi decontarea, cantitatea, termenele de executare, preţurile tranzacţiei, mijloacele de identificare a clientului angro, cu privire la toate tranzacţiile din cadrul contractelor de furnizare de energie electrică şi al instrumentelor derivate din domeniul energiei electrice încheiate cu clienţi angro şi cu operatori de transport şi de sistem se păstrează de furnizori cel puţin 5 ani şi se pun la dispoziţia ANRE, a Comisiei Europene şi a celorlalte autorităţi naţionale competente, la cererea acestora.

(10)Obligaţia de păstrare a datelor privitoare la tranzacţiile din cadrul instrumentelor financiare derivate se aplică în conformitate cu prevederile liniilor directoare publicate de către Comisia Europeană.

(11)Datele agregate prevăzute la alin. (9) vor fi publicate de ANRE în termen de 30 de zile de la primirea acestora, cu respectarea confidenţialităţii datelor sensibile comercial.

(12)Participarea la oricare piaţă de energie electrică este voluntară pentru participanţii la piaţă.

Art. 24: Măsuri de salvgardare

[textul din Art. 24 din titlul I, capitolul IV este abrogat la 30-iul-2020 de Art. I, punctul 26. din Legea 155/2020]

Art. 25: Accesul la reţeaua electrică

(1)Deţinătorul de licenţă, persoanele fizice şi juridice care desfăşoară activităţi în domeniul energiei fără a fi obligate să deţină licenţă şi clientul final au acces reglementat la reţelele electrice de interes public, conform reglementărilor ANRE. Racordarea la reţelele electrice de interes public şi accesul la reţelele electrice de interes public reprezintă servicii obligatorii, în condiţii reglementate, pe care trebuie să le îndeplinească operatorul de transport şi de sistem, precum şi operatorul de distribuţie, inclusiv comunităţile de energie ale cetăţenilor care gestionează reţelele de distribuţie.

(2)Racordarea utilizatorilor şi accesul la reţea pot fi restricţionate numai dacă racordarea afectează siguranţa SEN, prin nerespectarea normelor tehnice şi a standardelor de performanţă prevăzute în reglementările tehnice în vigoare sau în cazul în care operatorul de transport, operatorul de distribuţie sau comunităţile de energie ale cetăţenilor care gestionează reţelele de distribuţie nu dispun de capacităţile necesare. Refuzul trebuie motivat şi justificat în mod corespunzător pe criterii obiective, din punct de vedere tehnic şi economic, conform reglementărilor emise de ANRE.

(2^1)În cazul refuzului racordării utilizatorilor la reţeaua de transport, reţeaua de distribuţie sau reţeaua de distribuţie gestionată de comunităţile de energie ale cetăţenilor, ANRE se asigură că operatorul de transport, operatorul de distribuţie sau comunităţile de energie ale cetăţenilor furnizează informaţii cu privire la măsurile necesare pentru întărirea reţelei.

(2^2)În cazul în care operatorii de reţea nu dispun de capacităţi suficiente pentru racordarea tuturor capacităţilor de producere a energie electrice pentru care a fost solicitată racordarea, aceştia pot aplica metode bazate pe piaţă de alocare a capacităţii existente a reţelelor, conform reglementărilor aprobate de ANRE.

(3)Disputele privind accesul la reţeaua electrică se soluţionează de autoritatea competentă prin emiterea unei decizii obligatorii pentru părţi, în termen de două luni de la primirea sesizării sau plângerii.

(4)Realizarea de linii electrice directe şi accesul la acestea se reglementează de autoritatea competentă.

(5)Tariful pentru accesul la reţeaua electrică de interes public este reglementat.

(6)Producătorii şi furnizorii de energie electrică îşi pot alimenta sediile proprii, filialele şi toţi clienţii, prin intermediul unor linii directe, fără a fi supuşi unor proceduri administrative sau costuri disproporţionate.

(7)[textul din Art. 25, alin. (7) din titlul I, capitolul IV este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 35. din Ordonanta urgenta 143/2021]

(8)Realizarea liniilor electrice directe se face cu respectarea normelor tehnice şi de siguranţă cuprinse în reglementările tehnice în vigoare.

(9)Alimentarea printr-o linie directă trebuie să asigure îndeplinirea condiţiilor privind protecţia consumatorilor prevăzute de prezenta lege.

(10)Deţinătorul unei linii electrice directe are obligaţia să asigure accesul la linia directă, conform reglementărilor autorităţii competente.

(11)Capacităţile de interconexiune finanţate prin investiţii comerciale private se realizează fără a aduce atingere prevederilor Regulamentului (UE) 2019/943, precum şi ale codurilor de reţea europene.

(12)Deciziile privind realizarea investiţiilor aferente capacităţilor de interconexiune se iau în urma unei analize comune efectuate de către operatorii de transport şi de sistem în cauză.

(13)Etapele şi procedurile necesare pentru racordarea utilizatorilor la reţelele de transport şi distribuţie se stabilesc prin regulamentul de racordare a utilizatorilor la reţele de interes public, aprobat de ANRE.

(14)Operatorii de reţea vor lua în considerare caracteristicile instalaţiilor de stocare la stabilirea regulilor privind

regimurile de dimensionare utilizate în studiile de soluţie a locurilor de producere, respectiv a locurilor de consum.

Art. 26: Contractul de racordare

(1)La cererea scrisă a unui utilizator de reţea, nou sau preexistent, operatorul de transport şi de sistem sau operatorul de distribuţie, după caz, este obligat să comunice, în scris, în termen de 30 de zile, condiţiile tehnico-economice de racordare la reţea şi să colaboreze cu solicitantul pentru alegerea celei mai avantajoase soluţii de racordare.

(2)Contractul de racordare se încheie conform reglementărilor emise de autoritatea competentă.

(3)Operatorul de transport şi de sistem ori operatorul de distribuţie are dreptul de a refuza unui solicitant actualizarea avizului de racordare şi/sau încheierea unui nou contract de transport ori distribuţie pentru un loc de consum preexistent, în situaţia în care pentru acel loc de consum există un contract de furnizare a energiei electrice în derulare încheiat cu un alt client final.

(4)**La stabilirea punctului de delimitare patrimonială a instalaţiilor operatorului de reţea şi utilizatorul acesteia se vor avea în vedere:**

a)tipul instalaţiei: de transport, de distribuţie sau de utilizare;

b)limita de proprietate asupra terenurilor, astfel încât reţelele electrice amplasate pe domeniul public să fie deţinute, de regulă, de operatorul de reţea şi să se evite cât mai mult posibil amplasarea instalaţiilor operatorului de reţea pe proprietatea utilizatorului;

c)racordarea, în perspectivă, de noi utilizatori la instalaţia de racordare.

Art. 27: Producerea de energie electrică

(1)Producerea de energie electrică şi producerea de energie electrică şi termică în cogenerare se realizează de către operatorii economici care deţin unităţi de producere a energiei electrice, în condiţiile prezentei legi.

(1^1)[textul din Art. 27, alin. (1^1) din titlul I, capitolul IV este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 37. din Ordonanta urgenta 143/2021]

(2)Producătorii de energie electrică pot beneficia de dispecerizare prioritară în condiţiile prezentei legi şi conform art. 12 din Regulamentul (UE)2019/943 şi a reglementărilor ANRE în vigoare.

(3)Pentru energia electrică produsă din surse regenerabile în centrale electrice acreditate pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi instituit prin Legea nr. 220/2008, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, contractată pe piaţa de energie electrică se garantează preluarea în reţeaua electrică.

Art. 28: Obligaţiile producătorilor

(1)**Producătorii de energie electrică au, în principal, următoarele obligaţii:**

a)să asigure livrările de energie electrică şi serviciile de sistem, cu respectarea condiţiilor impuse prin licenţe, clauze contractuale şi reglementări în vigoare;

b)producătorul care este furnizor de servicii de echilibrare şi care deţine un contract pentru furnizarea capacităţii de echilibrare are obligaţia să transmită operatorului pieţei de echilibrare ofertele de energie de echilibrare corespunzătoare volumului, produselor şi altor cerinţe prevăzute în contractul de furnizare a capacităţii pentru echilibrare;

c)să oferteze serviciile de sistem, în situaţiile prevăzute în reglementările emise de ANRE sau reglementările europene;
d)să se conformeze, din punct de vedere operativ, cerinţelor operatorului de transport şi de sistem.

(2)În vederea menţinerii unei lichidităţi adecvate a pieţei de electricitate, producătorii au obligaţia să tranzacţioneze cel puţin 50% din producţia anuală de energie electrică prin contracte pe pieţele de energie electrică, pe alte pieţe decât PZU, PI şi PE. Sunt exceptaţi de la această prevedere producătorii care deţin în portofoliu numai capacităţi de producere din surse eoliene, fotovoltaice, microhidrocentrale care beneficiază de schemă de sprijin prin certificate verzi, precum şi capacităţi de producere de energie electrică în cogenerare.

Art. 29: Drepturile producătorilor

(1)**Producătorii de energie electrică au, în principal, următoarele drepturi:**
a)să aibă acces la reţelele electrice de interes public, în condiţiile prezentului titlu;
b)să obţină, în condiţiile legii, culoar de trecere pentru liniile electrice proprii;
c)să tranzacţioneze energia electrică pe piaţa de energie conform art. 23;

d)să comercializeze capacităţile de producere a energiei electrice prin încheierea de contracte de rezervare a acestora în conformitate cu prevederile art. 3 pct. 19^1 şi ale art. 23 alin. (7);
e)să înfiinţeze şi să menţină un sistem propriu de telecomunicaţii pentru legătura cu capacităţile sale de producere a energiei electrice, cu clienţii sau cu treptele de conducere operativă;
f)să comercializeze energia termică produsă în cogenerare;
g)să acceseze schemele de sprijin instituite la nivel naţional.

(2)Producătorii de energie electrică pot oferta pe piaţa internă europeană servicii de sistem conform reglementărilor ANRE.

Art. 30: Transportul energiei electrice

(1)Activitatea de transport al energiei electrice constituie serviciu public de interes naţional.

(2)Transportul energiei electrice se realizează de către operatori de transport şi de sistem, persoane juridice certificate de autoritatea competentă, în condiţiile prezentei legi.

(3)Reţeaua electrică de transport al energiei electrice existentă pe teritoriul României este proprietatea publică a statului pentru activele concesionate către Compania Naţională de Transport al Energiei Electrice «Transelectrica» - S.A., precum şi pentru bunurile de retur conform contractului de concesiune şi dispoziţiilor legale.

(4)**Terenurile pe care se situează reţeaua electrică de transport prevăzută la alin. (3) sunt şi rămân în proprietatea publică a statului pe durata de existenţă a reţelei.**

*) În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 16 alin. (2), (3), (5), (6), (7), (9), (10), art. 19 alin. (3), art. 20 alin. (3), art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările şi completările ulterioare, respectiv a dispoziţiilor art. 12 alin. (2), (3), (5), (6), (8), (10) şi (11), art. 14 alin. (3), art. 15 alin. (3), art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie stabileşte că:

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde indemnizaţii pentru lipsa de

folosinţă numai în măsura în care capacităţile energetice au fost realizate după intrarea în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007; pentru capacităţile energetice realizate anterior, exercitarea de către titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de către titularii licenţelor a drepturilor de uz şi de servitute se face cu titlu gratuit, potrivit dispoziţiilor speciale în vigoare la data punerii lor în funcţiune.

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de titularii licenţelor, în exercitarea drepturilor de uz şi de servitute, indiferent de momentul realizării capacităţii energetice (anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007).

Dispoziţiile art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea nr. 13/2007, respectiv cele ale art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea nr. *123/2012* se opun ca titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de reţelele electrice de transport ori de distribuţie existente la data intrării în vigoare a legii să obţină indemnizare pentru lipsa de folosinţă de la titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor pe care se situează respectivele capacităţi energetice,

(5)Activele rezultate din investiţiile efectuate din surse proprii sau din surse atrase ale operatorului de transport şi de sistem, pe durata concesiunii, concretizate în dezvoltări, modernizări şi retehnologizări ale reţelei electrice de transport al energiei electrice prevăzute la alin. (3), fac parte din proprietatea publică a statului.

(6)Activele prevăzute la alin. (5) sunt considerate active corporale supuse amortizării, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(7)Prin derogare de la prevederile pct. 14 din anexa nr. 2 la Ordonanţa de urgenţă nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările şi completările ulterioare, reţelele electrice de transport al energiei electrice, realizate de către operatori economici care se pot certifica drept operatori de transport şi de sistem conform prevederilor art. 34 alin. (2), au regimul juridic de proprietate privată şi se pot conecta la reţeaua electrică de transport al energiei electrice prevăzută la alin. (3), în condiţiile de serviciu public reglementate de ANRE.

Art. 31: Certificarea operatorului de transport şi de sistem

(1)**În cazul în care reţeaua electrică de transport aparţinea unui operator economic integrat vertical la 3 septembrie 2009, operatorul de transport şi de sistem care gestionează această reţea electrică se certifică în calitate de operator de sistem independent astfel:**

a)ANRE certifică persoana juridică în ceea ce priveşte îndeplinirea condiţiilor prevăzute la art. 34 alin. (1);

b)pentru a respecta condiţiile prevăzute la art. 34 alin. (1), (3) şi (4), prin hotărâre a Guvernului, elaborată la propunerea ministerului de resort, se desemnează entitatea publică ce deţine, în numele statului, calitatea de acţionar majoritar la operatorii economici care desfăşoară activităţi de producere şi furnizare, pe de o parte, precum şi entitatea publică ce deţine, în numele statului, calitatea de acţionar majoritar la operatorul de transport şi de sistem, pe de altă parte;

c)în termen de 15 zile de la adoptarea măsurilor prevăzute la lit. b), operatorul de transport şi de sistem transmite ANRE, cu avizul proprietarului reţelei de transport, cererea de certificare însoţită de documentaţia justificativă privind îndeplinirea cerinţelor prevăzute la art. 34 alin. (1);

d)ANRE emite o decizie de certificare preliminară în termen de maximum 4 luni de la data înregistrării cererii operatorului de transport şi de sistem care se notifică Comisiei Europene, însoţită de documentaţia aferentă;

e)procedura de certificare a operatorului de transport şi de sistem se finalizează conform prevederilor art. 51 din Regulamentul (UE) nr. 2019/943;

f)desemnarea operatorului de transport şi de sistem în calitate de operator de sistem independent se aprobă de Comisia Europeană ca urmare a comunicării de către ANRE a operatorului economic certificat, după încheierea procedurii de certificare conform lit. e).

(2)În căzul în care un operator economic deţine în proprietate o reţea electrică de transport energie electrică, acesta acţionează ca operator de transport şi de sistem. Procesul de certificare a acestuia, respectiv a celor care îndeplinesc prevederile art. 97 alin. (4) şi se încadrează în definiţia operatorului de transport şi de sistem se realizează de către ANRE, cu respectarea etapelor prevăzute la alin. (1) lit. d) şi e) şi, respectiv, a prevederilor art. 34 alin. (2).

(3)Împreună cu decizia de certificare, autoritatea competentă este obligată să notifice Comisiei Europene orice solicitare de certificare a proprietarului reţelei de transport sau a operatorului de transport şi de sistem, care este controlat de o persoană ori de persoane din una sau mai multe ţări terţe, precum şi orice circumstanţe în urma cărora o persoană sau persoane din una ori mai multe ţări terţe ar dobândi controlul asupra reţelei de transport sau asupra operatorului de transport şi de sistem, dacă este cazul.

(4)După expirarea termenului de 120 de zile de la transmiterea unei solicitări de certificare din partea unui operator de transport şi de sistem, în lipsa unei decizii a ANRE, certificarea se consideră acordată. Certificarea explicită sau cea tacită devine efectivă numai după ce este notificată Comisiei Europene împreună cu toate informaţiile pertinente aferente şi este urmată procedura prevăzută la art. 51 din Regulamentul (UE) nr. 2019/943.

(5)Deciziile de certificare a unui operator de transport şi sistem emise de ANRE se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, şi se notifică Comisiei Europene.

(6)ANRE desemnează şi notifică Comisiei Europene operatorul de transport şi de sistem care deţine în proprietate o reţea de transport, după închiderea procedurii de certificare conform alin. (2) - (5).

Art. 32: Certificarea unui operator de transport şi de sistem care este controlat de ţări terţe

(1)**Înainte de certificarea unui operator de transport şi de sistem care este controlat de o persoană sau de persoane din una sau mai multe ţări terţe, ANRE solicită un aviz Comisiei Europene cu privire la faptul că:**

a)entitatea respectivă respectă cerinţele art. 34 alin. (1) şi (2);

b)acordarea certificării nu pune în pericol siguranţa alimentării cu energie a Uniunii Europene.

(2)În termen de 60 de zile de la emiterea avizului de către Comisia Europeană, ANRE adoptă şi publică decizia finală cu privire la certificare împreună cu avizul, ţinând cont în cel mai înalt grad de acesta. În situaţia în care Comisia Europeană nu emite un aviz în termen de două luni de la primirea solicitării sau în termen de 120 de zile în cazul în care aceasta a solicitat o opinie suplimentară, se poate considera că nu există obiecţii privind decizia ANRE.

(3)În cazul în care decizia finală a ANRE diferă de avizul Comisiei Europene, se publică motivarea acestei decizii.

(4)**ANRE refuză certificarea prevăzută la alin. (1) în următoarele situaţii:**

a)entitatea în cauză nu îndeplineşte cerinţele prevăzute la art. 34;

b)**acordarea certificării poate pune în pericol siguranţa alimentării cu energie electrică pe teritoriul naţional sau al Uniunii Europene. La examinarea acestui aspect, ANRE ţine seama de:**

(i)drepturile şi obligaţiile Uniunii Europene faţă de ţara terţă respectivă în temeiul dreptului internaţional, inclusiv al oricărui acord încheiat cu una sau mai multe ţări terţe la care Uniunea Europeană este parte şi în care sunt abordate aspecte legate de siguranţa alimentării cu energie;

(ii)drepturile şi obligaţiile României faţă de ţara terţă respectivă în temeiul acordurilor încheiate cu ţara terţă respectivă, în măsura în care acestea respectă dreptul european; precum şi

(iii)alte elemente specifice ale cazului şi de ţara terţă implicată.

Art. 32[1]

(1)Operatorul de transport şi de sistem nu deţine, nu dezvoltă, nu administrează şi nu exploatează instalaţii de stocare a energiei.

(2)**Prin excepţie de la prevederile alin. (1), ANRE poate permite operatorilor de transport şi de sistem să deţină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalaţii de stocare a energiei care sunt componente de reţea complet integrate şi au fost aprobate de către ANRE sau dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:**

a)în urma unei proceduri de licitaţie deschisă, transparentă şi nediscriminatorie, supusă revizuirii şi aprobării de către ANRE, nu li s-a atribuit altor părţi dreptul de a deţine, de a dezvolta, de a controla, de a administra sau de a exploata astfel de instalaţii sau aceste alte părţi nu pot furniza respectivele servicii la un cost rezonabil şi în timp util;

b)astfel de instalaţii sau servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei sunt necesare pentru ca operatorii de transport şi de sistem să îşi îndeplinească obligaţiile care le revin în temeiul prezentei legi în vederea exploatării eficiente, fiabile şi sigure a sistemului de transport, iar respectivele instalaţii şi servicii nu sunt utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe pieţele de energie electrică;

c)ANRE a evaluat necesitatea unei astfel de excepţii, a efectuat o evaluare ex-ante a aplicării procedurii de licitaţie, inclusiv a condiţiilor respectivei proceduri de licitaţie, şi şi-a dat aprobarea. ANRE poate redacta orientări sau clauze de achiziţii pentru a ajuta operatorii de transport şi de sistem să asigure o procedură de licitaţie corectă.

(3)Decizia de a acorda o excepţie se notifică ACER şi Comisiei Europene, împreună cu informaţiile pertinente referitoare la cerere şi la motivele acordării respectivei excepţii.

(4)ANRE efectuează, la intervale regulate sau cel puţin la fiecare cinci ani, o consultare publică cu privire la instalaţiile existente de stocare a energiei pentru a evalua eventuala disponibilitate şi eventualul interes de a investi în astfel de instalaţii. Atunci când consultarea publică, evaluată de ANRE, arată că există părţi terţe care pot deţine, dezvolta, exploata sau administra astfel de instalaţii în mod eficace din punctul de vedere al costurilor, ANRE asigură încetarea treptată a activităţilor desfăşurate de operatorii de transport şi de sistem în acest domeniu în termen de 18 luni. În condiţiile acestei proceduri, ANRE poate permite operatorilor de transport şi de sistem să primească o compensaţie rezonabilă, în special pentru a recupera valoarea reziduală a investiţiei realizate de aceştia în instalaţiile de stocare a energiei.

(5)**Alin. (4) nu se aplică în cazul componentelor de reţea complet integrate sau pentru perioada de amortizare obişnuită a noilor instalaţii de stocare în baterii pentru care se ia o decizie finală privind investiţia până în 2024, cu condiţia ca astfel de instalaţii de stocare în baterii:**

a)să fie conectate la reţea în următorii doi ani;

b)să fie integrate în sistemul de transport;

c)să fie utilizate exclusiv pentru restabilirea instantanee reactivă a securităţii reţelei în caz de situaţii neprevăzute în reţea, dacă o astfel de măsură de restabilire începe imediat şi se încheie în momentul în care redispecerizarea regulată poate

rezolva situaţia;
d)să nu fie utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe pieţele de energie electrică, inclusiv pentru echilibrare.

Art. 33: Reevaluarea certificării operatorului de transport şi de sistem

(1)Operatorul de transport şi de sistem notifică ANRE orice tranzacţie planificată care poate necesita o reevaluare a conformităţii acesteia cu cerinţele art. 34, precum şi orice circumstanţe în baza cărora o persoană sau persoane dintr-una ori din mai multe ţări terţe ar putea dobândi controlul asupra sistemului de transport sau asupra operatorului de transport şi de sistem.

(2)**ANRE poate decide o reevaluare a îndeplinirii de către operatorul de transport şi de sistem a cerinţelor prevăzute la art. 34 alin. (1)-(3):**
a)din oficiu;
b)în urma notificării de către operatorul de transport şi de sistem în condiţiile alin. (1);
c)la cererea motivată a Comisiei Europene.

(3)ANRE verifică îndeplinirea cerinţelor prevăzute la art. 34, ori de câte ori au loc modificări cu privire la acţionarii majoritari, persoanele care fac parte din organele de conducere, precum şi candidaţii propuşi în organele de conducere ale operatorului de transport şi de sistem. În cazul constatării neîndeplinirii cerinţelor prevăzute la art. 34, operatorul de transport şi de sistem şi persoanele verificate au obligaţia să ducă la îndeplinire măsurile dispuse de ANRE în urma acţiunii de verificare.

Art. 34: Condiţii de certificare a operatorului de transport şi de sistem

(1)**Certificarea operatorului de transport şi de sistem care gestionează o reţea electrică de transport, în calitate de operator de sistem independent, se realizează dacă sunt îndeplinite următoarele cerinţe:**
a)**aceeaşi persoană sau aceleaşi persoane nu are/nu au dreptul:**

(i)exercite, direct sau indirect, controlul asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere ori de furnizare şi în acelaşi timp să exercite, direct sau indirect, controlul ori să exercite vreun drept asupra operatorului de transport şi de sistem sau asupra unei reţele de transport; ori

(ii)să exercite, direct sau indirect, controlul asupra operatorului de transport şi de sistem ori asupra unei reţele de transport şi să exercite, totodată, direct sau indirect, controlul ori să exercite vreun drept asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare;
b)aceeaşi persoană sau aceleaşi persoane nu este/nu sunt abilitată/abilitate să numească membri în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie ori în alte organisme care reprezintă operatorul de transport şi de sistem din punct de vedere juridic în cazul unui operator de transport şi de sistem sau în cazul unei reţele de transport şi, de asemenea, să exercite, direct ori indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere ori de furnizare;
c)aceeaşi persoană nu este abilitată să fie membru în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie sau în alte organisme care reprezintă operatorul economic din punct de vedere juridic, atât în cazul unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare, Cât şi în cazul unui operator de transport şi de sistem

ort în cazul unei reţele de transport;

d)operatorul de transport şi de sistem dispune de resursele financiare, tehnice, fizice şi umane pentru îndeplinirea obligaţiilor prevăzute la art. 36;

e)operatorul de transport şi de sistem îşi asumă angajamentul de a respecta un plan de dezvoltare a reţelei de transport pe 10 ani, aprobat de autoritatea competentă;

f)operatorul de transport şi de sistem are capacitatea de a respecta obligaţiile ce îi revin în temeiul Regulamentului (UE) 2019/943, inclusiv în ceea ce priveşte cooperarea cu alţi operatori de transport şi de sistem la nivel european şi regional;

g)proprietarul reţelei de transport îndeplineşte cerinţele prevăzute la art. 37.

(2)**Certificarea operatorului de transport şi de sistem care deţine o reţea de transport în proprietate se realizează dacă sunt îndeplinite următoarele cerinţe:**

a)**aceeaşi persoană sau aceleaşi persoane nu are/nu au dreptul:**

(i)să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere ori de furnizare şi în acelaşi timp să exercite, direct sau indirect, controlul ori să exercite vreun drept asupra operatorului de transport sau asupra unei reţele de transport; ori

(ii)să exercite, direct sau indirect, controlul asupra operatorului de transport şi de sistem ori asupra unei reţele de transport şi totodată să exercite, direct sau indirect, controlul ori să exercite vreun drept asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare;

b)aceeaşi persoană sau aceleaşi persoane nu este/nu sunt abilitată/abilitate să numească membri în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie ori în alte organisme care reprezintă operatorul de transport şi de sistem din punct de vedere juridic, în cazul unui operator de transport şi de sistem sau în cazul unei reţele de transport, şi, de asemenea, să exercite, direct ori indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere ori de furnizare;

c)aceeaşi persoană nu este abilitată să fie membru în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie sau în alte organisme care reprezintă operatorul economic din punct de vedere juridic, atât în cazul unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare, cât şi în cazul unui operator de transport şi de sistem ori în cazul unei reţele de transport.

(3)**Drepturile prevăzute la alin. (1) lit. a) şi b) şi, respectiv, la alin. (2) lit. a) şi b) cuprind, în special:**

(i)competenţa de a exercita drepturi de vot;

(ii)competenţa de a numi membri în consiliul de supraveghere, consiliul de administraţie sau alte organe care reprezintă operatorul economic din punct de vedere juridic; sau

(iii)deţinerea unei cote majoritare.

(4)În sensul alin. (1) lit. a) şi, respectiv, al alin. (2) lit. a), noţiunea «operator economic care desfăşoară activitate de producere sau de furnizare de energie» include şi activităţile de producere şi furnizare de gaze naturale, iar termenii «operator de transport şi sistem» şi «reţea de transport» includ şi termenii care se utilizează în acelaşi sens în sectorul gazelor naturale.

(5)Dacă două organisme publice diferite exercită controlul, pe de o parte, asupra unui operator de transport şi de sistem ori asupra unei reţele de transport şi, pe de altă parte, asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare, atunci se consideră că cele două organisme nu sunt aceeaşi persoană ori

aceleaşi persoane dacă sunt îndeplinite criteriile de separare prevăzute la alin. (1) sau (2), după caz.

(6)Orice operator de transport şi de sistem certificat pe teritoriul României în condiţiile legii poate să facă parte dintr-o asociere în participaţiune, formată din 2 sau mai mulţi operatori economici care deţin reţele de transport şi care exercită rolul de operator de transport şi de sistem în două sau mai multe state membre, pentru sistemele de transport în cauză.

Art. 35: Planuri de dezvoltare

(1)Cel puţin din doi în doi ani, operatorul de transport şi de sistem are obligaţia de a elabora şi de a prezenta ANRE planul de investiţii şi de dezvoltare a reţelei de transport pe 10 ani, în concordanţă cu stadiul actual şi evoluţia viitoare a consumului de energie şi a surselor, inclusiv importurile şi exporturile de energie, după consultarea prealabilă cu toţi factorii interesaţi. Planul de dezvoltare a reţelei conţine măsuri eficiente pentru a garanta caracterul adecvat al sistemului şi siguranţa alimentării cu energie electrică. Operatorul de transport şi de sistem publică planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani pe site-ul său de internet.

(2)**Planul de dezvoltare prevăzut la alin. (1), în mod special, trebuie să:**
a)conţină în mod special modalităţile de finanţare şi realizare a investiţiilor privind reţelele de transport, cu luarea în considerare şi a planurilor de amenajare şi sistematizare a teritoriului străbătut de acestea, în condiţiile respectării normelor de protecţie a mediului;
b)indice participanţilor la piaţă principalele infrastructuri de transport care trebuie să fie construite sau modernizate în următorii 10 ani;
c)conţină toate investiţiile deja stabilite şi va identifica noi investiţii care trebuie să fie efectuate în următorii zece ani;
d)prevadă un interval de timp pentru realizarea proiectelor de investiţii.

(2^1)Atunci când elaborează planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani, operatorul de transport şi de sistem ia pe deplin în considerare potenţialul utilizării consumului dispecerizabil, a instalaţiilor de stocare a energiei sau a altor resurse ca alternativă la extinderea sistemului, precum şi consumul preconizat, schimburile comerciale cu alte ţări şi planurile de investiţii privind reţelele la nivelul Uniunii Europene şi reţelele regionale, precum şi ţintele asumate de România pentru realizarea obiectivului global al Uniunii Europene.

(3)Planurile prevăzute la alin. (1) se aprobă de către ANRE.

(4)ANRE evaluează dacă planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani abordează toate necesităţile de investiţii identificate pe parcursul procesului de consultare şi dacă este conform cu planul neobligatoriu la nivelul Uniunii Europene de dezvoltare a reţelei pe 10 ani. În cazul în care există îndoieli cu privire la conformitatea cu planul la nivelul Uniunii Europene de dezvoltare a reţelei, ANRE consultă ACER. ANRE poate solicita operatorului de transport şi de sistem să îşi modifice planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani. ANRE examinează coerenţa planului de dezvoltare a reţelei pe 10 ani cu planul naţional privind energia şi clima transmis către Comisia Europeană.

(5)ANRE monitorizează şi evaluează punerea în aplicare a planului de dezvoltare a reţelei pe 10 ani.

(6)**În situaţiile în care operatorul de transport şi de sistem, din raţiuni diferite de cele imperioase, asupra cărora nu deţine niciun control, nu execută o investiţie care, în conformitate cu planul de dezvoltare a reţelei pe 10 ani, trebuia executată în următorii trei ani, ANRE are obligaţia să adopte cel puţin una dintre următoarele măsuri**

pentru a garanta executarea investiţiei în cauză, dacă investiţia este încă relevantă pe baza celui mai recent plan de dezvoltare a reţelei pe 10 ani:

a)să solicite operatorului de transport şi de sistem să execute investiţia în cauză;

b)să organizeze o procedură de ofertare privind investiţia în cauză, deschisă tuturor investitorilor;

c)să oblige operatorul de transport şi de sistem să accepte o majorare de capital pentru a finanţa investiţiile necesare şi pentru a permite unor investitori independenţi să participe la capital.

(7)**În cazul în care ANRE a recurs la competenţele sale prevăzute la alin. (6) lit. b), aceasta poate obliga operatorul de transport şi de sistem să accepte una sau mai multe dintre următoarele măsuri:**

a)finanţarea de către o parte terţă;

b)construirea de către o parte terţă;

c)realizarea noilor active de însuşi operatorul în cauză;

d)exploatarea noului activ de însuşi operatorul în cauză.

(8)Operatorul de transport şi de sistem furnizează investitorilor toate informaţiile necesare pentru realizarea investiţiei, conectează noile active la reţeaua de transport şi, în general, depune toate eforturile pentru a facilita punerea în aplicare a proiectului de investiţii. Măsurile relevante cu privire la finanţare fac obiectul aprobării de către ANRE.

(9)ANRE elaborează metodologiile necesare pentru recuperarea costurilor cu investiţiile prevăzute la alin. (6), ce intră sub incidenţa reglementărilor relevante privind tarifele.

Art. 36: Obligaţiile operatorului de transport şi de sistem

(1)Operatorul de transport şi de sistem prestează serviciul public de transport pentru toţi utilizatorii reţelelor electrice de transport, în condiţii nediscriminatorii, asigurând accesul la acestea oricărui solicitant, în condiţiile legii, şi evitând în special discriminarea în favoarea operatorilor economici afiliaţi, cu respectarea normelor şi performanţelor prevăzute în reglementările tehnice în vigoare.

(2)**Operatorul de transport şi de sistem poate să achiziţioneze servicii şi să tranzacţioneze energie electrică pentru următoarele situaţii:**

a)pentru acoperirea consumului în reţelele electrice proprii şi în locurile de consum care îi aparţin, prin tranzacţii pe piaţa angro sau pe piaţa cu amănuntul;

b)pentru menţinerea echilibrului producţie-consum, prin operaţiuni de vânzare-cumpărare în piaţa de echilibrare, operaţiuni de vânzare-cumpărare pe piaţa angro sau prin operaţiuni de vânzare-cumpărare cu alţi operatori de transport din ţările vecine, conform reglementărilor în vigoare şi reglementărilor adoptate la nivel european, deciziilor ACER şi altele similare;

c)pentru asigurarea mecanismelor de cuplare a pieţelor de energie electrică la care România este parte;

d)pentru tranzacţionare în contrapartidă, redispecerizare, compensarea dezechilibrelor.

(2^1)Operatorul de transport şi sistem exploatează reţeaua de fibră optică cu prioritate pentru funcţionarea, transmiterea de informaţii şi controlul în timp real al reţelei electrice, comunicarea de date de la staţiile electrice şi punctele de conexiune din reţea către centrele de dispecer, în scopul asigurării siguranţei şi stabilităţii sistemului electroenergetic naţional.

(2^2)Operatorul de transport şi sistem exploatează, potrivit unui contract de concesiune încheiat cu respectarea art. 315

din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările şi completările ulterioare, capacitatea disponibilă de transport pe reţeaua de fibră optică sau, prin derogare de la art. 315^1 alin. (1) şi (3) din aceasta, prin filialele sale, în baza unui contract de subconcesiune atribuit direct şi răspunde de operarea, asigurarea întreţinerii, dezvoltarea reţelei, fără afectarea serviciului de transport al energiei electrice.

(2^3)Exploatarea capacităţii de transport pe reţeaua de fibră optică, în condiţiile prevăzute la alin. (2^2), către terţii care nu fac parte din sistemul naţional de apărare al ţării este condiţionată de autorizarea acestora potrivit Legii nr. 163/2021 privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice şi de comunicaţii de interes naţional şi condiţiile implementării reţelelor 5G.

(3)Operatorul de transport şi de sistem poate efectua operaţiuni de vânzare-cumpărare de servicii de sistem cu operatorii de transport şi de sistem din alte ţări ale Uniunii Europene în baza reglementărilor europene care facilitează crearea şi dezvoltarea pieţelor regionale, cu producătorii sau clienţii, conform reglementărilor emise de ANRE.

(4)Tranzacţiile cu energie electrică şi servicii de sistem se realizează pe baza unor proceduri transparente şi nediscriminatorii, prin mecanisme concurenţiale, conform reglementărilor autorităţii competente.

(5)Operatorul de transport şi de sistem prestează serviciul de sistem în condiţii nediscriminatorii pentru toţi utilizatorii SEN, asigurând conducerea operativă, în scopul realizării siguranţei funcţionării, stabilităţii frecvenţei şi tensiunii, continuităţii în alimentarea clienţilor şi coordonării schimburilor de energie electrică cu alte sisteme electroenergetice.

(5^1)Operatorului de transport şi de sistem nu i se permite să refuze racordarea la reţea invocând costuri suplimentare generate de creşterea necesară a capacităţii elementelor de sistem în perimetrul imediat al punctului de racordare sau racordarea unei noi instalaţii de producere sau a unei noi instalaţii de stocare a energiei prin invocarea unor viitoare limitări posibile ale capacităţilor de reţea disponibile, de exemplu, congestia în părţile îndepărtate ale sistemului de transport. Operatorul de transport şi de sistem furnizează toate informaţiile necesare racordării.

(5^2)Operatorul de transport şi de sistem poate să limiteze capacitatea de racordare garantată sau să ofere condiţii de racordare supuse unor limitări operaţionale pentru a asigura eficienţa economică în ceea ce priveşte noi instalaţii de producere sau noi instalaţii de stocare a energiei, cu condiţia ca aceste limitări să fi fost aprobate de ANRE.

(5^3)ANRE garantează faptul că toate limitările capacităţii de racordare garantate sau limitările operaţionale se introduc pe baza unor proceduri transparente şi nediscriminatorii şi nu creează obstacole nejustificate la intrarea pe piaţă. Atunci când instalaţia de producere sau instalaţia de stocare a energiei suportă costurile legate de asigurarea racordării nelimitate, nu se aplică nicio limitare.

(6)Operatorul de transport şi de sistem poate deţine acţiuni la societăţi comerciale înfiinţate pe teritoriul naţional sau al altor state, având ca obiect principal de activitate alocarea capacităţilor de interconexiune şi verificarea siguranţei reţelei la nivel regional, acoperind teritoriul a două sau mai multe state.

(7)**Operatorul de transport şi de sistem desfăşoară, în principal, următoarele activităţi:**

a)asigură capacitatea pe termen lung a reţelei de transport de a satisface cererile rezonabile de transport de energie electrică şi exploatează, întreţine, reabilitează şi dezvoltă în condiţii economice reţeaua de transport pentru a-i asigura siguranţa, fiabilitatea şi eficienţa, cu respectarea normelor privind protecţia mediului;

b)garantează mijloacele adecvate pentru îndeplinirea obligaţiilor de serviciu public;
c)contribuie la realizarea siguranţei în alimentarea cu energie electrică, prin asigurarea unor capacităţi de transport adecvate şi prin menţinerea fiabilităţii acestora;
d)asigură gestionarea fluxurilor de energie în reţeaua de transport, ţinând seama de schimburile de energie cu alte sisteme interconectate;
d^1)răspunde de asigurarea unui sistem electroenergetic sigur, fiabil şi eficient;
d^2)asigură utilizarea tuturor serviciilor de sistem, inclusiv acelea oferite de consumul dispecerizabil şi de instalaţiile de stocare a energiei, în măsura în care acestea sunt disponibile;

e)achiziţionează serviciile de sistem pentru stabilitatea frecvenţei şi califică producătorii, consumatorii dispecerizabili, operatorii de instalaţii de stocare a energiei şi furnizorii de servicii de echilibrare pe baza unei proceduri proprii, aprobată de ANRE;

f)realizează schimbul de informaţii cu alţi operatori de transport şi de sistem interconectaţi şi cu alţi operatori economici din sectorul energiei, cu respectarea reglementărilor ENTSO-E privind protocoalele de schimb de informaţii, rapoartele, structura şi procedurile de acces la bazele de date;
g)asigură alocarea capacităţilor de interconexiune, pune la dispoziţia participanţilor piaţa de alocare de capacitate, colectează venituri rezultate din gestionarea congestiilor şi efectuează plăţi în temeiul mecanismului de compensare între operatorii de transport şi de sistem în conformitate cu regulamentele europene acordând şi gestionând accesul terţilor şi oferind explicaţii motivate atunci când refuză un astfel de acces, fără să abuzeze, în situaţia vânzării sau a cumpărării de energie electrică de către operatori economici afiliaţi, de informaţiile sensibile din punct de vedere comercial obţinute de la terţi în contextul acordării accesului la reţea, sub supravegherea ANRE;

h)exploatează, întreţine şi dezvoltă instalaţiile de măsurare şi contorizare a transferului de energie electrică prin reţelele electrice de transport şi la interfaţa cu utilizatorii reţelelor electrice de transport care îi aparţin, instalaţiile de măsurare şi contorizare a energiei electrice produse în instalaţiile utilizatorilor racordaţi la reţelele electrice de transport şi amplasate în instalaţiile utilizatorilor în situaţiile prevăzute în reglementările ANRE, instalaţiile de informatică şi telecomunicaţii din reţelele electrice de transport aferente SEN;

i)analizează şi avizează îndeplinirea condiţiilor tehnice de racordare de către utilizatorii reţelelor electrice de transport, în conformitate cu prevederile reglementărilor tehnice în vigoare;
j)asigură transmiterea rezultatelor măsurărilor de energie electrică conform reglementărilor ANRE în vederea realizării decontării dezechilibrelor părţilor responsabile cu echilibrarea, precum şi accesul beneficiarilor serviciului de transport pentru verificarea grupurilor de măsurare, respectiv transmiterea la utilizatori a rezultatelor măsurătorilor de energie electrică produsă în instalaţiile acestora;

k)realizează planificarea operaţională şi conducerea operativă a SEN la nivel central şi teritorial pe baza prognozei proprii, conform reglementărilor legale în vigoare, acordând prioritate instalaţiilor de producere care utilizează surse regenerabile de energie sau care produc energie electrică în cogenerare de înaltă eficienţă, în măsura în care funcţionarea sigură a reţelei naţionale de energie electrică permite acest lucru;
l)autorizează personalul care realizează conducerea operativă, conform reglementărilor în vigoare;

m)culege, înregistrează şi arhivează datele statistice privind funcţionarea SEN;
n)elaborează şi supune aprobării autorităţii competente normele tehnice şi reglementările specifice necesare pentru realizarea activităţii de conducere operativă, cu consultarea participanţilor la piaţa de energie electrică;
o)elaborează, în condiţiile legii, planul de apărare a SEN, respectiv planul de restaurare a SEN;

p)elaborează studii, programe şi lucrări privind dezvoltarea SEN;
q)elaborează şi supune aprobării autorităţii competente regulile privind managementul congestiilor, inclusiv pe capacităţile de interconexiune, precum şi normele de atribuire a capacităţilor de interconexiune;
r)organizează şi administrează piaţa de echilibrare a energiei electrice.
s)previne transferarea discriminatorie a informaţiilor sensibile comercial.

ş)adoptă un cadru de cooperare şi coordonare între centrele de coordonare regionale;
t)participă la evaluarea adecvării resurselor la nivel european şi la nivel naţional, conform capitolului IV din Regulamentul (UE) 2019/943;
ţ)digitalizează sistemele de transport;
u)gestionează datele, inclusiv cele privind dezvoltarea de sisteme de gestionare a datelor, de securitatea cibernetică şi de protecţie a datelor, sub rezerva normelor aplicabile şi fără a aduce atingere competenţelor altor autorităţi;
v)stabileşte şi publică proceduri transparente şi eficiente privind racordarea nediscriminatorie la sistemul de transport a unor noi instalaţii de producere şi a unor noi instalaţii de stocare a energiei, în acord cu reglementările ANRE. Procedurile respective sunt supuse aprobării ANRE;
x)colectează toate tarifele aferente sistemului de transport, inclusiv tarifele de acces la reţea şi tarifele pentru servicii de sistem;

(7^1)Operatorul de transport şi de sistem certificat ca operator de sistem independent răspunde de operarea, întreţinerea şi dezvoltarea reţelei de transport şi de garantarea capacităţii pe termen lung a acesteia de a soluţiona cererile rezonabile prin planificarea investiţiilor. În ceea ce priveşte dezvoltarea reţelei de transport, operatorul de sistem independent este responsabil de planificarea, inclusiv de procedura de autorizare, construirea şi darea în exploatare a noii infrastructuri.

(7^2)În exercitarea atribuţiilor menţionate la alin. (7), operatorul de transport şi de sistem ţine cont de recomandările formulate de centrele de coordonare regionale.

(8)În caz de avarie majoră care periclitează siguranţa funcţionării SEN, operatorul de transport şi de sistem poate dispune, pe o perioadă limitată, folosirea rezervei de apă în afara programelor de exploatare a acumulărilor, cu obligaţia anunţării autorităţilor competente în gospodărirea apelor.

(9)Restricţiile în aprovizionarea cu energie electrică în situaţii de urgenţă trebuie să respecte criterii predefinite în ceea ce priveşte gestionarea dezechilibrelor de către operatorul de transport şi de sistem. Orice măsură de siguranţă trebuie luată în strânsă colaborare şi cu consultarea altor operatori de transport şi de sistem implicaţi, cu respectarea contractelor bilaterale aplicabile, a acordurilor privind schimbul de informaţii, regulamentelor europene şi a codurilor de reţea.

(10)Operatorul de transport şi de sistem publică informaţiile referitoare la propriile activităţi, necesare utilizatorilor de

reţea, conform reglementărilor ANRE, prevederilor europene, în vederea asigurării accesului eficient la reţea, a unei concurenţe efective şi a funcţionării eficiente a pieţei de energie, păstrează confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-au obţinut în cursul desfăşurării activităţii, inclusiv a celor obţinute de la terţi în contextul acordării sau al negocierii accesului la reţea, şi nu divulgă nicio informaţie sensibilă din punct de vedere comercial către celelalte părţi ale operatorului economic, cu excepţia cazului în care acest lucru se impune în vederea încheierii unei tranzacţii comerciale.

(11)Cheltuielile pentru modificarea instalaţiilor de transport al energiei electrice, ca urmare a racordării de noi utilizatori sau a schimbării caracteristicilor energetice iniţiale ale utilizatorilor existenţi, inclusiv pentru eliberarea unor amplasamente, sunt suportate conform reglementărilor în vigoare.

(12)Operatorul de transport şi de sistem alocă capacităţi de interconexiune pe una sau mai multe graniţe împreună cu alţi operatori economici, inclusiv pentru cei înregistraţi pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene sau al Tratatului de instituire a Comunităţii Energiei, în condiţiile semnării unui memorandum de înţelegere între părţi, avizat de ANRE.

(13)Operatorul de transport şi sistem desemnat elaborează şi transmite ANRE, în vederea aprobării şi publicării, specificaţiile, caracteristicile şi criteriile tehnice de siguranţă, precum şi normele tehnice care stabilesc cerinţele minime de proiectare şi exploatare a echipamentelor care se conectează la sistemul energetic, cu respectarea legislaţiei europene aplicabile. Aceste norme asigură interoperabilitatea sistemelor şi sunt obiective şi nediscriminatorii. Înainte de a fi aprobate de ANRE, normele menţionate sunt notificate Comisiei Europene, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1.016/2004 privind măsurile pentru organizarea şi realizarea schimbului de informaţii în domeniul standardelor şi reglementărilor tehnice, precum şi al regulilor referitoare la serviciile societăţii informaţionale între România şi statele membre ale Uniunii Europene, precum şi Comisia Europeană, cu modificările şi completările ulterioare.

(14)Operatorul de transport şi de sistem este obligat să publice toate costurile privind operarea, menţinerea şi dezvoltarea reţelelor, în conformitate cu reglementările ANRE.

(15)**Pentru îndeplinirea obligaţiei menţionate la alin. (7) lit. e), operatorul de transport şi de sistem achiziţionează servicii de echilibrare, cu respectarea următoarelor condiţii:**

a)utilizarea unor proceduri transparente, nediscriminatorii şi bazate pe piaţă, conforme cu Regulamentul (UE) 2017/2.195, cu Regulamentul (UE) 2019/943 şi cu reglementările ANRE;

b)cu participarea operatorilor economici din domeniul energiei electrice şi a participanţilor la piaţă care îndeplinesc condiţiile de calificare tehnică, inclusiv a participanţilor la piaţă care oferă energie din surse regenerabile, a participanţilor la piaţă care oferă servicii de consum dispecerizabil, a operatorilor de instalaţii de stocare a energiei şi a participanţilor la piaţă implicaţi în agregare. ANRE şi operatorul de transport şi de sistem, în strânsă colaborare cu toţi participanţii la piaţă, stabilesc cerinţele tehnice de participare la pieţele respective, pe baza caracteristicilor tehnice ale respectivelor pieţe.

(16)Operatorul de transport şi de sistem achiziţionează serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei de la oricare participant la piaţă, inclusiv participanţii la piaţă care oferă energie din surse regenerabile, participanţii la piaţă care oferă servicii de consum dispecerizabil, operatorii instalaţiilor de stocare a energiei şi participanţii la piaţă angajaţi în agregare, în conformitate cu proceduri transparente, nediscriminatorii şi bazate pe piaţă, aprobate de ANRE, în conformitate cu prevederile alin. (15). Procedurile prin care se achiziţionează serviciile de sistem care nu au ca scop

stabilitatea frecvenţei au în vedere un preţ maximal stabilit în condiţii de eficienţă economică în conformitate cu reglementările ANRE.

(16^1)În situaţia în care, în urma derulării procedurii de achiziţie prevăzute la alin. (16), nu se prezintă niciun ofertant pentru un tip de serviciu de sistem care nu are ca scop stabilitatea frecvenţei, la solicitarea operatorului de transport şi de sistem justificată de necesitatea menţinerii siguranţei în funcţionare a sistemului, prin derogare de la prevederile alin. (16), ANRE poate decide ca pentru o perioadă limitată de cel mult un an operatorul de transport şi de sistem să aibă dreptul să solicite, prin dispoziţie de dispecer, furnizarea serviciului respectiv la preţul maximal prevăzut la alin. (16) de către un operator economic capabil din punct de vedere tehnic să presteze respectivul serviciu de sistem. Perioada poate fi extinsă în urma derulării unei noi proceduri de achiziţie de către operatorul de transport şi de sistem, la care nu se prezintă niciun ofertant.

(17)Achiziţia serviciilor de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei nu se aplică componentelor de reţea complet integrate.

(18)Operatorul de transport şi de sistem se coordonează cu operatorii de distribuţie pentru a asigura utilizarea optimă a resurselor, pentru a asigura funcţionarea sigură şi eficientă a sistemului şi pentru a facilita dezvoltarea pieţei.

(19)Operatorul de transport şi de sistem este remunerat în mod adecvat pentru achiziţionarea serviciilor de sistem pentru a i se permite să recupereze cel puţin costurile corespunzătoare rezonabile, inclusiv cheltuielile necesare pentru tehnologia informaţiei şi comunicaţiilor şi costurile infrastructurii.

Art. 37: Atribuţiile proprietarului reţelei de transport în cazul operatorilor transport şi de sistem care gestionează o reţea electrică de transport

(1)**În cazul operatorilor de transport şi de sistem care gestionează o reţea electrică de transport, proprietarul reţelei de transport:**

a)cooperează cu operatorul de transport şi de sistem în vederea îndeplinirii atribuţiilor acestuia, furnizând toate informaţiile relevante atât acestuia, precum şi către ANRE, care monitorizează schimbul de informaţii dintre operatorul de transport şi sistem şi proprietar;

b)finanţează şi/sau îşi dă acordul asupra modalităţii de finanţare a investiţiilor în reţeaua electrică transport, stabilite de operatorul de transport şi de sistem şi aprobate în prealabil de ANRE, care are obligaţia să efectueze consultări atât cu acesta, cât şi cu celelalte părţi interesate;

c)deţine răspunderea privind activele reţelei de transport, cu excepţia răspunderii privind atribuţiile operatorului de transport şi de sistem;

d)oferă garanţii privind facilitarea finanţării eventualelor extinderi ale reţelei, cu excepţia investiţiilor pentru care şi-a dat acordul să fie finanţate de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul de transport şi de sistem, potrivit prevederilor lit. b).

(2)Consiliul Concurenţei, în strânsă cooperare cu ANRE, este abilitat cu competenţele necesare pentru a monitoriza în mod eficient respectarea de către proprietarul reţelei de transport a obligaţiilor acestuia, în temeiul alin. (1).

(3)Proprietarul reţelei de transport nu este responsabil de acordarea şi gestionarea accesului terţilor şi nici de planificarea

investiţiilor în reţeaua de transport.

Art. 38: Separarea proprietarului reţelei de transport

(1)În cazul în care proprietarul reţelei de transport face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală, proprietarul reţelei de transport este independent cel puţin în ceea ce priveşte statutul său juridic, organizarea şi procesul decizional faţă de alte activităţi care nu au legătură cu transportul energiei electrice.

(2)**Pentru a asigura independenţa proprietarului reţelei de transport în condiţiile alin. (1), se aplică următoarele criterii minime:**

a)persoanele cu funcţie de conducere din cadrul proprietarului reţelei de transport nu pot face parte din structurile operatorului economic integrat din domeniul energiei electrice care răspunde, direct sau indirect, de gestionarea zilnică a activităţilor de producere, distribuţie şi furnizare a energiei electrice;

b)persoanele cu funcţie de conducere din cadrul proprietarului reţelei de transport acţionează independent de orice interes de piaţă în îndeplinirea atribuţiilor de serviciu;

c)proprietarul reţelei de transport stabileşte un program de conformitate, care conţine măsurile luate pentru a garanta excluderea practicilor discriminatorii şi stabileşte şi obligaţiile specifice impuse angajaţilor pentru realizarea obiectivului de independenţă;

d)proprietarul reţelei de transport desemnează o persoană sau un organism, denumită/ denumit agent de conformitate, care să asigure monitorizarea adecvată a respectării programului de conformitate şi care depune la ANRE, în luna decembrie a fiecărui an, un raport cu privire la măsurile luate, ce se va publica pe site-ul operatorului de transport şi de sistem.

e)proprietarul reţelei de transport şi operatorul de transport şi de sistem, respectiv partea rămasă din operatorul economic prevăzut la alin. (1) nu utilizează servicii comune, cu excepţia serviciilor pur administrative sau a celor informatice;

f)proprietarul reţelei de transport păstrează confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-a obţinut în cursul desfăşurării activităţilor sale, previne transferarea discriminatorie a acestora şi nu divulgă nicio informaţie sensibilă din punct de vedere comercial către celelalte părţi ale operatorului economic, cu excepţia cazului în care acest lucru se impune în vederea încheierii unei tranzacţii comerciale.

(3)Proprietarul reţelei de transport transmite spre aprobare, la ANRE, toate proiectele de contracte ce urmează a fi încheiate cu operatorul de transport şi de sistem, inclusiv cele referitoare la utilizarea bunurilor existente, precum şi a celor realizate ca urmare a investiţiilor în reţeaua de transport.

Art. 39: Raportarea fluxurilor fizice de energie electrică

Operatorul de transport şi de sistem este obligat, conform reglementărilor ANRE, să întocmească, din 3 în 3 luni, un raport cu privire la fluxurile fizice de energie electrică ce s-au derulat în cadrul importurilor de energie electrică din ţări terţe Uniunii Europene în cursul ultimelor 3 luni anterioare datei raportării, care se transmite ANRE şi ministerului de resort, în vederea informării Comisiei Europene.

Art. 40: Interdicţii privind deţinerea controlului asupra operatorilor de transport şi de sistem

Operatorilor economici care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare de energie electrică le este interzis ca, direct ori indirect, să exercite controlul ori să exercite vreun drept cu privire la operatorii de transport şi de

sistem separaţi din alte state ale Uniunii Europene care aplică dispoziţiile art. 9 alin. (1) din Directiva 2009/72/CE.

Art. 41: Interdicţii privind personalul Operatorului de transport şi de sistem

(1)Operatorului de transport şi de sistem care a făcut parte dintr-un operator economic integrat vertical, precum şi personalului din cadrul său le este interzis transferul informaţiilor deţinute, sensibile din punct de vedere comercial, către orice operatori economici din sectorul energiei electrice care desfăşoară activităţi de producţie sau furnizare.

(2)Persoanele care exercită în cadrul operatorului de transport şi de sistem funcţii relevante în temeiul cărora au avut acces la informaţii comerciale sensibile au obligaţia de a păstra confidenţialitatea acestora şi nu pot ocupa funcţii similare în cadrul operatorilor economici din domeniul producerii şi/sau furnizării de energie electrică, pe o perioadă de minimum 4 ani de la data încetării raporturilor contractuale cu operatorul de transport şi de sistem, potrivit clauzelor prevăzute şi reglementate în contractul individual de muncă.

Art. 42: Interdicţii

Pentru protecţia instalaţiilor de transport se interzice persoanelor fizice sau juridice:
a)să efectueze construcţii de orice fel în zona de siguranţă a reţelelor electrice de transport, fără avizul de amplasament al operatorului de transport şi de sistem şi/sau fără respectarea condiţionărilor/limitărilor prevăzute în acesta;

b)să efectueze săpături de orice fel sau să înfiinţeze plantaţii sau vegetaţie forestieră, în zona de siguranţă a reţelelor electrice de transport, fără acordul operatorului de transport şi de sistem;

c)să depoziteze materiale pe culoarele de trecere şi în zonele de protecţie şi de siguranţă a instalaţiilor, fără acordul operatorului de transport şi de sistem;
d)să arunce obiecte de orice fel pe reţelele electrice de transport sau să intervină în orice alt mod asupra acestora;
e)să deterioreze construcţiile, împrejmuirile sau inscripţiile de identificare şi de avertizare aferente instalaţiilor de transport;
f)să limiteze sau să îngrădească, prin execuţia de împrejmuire, prin construcţii ori prin orice alt mod, accesul la instalaţii al operatorului de transport şi de sistem.

Art. 43: Operatorul desemnat al pieţei de energie electrică

(1)Operatorul desemnat al pieţei de energie electrică asigură organizarea şi administrarea pieţei cuplate intrazilnice şi a pieţei cuplate pentru ziua următoare.

(2)Operatorului desemnat al pieţei de energie electrică nu îi este permisă divulgarea informaţiilor legate de tranzacţiile de energie electrică pe care le deţine, obţinute pe parcursul activităţii sale altfel decât în condiţiile legii.

(3)Preţurile şi cantităţile stabilite în urma tranzacţiilor efectuate pe piaţa intrazilnică şi pe piaţa pentru ziua următoare se fac publice conform reglementărilor ANRE.

(4)Operatorul desemnat al pieţei de energie electrică are dreptul să perceapă tarife corespunzătoare serviciilor prestate pentru realizarea activităţilor prevăzute la alin. (1).

(5)Operatorul desemnat al pieţei de energie electrică are dreptul să îşi recupereze prin tarife costurile suportate, în cazul în care acestea sunt efectuate în mod eficient, sunt rezonabile şi proporţionale.

(6)Tarifele practicate de operatorul desemnat al pieţei de energie electrică, menţionate la alin. (4) şi (5), se stabilesc pe

baza metodologiei aprobate şi publicate de ANRE. În calculul acestora vor fi luate în considerare costurile justificate ale activităţilor respective, precum şi o cotă rezonabilă de profit.

Art. 43[1]

Operatorii pieţei de energie electrică au responsabilitatea de publicare a indicilor de preţ pentru produsele standard tranzacţionate pe pieţele organizate de energie electrică:

a)Operatorii pieţei de energie electrică au obligaţia de a publica, în mod transparent şi accesibil, referinţe de preţ pentru toate produsele standard tranzacţionate pe pieţele organizate de energie electrică pe care le administrează.

b)Publicarea referinţelor de preţ se va realiza zilnic şi va include informaţii privind preţurile de închidere, volumele tranzacţionate şi orice alte date relevante pentru fiecare produs standard.

c)Publicarea acestor informaţii se va face pe site-ul web al operatorului pieţei de energie electrică.

d)Operatorul pieţei de energie electrică va asigura accesul gratuit şi nediscriminatoriu la aceste informaţii pentru toţi participanţii la piaţă şi pentru publicul larg.

Art. 44: Distribuţia energiei electrice

(1)Distribuţia energiei electrice se realizează de către operatorul de distribuţie, persoană juridică, titulară de licenţă sau exceptată de la licenţiere conform prevederilor art. 10 alin. (4^2).

(2)Operatorii de distribuţie prestează servicii pentru toţi utilizatorii reţelelor electrice de distribuţie, în condiţii nediscriminatorii, asigurând accesul la acestea oricărui solicitant care îndeplineşte cerinţele prezentei legi, cu respectarea normelor şi standardelor de performanţă prevăzute în reglementările tehnice în vigoare.

(3)Reţelele electrice de distribuţie se delimitează faţă de instalaţiile de producere sau de reţelele electrice de transport şi de cele ale clienţilor finali în punctele de delimitare patrimonială.

(4)**Terenurile pe care se situează reţelele electrice de distribuţie existente la intrarea în vigoare a prezentei legi sunt şi rămân în proprietatea publică a statului.**

*) În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 16 alin. (2), (3), (5), (6), (7), (9), (10), art. 19 alin. (3), art. 20 alin. (3), art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările şi completările ulterioare, respectiv a dispoziţiilor art. 12 alin. (2), (3), (5), (6), (8), (10) şi (11), art. 14 alin. (3), art. 15 alin. (3), art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie stabileşte că:

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde indemnizaţii pentru lipsa de folosinţă numai în măsura în care capacităţile energetice au fost realizate după intrarea în vigoare a Legii energiei electrice nr. 13/2007; pentru capacităţile energetice realizate anterior, exercitarea de către titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de către titularii licenţelor a drepturilor de uz şi de servitute se face cu titlu gratuit, potrivit dispoziţiilor speciale în vigoare la data punerii lor în funcţiune.

Titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de capacităţile energetice pot pretinde despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de titularii autorizaţiilor de înfiinţare şi de titularii licenţelor, în exercitarea drepturilor de uz şi de servitute, indiferent de momentul realizării capacităţii energetice (anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii energiei electrice

nr. 13/2007).

Dispoziţiile art. 35 alin. (3) şi art. 41 alin. (4) din Legea nr. 13/2007, respectiv cele ale art. 30 alin. (4) şi art. 44 alin. (4) din Legea nr. *123/2012* se opun ca titularii dreptului de proprietate privată afectaţi de reţelele electrice de transport ori de distribuţie existente la data intrării în vigoare a legii să obţină indemnizare pentru lipsa de folosinţă de la titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor pe care se situează respectivele capacităţi energetice,

(5)Fac excepţie de la prevederile alin. (4) terenurile pentru care operatorul de distribuţie, titular de licenţă, a dobândit dreptul de proprietate, în condiţiile legii.

(6)Reţelele electrice de distribuţie se dezvoltă pe baza principiilor de eficienţă economică, cu respectarea planurilor de urbanism, a dreptului de proprietate, a protecţiei mediului, a sănătăţii şi vieţii persoanelor şi cu economisirea energiei, conform normelor tehnice şi de siguranţă cuprinse în reglementările tehnice în vigoare.

(7)Cheltuielile pentru modificarea instalaţiilor de distribuţie a energiei electrice, ca urmare a racordării de noi utilizatori sau a schimbării caracteristicilor energetice iniţiale ale utilizatorilor existenţi, inclusiv pentru eliberarea unor amplasamente, sunt suportate conform reglementărilor emise de autoritatea competentă, în baza unor criterii obiective.

(8)În cazul în care cheltuielile prevăzute la alin. (7) sunt suportate de către client, capacităţile energetice rezultate vor fi preluate de către operatorul de distribuţie cu despăgubire, conform unei metodologii aprobate de ANRE, în 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(9)Până la data intrării în vigoare a reglementărilor emise de autoritatea competentă, suportarea cheltuielilor de modificare a instalaţiilor se află în sarcina celui care a generat modificarea.

(10)**Operatorul de distribuţie este obligat:**

a)să ofere o soluţie de racordare la reţea a tuturor solicitanţilor;

b)să comunice condiţiile de racordare;

c)să racordeze toţi solicitanţii la sistemul de distribuţie.

(11)Restricţionarea accesului la reţea al solicitanţilor având calitatea de consumatori sau producători de energie electrică este interzisă în afara condiţiilor prevăzute de lege.

Art. 44[1]: Caracterul activităţii de distribuţie

Activitatea de distribuţie a energiei electrice, cu excepţia celei realizate prin sistemele de distribuţie închise, constituie serviciu public de interes general.

Art. 45: Operatorul de distribuţie

(1)**Operatorul de distribuţie are următoarele atribuţii principale:**

a)exploatează, retehnologizează, reabilitează şi dezvoltă reţelele electrice de distribuţie, cu respectarea reglementărilor tehnice în vigoare, în condiţii economice, precum şi cu respectarea legislaţiei privind protecţia mediului şi promovarea eficienţei energetice, astfel încât să fie asigurată capacitatea pe termen lung de a satisface solicitări rezonabile de racordare la reţeaua de distribuţie;

a[1])asigură achiziţionarea, montarea, sigilarea, verificarea, citirea şi, dacă este cazul, înlocuirea grupurilor de măsurare a

energiei electrice produse, amplasate în instalaţiile utilizatorilor, conform reglementărilor ANRE;

b)asigură tranzitarea energiei electrice prin reţelele electrice de distribuţie, la cererea şi cu informarea operatorului de transport şi de sistem, pentru acele zone ale ţării în care nu există capacitate suficientă prin reţelele de transport, pentru evacuarea puterii din centrale electrice, inclusiv centrale electrice de cogenerare, pentru conectarea la sistemul electroenergetic al unei ţări vecine, în condiţiile existenţei unui acord bilateral în acest sens, în cazul incidenţelor în SEN şi al executării lucrărilor de exploatare şi mentenanţă sau al lucrărilor noi în reţelele de transport, care pun în indisponibilitate temporară reţelele de transport din zonă;
c)elaborează, prin consultare cu utilizatorii relevanţi ai reţelei şi cu operatorul de transport şi de sistem, un plan transparent de dezvoltare a reţelei electrice de distribuţie, care va fi publicat împreună cu rezultatele procesului de consultare publică cel puţin la fiecare doi ani şi prezentat ANRE spre aprobare, însoţit de rezultatele procesului de consultare publică. Planul de dezvoltare a reţelei electrice de distribuţie oferă transparenţă în privinţa serviciilor de flexibilitate necesare pe termen mediu şi lung şi stabileşte cel puţin investiţiile planificate pentru următorii cinci-zece ani, punând un accent deosebit pe infrastructura de distribuţie principală necesară pentru a racorda noile capacităţi de producere şi noii consumatori, inclusiv punctele de reîncărcare pentru vehiculele electrice. Planul de dezvoltare a reţelei electrice de distribuţie include, dar fără a se limita la utilizarea consumului dispecerizabil, a eficienţei energetice, a instalaţiilor de stocare a energiei sau a altor resurse pe care trebuie să le utilizeze operatorul de distribuţie ca alternativă la extinderea sistemului;

d)asigură conducerea operativă în conformitate cu licenţa de distribuţie, acordând prioritate în dispecerizare instalaţiilor de producere care folosesc surse de energie regenerabilă sau celor care produc energie electrică în cogenerare de înaltă eficienţă, în măsura în care funcţionarea sigură a reţelei naţionale de energie electrică permite acest lucru;
e)difuzează, în mod nediscriminatoriu, în conformitate cu normele privind protecţia datelor, informaţiile referitoare la propriile activităţi, necesare utilizatorilor de reţea, nefiindu-i permisă divulgarea informaţiilor comerciale cu caracter confidenţial obţinute pe parcursul activităţii sale. În acest sens, programul de conformitate menţionat la art. 48 alin. (2) lit. d) trebuie să cuprindă măsuri specifice pentru a exclude accesul discriminatoriu la date al părţilor eligibile, după cum se prevede la art. 63^2;

f)supune aprobării operatorului de transport şi de sistem programul reparaţiilor şi lucrărilor de întreţinere planificate în instalaţiile cu tensiunea nominală de linie de 110 kV;
g)monitorizează siguranţa în funcţionare a reţelelor electrice de distribuţie, precum şi indicatorii de performanţă a serviciului de distribuţie.
h)achiziţionează produse şi servicii necesare în vederea exploatării eficiente, fiabile şi sigure a reţelei electrice de distribuţie, precum şi în vederea măsurării energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în instalaţiile utilizatorilor. Normele adoptate de către operatorul de distribuţie în acest scop sunt obiective, transparente şi nediscriminatorii şi sunt elaborate în coordonare cu operatorul de transport şi de sistem şi cu alţi participanţi la piaţă relevanţi. Clauzele şi condiţiile, inclusiv normele şi tarifele, după caz, aplicabile furnizării de astfel de produse şi prestării de astfel servicii de către operatorii de distribuţie se stabilesc în mod nediscriminatoriu şi au în vedere costurile şi se publică pe pagina de internet a operatorului de distribuţie;
i)în îndeplinirea atribuţiilor menţionate la lit. h), operatorul de distribuţie achiziţionează serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei şi care sunt necesare pentru reţeaua sa, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii

şi bazate pe piaţă, cu excepţia cazului în care ANRE a determinat că prestarea bazată pe piaţă a serviciilor de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei nu este rentabilă şi a acordat o derogare. Obligaţia de a achiziţiona servicii de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei nu se aplică componentelor de reţea complet integrate;

j)cooperează cu operatorul de transport şi de sistem, în conformitate cu art. 57 din Regulamentul (UE) 2019/943 şi cu art. 182 din Regulamentul (UE) 2017/1.485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice, pentru participarea efectivă la pieţele cu amănuntul, la pieţele angro şi la pieţele de echilibrare a participanţilor la piaţă racordaţi la reţeaua lor. Prestarea de servicii de echilibrare care rezultă din resurse situate în reţeaua electrică de distribuţie este convenită cu operatorul de transport şi de sistem;

k)aprobă racordarea la reţelele electrice de distribuţie a punctelor de reîncărcare private şi cu acces public, conform reglementărilor ANRE;

l)acţionează ca un facilitator de piaţă neutru în achiziţionarea energiei pe care o foloseşte pentru a acoperi pierderile de energie din sistem, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii şi bazate pe piaţă, cu respectarea reglementărilor ANRE;

(1^1)Operatorului de distribuţie nu i se permite să deţină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze puncte de reîncărcare pentru vehicule electrice, cu excepţia cazului în care operatorul de distribuţie deţine puncte de reîncărcare exclusiv pentru uz propriu.

(2)În scopul îndeplinirii atribuţiilor prevăzute la alin. (1), operatorul de distribuţie poate întrerupe funcţionarea instalaţiilor pentru timpul strict necesar lucrărilor de întreţinere şi reparaţii planificate, cu anunţarea prealabilă a utilizatorilor reţelei electrice de distribuţie.

(3)În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. h) şi i), operatorul de distribuţie va asigura condiţiile pentru participarea efectivă a tuturor participanţilor la piaţă, pe baza unor proceduri transparente şi nediscriminatorii, cu respectarea mecanismelor concurenţiale aprobate de ANRE. De asemenea, operatorul de distribuţie poate participa la piaţa angro de energie electrică numai pentru tranzacţii necesare acoperirii consumului propriu tehnologic aferent reţelelor electrice de distribuţie şi pentru locurile de consum proprii pe baza unor proceduri transparente şi nediscriminatorii, cu respectarea mecanismelor concurenţiale aprobate de ANRE.

(4)Atribuţiile privind dezvoltarea sistemului de distribuţie prevăzute la alin. (1) lit. a)-c) nu sunt aplicabile operatorului unui sistem de distribuţie închis.

(5)Operatorul de distribuţie are obligaţia executării lucrărilor de realizare/retehnologizare/reabilitare/modernizare a reţelelor electrice în vederea creşterii nivelului de calitate al serviciului de distribuţie a energiei electrice. În acest scop şi pentru adoptarea unor soluţii tehnice cât mai eficiente, echipamentele tehnice pot fi amplasate pe domeniul public, în zone intravilane în variantele constructive subterană sau supraterană, fără afectarea circulaţiei publice, cu respectarea reglementărilor tehnice aplicabile şi a condiţiilor tehnice standardizate în vigoare privind amplasarea reţelelor edilitare.

(6)Situaţiile existente la data intrării în vigoare a prezentei legi, contrare prevederilor alin. (5), sunt soluţionate de operatorul de distribuţie în termen de 60 de zile de la data primirii unei solicitări în acest sens de la persoanele îndreptăţite.

(7)**Prin derogare de la alin. (1^1), ANRE poate permite operatorilor de distribuţie să deţină, să dezvolte, să**

administreze sau să exploateze puncte de reîncărcare pentru vehicule electrice numai dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

a)în urma unei proceduri de licitaţie deschise, transparente şi nediscriminatorii, supuse revizuirii şi aprobării de către ANRE, fie nu li s-a atribuit altor părţi dreptul de a deţine, de a dezvolta, de a administra sau de a exploata puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice, fie aceste alte părţi nu pot furniza respectivele servicii la un cost rezonabil şi în timp util;

b)ANRE a efectuat o analiză ex-ante a condiţiilor procedurii de licitaţie în temeiul lit. a) şi şi-a dat aprobarea;

c)operatorul de distribuţie exploatează punctele de reîncărcare pe baza accesului la reţea al terţilor în conformitate cu art. 25 şi nu face discriminări între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai reţelei, în special în favoarea întreprinderilor sale conexe.

(8)ANRE poate redacta orientări sau clauze de achiziţii pentru a ajuta operatorii de distribuţie să asigure o procedură de licitaţie corectă.

(9)În cazul implementării condiţiilor prevăzute la alin. (7), ANRE efectuează, la intervale regulate sau cel puţin la fiecare cinci ani, o consultare publică pentru a reevalua eventualul interes al altor părţi de a deţine, de a dezvolta, de a exploata sau de a administra puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice. În cazul în care consultarea publică arată că există părţi terţe care pot deţine, dezvolta, exploata sau administra astfel de puncte, ANRE asigură încetarea treptată a activităţilor desfăşurate de operatorii de distribuţie în acest domeniu, sub rezerva finalizării cu succes a unei proceduri de licitaţie menţionate la alin. (7) lit. a). În condiţiile procedurii respective, ANRE poate permite operatorului de distribuţie să recupereze valoarea reziduală a investiţiei în infrastructura de reîncărcare.

(10)În cazul clientului final casnic, în vederea emiterii facturii de regularizare, operatorul de distribuţie are obligaţia de a asigura citirea indexului grupului de măsurare al clientului la un interval de timp de maximum 3 luni.

(11)În cazul schimbării furnizorului/agregatorului de către clientul final, operatorul de reţea are obligaţia efectuării citirii indexului echipamentului de măsurare şi transmiterii datelor de consum furnizorului/agregatorului actual şi noului furnizor/agregator în perioada cuprinsă între data transmiterii notificării de schimbare a furnizorului şi data schimbării efective a furnizorului în cazul în care clientul final nu transmite indexul autocitit până la data stabilită conform reglementărilor ANRE.

(12)Formatul de prezentare a datelor şi procedura de acces al furnizorilor, al agregatorilor şi al consumatorilor la aceste date sunt reglementate de ANRE. Nu se pot percepe costuri suplimentare în sarcina clienţilor pentru acest serviciu.

Art. 45[1]: Stimulente pentru utilizarea flexibilităţii în reţelele de distribuţie

(1)ANRE elaborează cadrul de reglementare prin care operatorii de distribuţie sunt stimulaţi să achiziţioneze servicii de flexibilitate, inclusiv gestionarea congestiilor în regiunile pe care le deservesc, în vederea îmbunătăţirii eficienţei în ceea ce priveşte exploatarea şi dezvoltarea sistemului de distribuţie.

(2)Operatorii de distribuţie pot achiziţiona serviciile prevăzute la alin. (1) de la entităţile care oferă servicii de producere distribuită, de consum dispecerizabil sau de stocare a energiei şi promovează luarea unor măsuri de eficienţă energetică, în cazul în care aceste servicii reduc în mod eficient din punctul de vedere al costurilor necesitatea de modernizare sau de înlocuire a capacităţilor de energie electrică şi susţin funcţionarea eficientă şi sigură a sistemului de distribuţie.

(3)Operatorii de distribuţie achiziţionează serviciile prevăzute la alin. 1 conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii şi bazate pe piaţă, conform reglementărilor ANRE.

(4)ANRE elaborează specificaţiile pentru serviciile de flexibilitate achiziţionate şi, după caz, produsele de piaţă standardizate pentru astfel de servicii cel puţin la nivel naţional.

(5)Operatorii de distribuţie schimbă între ei toate informaţiile necesare şi se coordonează cu operatorii de transport şi de sistem pentru a asigura o utilizare optimă a resurselor, pentru a asigura funcţionarea eficientă şi sigură a sistemului şi pentru a facilita dezvoltarea pieţei.

(6)Operatorii de distribuţie sunt remuneraţi în mod adecvat pentru achiziţionarea unor astfel de servicii pentru a le permite să recupereze cel puţin costurile rezonabile corespunzătoare, inclusiv cheltuielile cu tehnologiile de informare şi comunicare necesare şi costurile cu infrastructura.

Art. 46: Obligaţiile proprietarului reţelei de distribuţie

(1)Orice persoană care deţine în proprietate sau în folosinţă o reţea electrică de distribuţie proprie la data intrării în vigoare a prezentei legi este obligată să asigure accesul la reţea, conform reglementărilor autorităţii competente.

(2)În cazul în care deţinătorul reţelei de distribuţie a energiei electrice se află în imposibilitatea de a presta serviciul de distribuţie sau de a acorda sporul de putere solicitat, pentru utilizatorii racordaţi la acea reţea, are obligaţia de a preda reţeaua, în folosinţă gratuită în exploatare, în termen de 15 zile de la data constatării imposibilităţii de a presta serviciul de distribuţie sau de a acorda sporul de putere solicitat, până la preluarea acesteia cu titlu legal, operatorului de distribuţie concesionar, titular de licenţă în zona în care se află reţeaua electrică respectivă, iar acesta din urmă are obligaţia de a presta serviciul de distribuţie pentru utilizatorii acesteia.

(2^1)În situaţia prevăzută la alin. (2) în care nu poate fi dovedit dreptul de proprietate asupra reţelei de distribuţie a energiei electrice, operatorul de distribuţie concesionar, titular de licenţă în zona în care se află reţeaua electrică respectivă, are obligaţia de a presta serviciul de distribuţie pentru utilizatorii acesteia, până la identificarea proprietarului reţelei în cauză.

(2^2)În cazul în care proprietarul unei reţele de distribuţie de interes public aflate în zona de concesiune a unui operator de distribuţie concesionar intenţionează să înstrăineze reţeaua de distribuţie sau în situaţia prevăzută la alin. (2), acesta are obligaţia de a face o ofertă de vânzare operatorului de distribuţie concesionar, la o valoare justificată care nu poate depăşi valoarea netă contabilă a activelor componente. În cazul în care valoarea nu poate fi demonstrată prin documente contabile, proprietarul reţelei poate solicita certificarea valorii acesteia de un expert autorizat independent care ia în considerare şi starea tehnică a acesteia.

(2^3)Operatorul de distribuţie concesionar are obligaţia de a achiziţiona pe criterii de eficienţă economică luând în consideraţie şi starea tehnică, conform reglementărilor ANRE, strict elementele de reţea necesare asigurării continuităţii alimentării cu energie electrică a consumatorilor deja racordaţi în termen de 120 de zile de la data comunicării de proprietar a valorii de achiziţie.

(3)**În cazul în care reţeaua electrică de distribuţie nu se află în proprietatea operatorului de distribuţie, proprietarul reţelei de distribuţie are următoarele obligaţii:**

a)cooperează cu operatorul de distribuţie în vederea îndeplinirii atribuţiilor acestuia, furnizându-i toate informaţiile

relevante;
b)cooperează cu ANRE şi cu operatorul de distribuţie la stabilirea investiţiilor în reţeaua de distribuţie, a modalităţii de finanţare a acestora, precum şi a transferului serviciului de distribuţie către alt operator de distribuţie titular de licenţă;
c)deţine răspunderea privind activele reţelei de distribuţie, cu excepţia răspunderii privind atribuţiile operatorului de distribuţie;
d)facilitează finanţarea eventualelor extinderi ale reţelei, cu excepţia investiţiilor pentru care şi-a dat acordul să fie finanţate de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul de distribuţie.

Art. 46[1]

(1)Operatorii de distribuţie nu au dreptul să deţină, să dezvolte, să administreze şi să exploateze instalaţiile de stocare a energiei.

(2)**Prin excepţie de la prevederile alin. (1), ANRE poate permite operatorilor de distribuţie să deţină, să dezvolte, să administreze sau să exploateze instalaţii de stocare a energiei care sunt componente de reţea complet integrate şi au fost aprobate de către ANRE sau dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:**
a)în urma unei proceduri de licitaţie deschisă, transparentă şi nediscriminatorie, supusă revizuirii şi aprobării de către ANRE, nu li s-a atribuit altor părţi dreptul de a deţine, de a dezvolta, de a administra sau de a exploata astfel de instalaţii sau aceste alte părţi nu pot furniza respectivele servicii la un cost rezonabil şi în timp util;
b)astfel de instalaţii sunt necesare pentru ca operatorii de distribuţie să îşi îndeplinească obligaţiile care le revin în temeiul prezentei legi în vederea exploatării eficiente, fiabile şi sigure a sistemului de distribuţie, iar instalaţiile nu sunt utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe pieţele de energie electrică;
c)ANRE a evaluat necesitatea unei astfel de excepţii şi a efectuat o evaluare a procedurii de licitaţie, inclusiv a condiţiilor respectivei proceduri, şi şi-a dat aprobarea. ANRE poate redacta orientări sau clauze de achiziţii pentru a ajuta operatorii de distribuţie să asigure o procedură de licitaţie corectă.

(3)ANRE efectuează, la intervale regulate sau cel puţin la fiecare cinci ani, o consultare publică cu privire la instalaţiile existente de stocare a energiei pentru a evalua eventuala disponibilitate şi eventualul interes de a investi în astfel de instalaţii. Atunci când consultarea publică, evaluată de ANRE, arată că există părţi terţe care pot deţine, dezvolta, exploata sau administra astfel de instalaţii în mod eficace din punctul de vedere al costurilor, ANRE asigură încetarea treptată a activităţilor desfăşurate de operatorii de distribuţie în acest domeniu în termen de 18 luni. În condiţiile acestei proceduri, ANRE poate permite operatorilor de distribuţie să primească o compensaţie rezonabilă, în special pentru a recupera valoarea reziduală a investiţiei realizate de aceştia în instalaţiile de stocare a energiei.

(4)**Prevederile alin. (3) nu se aplică în cazul componentelor de reţea complet integrate sau pentru perioada de amortizare obişnuită a noilor instalaţii de stocare în baterii pentru care se ia o decizie finală privind investiţia până la 4 iulie 2019, cu condiţia ca astfel de instalaţii de stocare în baterii:**
a)să fie conectate la reţea în următorii doi ani;
b)să fie integrate în sistemul de distribuţie;
c)să fie utilizate exclusiv pentru restabilirea instantanee reactivă a securităţii reţelei în caz de situaţii neprevăzute în reţea, dacă o astfel de măsură de restabilire începe imediat şi se încheie în momentul în care redispecerizarea regulată poate rezolva situaţia;
d)să nu fie utilizate pentru a cumpăra sau vinde energie electrică pe pieţele de energie electrică, inclusiv pentru echilibrare.

Art. 47: Limitarea sau întreruperea alimentării

(1)**Operatorul de distribuţie este îndreptăţit să întrerupă alimentarea cu energie electrică în următoarele situaţii:**
a)când se periclitează viaţa, sănătatea oamenilor ori integritatea bunurilor materiale;
b)pentru prevenirea sau limitarea extinderii avariilor în echipamentele energetice, în zone de reţea electrică sau la nivelul întregului SEN;
c)pentru executarea unor manevre sau lucrări ce nu se pot efectua fără întreruperi.
d)în cazul sustragerii de energie electrică; măsura întreruperii în alimentarea cu energie electrică va fi luată după prelevarea probelor şi dovezilor necesare, imediat în cazul în care la locul de consum nu există un contract de furnizare încheiat cu un furnizor sau după pronunţarea unei hotărâri judecătoreşti definitive în cazul în care la locul de consum există un contract de furnizare încheiat cu un furnizor.

(2)Operatorul de distribuţie este obligat să anunţe utilizatorii afectaţi de întreruperile planificate, respectiv pe furnizorii acestora, în modul stabilit prin contracte şi să comunice durata planificată pentru întreruperile necesare executării unor lucrări de întreţinere şi reparaţii.

(3)Operatorul de distribuţie răspunde pentru daunele cauzate utilizatorilor din culpa sa.

(4)Prin regulamentul de furnizare se stabilesc condiţiile în care, în situaţii excepţionale, se poate limita sau întrerupe alimentarea cu energie electrică a clienţilor finali.

(5)Pentru situaţiile prevăzute la alin. (1), operatorul de distribuţie nu va acţiona în sensul întreruperii alimentării cu energie electrică a clienţilor finali, în mod voluntar, înainte de a lua toate măsurile tehnice necesare pentru evitarea punerii în pericol a vieţii şi sănătăţii persoanelor fizice, pentru protecţia mediului şi asigurarea integrităţii bunurilor materiale, cu respectarea reglementărilor în vigoare.

Art. 48: Separarea activităţilor de distribuţie şi furnizare

(1)În cazul în care operatorul de distribuţie face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală, acesta trebuie să fie independent cel puţin în ceea ce priveşte forma sa juridică, organizarea şi procesul decizional, în raport cu celelalte activităţi care nu au legătură cu distribuţia. Această regulă nu creează obligaţia separării proprietăţii asupra activelor aparţinând operatorului de distribuţie faţă de operatorul economic integrat pe verticală.

(2)**Suplimentar faţă de cerinţele prevăzute la alin. (1), în cazul în care operatorul de distribuţie face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală, acesta trebuie să fie independent în ceea ce priveşte organizarea sa şi procesul decizional, în raport cu celelalte activităţi care nu au legătură cu distribuţia. În acest scop, trebuie aplicate următoarele criterii minimale:**
a)persoanele cu funcţie de conducere ale unui operator de distribuţie nu pot face parte din structurile întreprinderii integrate din domeniul energiei electrice, care răspund, direct sau indirect, de gestionarea zilnică a activităţilor de producere, transport sau furnizare a energiei electrice;

b)trebuie luate măsurile corespunzătoare pentru a asigura faptul că interesele profesionale ale persoanelor cu funcţie de conducere ale operatorului de distribuţie sunt luate în considerare astfel încât aceste persoane să aibă posibilitatea de a

acţiona independent;

c)operatorul de distribuţie are dreptul de a lua decizii, în mod efectiv, independent de operatorul economic integrat pe verticală, cu privire la activele necesare pentru operarea, menţinerea sau dezvoltarea reţelei. Se interzice societăţii-mamă să dea orice fel de instrucţiuni privind activitatea de distribuţie sau să ia decizii individuale ce au în vedere construirea ori reabilitarea unor capacităţi energetice de distribuţie. Operatorul de distribuţie este obligat să nu depăşească condiţiile stabilite în planul financiar aprobat şi să nu aducă atingere drepturilor societăţii-mamă de supraveghere economică şi cele de supraveghere a rentabilităţii activelor unei filiale, a dreptului de a aproba planul financiar anual sau al oricărui instrument echivalent acestuia, precum şi a dreptului de stabilire a limitelor generale ale nivelului de îndatorare a filialei sale. Operatorul de distribuţie este obligat să publice toate costurile privind operarea, menţinerea şi dezvoltarea reţelei, în conformitate cu reglementările ANRE;

d)operatorul de distribuţie stabileşte un program de conformitate, care conţine măsurile luate pentru a garanta excluderea practicilor discriminatorii şi stabileşte şi obligaţiile specifice impuse angajaţilor pentru realizarea obiectivului de independenţă;
e)operatorul de distribuţie desemnează o persoană sau un organism, denumită/denumit agent de conformitate, care să asigure monitorizarea adecvată a respectării programului de conformitate şi care depune la ANRE, în luna decembrie a fiecărui an, un raport cu privire la măsurile luate ce se va publica pe site-ul operatorului de distribuţie. Agentul de conformitate al operatorului de distribuţie este complet independent şi are acces la toate informaţiile operatorului de distribuţie sau ale oricărui operator economic afiliat, care sunt necesare în vederea îndeplinirii atribuţiilor sale.

(3)Operatorii economici integraţi pe verticală, care furnizează servicii pentru mai puţin de 100.000 de clienţi conectaţi sau care deservesc sisteme mici, izolate, nu au obligaţia de implementare a măsurilor prevăzute la alin. (1) şi (2).

(4)Operatorul de distribuţie este obligat să păstreze confidenţialitatea informaţiilor comerciale obţinute în cursul desfăşurării activităţii sale.

(5)Operatorul de distribuţie este obligat să împiedice divulgarea discriminatorie a informaţiilor privind propria activitate, care pot fi avantajoase din punct de vedere comercial.

(6)Pentru a îndeplini obligaţiile prevăzute la alin. (2) lit. c), operatorul de distribuţie trebuie să aibă la dispoziţie resursele necesare, care includ resurse umane, tehnice şi financiare.

(7)În desfăşurarea activităţii economice, inclusiv de comunicare şi publicitate, operatorul de distribuţie este obligat să nu creeze confuzie cu privire la identitatea separată faţă de operatorul economic care realizează serviciul de furnizare a energiei electrice din cadrul operatorului economic integrat pe verticală.

(8)ANRE monitorizează activitatea operatorului de distribuţie care face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală, luând măsuri pentru a evita sau elimina eventuale practici care denaturează concurenţa.

Art. 49: Interdicţii

(1)**Pentru protejarea reţelelor electrice de distribuţie, se interzice persoanelor fizice şi juridice:**
a)să efectueze construcţii de orice fel în zona de siguranţă a reţelelor electrice de distribuţie, fără avizul de amplasament al operatorului de distribuţie şi/sau fără respectarea condiţionărilor/limitărilor prevăzute în acesta;

b)să efectueze săpături de orice fel sau să înfiinţeze plantaţii sau vegetaţie forestieră, în zona de siguranţă a reţelelor

electrice de distribuţie, fără acordul operatorului de distribuţie;

c)să depoziteze materiale pe culoarul de trecere şi în zonele de protecţie şi de siguranţă ale instalaţiilor, fără acordul operatorului de distribuţie;
d)să arunce obiecte de orice fel pe reţelele electrice de distribuţie sau să intervină în oricare alt mod asupra acestora;
e)să deterioreze construcţiile, îngrădirile sau inscripţiile de identificare şi avertizare aferente reţelelor electrice de distribuţie;
f)să limiteze sau să îngrădească, prin execuţia de împrejmuire, prin construcţii ori prin orice alt mod, accesul la instalaţii al operatorului de distribuţie

(2)În situaţia în care operatorul de distribuţie constată existenţa unor acţiuni sau fapte de natura celor prevăzute la alin. (1), acesta este îndreptăţit să întreprindă toate măsurile necesare pentru restabilirea situaţiei de fapt iniţiale sau pentru corectarea acesteia.

Art. 50: Sistemul de distribuţie închis

(1)**Sistemul de distribuţie închis este acel sistem prin care se distribuie energie electrică într-o zonă industrială, comercială sau de servicii comune, limitată din punct de vedere geografic şi care, fără a aduce atingere dispoziţiilor alin. (4), nu alimentează clienţii casnici, dacă:**
a)din motive tehnice sau de securitate specifice, activităţile ori procesul de producţie desfăşurate de utilizatorii sistemului respectiv sunt integrate; sau
b)sistemul respectiv distribuie energie electrică, în principal proprietarului sistemului de distribuţie, operatorului acestuia ori operatorilor economici afiliaţi acestora.

(2)**Operatorului unui sistem de distribuţie închis nu i se aplică:**
a)obligaţiile de a cumpăra energia electrică pe care o foloseşte pentru a acoperi consumul propriu tehnologic şi serviciile de sistem care nu au ca scop stabilitatea frecvenţei din sistemul său, conform unor proceduri transparente, nediscriminatorii şi bazate pe piaţă;
b)obligaţia ca tarifele sau metodologiile care stau la baza calculării acestora să fie aprobate înainte de intrarea în vigoare;
c)obligaţia de a achiziţiona servicii de flexibilitate prevăzută la art. 45^1 şi de la obligaţia, prevăzută la art. 45 alin. (1) lit. c), ca operatorul de distribuţie să îşi dezvolte sistemele de distribuţie pe baza unor planuri de dezvoltare a reţelei;
d)obligaţia prevăzută la art. 45 alin. (1^1) de a nu deţine, dezvolta, administra sau exploata puncte de reîncărcare pentru vehicule electrice;
e)obligaţia prevăzută la art. 46^1 alin. (1) de a nu deţine, dezvolta, administra sau exploata instalaţii de stocare a energiei;

(3)Tarifele pentru serviciul de distribuţie dintr-un sistem de distribuţie închis sau metodologiile care stau la baza calculării acestora pot fi şi aprobate şi revizuite de ANRE, la cererea unui utilizator al sistemului de distribuţie închis.

(4)Dispoziţiile alin. (2) se aplică şi în cazul în care în zona deservită de un sistem de distribuţie închis sunt amplasaţi clienţi casnici, numai dacă consumul anual al acestora este mai mic de 5% din consumul anual al sistemului închis şi dacă aceştia se află într-un raport de muncă sau într-o formă de asociere cu proprietarul sistemului de distribuţie.

(5)În cazul în care apreciază că sistemul de distribuţie pe care îl exploatează se încadrează într-un sistem de distribuţie închis, un operator economic poate solicita ANRE confirmarea prin decizie a sistemului de distribuţie respectiv ca fiind

sistem de distribuţie închis. ANRE confirmă prin decizie încadrarea unui sistem de distribuţie ca fiind sistem de distribuţie închis dacă sunt îndeplinite cerinţele prevăzute la alin. (1) şi (4).

(6)Operatorii economici care operează sisteme de distribuţie închise care se încadrează în prevederile alin. (1) au dreptul să presteze fără licenţă serviciul de distribuţie în baza deciziei prevăzute la alin. (5).

Art. 51: Electrificarea localităţilor şi extinderea reţelelor de distribuţie a energiei electrice

(1)În executarea contractului de concesiune, la solicitarea autorităţilor administraţiei publice locale sau centrale, în baza planurilor de dezvoltare regională şi de urbanism, operatorul de distribuţie este obligat să asigure dezvoltarea şi finanţarea reţelei de distribuţie pentru electrificarea localităţilor ori pentru extinderea reţelelor de distribuţie în zona acoperită de contractul de concesiune, respectiv de licenţă, pe care acesta o deţine.

(2)Investiţiile de la alin. (1) se pot realiza şi prin cofinanţare din fonduri proprii ale operatorului de distribuţie, din fonduri ale bugetelor locale şi din bugetul de stat în condiţiile legii, precum şi din fonduri ale persoanelor fizice şi juridice care au solicitat racordarea la reţea în acea zonă, conform reglementărilor ANRE.

(3)Evaluarea condiţiilor de finanţare a investiţiilor prevăzute la alin. (1) şi (2) se determină de operatorul de distribuţie, în baza unui studiu de fezabilitate realizat în termen de maximum 60 de zile de la primirea solicitării, conform unei metodologii aprobate de ANRE.

(3^1)Operatorul de distribuţie este obligat să restituie contravaloarea sumei investite de solicitant conform prevederilor alin. (2), pentru investiţiile efectuate în intravilanul localităţilor din perimetrul concesionat, în conformitate cu reglementările adoptate de ANRE.

(3^2)Operatorul de distribuţie are obligaţia să asigure, în limita planurilor anuale de investiţii, finanţarea şi realizarea lucrărilor de modernizare/extindere a reţelei electrice de distribuţie în vederea racordării tuturor solicitanţilor aflaţi în perimetrul concesionat. Operatorii de distribuţie întocmesc planurile anuale de investiţii luând în considerare şi solicitările UAT privind planurile de dezvoltare regională sau locală şi de urbanism.

(3^3)Prin excepţie de la prevederile alin. (3^2) şi în conformitate cu prevederile reglementărilor ANRE, solicitanţii pot asigura finanţarea lucrărilor de extindere a reţelei electrice de distribuţie, urmând ca, la finalizarea lucrărilor, operatorul de distribuţie să returneze suma cuvenită, într-o perioadă de timp stabilită, conform reglementărilor ANRE, luând în considerare prevederile alin. (3^1) şi (3^2).

(3^4)Pentru cererile de racordare şi branşare ale solicitanţilor, operatorul de distribuţie are obligaţia ca, în conformitate cu reglementările ANRE, să elibereze solicitantului un aviz tehnic de racordare cuprinzând soluţia tehnică de racordare. Solicitantul are dreptul de a alege liber orice operator economic autorizat de către ANRE pentru proiectarea şi execuţia racordării şi/sau branşamentului. Pentru asigurarea calităţii lucrărilor de execuţie şi punerea în funcţiune a racordului/ branşamentului, solicitantul sau operatorul economic desemnat de solicitant pentru proiectare/execuţie are obligaţia încheierii unui contract de racordare cu operatorul de distribuţie. Punerea în funcţiune a racordului/branşamentului şi montarea aparatelor/echipamentelor de măsură se va realiza în termenele şi condiţiile prevăzute de reglementările ANRE.

(3^5)În cazul clienţilor casnici, al persoanelor fizice autorizate, al întreprinderilor individuale, al întreprinderilor familiale şi al instituţiilor publice care se racordează la reţeaua de joasă tensiune, operatorul de distribuţie va rambursa solicitantului, într-un termen de 5 ani, contravaloarea efectivă a lucrărilor de proiectare şi execuţie a branşamentului, până la o valoare medie a unui branşament, stabilită conform unei metodologii aprobate de ANRE. Activele rezultate ca urmare a lucrărilor de racordare intră în proprietatea operatorului de distribuţie de la momentul punerii în funcţiune, prin efectul prezentei legi, la valoarea rambursată clientului casnic, persoanelor fizice autorizate, întreprinderilor individuale, întreprinderilor familiale şi instituţiilor publice. Aceste active sunt recunoscute de către ANRE ca parte din baza de active reglementate în cazul în care rambursarea integrală se realizează până la sfârşitul lunii în care se face punerea în funcţiune a instalaţiei de racordare. În valoarea medie a branşamentului nu se includ costurile cu refacerea infrastructurii edilitare. Recuperarea costurilor privind racordarea clienţilor casnici, persoanelor fizice autorizate, întreprinderilor individuale, întreprinderilor familiale şi instituţiilor publice, inclusiv proiectarea, se realizează cu amortizare accelerată într-o perioadă de 5 ani, prin tarifele de distribuţie, în conformitate cu reglementările ANRE.

(3^6)În cazul clienţilor noncasnici, cu excepţia persoanelor fizice autorizate, întreprinderilor individuale, întreprinderilor familiale şi instituţiilor publice, contravaloarea lucrărilor de racordare, inclusiv a celor de proiectare a racordului/ branşamentului, realizate conform alin. (3^4), se suportă integral de către aceştia. Activele rezultate ca urmare a lucrărilor de racordare nu intră în patrimoniul operatorului de distribuţie. Acestea se cedează doar spre exploatare operatorului de distribuţie.

(3^7)Prin excepţie de la prevederile alin. (3^6), pentru alimentarea echipamentelor şi agregatelor pentru irigaţii, pentru înfiinţarea de noi staţii de punere sub presiune, precum şi pentru operatorii economici care desfăşoară activităţi încadrate în codul CAEN 01 Agricultură, vânătoare şi servicii anexe şi codul CAEN 10 Industria alimentară, operatorul de distribuţie are obligaţia să asigure finanţarea şi realizarea lucrărilor de proiectare şi execuţie a instalaţiei de racordare a clientului final noncasnic, a cărei lungime va fi de până la 2.500 metri aflată pe teritoriul unităţii administrativ-teritoriale pentru care are concesiunea serviciului public de distribuţie, când soluţia de racordare prevede acelaşi nivel de tensiune în punctul de delimitare şi în punctul de racordare a locului de consum. Pentru instalaţiile de racordare care depăşesc lungimea de 2.500 metri, finanţarea diferenţei de reţea cade în sarcina clientului final noncasnic. În cazul în care în zona amplasamentului locului de consum există doar reţea electrică cu nivel de tensiune diferit de cel din punctul de delimitare prevăzut în soluţia de racordare a locului de consum respectiv, operatorii de distribuţie concesionari au obligaţia să asigure finanţarea şi realizarea lucrărilor de proiectare şi execuţie doar a instalaţiei de racordare a clientului final noncasnic, a cărei lungime va fi de până la 2.500 metri aflată pe teritoriul unităţii administrativ-teritoriale pentru care are concesiunea serviciului public de distribuţie, iar finanţarea diferenţei de reţea ce depăşeşte lungimea de 2.500 metri se suportă de clientul final noncasnic. Contravaloarea lucrărilor de proiectare şi execuţie a instalaţiei de racordare va fi recunoscută în tarif de către ANRE. Termenul de realizare a racordării este de maximum 120 de zile de la data obţinerii acordului/autorizaţiei pentru instalaţia de racordare. Activele rezultate ca urmare a lucrărilor de racordare intră în proprietatea operatorului de distribuţie de la momentul punerii în funcţiune a instalaţiei de racordare.

(3^8)În situaţia prevăzută la alin. (3^7), solicitantul viitor client final noncasnic are obligaţia să utilizeze locul de consum şi să păstreze destinaţia acestuia pe o perioadă de minimum 15 ani de la data punerii în funcţiune a instalaţiei de racordare.

(3^9)În cazul în care clientul final noncasnic nu respectă prevederile alin. (3^8), acesta este obligat să restituie operatorului

de distribuţie contravaloarea lucrărilor de proiectare şi execuţie a instalaţiei de racordare, proporţional cu perioada rămasă neutilizată, în mod gradual, în conformitate cu reglementările ANRE.

(4)Pentru dezvoltarea programelor de electrificare a localităţilor şi de extindere a reţelelor de distribuţie a energiei electrice, autorităţile administraţiei publice locale şi ministerele implicate vor răspunde, în termen de 60 de zile de la primirea solicitărilor operatorului de transport şi sistem, precum şi ale operatorilor de distribuţie, pentru realizarea planurilor de dezvoltare a reţelei pe termen mediu şi lung.

(5)Localităţile care, din considerente tehnice sau economice, nu sunt conectate la SEN pot fi alimentate cu energie electrică prin sisteme electroenergetice izolate, cu luarea în considerare şi a resurselor regenerabile de energie disponibile la nivel local.

(6)Preţul de vânzare a energiei electrice se stabileşte de către ANRE, pe baza costurilor justificate de operatorul economic care prestează serviciul, luând în considerare şi o cotă rezonabilă de profit.

Art. 52: Furnizarea energiei electrice

(1)Pentru furnizarea energiei electrice la clienţi se încheie un contract, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

(2)Furnizorii sunt liberi să stabilească preţul la care furnizează energia electrică clienţilor, cu excepţia situaţiilor expres reglementate de prezenta lege.

(3)Energia electrică furnizată clientului se facturează de către furnizor, conform reglementărilor emise de ANRE şi prevederilor legale în vigoare.

(4)Sunt interzise consumul şi furnizarea de energie electrică fără încheierea contractului de furnizare, cu excepţia situaţiilor reglementate în acest sens de către ANRE;

Art. 53: Furnizorul de ultimă instanţă

(1)Furnizorii de ultimă instanţă se desemnează de către ANRE dintre furnizorii existenţi pe piaţa de energie, prin mecanisme concurenţiale, pe baza unui regulament care stabileşte modalităţile şi criteriile de selecţie a acestora.

(2)Furnizorul de ultimă instanţă asigură conform reglementărilor emise de ANRE furnizarea energiei electrice clienţilor finali care nu mai au asigurată furnizarea de energie electrică din nicio altă sursă ca urmare a faptului că furnizorul se află în situaţia de a i se retrage licenţa de furnizare în cursul desfăşurării activităţii sau în orice altă situaţie identificată de ANRE în care clienţii finali nu au asigurată furnizarea de energie electrică din nicio altă sursă, cu excepţia clienţilor deconectaţi pentru sustragere de energie electrică ori neplată, conform reglementărilor emise de ANRE.

(3)Furnizarea energiei electrice de către furnizorii de ultimă instanţă se realizează pe bază de contracte elaborate şi aprobate de ANRE.

(4)Trecerea unui client aflat în una din situaţiile prevăzute la alin. (2) la furnizorul de ultimă instanţă se face conform reglementărilor emise de ANRE, fără a fi necesară semnarea unui contract de furnizare.

(5)În cazul schimbării furnizorului ca urmare a trecerii la furnizorul de ultimă instanţă în condiţiile prevăzute la alin. (2), operatorul reţelei la care este racordat locul de consum va asigura continuitatea în alimentarea cu energie electrică a

acestuia, iar energia electrică şi serviciile aferente furnizării în aceste condiţii vor fi suportate prin intermediul furnizorului de ultimă instanţă.

Art. 54: Serviciul universal

(1)Serviciul universal se asigură de către furnizorii de energie electrică pe bază de contract-cadru elaborat şi aprobat de către ANRE.

(2)Furnizorii de energie electrică care au încheiate contracte în piaţa concurenţială cu clienţi casnici au obligaţia de a publica, conform reglementărilor ANRE, oferte de serviciu universal şi de a încheia contracte de furnizare a energiei electrice în cazul în care primesc o solicitare în acest sens de la un client care are dreptul la serviciul universal.

Art. 55: Clienţii furnizorilor de ultimă instanţă

[textul din Art. 55 din titlul I, capitolul IV este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 84. din Ordonanta urgenta 143/2021]

Art. 56: Trecerea clienţilor finali la furnizorul de ultimă instanţă

[textul din Art. 56 din titlul I, capitolul IV este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 84. din Ordonanta urgenta 143/2021]

Art. 57: Obligaţiile furnizorului

(1)Furnizorul/operatorul de distribuţie trebuie să informeze clienţii finali, atât prin intermediul punctelor unice de contact şi paginii de internet, conform reglementărilor ANRE, cât şi prin intermediul facturii sau al documentelor anexate acesteia, precum şi prin materiale promoţionale, cu privire la drepturile acestora, la legislaţia în vigoare şi la căile de soluţionare a litigiilor în cazul unor cereri, plângeri, sesizări, reclamaţii sau contestaţii.

(1^1)Furnizorul este obligat să înfiinţeze puncte unice de contact, fizice sau virtuale, care să asigure clienţilor finali modalităţi adecvate de informare cu privire la drepturile acestora, la legislaţia în vigoare, la căile de soluţionare a litigiilor în cazul unor cereri, plângeri, sesizări, reclamaţii sau contestaţii. Punctele unice de contact pot face parte din punctele de informare generală a clienţilor finali şi oferă clienţilor finali informaţii în mod gratuit.

(2)Furnizorul trebuie să pună la dispoziţia clienţilor casnici mai multe modalităţi de plată a energiei furnizate şi să permită acestora să opteze pentru oricare dintre acestea.

(2^1)Furnizorul trebuie să ofere clienţilor finali opţiunea de a primi/accesa electronic facturi şi informaţii de facturare, precum şi modalităţi flexibile de efectuare a plăţilor propriu-zise ale facturilor.

(3)Furnizorul este obligat să asigure etichetarea energiei electrice conform reglementărilor autorităţii competente şi să informeze, periodic, clienţii finali privind structura, proveniența, caracteristicile şi impactul asupra mediului pentru energia electrică furnizată acestora.

(4)Furnizorul este obligat să participe la activităţi prin care se asigură siguranţa şi securitatea SEN.

(5)Furnizorul pune la dispoziţia clienţilor datele privind consumul într-un format uşor de înţeles şi armonizat la nivel naţional, conform reglementărilor emise de ANRE.

(6)Furnizorul are obligaţia să achiziţioneze energie electrică astfel încât să asigure acoperirea consumului clienţilor săi.

(6^1)Furnizorul are obligaţia de a-şi asigura cel puţin 50% din energia electrică necesară acoperirii consumului clienţilor finali din portofoliu din producţie proprie sau prin achiziţie prin contracte la termen pe pieţele de energie electrică, pe alte pieţe decât PZU, PI şi PE.

(7)Furnizorul este obligat ca în relaţia cu clientul final să nu utilizeze practici comerciale incorecte sau înşelătoare. În cazul utilizării unor practici incorecte sau înşelătoare în relaţia cu clienţii noncasnici ANRE este autoritatea competentă pentru constatarea şi sancţionarea faptelor contravenţionale. În vederea punerii în aplicare a dispoziţiilor prezentului alineat, ANRE se raportează la dispoziţiile art. 1-9 şi anexei nr. 1 din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianţilor în relaţia cu consumatorii şi armonizarea reglementărilor cu legislaţia europeană privind protecţia consumatorilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 899 din 28 decembrie 2007, cu modificările şi completările ulterioare.

(8)Furnizorul este obligat să furnizeze clienţilor finali informaţii referitoare la avantajele, costurile şi riscurile pe care le prezintă contractele de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice, inclusiv cu privire la necesitatea de a avea un sistem de contorizare inteligentă.

(9)Furnizorul este obligat să obţină acordul clientului final anterior trecerii acestuia la un contract de furnizare a energiei electrice cu preţuri dinamice.

(10)Furnizorul este obligat să transmită ANRE ofertele de furnizare de energie electrică, atât ofertele-tip pentru clienţii casnici şi microîntreprinderi, cât şi ofertele cu preţuri dinamice.

(11)Furnizorul este obligat să informeze cel puţin clienţii casnici şi microîntreprinderile cu un consum anual estimat sub 100.000 kWh, prin intermediul facturilor sau în documente anexate acestora sau prin alte mijloace de comunicare agreate cu privire la existenţa instrumentului de comparare a ofertelor furnizorilor, inclusiv a ofertelor de contracte de furnizare a energiei electrice pus la dispoziţie de către ANRE.

(12)Pentru a permite clienţilor finali să compare mai multe oferte, furnizorul de energie electrică trebuie să prezinte oferte- tip cel puţin pentru clienţii prevăzuţi la alin. (11).

(13)Furnizorul este obligat să comunice clienţilor informaţiile prevăzute la art. 58 alin. (2) înainte de încheierea sau de confirmarea contractului.

(14)Furnizorul este obligat să asigure clienţilor finali un sistem de gestionare a plângerilor simplu, echitabil şi prompt.

(15)În cazul clientului final casnic, furnizorul este obligat să emită facturi de regularizare a consumului la un interval de maximum 3 luni, în baza datelor de consum comunicate de către operatorul de distribuţie.

(16)Furnizorul este obligat să asigure clienţilor finali un standard ridicat de furnizare conform reglementărilor ANRE.

Art. 58: Obligaţia de contractare

(1)Furnizorul are obligaţia să răspundă în scris la o solicitare de transmitere a unei oferte de furnizare la termenele prevăzute în standardul de performanţă pentru activitatea de furnizare aprobat de ANRE. În cazul transmiterii unei oferte, aceasta va conţine, într-o manieră vizibilă şi într-un limbaj simplu şi concis, un rezumat al condiţiilor contractuale cheie, inclusiv, dar fără a se limita la informaţii cu privire la preţul de furnizare, termenii de plată şi data-limită de încheiere a contractului de furnizare.

(1^1)Furnizorul nu are dreptul de a denunţa unilateral contractele de furnizare de energie electrică încheiate cu clienţii finali.

(1^2)În cazul în care contractele de furnizare sunt încheiate prin intermediari, informaţiile referitoare la aspectele prevăzute la alin. (2) vor fi furnizate clienţilor finali înainte de încheierea contractului.

(2)**Fără a aduce atingere Legii nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesionişti şi consumatori, republicată, cu modificările şi completările ulterioare şi Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 34/2014 privind drepturile consumatorilor în cadrul contractelor încheiate cu profesioniştii, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative, contractul de furnizare negociat şi încheiat în baza prevederilor alin. (1) este valabil o perioadă nedeterminată sau pe o perioadă convenită de părţi şi trebuie să conţină cel puţin următoarele elemente:**

a)identitatea şi adresa furnizorului;

b)preţurile/tarifele şi serviciile oferite, nivelul de calitate a serviciilor oferite, precum şi termenul prevăzut pentru racordarea iniţială, după caz;

c)tipurile de servicii de mentenanţă oferite, dacă este cazul;

d)mijloacele prin care se pot obţine informaţii actualizate privind toate preţurile/tarifele aplicabile, inclusiv cele pentru mentenanţă, după caz;

e)durata contractului, condiţiile de reînnoire şi de întrerupere a serviciilor şi a contractului şi dacă există dreptul de reziliere fără costuri a contractului;

f)eventualele compensaţii şi modalitatea de rambursare aplicabilă în cazul în care nu sunt îndeplinite nivelurile de calitate a serviciilor prevăzute în contract, inclusiv în cazul facturării inexacte şi realizate cu întârziere;

g)modalităţile de iniţiere a procedurilor de soluţionare a litigiilor, în conformitate cu prevederile art. 57 alin. (1) şi art. 62 alin. (1) lit. h^6);

h)

informaţii privind drepturile clienţilor, inclusiv privind soluţionarea plângerilor şi toate informaţiile prevăzute la lit. a)-g), comunicate în mod clar în facturi sau pe paginile de internet ale operatorilor din sectorul energiei electrice.

(3)[textul din Art. 58, alin. (3) din titlul I, capitolul IV este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 91. din Ordonanta urgenta 143/2021]

(4)**Furnizorul este îndreptăţit să rezilieze contractul în următoarele cazuri:**

a)sustragerea de energie electrică constatată prin hotărâre judecătorească definitivă;

b)neplata facturilor;

c)alte situaţii prevăzute de legislaţia în vigoare.

(5)Furnizorul este îndreptăţit să solicite unui client final constituirea de garanţii financiare pentru o perioadă de consum echivalent de maximum un an în cazul constatării, conform prevederilor legale în vigoare, a unor acţiuni menite să denatureze în orice fel indicaţiile echipamentelor de măsurare sau să sustragă energia electrică prin ocolirea echipamentelor de măsurare.

(6)Refuzul constituirii garanţiilor prevăzute la alin. (5) dă dreptul furnizorului să solicite operatorului de distribuţie deconectarea clientului final de la reţea.

Art. 59: Plata energiei furnizate

În conformitate cu prevederile contractului, clientul final este obligat să plătească contravaloarea energiei electrice consumate la preţul şi în condiţiile prevăzute în contractul de furnizare a energiei electrice.

Art. 59[1]

(1)Furnizorul de energie electrică are obligaţia să emită facturi care să cuprindă informaţii concrete, clare, transparente, complete, lizibile şi uşor de înţeles, care să permită clienţilor finali să îşi ajusteze consumul şi să compare ofertele de furnizare de energie electrică.

(2)La cerere, clienţii finali primesc o explicaţie clară şi uşor de înţeles a modului de calculare a facturii, în special în cazul în care facturile nu sunt bazate pe consumul real.

(3)Clienţii finali au dreptul să primească, gratuit, facturile şi informaţiile de facturare.

(4)Furnizorul trebuie să includă în factura emisă clientului final cel puţin informaţiile stabilite de către ANRE în conformitate cu prevederile anexei I din Directiva (UE) 2019/944.

Art. 60: Răspunderea furnizorului

(1)Furnizorul răspunde pentru toate daunele provocate clientului final din culpa sa, în condiţiile stabilite prin contractul de furnizare.

(2)Furnizorul este îndreptăţit să recupereze daunele produse clienţilor finali şi, respectiv, furnizorului însuşi de la operatorul de distribuţie, operatorul de transport şi de sistem sau de la producător, dovedite a fi cauzate din culpa oricăruia dintre aceştia.

Art. 61: Obligaţiile clientului final de energie electrică

(1)Clientul final de energie electrică răspunde pentru daunele dovedite cauzate furnizorului/operatorului de reţea din culpa sa.

(2)**Nerespectarea contractului de furnizare a energiei electrice de către clientul final poate atrage suportarea următoarelor consecinţe, după caz:**

a)penalizări;

b)sistarea temporară a furnizării energiei electrice;

c)rezilierea contractului de furnizare a energiei electrice.

(3)În cazul intervenţiilor asupra instalaţiilor electrice de către persoane neautorizate, operatorul de reţea este îndreptăţit să întrerupă alimentarea cu energie electrică, în conformitate cu reglementările specifice ale ANRE.

(4)În cazul constatării, conform prevederilor legale în vigoare, a unor acţiuni menite să denatureze în orice fel indicaţiile echipamentelor de măsurare sau să sustragă energia electrică prin ocolirea echipamentelor de măsurare, clientul final este obligat să constituie o garanţie financiară, conform prevederilor art. 58 alin. (5).

(5)Clientul final de energie electrică cu o putere aprobată prin avizul tehnic de racordare de cel puţin 1.000 kVA este obligat să prezinte prognoze orare de consum furnizorului cu care are relaţii contractuale, conform reglementărilor emise de autoritatea competentă.

(6)Clienţii finali au obligaţia plăţii contravalorii facturilor pentru energia electrică şi pentru serviciile de care beneficiază la termenele scadente prevăzute în contractele încheiate între părţi.

(7)Pentru garantarea plăţilor facturilor la energia electrică, furnizorii de ultimă instanţă pot solicita clienţilor constituirea de garanţii financiare, numai în condiţiile stabilite de reglementările emise de autoritatea competentă.

(8)[textul din Art. 61, alin. (8) din titlul I, capitolul IV este abrogat la 25-iul-2022 de Art. I, punctul 13. din Legea 248/2022]

(9)În vederea emiterii facturilor de regularizare conform prevederilor art. 57 alin. (15), clientul final casnic are obligaţia de a permite accesul reprezentantului operatorului de distribuţie la grupul de măsurare.

Art. 62: Drepturile clientului final de energie electrică

(1)**Clienţii finali de energie electrică au următoarele drepturi:**

a)să aibă acces la reţelele electrice de interes public şi să consume energie electrică în conformitate cu prevederile contractului de furnizare;

a^1)să participe inclusiv acei clienţi finali care oferă consum dispecerizabil prin agregare, pe toate pieţele de energie electrică, alături de producători, într-un mod nediscriminatoriu;

b)să solicite furnizorului modificarea şi completarea contractului de furnizare şi a anexelor la acesta sau să iniţieze acte adiţionale la contracte, atunci când apar elemente noi ori când consideră necesară detalierea sau completarea unor clauze contractuale;

c)să aibă acces pentru citire la grupurile de măsurare pentru decontare;

d)să solicite furnizorului sau operatorului de distribuţie să ia măsuri pentru remedierea defecţiunilor şi a deranjamentelor survenite în reţelele electrice;

e)să primească despăgubiri de la furnizor, operator de reţea sau alt client final, conform prevederilor contractuale, când i se produc daune din vina acestora ori în cazul nerespectării indicatorilor de calitate a energiei;

f)să se asocieze voluntar în vederea reprezentării intereselor clienţilor, conform reglementărilor ANRE;

f^1)să acţioneze, individual sau în comun, în calitate de clienţi activi, conform reglementărilor emise de ANRE;

g)să achiziţioneze energia electrică de la un furnizor de energie, indiferent de statul membru în care este înregistrat furnizorul, cu condiţia să respecte normele aplicabile de comercializare şi de echilibrare stabilite pe teritoriul României;

h)să îşi schimbe furnizorul sau participantul la piaţă implicat în agregare, cu respectarea condiţiilor/clauzelor contractuale, în termen de maximum 21 de zile de la iniţierea acesteia, iar nu mai târziu de anul 2026 procesul tehnic de schimbare a furnizorului se va realiza în 24 de ore şi în orice zi lucrătoare, conform unei proceduri aprobate de ANRE;

h[1])să li se notifice în mod corespunzător orice intenţie de modificare a condiţiilor/clauzelor contractuale şi să fie informaţi, în momentul notificării, cu privire la dreptul de a înceta contractul în cazul în care nu acceptă noile condiţii contractuale sau modificări ale preţului de furnizare notificate de către furnizor. Furnizorul şi, după caz, alţi operatori economici care au dreptul să încheie contracte bilaterale cu clienţii finali notifică clienţilor orice modificare a tarifelor/ preţurilor, în mod direct şi în timp util, cu cel puţin treizeci de zile înainte de intrarea în vigoare a ajustării. În cazul în care contractul prevede o modificare viitoare a produsului sau a preţului ori o reducere, acest lucru se indică pe factură, împreună cu data de la care are loc modificarea;

h[2])să denunţe orice contract în cazul în care nu acceptă noile condiţii/clauze notificate de către furnizorul de energie electrică;

h[3])să primească informaţii transparente privind preţurile şi tarifele practicate, precum şi privind condiţiile/clauzele contractuale referitoare la accesul la serviciile oferite şi prestarea acestora de către operatorii economici din domeniul energiei electrice;

h[4])să primească toate datele pertinente privind consumul în mod nediscriminatoriu în ceea ce priveşte costurile, eforturile sau timpul necesare pentru furnizarea acestor date;

h[5])să beneficieze de mai multe modalităţi de plată, care nu discriminează în mod nejustificat între clienţi. Sistemele de plată anticipată trebuie să fie echitabile şi să reflecte în mod adecvat consumul probabil. În cazul clientului casnic, dacă în urma regularizării suma plătită de acesta în plus este mai mare de 100 lei, atunci furnizorul este obligat să restituie suma plătită de către client în termen de 5 zile de la data emiterii facturii de regularizare. Sumele sub această valoare vor fi compensate în contul facturilor următoare. Orice diferenţă în ceea ce priveşte clauzele şi condiţiile trebuie să reflecte costurile pentru furnizor ale diferitelor sisteme de plată. Condiţiile generale trebuie să fie echitabile şi transparente, prezentate într-un limbaj clar şi uşor de înţeles, şi să nu includă bariere necontractuale în calea exercitării drepturilor clienţilor, ca de exemplu, dar fără a se limita la documentaţia contractuală excesivă. Clienţii sunt protejaţi împotriva metodelor de vânzare incorecte sau înşelătoare;

h[6])să beneficieze de proceduri transparente, simple şi ieftine de soluţionare a plângerilor. Clienţii au dreptul la un standard ridicat de furnizare a serviciilor şi de soluţionare a plângerilor de către furnizorul şi, după caz, operatorii licenţiaţi care încheie contracte cu clienţii finali de energie electrică. Soluţionarea extrajudiciară a litigiilor prevede rezolvarea corectă şi promptă a litigiilor în termen de 90 de zile şi un sistem de rambursare şi/sau compensare a sumelor reale datorate, în conformitate cu principiile enunţate în Recomandarea 98/257/CE a Comisiei din 30 martie 1998 privind principiile aplicabile organismelor responsabile pentru soluţionarea extrajudiciară a diferendelor cu consumatorii; aceste proceduri se elaborează cu respectarea unei proceduri-cadru emise de ANRE;

h[7])să fie informaţi cu privire la drepturile de care dispun în materie de servicii universale, atunci când au acces la aceste servicii, în temeiul dispoziţiilor prezentei legi;

h[8])să deţină datele privind consumul propriu şi să poată acorda acces la datele de măsurare, prin înţelegere explicită şi în mod gratuit, oricărui furnizor licenţiat/agregator. Operatorii de reţea sunt obligaţi să furnizeze aceste date furnizorului sau agregatorului în cauză. Formatul de prezentare a datelor şi procedura de acces al furnizorilor, al agregatorilor şi al consumatorilor la aceste date sunt reglementate de ANRE. Nu se pot percepe costuri suplimentare în sarcina clienţilor pentru acest serviciu;

h^{9})să fie informaţi corespunzător cu privire la consumul real de energie electrică şi la costurile reale, suficient de frecvent, astfel încât aceştia să aibă posibilitatea să îşi regularizeze propriul consum de energie electrică. Informaţiile respective sunt comunicate la intervale de timp corespunzătoare, ţinându-se seama de capacitatea echipamentelor de măsurare ale clientului şi de produsul energetic în cauză. Furnizorul acordă astfel de facilităţi luând în considerare în mod corespunzător raportul eficienţă-cost al acestor măsuri. Nu se pot percepe costuri suplimentare în sarcina consumatorilor pentru acest serviciu;
h^{10})să primească un decont final de regularizare a tuturor obligaţiilor de plată, în termen de maximum 42 de zile de la schimbarea furnizorului.

h^{11})să participe în cadrul unui sistem de schimbare colectivă a furnizorului;

i)să cumpere energie electrică de la un furnizor la alegere şi să încheie la alegere contracte cu unul sau mai mulţi furnizori de energie în acelaşi timp, pentru un singur loc de consum, cu condiţia de a se stabili punctele necesare de conectare şi de măsurare;

i^{1})să încheie contracte de energie electrică la preţuri dinamice, cu cel puţin un furnizor şi cu oricare furnizor care are peste 200.000 de clienţi finali, cu condiţia să aibă un sistem de contorizare inteligentă;
i^{2})să primească informaţii despre avantajele, costurile şi riscurile unor astfel de contracte de energie electrică la preţuri dinamice, inclusiv cu privire la necesitatea de a avea un sistem de contorizare inteligentă;

j)să supună soluţionării ANRE divergenţele rezultate din derularea contractelor încheiate în sectorul energiei electrice, inclusiv litigiile dintre participanţii la piaţă implicaţi în agregare şi alţi participanţi la piaţă, precum şi cele rezultate din responsabilitatea pentru dezechilibre, în baza unor proceduri elaborate de ANRE;

k)să beneficieze de serviciile unui mediator, în condiţiile Legii nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, cu modificările şi completările ulterioare, în vederea soluţionării extrajudiciare a litigiilor apărute pe piaţa de energie electrică;
l)să denunţe unilateral contractul de furnizare, în condiţiile art. 58 alin. (3).
m)să încheie contracte de agregare cu participanţii la piaţă implicaţi în agregare, inclusiv agregatori independenţi, fiind deplin informaţi în prealabil cu privire la clauzele şi condiţiile contractuale oferite de aceştia, fără a fi necesar acordul furnizorului sau vreunui alt participant la piaţă. Furnizorul nu le poate impune clienţilor obligaţii, proceduri sau tarife tehnice şi administrative discriminatorii în funcţie de încheierea sau neîncheierea de către aceştia a unui contract cu un participant la piaţă implicat în agregare, nici nu poate impune plăţi, sancţiuni sau alte restricţii contractuale nejustificate în contractul de furnizare;
n)să primească gratuit, cel puţin o dată pentru fiecare perioadă de facturare, în cazul în care clientul solicită acest lucru, toate datele relevante referitoare la consumul dispecerizabil sau datele referitoare la energia electrică furnizată şi vândută;

(2)Procedura prevăzută la alin. (1) lit. h) stabileşte în principal etapele procesului de schimbare a furnizorului, modalitatea de stingere a obligaţiilor de plată datorate de clientul final furnizorului ce urmează a fi schimbat, datele ce pot fi solicitate de clientul final sau de noul furnizor în procesul de schimbare, precum şi operatorii economici care sunt obligaţi să le furnizeze.

(3)Procedura prevăzută la alin. (1) lit. h) stabileşte în principal etapele procesului de schimbare a furnizorului, datele ce pot fi solicitate de clientul final sau de noul furnizor în procesul de schimbare, obligativitatea operatorilor de sistem de furnizare a respectivelor date astfel încât să garanteze unui client care doreşte să schimbe furnizorul, cu respectarea condiţiilor contractuale, că această schimbare se poate realiza în termen de maximum 3 săptămâni de la iniţierea acesteia;

(4)Clienţii casnici au dreptul să primească informaţii adecvate cu privire la alternativele de întrerupere a livrărilor de energie electrică cu suficient timp înainte de data prevăzută a întreruperii. Aceste măsuri alternative pot să privească surse de sprijin pentru evitarea întreruperii, sisteme de plată anticipată, audituri energetice, servicii de consultanţă în domeniul energiei, planuri alternative de plată, consiliere pentru gestionarea datoriilor sau moratorii privind întreruperea şi nu constituie un cost suplimentar pentru clienţii care se confruntă cu riscul întreruperii.

(5)Clienţii casnici, întreprinderile mici şi microîntreprinderile au dreptul să schimbe furnizorul de energie electrică sau participantul la piaţă implicat în agregare, fără niciun comision de schimbare.

(6)Prin derogare de la prevederile alin. (5), furnizorii de energie electrică sau participanţii la piaţă implicaţi în agregare pot percepe clienţilor finali comisioane pentru încetarea contractelor de furnizare a energiei electrice încheiate pe o durată determinată şi cu preţuri fixe, în cazul rezilierii lor anticipate de către clientul final.

(7)**Comisioanele de încetare prevăzute la alin. (6) trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiţii:**

a)să fie comunicate în mod clar clientului înainte de încheierea contractului;

b)să fie prevăzute în contractul de furnizare pe care clientul l-a semnat;

c)să fie proporţionale şi să nu depăşească suma pierderilor economice directe cauzate de client furnizorului sau participantului la piaţă implicat în agregare prin rezilierea contractului, inclusiv costurile oricărei investiţii sau pachete de servicii deja furnizate clientului în temeiul contractului respectiv. Sarcina probei privind pierderile economice directe revine furnizorului sau participantului la piaţă implicat în agregare, iar respectarea de către furnizori sau participanţii la piaţă implicaţi în agregare a principiilor de stabilire a comisioanelor prevăzute prin prezentul alineat este monitorizată de ANRE.

Art. 63: Clienţi activi

(1)**Clienţii activi au următoarele drepturi:**

a)de a beneficia de aceleaşi drepturi şi reguli de protecţie a clienţilor ca acelea la care ar avea dreptul individual, fără să li se aplice obligaţii, proceduri şi tarife tehnice sau administrative disproporţionate sau discriminatorii şi nici tarife de reţea care nu reflectă costurile;

b)să opereze fie direct, fie prin agregare;

c)să vândă energie electrică autoprodusă, inclusiv prin acorduri/contracte de cumpărare de energie electrică;

d)să participe la mecanisme de flexibilitate care permit modificarea modelelor de producere şi/sau consum şi la scheme de eficienţă energetică;

e)să delege unui terţ gestionarea instalaţiilor necesare pentru desfăşurarea activităţilor lor, inclusiv instalarea, exploatarea, prelucrarea datelor şi întreţinerea, fără ca terţul să fie considerat drept un client activ;

f)să beneficieze de aplicarea unor tarife de reţea transparente, nediscriminatorii şi care reflectă costurile, calculate separat pentru energia electrică introdusă în reţea şi pentru energia electrică consumată din reţea, conform reglementărilor ANRE, asigurându-se că acestea contribuie în mod adecvat şi echilibrat la partajarea costurilor totale ale sistemului;

g)să deţină instalaţii de stocare a energiei.

(2)**Clienţii activi care deţin instalaţii de stocare a energiei electrice au următoarele drepturi, în conformitate cu reglementările ANRE:**

a)să fie racordaţi la reţea, cu condiţia ca toate condiţiile necesare să fie îndeplinite, cum ar fi responsabilitatea în materie de echilibrare şi măsurarea adecvată;

b)să nu li se aplice taxe duble şi nici tarife de reţea pentru energia electrică stocată rămasă în spaţiile lor sau atunci când furnizează servicii de flexibilitate operatorilor de sistem;

c)să nu li se aplice obligaţii sau taxe disproporţionate aferente acordării licenţelor;

d)să furnizeze mai multe servicii simultan, dacă acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic.

(3)Clienţii activi au responsabilitatea din punct de vedere financiar pentru dezechilibrele pe care le produc în SEN; în acest sens, aceştia sunt părţi responsabile cu echilibrarea sau deleagă responsabilitatea lor în materie de echilibrare.

Art. 63[1]: Comunităţi de energie ale cetăţenilor

(1)Participarea la o comunitate de energie a cetăţenilor este deschisă şi voluntară, iar membrii sau acţionarii săi îşi păstrează drepturile şi obligaţiile în calitate de clienţi casnici sau clienţi activi.

(2)Comunităţile de energie ale cetăţenilor sunt supuse procedurilor şi tarifelor nediscriminatorii, echitabile, proporţionale şi transparente, inclusiv privind înregistrarea şi acordarea licenţelor, prevăzute în reglementările emise de ANRE.

(3)Comunităţile de energie ale cetăţenilor pot participa la activităţi din sectorul energetic şi se pot angaja în producţie, inclusiv din surse regenerabile, distribuţie, furnizare, consum, agregare, stocare a energiei, servicii de eficienţă energetică sau servicii de încărcare pentru vehicule electrice sau pot furniza alte servicii energetice către membrii sau acţionarii săi, inclusiv prin efectuarea de activităţi integrate de acest fel.

(4)Comunităţile de energie ale cetăţenilor cooperează cu operatorii de distribuţie pentru a facilita transferurile de energie electrică în cadrul comunităţilor de energie ale cetăţenilor sub rezerva unei compensaţii echitabile stabilite prin reglementările ANRE.

(5)**Comunităţile de energie ale cetăţenilor:**

a)pot accesa toate pieţele de energie electrică, direct sau prin agregare, într-un mod nediscriminatoriu şi sunt deschise participării transfrontaliere;

b)sunt tratate într-un mod nediscriminatoriu şi proporţional cu privire la activităţile, drepturile şi obligaţiile lor în calitate de clienţi finali, producători, furnizori, operatori de sisteme de distribuţie sau participanţi la piaţă implicaţi în agregare;

c)sunt responsabile financiar pentru dezechilibrele pe care le cauzează în sistemul energetic;

d)pot acţiona ca părţi responsabile cu echilibrarea sau îşi pot delega responsabilitatea de echilibrare;

e)sunt asimilate clienţilor activi pentru consumul de energie electrică produsă;

f)li se aplică în mod transparent şi nediscriminatoriu tarife de reţea calculate separat pentru energia electrică introdusă în reţea şi pentru energia electrică consumată;

g)au dreptul să organizeze în cadrul comunităţii lor partajarea energiei electrice produse de unităţile de producere deţinute de comunitate, între membrii acesteia, condiţionat de menţinerea drepturilor şi obligaţiilor membrilor în calitate de clienţi finali cu respectarea prevederilor alin. (1) şi fără modificarea tarifelor de reţea şi taxelor stabilite, conform metodologiei ANRE;

h)li se aplică în mod transparent şi nediscriminatoriu tarifele de reţea, conform metodologiei ANRE.

(6)Comunităţile de energie ale cetăţenilor au dreptul să deţină, să înfiinţeze, să cumpere sau să închirieze reţele de distribuţie şi să le gestioneze în mod autonom, beneficiind de dispoziţiile aplicabile sistemelor de distribuţie închise prevăzute la art. 50.

(7)Comunităţile de energie ale cetăţenilor pot gestiona în mod autonom reţelele de distribuţie situate în zona lor de consum, denumite în continuare «reţele comunitare», în conformitate cu reglementările emise de ANRE.

(8)**Fără a aduce atingere dispoziţiilor art. 45, art. 46 şi regulilor generale care reglementează activităţile de distribuţie, comunităţile de energie ale cetăţenilor care gestionează reţeaua comunitară:**

a)au dreptul să încheie un acord privind funcţionarea reţelei lor cu operatorul de sistem de distribuţie sau operatorul de sistem de transport la care este racordată reţeaua;

b)sunt supuse unor tarife de reţea corespunzătoare la punctele de racordare dintre reţeaua lor şi reţeaua de distribuţie din afara comunităţii de energie a cetăţenilor şi că aceste tarife de reţea contabilizează separat energia electrică alimentată în reţeaua de distribuţie şi energia electrică consumată din reţeaua de distribuţie din afara comunităţii de energie a cetăţenilor;

c)nu discriminează şi nu dăunează clienţilor care rămân conectaţi la sistemul de distribuţie.

Art. 63^{2}: Gestionarea datelor

(1)Datele prevăzute la art. 62 alin. (1) lit. h^{8}) vor include date de măsurare şi consum, precum şi datele necesare pentru schimbarea furnizorului de către client, consumul dispecerizabil şi alte servicii.

(2)ANRE reglementează protecţia datelor şi securitatea acestora, precum şi accesul la date şi schimbul de date, inclusiv în vederea facilitării interoperabilităţii serviciilor energetice la nivelul Uniunii Europene, astfel încât acestea să se realizeze într-un mod eficient şi securizat.

(3)Părţile responsabile cu gestionarea datelor vor oferi acces la datele clientului final oricărei părţi eligibile, în conformitate cu prezentul articol. Părţilor eligibile li se pun la dispoziţie datele solicitate în mod nediscriminatoriu şi simultan. Datele trebuie să fie uşor de accesat, iar procedurile relevante pentru accesarea datelor se pun la dispoziţia publicului.

(4)Normele privind accesul la date şi stocarea datelor trebuie să fie conforme cu legislaţia relevantă a Uniunii Europene şi prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează în conformitate cu legislaţia relevantă a Uniunii Europene.

(5)ANRE supraveghează părţile responsabile cu gestionarea datelor, pentru a asigura conformitatea, este responsabilă de stabilirea tarifelor relevante pentru accesul la date de către părţile eligibile şi se asigură că orice tarife impuse de entităţile reglementate care furnizează servicii de date sunt rezonabile şi justificate în mod corespunzător.

Art. 64: Protecţia consumatorului vulnerabil

(1)Pentru stabilirea categoriilor de consumatori vulnerabili se au în vedere nivelurile veniturilor, ponderea cheltuielilor cu energia din venitul disponibil, eficienţa energetică a locuinţelor, dependenţa critică de echipamente electrice, din motive de sănătate, vârstă sau alte criterii.

(2)Este interzisă deconectarea de la reţeaua electrică a locurilor de consum unde locuiesc consumatori vulnerabili în situaţii de criză de energie.

(3)Orice măsuri care se adoptă privind consumatorii vulnerabili nu trebuie să împiedice deschiderea efectivă şi

funcţionarea pieţei şi sunt notificate Comisiei, după caz, în conformitate cu legislaţia europeană. Aceste notificări pot, de asemenea, să includă măsurile luate în cadrul sistemului general de asigurări sociale.

Art. 65: Măsurarea energiei electrice

(1)Energia electrică furnizată clienţilor finali pe piaţa de energie electrică şi energia electrică produsă în instalaţiile utilizatorilor se măsoară de către operatorii de măsurare, prin grupuri de măsurare, conform codului de măsurare elaborat de ANRE.

(2)**Transformatoarele de măsură aferente grupurilor de măsurare a energiei electrice în vederea decontării se asigură, după caz, de:**

a)operatorul de transport şi de sistem;

b)producători;

c)operatorii de distribuţie;

d)clienţii finali de energie electrică.

(2^1)În cazurile în care, prin reglementări ANRE, se stabileşte măsurarea în instalaţiile utilizatorilor, a energiei electrice produse de aceştia, grupurile de măsurare a energiei electrice produse se asigură de către operatorii la reţelele cărora sunt racordate instalaţiile de utilizare respective.

(3)**Operatorii de măsurare pot fi:**

a)operatorul de transport şi de sistem;

b)producătorii;

c)operatorul de distribuţie.

(4)Operatorul de transport şi de sistem, respectiv operatorii de distribuţie au obligaţia de a presta serviciul de măsurare a energiei electrice pentru utilizatorii reţelelor electrice respective, respectiv, în cazurile prevăzute în reglementările ANRE, serviciul de măsurare în instalaţiile utilizatorilor a energiei electrice produse de aceştia.

(5)Operatorul de transport şi de sistem, respectiv operatorul de distribuţie pot cesiona serviciul de măsurare şi gestiunea datelor măsurate unui operator economic, cu condiţia încadrării în costurile recunoscute de autoritatea competentă şi cu respectarea reglementărilor aplicabile emise de aceasta.

(6)În situaţiile în care consumul de energie electrică nu poate fi determinat prin măsurare, acesta se stabileşte în sistem pauşal.

(7)**Stabilirea consumului de energie electrică în sistem pauşal este permisă doar în următoarele situaţii:**

(i)pentru clienţii finali temporari, cu durată de existenţă mai mică de 6 luni, pentru care nu se justifică sau nu este posibilă montarea unui grup de măsurare;

(ii)pentru locuri de consum cu puteri absorbite sub 100 W, pentru care nu se justifică sau nu este posibilă montarea unui grup de măsurare;

(iii)în cazul înregistrării eronate sau al defectării grupurilor de măsurare, conform reglementărilor ANRE.

(8)Sistemul pauşal poate fi utilizat la stabilirea prejudiciului în cazurile de suspiciune de sustragere de energie electrică,

exclusiv ca mod de calcul în speţele deduse soluţionării instanţelor judecătoreşti; durata pentru care se aplică este cea stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă.

Art. 66: Sisteme de măsurare inteligentă

(1)ANRE evaluează implementarea sistemelor de măsurare inteligentă din punctul de vedere al costurilor şi beneficiilor pe termen lung pentru piaţa de energie electrică, al rentabilităţii, precum şi al termenelor fezabile de implementare, pe baza tuturor datelor obţinute în urma realizării proiectelor şi sistemelor instalate care asigură funcţionalităţile specifice sistemelor de măsurare inteligentă.

(2)Operatorii de distribuţie au obligaţia să prezinte la ANRE proiecte de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă pe bază de analize cost-beneficiu proprii, în vederea respectării prevederilor alin. (3). Analizele cost-beneficiu vor conţine descrierea detaliată a modului de îndeplinire a funcţionalităţilor obligatorii pentru aceste sisteme, specificate prin reglementările tehnice în vigoare, precum şi beneficiile oferite consumatorilor finali după instalarea sistemelor.

(3)**În baza proiectelor prevăzute la alin. (2), ANRE aprobă un calendar de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă, astfel încât:**

a)clienţii finali care au un consum anual mai mare decât un prag, exprimat în kWh, stabilit de ANRE în baza informaţiilor şi datelor colectate conform alin. (1) şi (2), precum şi clienţii care deţin surse de producere cu putere instalată mai mică de 10 kW să dispună de sisteme de măsurare inteligentă până la data de 1 ianuarie 2024;

b)clienţii finali care nu se încadrează în prevederile lit. a) să dispună de sisteme de măsurare inteligentă până la data 31 decembrie 2028, prin implementarea sistemelor de măsurare inteligentă pe scară largă exclusiv în condiţii de eficienţă a investiţiilor.

c)clienţii finali prevăzuţi la lit. a) şi b) au obligaţia să contribuie, în mod transparent şi nediscriminatoriu, la costurile asociate introducerii sistemelor de măsurare inteligentă.

(4)Implementarea sistemelor prevăzute la alin. (2) se aprobă în cadrul planurilor anuale de investiţii ale operatorilor de distribuţie. ANRE poate aproba devansarea aplicării prevederilor alin. (3) în condiţiile unor analize cost-beneficiu ce demonstrează existenţa avantajelor şi la nivelul consumatorilor, iar alegerea acestei soluţii este mai avantajoasă decât cea a instalării contoarelor clasice.

(5)**ANRE adoptă şi publică cerinţele funcţionale şi tehnice minime aplicabile sistemelor de măsurare inteligentă, în conformitate cu standardele europene, şi asigură interoperabilitatea acestor sisteme de măsurare inteligentă, precum şi capacitatea acestora de a livra informaţii sistemelor de gestionare a energiei ale consumatorilor. Sistemele de măsurare inteligentă:**

a)respectă standardele europene, măsoară cu acurateţe consumul real de energie electrică şi oferă clienţilor finali informaţii despre timpul efectiv de utilizare. Datele privind consumul anterior validate sunt uşor şi sigur de accesat şi de vizualizat de către clienţii finali, la cerere şi fără costuri suplimentare. Datele privind consumul în timp aproape real nevalidate sunt, de asemenea, uşor şi sigur de accesat de către clienţii finali, fără costuri suplimentare, prin intermediul unei interfeţe standardizate sau prin acces de la distanţă, pentru a sprijini programele automate de eficienţă energetică, consumul dispecerizabil şi alte servicii;

b)asigură că securitatea sistemelor de contorizare inteligentă şi a comunicaţiilor de date respectă cele mai bune tehnici

disponibile pentru asigurarea celui mai înalt nivel de protecţie în materie de securitate cibernetică şi ţinând seama în acelaşi timp de costuri şi de principiul proporţionalităţii;

c)asigură că protecţia vieţii private şi a datelor clienţilor finali este conformă cu normele aplicabile ale Uniunii Europene în domeniul protecţiei datelor şi a vieţii private;

d)permit contorizarea şi decontarea clienţilor finali cu aceeaşi rezoluţie de timp ca intervalul de decontare a dezechilibrelor pe piaţa naţională.

(6)Operatorii sistemelor de măsurare inteligentă se asigură că contoarele de energie electrică ale clienţilor activi care introduc energie electrică în reţea pot calcula energia electrică introdusă în reţea din spaţiile respectivilor clienţi activi.

(7)La cererea clienţilor finali, datele referitoare la energia electrică pe care o introduc în reţea şi consumul lor de energie electrică li se pun la dispoziţie, în conformitate cu actele de punere în aplicare în temeiul art. 63^2, prin intermediul unei interfeţe standardizate de comunicare sau prin acces de la distanţă sau se pun la dispoziţia unei părţi terţe care acţionează în numele lor, într-un format uşor de înţeles care le permite să compare diferite oferte în condiţii identice. Clienţii finali trebuie să poată obţine propriile date înregistrate de contoare sau să le poată transmite unei alte părţi, fără costuri suplimentare şi în conformitate cu dreptul lor la portabilitatea datelor în temeiul normelor Uniunii Europene în materie de protecţie a datelor.

(8)Clienţilor finali li se oferă consiliere şi informaţii corespunzătoare înainte de instalarea sistemelor de măsurare inteligente sau în momentul instalării acestora, în special în privinţa întregului lor potenţial de gestionare a citirilor şi de monitorizare a consumului de energie electrică, precum şi în privinţa colectării şi a prelucrării datelor cu caracter personal în conformitate cu normele aplicabile ale Uniunii Europene în materie de protecţie a datelor.

(9)Dispoziţiile privind sistemele de măsurare inteligentă se aplică instalaţiilor viitoare şi instalaţiilor care înlocuiesc contoarele inteligente mai vechi, aşa cum sunt prevăzute în metodologia ANRE.

Art. 66^1: Contoare convenţionale

(1)În cazul în care clienţii finali nu dispun de sisteme de măsurare inteligentă, operatorii de distribuţie asigură acestora contoare convenţionale individuale care măsoară cu acurateţe consumul lor real.

(2)Operatorii de distribuţie se asigură că clienţii finali au posibilitatea de a-şi citi cu uşurinţă contoarele convenţionale, fie direct, fie indirect, printr-o interfaţă online sau printr-o altă interfaţă adecvată care nu presupune legătura fizică cu contorul.

Art. 66^2: Contractul de agregare. Consumul dispecerizabil prin agregare

(1)Fiecare participant la piaţă implicat în agregare, inclusiv agregatorii independenţi, au dreptul să intre pe pieţele de energie electrică fără acordul altor participanţi la piaţă.

(2)Clienţii au dreptul să achiziţioneze sau să ofere servicii de agregare în calitate de agregatori, independent de contractul lor de furnizare de energie electrică, de la un operator economic din domeniul energiei electrice pe care îl pot alege, în baza unui contract de agregare.

(3)Participanţii la piaţă implicaţi în agregare sunt răspunzători pentru dezechilibrele pe care le cauzează în sistemul de energie electrică; în acest sens, aceştia sunt părţi responsabile cu echilibrarea sau deleagă responsabilitatea lor în materie de echilibrare.

(4)Atunci când achiziţionează servicii de sistem, operatorul de transport şi de sistem şi operatorii de distribuţie tratează consumul dispecerizabil al clienţilor finali furnizori de servicii de sistem, clienţii activi şi participanţii la piaţă implicaţi în agregare în mod nediscriminatoriu, alături de producători, consumatori dispecerizabili pe baza capacităţilor lor tehnice.

(5)ANRE va aproba cerinţele tehnice de participare a consumului dispecerizabil la toate pieţele de energie electrică pe baza cerinţelor tehnice ale pieţelor respective şi a capacităţilor consumului dispecerizabil.

(6)ANRE ia măsuri pentru a asigura, în condiţii de egalitate şi fără discriminare, schimbul de date între participanţii la piaţă implicaţi în agregare şi alţi operatori economici din domeniul energiei electrice, protejând totodată în întregime datele sensibile din punct de vedere comercial şi datele personale ale clienţilor.

Art. 66^3

Prin stocarea energiei electrice în instalaţiile de stocare a energiei electrice, inclusiv în cazul funcţionării în regim de pompaj a unei CHEAP, operatorul instalaţiilor de stocare este exceptat de la plata:
a)tarifului pentru serviciul de transport - componenta de extragere a energiei electrice din reţea, de distribuţie şi cel pentru achiziţia serviciilor de sistem sau componente ale acestora, după caz, conform reglementărilor ANRE;
b)contribuţiei privind certificatele verzi; şi
c)contribuţiei de cogenerare.

Art. 66^4

(1)Prin derogare de la prevederile art. 3 alin. (3^1) din Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările şi completările ulterioare, la iniţiativa Ministerului Energiei, pentru părţi din imobilele de tipul terenurilor aparţinând lacurilor de acumulare permanente, necesare, conform proiectului aprobat, realizării şi funcţionării capacităţilor de stocare, ca parte a unor acumulări a căror execuţie a fost finanţată din fonduri alocate de la bugetul de stat şi care pot utiliza energia apelor în acest scop, calitatea de administrator şi aceea de concedent sunt preluate de Ministerul Energiei, în condiţiile art. 298-301 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările şi completările ulterioare, cu acordul autorităţii publice centrale în domeniul apelor şi avizul Consiliului de conducere al Administraţiei Naţionale «Apele Române», în scopul concesionării, în condiţiile art. 302-331 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările şi completările ulterioare, pentru dezvoltarea capacităţilor de stocare de energie prin intermediul centralelor hidroelectrice cu acumulare prin pompaj.

(2)**Contractele de concesiune includ şi clauze care să asigure:**
a)coordonarea regimului de exploatare pentru a respecta toate folosinţele multiple ale acumulărilor, inclusiv irigaţiile, apă potabilă, protecţia împotriva inundaţiilor, şi alte folosinţe, folosinţe care vor fi reglementate de Administraţia Naţională «Apele Române»;
b)stabilirea responsabilităţilor financiare pentru întreţinerea şi modernizarea infrastructurii hidrologice, inclusiv partajarea costurilor între concesionar şi administratorul existent;
c)respectarea normelor europene şi naţionale privind protecţia mediului şi eficienţa energetică.

(3)Prin derogare de la dispoziţiile art. 81 alin. (3^1) din Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările şi completările ulterioare, şi ale anexei nr. 4 la Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 107/2002, aprobată cu modificări prin Legea nr. 404/2003, cu modificările ulterioare, categoriile şi cuantumul contribuţiei specifice de utilizare a resursei de apă, denumită «contribuţie pentru operatorii economici producători de energie electrică prin centrale CHEAP», se aprobă prin

hotărâre a Guvernului, la propunerea autorităţii publice centrale în domeniul apelor.

(4)Prin derogare de la dispoziţiile art. 37 din Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, se permite scoaterea definitivă din fondul forestier naţional a terenurilor necesare pentru realizarea sau extinderea lucrărilor şi construcţiilor aferente CHEAP. Scoaterea definitivă poate fi solicitată de către operatorul lucrării şi/sau construcţiei respective, fără obligaţia de a oferi teren în compensare. În acest caz, operatorul este obligat să plătească anticipat doar taxa prevăzută la art. 41 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi o sumă în lei, corespunzătoare valorii terenului scos definitiv din fondul forestier naţional. Această sumă se virează în fondul de ameliorare a fondului funciar cu destinaţie silvică.

(5)Contractele de concesiune aflate în executare se pot modifica corespunzător, prin acordul părţilor, în acord cu prevederile prezentului articol.

CAPITOLUL V:Promovarea energiei electrice produse din resurse regenerabile de energie şi în cogenerare de înaltă eficienţă

Art. 67: Definirea surselor regenerabile de energie

În condiţiile prezentului titlu, se definesc ca surse regenerabile de energie:

a)energia eoliană;

b)energia solară;

c)energia valurilor şi a mareelor;

d)energia geotermală;

e)energia hidroelectrică;

f)energia conţinută în fracţiunea biodegradabilă a produselor, deşeurilor şi reziduurilor din agricultură (inclusiv substanţe vegetale şi reziduuri de origine animală), silvicultură şi industrii conexe, precum şi fracţiunea biodegradabilă a deşeurilor industriale şi comunale, orăşeneşti şi municipale, denumită biomasă;

g)energia conţinută în gazul de fermentare a deşeurilor, denumit şi gaz de depozit;

h)energia conţinută în gazul de fermentare a nămolurilor din instalaţiile de epurare a apelor uzate;

r)energia conţinută în produse secundare gazoase, obţinute prin fermentare din materii reziduale organice, formând categoria de combustibil gazos, denumită biogaz;

j)[textul din Art. 67, litera J. din titlul I, capitolul V este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 114. din Ordonanta urgenta 143/2021]

k)energia termică prezentă în mod natural şi energia acumulată în mediu în zone determinate, care poate fi stocată în aerul înconjurător, cu excepţia aerului evacuat, sau în apele de suprafaţă ori reziduale, denumită energie ambientală;

l)[textul din Art. 67, litera L. din titlul I, capitolul V este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 116. din Ordonanta urgenta 143/2021]

Art. 68: Tehnologii de cogenerare

În condiţiile prezentului titlu, se definesc următoarele tehnologii de cogenerare cu:

a)turbine cu gaze în ciclu combinat cu recuperare de căldură şi turbine cu abur;

b)turbina cu abur cu contrapresiune;
c)turbina cu abur cu condensaţie şi prize reglabile;
d)turbine cu gaze şi cazane recuperatoare;
e)motoare cu ardere internă;
f)microturbine;
g)motoare Stirling;
h)celule de combustie;
i)motoare termice;
j)cicluri organice Rankine;
k)orice altă instalaţie sau combinaţie de instalaţii prin care se produce simultan energie termică şi electrică.

Art. 69: Cogenerarea de înaltă eficienţă

În scopul promovării producerii energiei electrice în cogenerare se defineşte cogenerarea de înaltă eficienţă ca fiind procesul de producere combinată a energiei electrice şi termice, care îndeplineşte următoarele criterii:
a)**în cazul unităţilor de cogenerare cu puteri electrice instalate de peste 25 MW:**

(i)realizarea unui randament global anual de minimum 70%; şi

(ii)realizarea unei economii de energie primară de cel puţin 10% faţă de valorile de referinţă ale producerii separate ale aceloraşi cantităţi de energie electrică şi termică;
b)în cazul unităţilor de cogenerare cu puteri electrice instalate între 1 MW şi 25 MW, realizarea de economie de energie primară de cel puţin 10% faţă de valorile de referinţă ale producerii separate a aceloraşi cantităţi de energie electrică şi termică;
c)în cazul unităţilor de cogenerare cu puteri instalate sub 1 MW, realizarea de economie de energie primară faţă de producerea separată a aceloraşi cantităţi de energie electrică şi termică.

Art. 70

ANRE stabileşte regulile tehnice şi comerciale pentru dispecerizarea prioritară a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie şi în cogenerare de înaltă eficienţă, în conformitate cu prevederile art. 12 din Regulamentul (UE) 2019/943, în măsura în care nu este afectat nivelul de siguranţă a SEN, respectiv pentru preluarea energiei electrice produse în centralele de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie acreditate pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi instituit prin Legea nr. 220/2008 având în vedere prevederile art. 27 alin. (3).

Art. 71: Criterii de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile şi în cogenerare de înaltă eficienţă

(1)**Criteriile de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie au în vedere următoarele:**
a)atingerea ţintei naţionale privind ponderea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie;
b)compatibilitatea cu principiile concurenţiale de piaţă;
c)caracteristicile diferitelor surse regenerabile de energie şi tehnologiile de producere a energiei electrice;
d)promovarea utilizării surselor regenerabile de energie în cel mai eficient mod, astfel încât să se obţină cel mai mic preţ la consumatorul final.

(2)**Criteriile de promovare a energiei electrice produse în cogenerarea de înaltă eficienţă au în vedere următoarele:**

a)asigurarea accesului la schemele de sprijin, în condiţiile acoperirii costurilor justificate aferente cogenerării de înaltă eficienţă;

b)caracteristicile diferitelor tehnologii de producere a energiei electrice în cogenerare;

c)promovarea utilizării eficiente a combustibililor;

d)asigurarea protecţiei mediului, prin reducerea emisiilor poluante faţă de producerea separată a energiei electrice şi termice.

Art. 72: Scheme de sprijin pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile şi în cogenerare de înaltă eficienţă

(1)Pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie şi în cogenerare de înaltă eficienţă se aplică scheme de sprijin, în conformitate cu prevederile legislaţiei europene.

(2)Pentru accesul la schemele de sprijin pentru promovarea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie şi în cogenerare de înaltă eficienţă se aplică regulile de acreditare şi calificare stabilite de autoritatea competentă.

Art. 73: Garanţiile de origine

Certificarea energiei electrice produse din surse regenerabile şi în cogenerare de înaltă eficienţă se atestă prin intermediul garanţiilor de origine emise de autoritatea competentă.

Art. 73[1]: Prosumatorul

(1)Prosumatorii care deţin unităţi de producere a energiei electrice din surse regenerabile cu putere instalată de cel mult 400 kW pe loc de consum pot vinde energia electrică produsă şi livrată în reţeaua electrică furnizorilor de energie electrică cu care aceştia au încheiate contracte de furnizare a energiei electrice, conform reglementărilor ANRE.

(2)Autorităţile publice locale care deţin capacităţi de producere a energiei electrice din surse regenerabile realizate, parţial sau total, din fonduri structurale, beneficiază din partea furnizorilor cu care au contract de furnizare a energiei electrice, la cerere, de serviciul de regularizare financiară între energia livrată şi energia consumată din reţea.

(3)**La solicitarea prosumatorilor care produc energie electrică în unităţi de producere a energiei electrice cu o putere instalată de până în 200 kW şi cu care au încheiate contracte de furnizare a energiei electrice, furnizorii de energie electrică sunt obligaţi:**

a)să realizeze în factura prosumatorilor o compensare cantitativă, respectiv să factureze doar diferenţa dintre cantitatea de energie consumată şi cantitatea de energie produsă şi livrată în reţea;

b)să reporteze în facturile prosumatorilor, în situaţia în care cantitatea de energie produsă şi livrată în reţea este mai mare decât cantitatea de energie consumată, diferenţa dintre cantitatea livrată şi cea consumată, prosumatorii putând utiliza cantitatea de energie reportată pe o perioadă de maximum 24 de luni de la data facturării.

(4)**La solicitarea prosumatorilor care produc energie electrică în unităţi de producere a energiei cu o putere instalată între 200 kW şi 400 kW şi cu care au încheiate contracte de furnizare a energiei electrice, furnizorii de energie electrică sunt obligaţi:**

a)să achiziţioneze energia electrică produsă şi livrată conform alin. (1) la un preţ egal cu preţul mediu ponderat înregistrat

în Piaţa pentru Ziua Următoare în luna în care a fost produsă energia respectivă;
b)să realizeze în factura prosumatorilor regularizarea financiară între energia electrică livrată şi energia electrică consumată din reţea.

(5)Prosumatorii, persoane fizice, prevăzuţi la alin. (1), altele decât cele organizate conform Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 44/2008 privind desfăşurarea activităţilor economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale şi întreprinderile familiale, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 182/2016, pot desfăşura activitatea de comercializare a energiei electrice produse în unităţile de producere a energiei electrice pe care le deţin, fără înregistrarea şi autorizarea funcţionării acestora.

(6)Operatorii de distribuţie de energie electrică sunt obligaţi să realizeze racordarea prosumatorilor prevăzuţi la alin. (1) şi a autorităţilor publice prevăzute la alin. (2) în conformitate cu reglementările specifice emise de ANRE în acest scop.

(7)Prosumatorii, persoane fizice, juridice şi autorităţi ale administraţiei publice locale care deţin centrale electrice ce produc energie din surse regenerabile, prevăzuţi la alin. (1), precum şi persoanele fizice sau juridice care deţin unităţi de producere a energiei electrice din surse regenerabile sunt exceptaţi de la obligaţia de achiziţie anuală şi trimestrială de certificate verzi prevăzută la art. 8 alin. (2) şi (2^1) din Legea nr. 220/2008, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, pentru energia electrică produsă din surse regenerabile şi utilizată la locul de producere pentru consumul final propriu.

(8)Prin derogare de la Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările şi completările ulterioare, şi de la Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările şi completările ulterioare, prosumatorii, persoane fizice, prevăzuţi la alin. (1) şi (4) sunt exceptaţi/scutiţi de la plata tuturor obligaţiilor fiscale aferente cantităţii de energie electrică produsă pentru autoconsum, precum şi pentru excedentul vândut furnizorilor, conform alin. (3).

(9)Compensarea cantitativă a prosumatorilor cu instalaţii cu o putere de până în 200 kW va fi acordată până la data de 31 decembrie 2030, în contextul măsurilor şi acţiunilor legate de atingerea angajamentelor privind ponderea energiei din surse regenerabile în 2030 precizate în Planul Naţional Energie şi Schimbări Climatice, conform unei metodologii ANRE, iar după această perioadă prosumatorii respectivi pot vinde energia electrică produsă în condiţiile prevăzute la alin. (3), lit. a) pentru prosumatorii cu o putere instalată între 200 kW şi 400 kW.

(9^1)[textul din Art. 73^1, alin. (9^1) din titlul I, capitolul V este abrogat la 06-dec-2022 de Art. 34, punctul 4. din capitolul II din Ordonanta urgenta 163/2022]

(10)ANRE monitorizează dezvoltarea şi funcţionarea prosumatorilor, întocmeşte şi face public anual pe site-ul propriu, până la data de 1 iunie, un raport privind prosumatorii.

Art. 74: Aplicarea schemelor de sprijin

Aplicarea schemelor de sprijin pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie electrică şi în cogenerare de înaltă eficienţă se face după autorizarea acestora de către Comisia Europeană, în condiţiile legii.

CAPITOLUL VI: Preţuri şi tarife

Art. 75: Tipurile de preţuri şi tarife

(1)**Pentru activităţile desfăşurate în sectorul energiei electrice se aplică următoarele preţuri şi tarife:**

a)tarife reglementate pentru serviciile de transport, inclusiv pentru acoperirea costurilor de achiziţie a serviciilor de sistem, precum şi tarife de distribuţie a energiei electrice;
b)tarife reglementate de racordare la reţea;
c)preţuri şi tarife aferente activităţilor conexe prevăzute de legislaţia primară şi de reglementările ANRE desfăşurate de operatorul de transport şi sistem sau de operatorul de distribuţie;
d)preţuri pentru energia termică destinată consumului sistemelor de alimentare publică cu energie termică (SACET) produsă în centralele de cogenerare.

(2)Pentru tranzacţiile de vânzare/cumpărare de energie electrică şi serviciile de sistem asociate se aplică preţuri negociate între părţi sau stabilite prin mecanisme concurenţiale de piaţă.

Art. 76: Metodologiile de reglementare a preţurilor şi tarifelor

(1)Preţurile şi tarifele reglementate pentru activităţile de transport şi distribuţie a energiei electrice şi pentru energia termică produsă în centrale de cogenerare se stabilesc pe baza metodologiilor aprobate şi publicate de ANRE. În calculul acestora vor fi luate în considerare costurile justificate ale activităţilor respective, cheltuielile pentru dezvoltare şi protecţia mediului, precum şi o cotă rezonabilă de profit.

(2)Metodologiile de calcul al preţurilor şi tarifelor se aprobă de ANRE după parcurgerea procedurii de consultare publică.

(3)Pentru a spori transparenţa pe piaţă şi a oferi tuturor părţilor interesate toate informaţiile privind tarifele de transport şi de distribuţie, ANRE publică costurile subiacente utilizate la calcularea tarifelor de reţea relevante, asigurând confidenţialitatea informaţiilor sensibile.

Art. 77: Evidenţierea costurilor şi a veniturilor

[textul din Art. 77 din titlul I, capitolul VI este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 121. din Ordonanta urgenta 143/2021]

Art. 78: Stabilirea costurilor şi veniturilor reglementate

[textul din Art. 78 din titlul I, capitolul VI este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 121. din Ordonanta urgenta 143/2021]

Art. 79: Principiile pentru stabilirea tarifelor reglementate

(1)Tarifele reglementate se stabilesc în conformitate cu metodologiile aprobate de ANRE.

(2)Operatorii economici din sectorul energiei electrice vor transmite ANRE toate datele necesare pentru fundamentarea solicitării de tarife şi vor asigura accesul la aceste date al reprezentanţilor desemnaţi de ANRE.

(3)Ordinul de aprobare a metodologiilor de calcul al acestora se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Ordinul va conţine şi data intrării lor în vigoare.

(4)Tarifele reglementate se publică în conformitate cu reglementările ANRE cu suficient timp înainte de intrarea lor în vigoare.

(5)**Principiile care stau la baza stabilirii tarifelor reglementate pentru activităţile şi serviciile desfăşurate în**

sectorul energiei electrice au în vedere următoarele:

a)tarifele trebuie să fie nediscriminatorii, bazate pe criterii obiective şi determinate într-o manieră transparentă, pe baza metodologiilor aprobate şi publicate de ANRE;

b)tarifele trebuie să acopere costurile justificate economic care să corespundă costurilor unui operator de reţea eficient şi comparabil din punct de vedere structural;

c)tarifele trebuie să asigure o rată rezonabilă a rentabilităţii capitalului investit, stabilită conform reglementărilor emise de ANRE;

d)tarifele de racordare trebuie să conţină numai costurile efective de realizare a lucrărilor de racordare a clienţilor la reţeaua electrică;

e)metodologiile de calcul al tarifelor de transport şi de distribuţie sau de racordare la reţea trebuie să conţină elemente stimulative pe termen scurt şi pe termen lung în legătură cu dezvoltarea unei reţele inteligente care să promoveze creşterea eficienţei energetice, a siguranţei în alimentare, integrarea armonioasă în piaţă, pentru sprijinirea activităţii de cercetare aferente domeniului de activitate şi pentru a facilita inovarea în domenii precum serviciile de flexibilitate şi interconectare.

f)tarifele de transport, de distribuţie sau de racordare la reţea trebuie să acopere şi cheltuielile cu redevenţa percepută de autoritatea contractantă;

g)tarifele reglementate oferă semnalele de localizare şi iau în considerare pierderile din reţea şi congestiile provocate, precum şi costurile investiţiilor în infrastructură ţinând cont şi de costurile de reţea marginale evitate pe termen lung ca urmare a producerii distribuite şi a măsurilor de gestionare a cererii;

h)metodologiile de calcul al tarifelor reglementate trebuie să conţină reguli prin care să se evite subvenţia încrucişată între activităţile reglementate, precum şi între activităţile reglementate şi cele nereglementate ale unui operator economic.

Art. 80: Intervenţii în formarea preţurilor

(1)Furnizorii sunt liberi să stabilească preţul la care furnizează energie electrică clienţilor.

(2)Protecţia clienţilor casnici afectaţi de sărăcie energetică şi a celor vulnerabili se realizează prin intermediul politicii sociale sau prin orice alte mijloace legale, altele decât intervenţiile publice în stabilirea preţurilor de furnizare a energiei electrice.

(3)Prin excepţie de la prevederile alin. (1) şi ale alin. (2), la propunerea ANRE şi a Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale, Guvernul, cu avizul Consiliului Concurenţei, poate interveni în formarea preţurilor pentru furnizarea energiei electrice către consumatorii casnici vulnerabili sau afectaţi de sărăcie energetică, după notificarea Comisiei Europene a acestor măsuri în termen de o lună de la adoptarea acestora.

(4)**Oricare şi toate intervenţiile publice în formarea preţurilor pentru furnizarea energiei electrice trebuie:**

a)să urmărească un interes economic general şi să nu depăşească ceea ce este necesar pentru a atinge acel interes economic general;

b)să fie clar definite, transparente, nediscriminatorii şi verificabile;

c)să garanteze accesul egal la clienţi al operatorilor economici din domeniul energiei din Uniunea Europeană;

d)să fie limitate în timp şi proporţionale în ceea ce priveşte beneficiarii lor;

e)să nu conducă la costuri suplimentare pentru participanţii la piaţă într-un mod discriminatoriu.

(5)Notificarea prevăzută la alin. (3) este însoţită de o explicaţie a motivelor pentru care obiectivul urmărit nu putea fi

atins într-o măsură satisfăcătoare cu ajutorul altor instrumente, a modului în care sunt îndeplinite cerinţele prevăzute la alin. (4) şi a efectelor măsurilor notificate asupra concurenţei. Notificarea descrie categoriile de beneficiari, durata măsurilor şi numărul clienţilor casnici afectaţi de măsuri şi explică modul în care au fost stabilite preţurile reglementate.

(6)Intervenţiile publice în formarea preţurilor pentru furnizarea energiei electrice trebuie să respecte prevederile art. 3 alin. (3) lit. d) şi ale art. 24 din Regulamentul (UE) 2018/1999, chiar dacă există un număr semnificativ de gospodării afectate de sărăcie energetică.

Art. 81: Recuperarea costurilor

[textul din Art. 81 din titlul I, capitolul VI este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 124. din Ordonanta urgenta 143/2021]

Art. 82: Evidenţierea costurilor în producerea combinată a energiei electrice şi termice

Operatorii economici care produc combinat energie electrică şi termică şi care comercializează cel puţin una dintre acestea vor repartiza costurile între cele două forme de energie, potrivit reglementărilor aprobate de autoritatea competentă.

Art. 83: Serviciile conexe

Serviciile prestate terţilor de către operatorii economici care produc energie hidroelectrică şi care au în administrare, concesiune sau închiriere baraje, diguri şi lacuri de acumulare se realizează pe baza contractelor încheiate cu beneficiarii.

CAPITOLUL VII: Procedura de desfăşurare a investigaţiilor

Art. 84: Dispunerea efectuării investigaţiilor

Preşedintele autorităţii competente dispune, prin decizie, efectuarea de investigaţii, potrivit prevederilor art. 86, de către personalul propriu împuternicit în acest sens, din oficiu sau ca răspuns la o plângere înregistrată la autoritatea competentă, formulată de către o persoană fizică ori juridică afectată în mod real şi direct de o potenţială încălcare a prevederilor prezentului titlu, numai în domeniile în care ANRE are competenţa de investigare potrivit legii.

Art. 85: Solicitarea informaţiilor şi documentelor

În realizarea investigaţiilor, precum şi a competenţelor conferite în baza prezentului titlu, autoritatea competentă poate solicita operatorilor economici informaţiile şi documentele care sunt necesare, menţionând baza legală şi scopul solicitării, şi poate stabili termene până la care aceste informaţii şi documente să îi fie furnizate.

Art. 86: Drepturi de investigare

(1)**Pentru investigarea încălcării prevederilor prezentului titlu în condiţiile art. 84, personalul ANRE împuternicit în acest sens are următoarele drepturi:**

a)să intre în spaţiile, terenurile sau mijloacele de transport pe care operatorii economici le deţin legal;

b)să examineze orice documente, registre, acte financiar-contabile şi comerciale sau alte evidente legate de activitatea operatorilor economici, indiferent de locul în care sunt depozitate;

c)să ceară oricărui reprezentant sau angajat al operatorului economic explicaţii cu privire la faptele ori documentele legate de obiectul şi scopul investigaţiei şi să consemneze sau să înregistreze răspunsurile acestora;

d)să ridice sau să obţină, în orice formă, copii ori extrase din orice documente, registre, acte financiar-contabile şi comerciale sau din alte evidenţe legate de activitatea operatorului economic;
e)să sigileze orice amplasament destinat activităţilor operatorului economic şi orice documente, registre, acte financiar-contabile şi comerciale sau alte evidenţe legate de activitatea operatorului economic, pe durata şi în măsura necesară investigării.

(2)Autoritatea competentă va proceda la acţiunile prevăzute la alin. (1) numai dacă există indicii că pot fi găsite documente sau pot fi obţinute informaţii considerate necesare pentru îndeplinirea competenţelor sale, iar rezultatul investigaţiei va fi consemnat într-un proces - verbal de constatare şi inventariere.

(3)Autoritatea competentă poate face inspecţii inopinate şi poate solicita orice fel de informaţii sau justificări legate de îndeplinirea competenţelor de investigare, atât la faţa locului, cât şi prin convocare la sediul autorităţii competente.

Art. 87: Autorizarea judiciară a investigaţiilor

În baza autorizării judiciare date prin încheiere, conform art. 88, personalul ANRE, împuternicit în condiţiile art. 84, poate efectua inspecţii în orice alte spaţii, inclusiv domiciliul, terenuri sau mijloace de transport aparţinând conducătorilor, administratorilor, directorilor şi altor angajaţi ai operatorilor economici ori asociaţiilor de operatori economici supuşi investigaţiei.

Art. 88: Obţinerea autorizării judiciare

(1)Personalul ANRE efectuează inspecţii, în conformitate cu prevederile art. 87, numai în baza deciziei de împuternicire emise de către preşedintele autorităţii competente şi cu autorizarea judiciară dată prin încheiere de către preşedintele Curţii de Apel Bucureşti sau de către un judecător delegat de acesta. O copie certificată a deciziei de împuternicire şi a autorizaţiei judiciare se comunică obligatoriu persoanei supuse inspecţiei, înainte de începerea acesteia.

(2)Cererea de autorizare se judecă în camera de consiliu, fără citarea părţilor. Judecătorul se pronunţă asupra cererii de autorizare în termen de cel mult 48 de ore de la data înregistrării cererii. Încheierea se motivează şi se comunică autorităţii competente, în termen de cel mult 48 de ore de la pronunţare.

(3)În cazul în care inspecţia trebuie desfăşurată simultan în mai multe spaţii dintre cele prevăzute la art. 87, autoritatea competentă va introduce o singură cerere, instanţa pronunţându-se printr-o încheiere în care se vor indica spaţiile în care urmează să se desfăşoare inspecţia.

(4)Cererea de autorizare trebuie să cuprindă toate informaţiile de natură să justifice inspecţia, iar judecătorul sesizat este ţinut să verifice dacă cererea este întemeiată.

(5)Oricare ar fi împrejurările, inspecţia se desfăşoară între orele 8,00 şi 18,00 şi trebuie efectuată în prezenţa persoanei la care se efectuează inspecţia sau a reprezentantului său. Inspecţia poate continua şi după ora 18,00 numai cu acordul persoanei la care se efectuează inspecţia sau a reprezentantului său.

(6)Inventarele şi punerile de sigilii se fac conform dispoziţiilor Codului de procedură penală.

(7)Încheierea prevăzută la alin. (1) poate fi atacată cu recurs la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în termen de 48 de ore. Termenul de recurs pentru autoritatea competentă curge de la momentul comunicării încheierii, potrivit prevederilor alin. (2). În ceea ce priveşte persoana supusă inspecţiei, termenul de recurs curge de la momentul comunicării încheierii, potrivit prevederilor alin. (1). Recursul nu este suspensiv de executare.

(8)Preşedintele Curţii de Apel Bucureşti sau judecătorul delegat de acesta are competenţa să emită autorizaţia judiciară în

vederea efectuării inspecţiei, potrivit art. 87. Instanţa de judecată verifică dacă decizia de împuternicire emisă de către preşedintele ANRE este autentică şi dacă măsurile coercitive preconizate nu sunt nici arbitrare şi nici excesive, având în vedere, în special, gravitatea încălcării suspectate, importanţa elementelor de probă căutate, implicarea întreprinderii în cauză şi probabilitatea rezonabilă ca registrele şi documentele privind activitatea, care au legătură cu obiectul inspecţiei, să fie păstrate în incintele pentru care se solicită autorizaţia. Instanţa de judecată poate solicita ANRE explicaţii detaliate privind elementele care îi sunt necesare pentru a-i permite să verifice proporţionalitatea măsurilor coercitive preconizate.

Art. 89: Accesul la documente şi Informaţii

(1)Organele administraţiei publice centrale şi locale, precum şi orice alte instituţii şi autorităţi publice sunt obligate să permită autorităţii competente accesul la documentele, datele şi informaţiile deţinute de acestea, cu respectarea dispoziţiilor legale.

(2)Autoritatea competentă, primind acces la documentele, datele şi informaţiile menţionate la alin. (1), are obligaţia de a respecta caracterul datelor şi informaţiilor clasificate atribuit legal respectivelor documente, date şi informaţii.

Art. 90: Procedura de Investigare

Procedura de investigare se face în conformitate cu regulamentul privind organizarea şi desfăşurarea activităţii de investigare, aprobat prin ordin al preşedintelui ANRE.

CAPITOLUL VIII:Infracţiuni şi contravenţii

Art. 91: Răspunderi

Încălcarea prevederilor prezentului titlu atrage răspunderea disciplinară, civilă, contravenţională sau penală, după caz, a persoanelor vinovate.

Art. 92: Infracţiuni

(1)Deteriorarea, modificarea fără drept sau blocarea funcţionării echipamentului de măsurare a energiei electrice livrate ori modificarea fără drept a componentelor instalaţiilor energetice constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2)Executarea sau folosirea de instalaţii clandestine în scopul racordării directe la reţea sau pentru ocolirea echipamentelor de măsurare constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3)În cazul în care infracţiunile prevăzute la alin. (1) şi (2) sunt săvârşite de un salariat al unui titular de licenţă, limitele speciale se majorează cu jumătate.

(4)Tentativa la infracţiunile prevăzute la alin. (1) şi (2) se pedepseşte.

Art. 93: Contravenţii

(1)**Constituie contravenţii următoarele fapte:**

1. desfăşurarea de către persoane fizice ori juridice de activităţi şi/sau prestări de servicii în sectorul energiei electrice fără a deţine licenţă ori autorizaţie de înfiinţare conform prevederilor prezentei legi şi ale regulamentului prevăzut la art. 9 alin. (4);
2. proiectarea, executarea şi verificarea instalaţiilor electrice fără atestat şi/sau autorizaţie;

3. nerespectarea normelor tehnice emise de către ANRE;

4. nerespectarea condiţiilor de valabilitate asociate atestatelor emise de ANRE;

4^1. nerespectarea condiţiilor de valabilitate asociate licenţelor/autorizaţiilor emise de ANRE;

5. nerespectarea reglementărilor tehnice şi/sau comerciale emise de ANRE, inclusiv pe cele privind furnizarea energiei electrice la clienţii finali;

5^1. nerespectarea reglementărilor emise de ANRE privind acordarea licenţelor şi autorizaţiilor în sectorul energiei electrice;

5^2. nerespectarea reglementărilor emise de ANRE privind racordarea utilizatorilor la reţelele electrice de interes public;

5^3. nerespectarea ordinelor şi deciziilor ANRE, altele decât cele prevăzute la contravenţiile din cuprinsul prezentului articol;

5^4. nerespectarea oricărei decizii cu forţă juridică obligatorie a ACER;

6. refuzul de a permite efectuarea de acţiuni de control dispuse de ANRE, precum şi obstrucţionarea acesteia în îndeplinirea atribuţiilor sale;

7. nefurnizarea/neprezentarea datelor, documentelor şi/sau informaţiilor solicitate în termenele stabilite de ANRE sau furnizarea/prezentarea incompletă ori eronată a acestora, precum şi/sau nerealizarea măsurilor la termenele dispuse de ANRE şi/sau refuzul nejustificat de a da curs convocării adresate de ANRE;

8. refuzul nejustificat de a acorda acces oricărui solicitant la reţele de interes public;

9. furnizarea de către operatorul de distribuţie sau operatorul de transport şi de sistem a unor informaţii incomplete ori eronate necesare pentru accesul la reţea;

10. neasigurarea de către operatorul de distribuţie sau operatorul de transport şi de sistem a unui tratament nediscriminatoriu între utilizatorii reţelei electrice;

11. întârzierea nejustificată în racordarea/alimentarea cu energie electrică a clienţilor sau în realimentarea acestora după întrerupere, precum şi propunerea unor soluţii de racordare, altele decât cele optime din punct de vedere tehnic şi cu costuri minime, conform actelor normative în vigoare şi reglementărilor emise de ANRE;

12. punerea sub tensiune a instalaţiilor electrice fără a exista încheiat contract de furnizare a energiei electrice, precum şi/sau fără a exista montat un grup de măsurare a energiei electrice, după caz;

13. [textul din Art. 93, alin. (1), punctul 13. din titlul I, capitolul VIII este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 125. din Ordonanta urgenta 143/2021]

14. sistarea nejustificată a alimentării cu energie electrică a clienţilor;

15. nerespectarea prevederilor standardelor de performanţă referitoare la serviciile publice de transport şi distribuţie, precum şi la activitatea de furnizare din sectorul energiei electrice;

16. nerespectarea prevederilor clauzelor obligatorii din contractele-cadru emise de ANRE;

17. nerespectarea prevederilor legale privind schimbarea furnizorului de energie electrică;

18. divulgarea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial privind operaţiunile comerciale de către operatorul de transport şi de sistem, de operatorii de distribuţie sau de operatorul pieţei de energie electrică, inclusiv a celor privind toate tranzacţiile din cadrul contractelor de furnizare de energie electrică şi/sau al instrumentelor financiare derivate din sectorul energiei electrice, cu excepţia cazului în care acestea sunt solicitate de autorităţile competente;

19. nerespectarea cerinţelor de independenţă a operatorului de distribuţie ori a operatorului de transport şi de sistem şi/sau a reglementărilor privind controlul direct ori indirect asupra unor întreprinderi din sectorul producerii, furnizării, distribuţiei sau transportului de energie electrică;

20. nerespectarea de către furnizorul de ultimă instanţă a obligaţiei de a asigura serviciul universal clienţilor, conform dispoziţiilor prezentului titlu;

21. nerespectarea de către producători a obligaţiilor care le revin potrivit art. 6 lit. p) şi art. 28;

22. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem a reglementărilor privind ordinea de merit în piaţa de echilibrare, privind dispecerizarea instalaţiilor de producere şi/sau utilizarea interconexiunilor cu celelalte sisteme;

23. neprezentarea de către operatorul de transport şi de sistem, în vederea aprobării de către ANRE, a planului de dezvoltare a reţelei de transport, la termenele stabilite prin reglementările în vigoare;

24. practicarea de preţuri sau tarife neaprobate de către ANRE, pentru activităţile reglementate;

25. nerespectarea reglementărilor emise de ANRE privind stabilirea preţurilor şi tarifelor;

26. nerespectarea reglementărilor privind separarea contabilă a activităţilor desfăşurate de către operatorii economici titulari de licenţă în sectorul energiei electrice;

27. nepublicarea şi neactualizarea, pe pagina proprie de web, a datelor tehnice şi comerciale prevăzute de reglementări de către participanţii la piaţa de energie electrica;

28. refuzul clienţilor finali de a permite accesul la grupurile de măsurare, precum şi la instalaţiile aflate în patrimoniu şi/sau în gestiunea operatorului de distribuţie ori a operatorului de transport şi de sistem;

29. executarea de săpături sau de lucrări de orice fel în zonele de protecţie a reţelelor electrice fără avizul de amplasament al operatorului de transport şi de sistem/distribuţie şi/sau fără respectarea condiţionărilor/limitărilor prevăzute în acesta;

30. interzicerea/împiedicarea de către persoane fizice sau juridice a exercitării drepturilor prevăzute de prezenta lege, de acces, uz şi servitute ori de restrângere a unor activităţi, cu ocazia efectuării lucrărilor de retehnologizare, reparaţii, revizii, intervenţii la avarii, investiţii, mentenanţă şi/sau racordare de noi utilizatori şi pentru defrişare sau a tăierilor de modelare, pentru crearea şi menţinerea distanţei regulamentare faţă de reţelele electrice;

31. utilizarea de către un terţ a componentelor reţelelor electrice de distribuţie/transport în alte scopuri decât cele prevăzute de legislaţia din sectorul energiei electrice fără încheierea unui contract în acest sens cu deţinătorul de drept al acestora;

32. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem a obligaţiilor prevăzute la art. 49 alin. (2), (3) şi (6) din Regulamentul (UE) 2019/943;

33. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem şi de către ceilalţi participanţi la piaţă a obligaţiilor prevăzute la art. 50 alin. (1)-(6) din Regulamentul (UE) 2019/943;

34. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem şi de către ceilalţi participanţi la piaţă a obligaţiilor prevăzute la art. 16 din Regulamentul (UE) 2019/943;

35. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem a obligaţiilor prevăzute la art. 50 alin. (7) din Regulamentul (UE) 2019/943;

36. nerespectarea prevederilor art. 38 alin. (2) lit. c) şi d) şi ale art. 48 alin. (2) lit. d) şi e) privind stabilirea programului de conformitate şi a agentului de conformitate;

37. nerespectarea de către proprietarul reţelei de transport a obligaţiilor ce îi revin în temeiul prezentului titlu;

38. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem a obligaţiilor prevăzute la art. 31 alin. (1) lit. c);

38^{1}. nerespectarea de către operatorii de distribuţie a prevederilor art. 51 alin. (3^{7});

39. nerespectarea de către furnizori sau operatori de distribuţie, după caz, a obligaţiilor prevăzute la art. 57 alin. (1) şi la art. 58 alin. (2);

39^{1}. nerespectarea de către operatorii de distribuţie, după caz, a obligaţiilor prevăzute la art. 45 alin. (10);

39^{2}. nerespectarea de către furnizori a obligaţiilor prevăzute la art. 57 alin. (15);

40. nerespectarea de către furnizori/operatori de reţea a drepturilor clienţilor finali prevăzute la art. 62 alin. (1), cu excepţia celor precizate la art. 62 alin. (1) lit. a), f), h), j), k) şi l);

41. nerespectarea de către participanţii la piaţă a obligaţiilor ce le revin în temeiul prevederilor art. 4 şi 15 din Regulamentul (UE) nr. 1.227/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea şi transparenţa pieţei angro de energie, aşa cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2024/1.106 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 aprilie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1.227/2011 şi (UE) 2019/942 în ceea ce priveşte îmbunătăţirea protecţiei Uniunii împotriva manipulării pieţei în cadrul pieţei angro de energie;

42. nerespectarea de către participanţii la piaţă a obligaţiilor ce le revin în temeiul prevederilor art. 3 şi art. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1.227/2011, cu modificările şi completările ulterioare;

42^{1}. nerespectarea de către participanţii la piaţă a obligaţiilor ce le revin în temeiul prevederilor art. 8 şi art. 9 din Regulamentul (UE) nr. 1.227/2011, cu modificările şi completările ulterioare;

43. nerespectarea de către furnizori sau operatori de reţea, după caz, a obligaţiilor ce le revin în temeiul prevederilor art. 36 alin. (7) lit. s), art. 45 alin. (1) lit. a) şi art. 57 alin. (11);

44. nerespectarea de către operatorul pieţei de energie electrică a reglementărilor comerciale emise de ANRE.

45. refuzul operatorilor de distribuţie concesionari de a prelua reţeaua electrică potrivit obligaţiei prevăzute la art. 46 alin. (2) şi (2^2);

46. nerespectarea prevederilor art. 57 alin. (6) şi (6^1);

47. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem al energiei electrice şi de către operatorii reţelelor de distribuţie a energiei electrice a programelor de mentenanţă şi investiţii, la termenele şi în condiţiile stabilite prin reglementările ANRE.

48. nerespectarea prevederilor art. 28 lit. b^1) şi c).

49. refuzul participanţilor la piaţa angro de energie electrică de a permite efectuarea de acţiuni de investigaţie şi/sau inspecţie inopinată în spaţiile ce aparţin operatorilor economici sau asociaţiilor de operatori economici care îşi desfăşoară activitatea în domeniul energiei electrice pe care aceştia le deţin legal şi/sau îşi desfăşoară activitatea şi la domiciliul, terenurile sau mijloacele de transport aparţinând reprezentanţilor legali, administratorilor, directorilor şi altor angajaţi ai operatorilor economici ori asociaţiilor de operatori economici supuşi investigaţiei ce urmează a fi inspectate sau de a pune la dispoziţie echipamentele electronice pe care sunt stocate sau arhivate datele şi informaţiile ce fac obiectul investigaţiei;

50. nefurnizarea datelor şi informaţiilor, furnizarea de date şi informaţii inexacte, incomplete sau care induc în eroare, ca urmare a solicitărilor ANRE, realizate în temeiul prevederilor art. 85 şi art. 86 alin. (1) lit. c) şi d) şi alin. (3);

51. nerespectarea de către participanţii la piaţă şi operatorul de transport şi de sistem a cerinţelor prevăzute în regulamentele europene, altele decât cele menţionate la pct. 32-35, 41 şi 42;

52. nerespectarea de către participanţii la piaţă şi operatorul de transport şi de sistem a cerinţelor privind transparenţa prevăzute în reglementările ANRE, precum şi în regulamentele europene, cu excepţia Regulamentului (UE) nr. 1.227/2011;

53. nerespectarea de către operatorul de distribuţie a termenului privind racordarea prevăzut la art. 51 alin. (3^2);

54. nerespectarea de către furnizor, în relaţia cu clientul final noncasnic, a prevederilor art. 57 alin. (7);

55. nerespectarea de către furnizor, în relaţia cu clientul final casnic, a prevederilor art. 57 alin. (7);

(2)**Contravenţiile prevăzute la alin. (1) se sancţionează astfel:**

1. **În cazul persoanelor fizice, după cum urmează:**

a)cu amendă de la 1.000 lei până la 2.000 lei, pentru cele prevăzute la pct. 2, 11, 13, pct. 26-31;
b)cu amendă de la 2.000 lei până la 4.000 lei, pentru cele prevăzute la pct. 3-7, 9, 12, pct. 14-17, 21, 24 şi 25;
c)cu amendă de la 4.000 lei până la 8.000 lei, pentru cele prevăzute la pct. 1, 8, 18 şi 36;

d)cu amendă de la 20.000 lei până la 50.000 lei, pentru cea prevăzută la pct. 45;

e)cu amendă de la 10.000 lei până la 50.000 lei, pentru cele prevăzute la pct. 49 şi 50.

f)cu amendă de cel puţin 5.000.000 euro, pentru cele prevăzute la pct. 42;
g)cu amendă de cel puţin 1.000.000 euro, pentru cele prevăzute la pct. 41;
h)cu amendă de cel puţin 500.000 euro, pentru cele prevăzute la pct. 42^1.

1^1. Valoarea amenzilor prevăzute la pct. 1 lit. f)-h) nu depăşeşte 20% din venitul anual din anul calendaristic precedent. În cazul în care persoana a obţinut, în mod direct sau indirect, beneficii de natură financiară realizate ca urmare a încălcării, valoarea amenzii trebuie să fie cel puţin egală cu beneficiul obţinut.

2. **În cazul persoanelor juridice, după cum urmează:**
a)cu amendă de la 5.000 lei până la 100.000 lei, pentru cele prevăzute la pct. 2, 6, 7, 9, 11-14, 16, 17, 23, 25, 27-31, 39 şi 44;

b)cu amendă de la 10.000 lei până la 200.000 lei, pentru cele prevăzute la pct. 1, 3-5^3, 8, 10, 15, 18, 20, 22, 26, 36 şi 53;

c)cu amendă de la 20.000 lei la 400.000 lei, pentru cele prevăzute la punctele 4^1, 5^4, 24, 37, 38, 38^1, 39^2, 40 şi 54;

d)cu amendă cuprinsă între 5% şi 10% din cifra de afaceri anuală, pentru cele prevăzute la pct. 19, 21, 43, 45-47.

e)cu amendă de la 1% la 5% din cifra de afaceri anuală a persoanei juridice contraveniente realizată din activitatea licenţiată, în anul financiar anterior sancţionării, pentru faptele prevăzute la pct. 32-35, 51 şi 52;

f)cu amendă de la 1% la 3% din cifra de afaceri anuală a persoanei juridice contraveniente realizată din activitatea licenţiată, în anul financiar anterior sancţionării faptei, pentru cele prevăzute la pct. 49 şi 50;

g)cu amendă minimă de 15% din cifra de afaceri anuală totală din exerciţiul financiar precedent aplicării sancţionării, pentru cele prevăzute la pct. 42;

h)cu amendă între 2% şi 10% din cifra de afaceri a anului anterior aplicării sancţionării, pentru cea prevăzută la pct. 48.

i)cu amendă de la 100.000 lei până la 1.000.000 lei, pentru cea prevăzută la pct. 39^1.

j)cu amendă minimă de 2% din cifra de afaceri anuală totală din exerciţiul financiar precedent aplicării sancţionării, pentru cele prevăzute la pct. 41;

k)cu amendă minimă de 1% din cifra de afaceri anuală totală din exerciţiul financiar precedent aplicării sancţionării, pentru cele prevăzute la pct. 42^1.

3. Valoarea amenzilor prevăzute la pct. 2 lit. g), j) şi k) nu depăşeşte 20% din cifra de afaceri anuală a persoanei juridice în cauză în exerciţiul financiar precedent. În cazul în care persoana juridică a obţinut, în mod direct sau indirect, beneficii de natură financiară realizate ca urmare a încălcării, valoarea amenzii administrative trebuie să fie cel puţin egală cu beneficiul obţinut.

(2^1)[textul din Art. 93, alin. (2^1) din titlul I, capitolul VIII este abrogat la 25-sep-2020 de Art. I, punctul 52. din Legea 155/2020]

(3)**Constatarea contravenţiilor şi aplicarea sancţiunilor se fac de către:**

a)reprezentaţii împuterniciţi ai ANRE pentru contravenţiile prevăzute la alin. (1) pct. 1-27 şi 32-54;

a^1)reprezentaţii împuterniciţi ai Autorităţii Naţionale pentru Protecţia Consumatorilor, pentru contravenţia prevăzută la alin. (1) pct. 55, conform prevederilor legale în materia protecţiei consumatorilor;

b)reprezentanţii împuterniciţi ai consiliilor locale, în cazul contravenţiei prevăzute la alin. (1) pct. 29;

c)poliţişti, jandarmi sau poliţişti locali, împreună cu reprezentanţii împuterniciţi ai operatorilor de reţea, în cazul contravenţiilor prevăzute la alin. (1) pct. 28, 30 şi 31.

(4)Pentru contravenţiile prevăzute la alin. (1), cu excepţia celor prevăzute la pct. 19, 21, 42, 43, 45-47, 48 şi 54, săvârşite în mod repetat de persoanele juridice, autoritatea de reglementare aplică o amendă cuprinsă între 1% şi 5% din cifra de afaceri anuală a persoanei contravenientе.

(4^1)Pentru contravenţiile prevăzute la alin. (1) pct. 42, 48 şi 54 săvârşite în mod repetat de persoanele juridice, autoritatea de reglementare retrage licenţa persoanei contravenientе în urma unei hotărâri judecătoreşti definitive.

(4^2)Prin contravenţie săvârşită în mod repetat se înţelege săvârşirea de cel puţin două ori a aceleiaşi fapte contravenţionale, în decursul a 12 luni consecutive.

(5)Prin cifra de afaceri anuală se înţelege cifra de afaceri a persoanei juridice contravenientе realizată din activitatea licenţiată, în anul financiar anterior sancţionării faptei. În cazul în care, în anul financiar anterior sancţionării, întreprinderea nu a înregistrat cifră de afaceri sau aceasta nu poate fi determinată, va fi luată în considerare cea aferentă anului financiar în care contravenientul a înregistrat cifra de afaceri, an imediat anterior anului de referinţă pentru calcularea cifrei de afaceri în vederea aplicării sancţiunii. În ipoteza în care nici în anul anterior anului de referinţă pentru calcularea cifrei de afaceri în vederea aplicării sancţiunii contravenientul nu a realizat cifră de afaceri, va fi luată în calcul ultima cifră de afaceri înregistrată. Dacă contravenientul este persoană juridică nou-înfiinţată, care nu a înregistrat cifra

de afaceri în anul anterior sancţionării, acesta va fi sancţionat cu amendă contravenţională de la 100.000 lei la 1.000.000 lei.

(5^1)Prin excepţie de la prevederile alin. (5), în cazul contravenţiilor prevăzute la alin. (1) pct. 41, 42, 42^1, cifra de afaceri luată în considerare la stabilirea şi individualizarea sancţiunii este cifra de afaceri anuală totală din exerciţiul financiar precedent sancţionării. În cazul în care, în anul financiar anterior sancţionării, întreprinderea nu a înregistrat cifră de afaceri sau aceasta nu poate fi determinată, va fi luată în considerare cea aferentă anului financiar în care contravenientul a înregistrat cifră de afaceri, an imediat anterior anului de referinţă pentru calcularea cifrei de afaceri în vederea aplicării sancţiunii. În ipoteza în care nici în anul anterior anului de referinţă pentru calcularea cifrei de afaceri în vederea aplicării sancţiunii contravenientul nu a realizat cifră de afaceri, va fi luată în calcul ultima cifră de afaceri înregistrată. Dacă contravenientul este persoană juridică nou-înfiinţată, care nu a înregistrat cifră de afaceri în anul anterior sancţionării, acesta va fi sancţionat cu amendă contravenţională de la 100.000 lei la 1.000.000 lei.

(6)[textul din Art. 93, alin. (6) din titlul I, capitolul VIII este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 13. din Legea 167/2018]

(7)Aplicarea sancţiunii amenzii contravenţionale se prescrie în termen de 2 ani de la data săvârşirii faptei.

(8)Prin excepţie de la prevederile alin. (7), dreptul ANRE de a aplica sancţiuni contravenţionale pentru săvârşirea contravenţiilor prevăzute la alin. (1) pct. 32-35, 41, 42, 51 şi 52 se prescrie în termen de 36 de luni de la data săvârşirii faptei. În cazul contravenţiilor continue, termenul curge de la data încetării ultimului act/fapt material constitutiv al contravenţiei.

(8^1)Cursul termenului de prescripţie a dreptului ANRE de a aplica sancţiuni se întrerupe prin comunicarea deciziei privind efectuarea investigaţiei şi/sau a oricărui act emis în legătură cu investigaţia declanşată, comunicat operatorului economic investigat.

(8^2)În situaţia prevăzută la alin. (8^1), termenul de prescripţie a dreptului ANRE de a aplica sancţiuni va expira cel mai târziu în ziua în care se împlineşte perioada egală cu dublul termenului de prescripţie aplicabil pentru săvârşirea încălcării în cauză.

(9)Prin excepţie de la dispoziţiile alin. (2) pct. 2 în privinţa contravenţiilor săvârşite de persoane nerezidente, cifra de afaceri la care se aplică amenda se înlocuieşte cu veniturile obţinute în România de către contravenient şi înregistrate în situaţiile financiare individuale ale acestuia.

(10)Dacă în termen de 45 de zile de la comunicarea deciziei preşedintelui ANRE de finalizare a investigaţiei, potrivit prevederilor prezentei legi, operatorul economic sau asociaţia de operatori economici în cauză nu se conformează măsurilor dispuse, autoritatea competentă poate aplica amenda maximă prevăzută la alin. (2) pct. 2.

Art. 94

Contravenţiilor prevăzute la art. 93 alin. (1) le sunt aplicabile prevederile Ordonanţei Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenţiilor, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările şi

completările ulterioare, cu excepţia dispoziţiilor art. 8 alin. (2) lit. a), precum şi ale art. 28 alin. (1) şi art. 29 din respectiva ordonanţă. Contravenientul achită amenda stabilită prin procesul-verbal în termen de cel mult 30 de zile de la data înmânării sau comunicării acestuia, agentul constatator făcând menţiune despre acest termen în procesul-verbal.

Art. 95: Constatarea contravenţiilor

(1)În vederea constatării contravenţiilor prevăzute la art. 93 alin. (1), agenţii constatatori menţionaţi la art. 93 alin. (3) au acces, în condiţiile legii, în clădiri, încăperi, la instalaţii şi în orice alt loc, până la receptoarele de energie, şi au dreptul să verifice instalaţia, precum şi să execute măsurători şi determinări. Proprietarii şi cei care exploatează aceste clădiri, locuri sau instalaţii sunt obligaţi să pună la dispoziţia agenţilor constatatori documentele şi actele specifice activităţii lor.

(2)În cazul contravenţiilor pentru care sunt prevăzute sancţiuni prin raportare la cifra de afaceri, stabilirea şi individualizarea sancţiunilor se vor realiza de către Comitetul de Reglementare pe baza unei proceduri aprobate de preşedintele ANRE, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului act normativ.

(3)**Stabilirea şi individualizarea sancţiunilor pentru contravenţiile prevăzute la alin. (2) se consemnează în procesul-verbal al şedinţei, în funcţie de:**

a)gravitatea şi durata faptei;

b)gradul de responsabilitate al operatorului economic investigat care răspunde pentru încălcare;

c)cota de piaţă a operatorului economic investigat şi/sau cifra de afaceri anuală totală din activitatea licenţiată, respectiv veniturile totale obţinute în România şi înregistrate în situaţiile financiare individuale ale contravenientului;

d)importanţa profiturilor cumulate sau a pierderilor evitate de persoana juridică investigată, în măsura în care acestea se pot stabili;

e)măsura în care operatorul economic investigat răspunzător pentru încălcare cooperează şi colaborează cu ANRE;

f)încălcări ale prevederilor REMIT comise anterior de operatorul economic investigat;

g)măsurile luate de către operatorul economic investigat răspunzător pentru încălcare, pentru a împiedica repetarea încălcării.

(4)Prin derogare de la art. 32 alin. (3) din Ordonanţa Guvernului nr. 2/2001, aprobată cu modificări şi completări prin Legea 180/2002, cu modificările şi completările ulterioare, plângerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenţiei şi de aplicare a sancţiunii nu suspendă executarea.

(5)În cazul amenzilor, instanţa poate dispune, la cerere, suspendarea executării procesului-verbal de constatare şi sancţionare, cu condiţia plăţii unei cauţiuni în procent de maximum 20% din valoarea amenzii.

CAPITOLUL IX: Dispoziţii tranzitorii şi finale

Art. 96: Intrarea în vigoare

(1)Dispoziţiile art. 32 intră în vigoare la data de 3 martie 2013.

(2)La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea energiei electrice nr. 13/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 23 ianuarie 2007, cu modificările şi completările ulterioare, cu excepţia art. 7-11.

(3)În termen de maximum 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, autoritatea competentă aprobă regulamentul de furnizare a energiei electrice.

(4)În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, ANRE va adapta cadrul de reglementare în concordanţă cu prezentul titlu.

(5)Până la adaptarea cadrului de reglementare, toate actele normative emise în temeiul Legii nr. 13/2007, cu modificările şi completările ulterioare, îşi păstrează valabilitatea, cu excepţia prevederilor contrare prezentului titlu.

(6)Autorizarea electricienilor în domeniul instalaţiilor electrice, respectiv a verificatorilor de proiecte şi a experţilor tehnici de calitate şi extrajudiciari în domeniul instalaţiilor electrice tehnologice se realizează numai de către ANRE, în condiţiile reglementărilor emise de aceasta.

(7)Orice altă formă de autorizare realizată de alte entităţi publice referitoare la activităţile prevăzute la alin. (6) este interzisă începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi.

(8)Persoanele fizice autorizate până la data intrării în vigoare a prezentei legi îşi desfăşoară activitatea până la expirarea termenului de valabilitate a autorizaţiilor.

Art. 97: Dispoziţii finale

(1)În actele normative în care apar sintagmele "furnizor implicit" şi "furnizor de ultimă opţiune", acestea se înlocuiesc cu sintagma "furnizor de ultimă instanţă".

(2)Ministerul de resort notifică Comisiei Europene adoptarea prezentei legi şi a altor acte administrative necesare pentru punerea în aplicare a prevederilor Directivei (UE) 2019/944, inclusiv prin transmiterea textelor acestor acte normative.

(3)[textul din Art. 97, alin. (3) din titlul I, capitolul IX este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 139. din Ordonanta urgenta 143/2021]

(4)Un operator economic integrat pe verticală care deţine în proprietate o reţea de transport nu poate fi împiedicat să adopte măsurile necesare implementării modelului de separare a proprietăţii prevăzut la art. 31 alin. (2) din prezenta lege.

TITLUL II: Gazele naturale

CAPITOLUL I: Dispoziţii generale

Art. 98: Domeniul de reglementare

(1)Prezentul titlu stabileşte cadrul de reglementare pentru desfăşurarea activităţilor privind producţia, transportul, distribuţia, furnizarea şi înmagazinarea gazelor naturale şi a gazelor naturale lichefiate, precum şi modalităţile de organizare şi funcţionare a sectorului gazelor naturale, de acces pe piaţă, precum şi criteriile şi procedurile aplicabile pentru acordarea de autorizaţii şi/sau licenţe în sectorul gazelor naturale.

(2)Prevederile prezentului titlu se aplică într-un mod nediscriminatoriu şi pentru ~~biogaz, gaz obţinut din biomasă~~ biometan sau alte tipuri de gaze, în măsura în care este posibil din punct de vedere tehnic şi cu respectarea condiţiilor de calitate prevăzute de legislaţia în vigoare, necesareca acestea să fie injectate ori transportate prin sistemele de transport/ distribuţie al/a gazelor naturale şi prin conductele de alimentare din amonte şi/sau să fie utilizate în instalaţii de utilizare, în deplină siguranţă.

(3)Prezentul titlu nu se aplică gazelor petroliere lichefiate (GPL), gazelor naturale comprimate (GNC), gazelor naturale comprimate pentru vehicule (GNCV).

Art. 99: Obiectivele activităţilor în sectorul gazelor naturale

Activităţile în sectorul gazelor naturale trebuie să se desfăşoare pentru realizarea următoarelor obiective de bază:
a)asigurarea dezvoltării durabile a economiei naţionale;
b)asigurarea continuităţii şi a siguranţei în alimentarea cu gaze naturale a clienţilor;
c)protejarea intereselor legitime ale clienţilor finali de gaze naturale;
d)promovarea, stimularea şi asigurarea concurenţei pe piaţa de gaze naturale;
e)armonizarea legislaţiei naţionale cu legislaţia Uniunii Europene în domeniu, cu respectarea principiului subsidiarităţii;
f)transparenţa preţurilor şi a tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale;
g)dezvoltarea sectorului gazelor naturale în condiţii de eficienţă economică şi protecţie a mediului;
h)promovarea producerii şi utilizării surselor noi şi regenerabile de gaze;
i)asigurarea accesului nediscriminatoriu la sursele de gaze naturale;
j)asigurarea măsurilor de securitate în vederea prevenirii şi combaterii actelor de terorism şi sabotaj asupra infrastructurii sectorului gazelor naturale;
k)dezvoltarea interconectărilor sistemelor de transport al gazelor naturale cu sistemele similare din ţările vecine şi cu alte infrastructuri de transport şi integrarea Sistemului naţional de transport al gazelor naturale în Reţeaua europeană de transport şi sistem de gaze naturale - ENTSO-G, denumită în continuare ENTSO-G;
l)asigurarea condiţiilor necesare pentru buna funcţionare a pieţei gazelor naturale şi pentru integrarea pieţei naţionale în piaţa internă europeană a gazelor naturale;
m)asigurarea accesului nediscriminatoriu al terţilor la conductele de alimentare din amonte, depozitele de înmagazinare, sistemele de transport, sistemele de distribuţie a gazelor naturale, precum şi la instalaţiile GNL;
n)asigurarea funcţionării instalaţiilor tehnologice de suprafaţă din câmpurile de producţie, a depozitelor de înmagazinare, a sistemelor de transport şi de distribuţie a gazelor naturale, în condiţii de siguranţă şi eficienţă;
o)asigurarea capacităţii de înmagazinare a gazelor naturale pentru nevoile curente şi pentru cele care contribuie la securitatea energetică a ţării.

Art. 100: Înţelesul unor termeni şi expresii

În sensul prezentului titlu, următorii termeni şi expresii se definesc după cum urmează:

1. acces la conductele de alimentare din amonte - dreptul unui operator economic din sectorul gazelor naturale sau al unui client eligibil de a utiliza conductele de alimentare din amonte, mai puţin partea utilizată în procesele de producţie a gazelor naturale, respectiv în punctul în care gazele naturale îndeplinesc condiţiile tehnice de calitate pentru a putea fi comercializate;

2. acces la sistemul de distribuţie - dreptul unui operator economic din sectorul gazelor naturale sau al unui client de a utiliza sistemul de distribuţie;

3. acces la sistemul de înmagazinare - dreptul unui operator economic din sectorul gazelor naturale sau al unui client de a utiliza sistemul de înmagazinare subterană;

4. acces la sistemul de transport - dreptul unui operator economic din sectorul gazelor naturale sau al unui client de a utiliza sistemul de transport;

5. acces la terminalul GNL/hidrogen - dreptul unui operator economic din sectorul gazelor naturale sau al unui client final de a utiliza terminalul GNL/hidrogen;

6. activităţi conexe - activităţi complementare celor de producţie, transport, distribuţie, înmagazinare a gazelor naturale, ce sunt desfăşurate de către operatorul licenţiat, conform condiţiilor de valabilitate ale licenţelor de operare a sistemelor respective;

7. aparat de utilizare - parte componentă a instalaţiei de utilizare a gazelor naturale, destinată să consume gaze naturale în calitate de combustibil sau de materie primă, cu îndeplinirea condiţiilor legale pentru funcţionare;

8. autorizaţie/licenţă - actul administrativ individual emis de ANRE, acordat unei persoane fizice sau juridice, pentru exercitarea unui drept şi executarea unor obligaţii;

9. autoritate competentă - Autoritatea Naţională de Reglementare în Domeniul Energiei - ANRE, care este organizată şi funcţionează în conformitate cu prevederile legii;

10. aviz tehnic - documentul emis în urma analizei unei documentaţii tehnice, care atestă respectarea condiţiilor impuse de legislaţia în vigoare;

11. ~~biogaz - amestec de gaze de origine biogenă produs prin procese de fermentaţie, gazificare sau piroliză a unor substanţe organice;~~
biogaz - combustibili gazoşi produşi din biomasă, astfel cum este definită la art. 2 lit. b) din Legea nr. 220/2008, republicată, cu modificările şi completările ulterioare;

12. ~~biometan - biogaz adus la parametrii de calitate pentru a putea fi utilizat în reţelele de transport şi distribuţie în amestec cu gazele naturale;~~
biometan - biogaz care îndeplineşte condiţiile de calitate pentru a putea fi injectat în reţelele de transport şi în cele de distribuţie a gazelor naturale;

13. bunuri proprietate a terţilor - elemente componente ale sistemelor de transport sau ale sistemelor de distribuţie, utilizate de către operatorii licenţiaţi pentru realizarea serviciilor de transport sau de distribuţie, bunuri neincluse în patrimoniul acestora cu excepţia celor rezultate în urma racordării la sistem pentru noii solicitanţi în conformitate cu prevederile art. 138 alin. (1) lit. d^2) şi d^3);

14. capacitate - fluxul maxim, exprimat în unitate de volum pe unitate de timp sau în unitate de energie pe unitate de timp, la care are dreptul utilizatorul reţelei în conformitate cu prevederile contractuale;

15. capacitate contractată - capacitatea pe care operatorul sistemului a alocat-o unui utilizator printr-un contract;

16. capacitate disponibilă - partea din capacitatea tehnică care nu este alocată şi este încă disponibilă pentru sistem în momentul respectiv;

17. capacitate fermă - capacitatea garantată contractual ca fiind neîntreruptibilă de către operatorul sistemului;

18. capacitate întreruptibilă - capacitatea care poate fi întreruptă de operatorul sistemului, în conformitate cu condiţiile prevăzute în contractul cu utilizatorul reţelei;

19. capacitate neutilizată - capacitatea fermă pe care a achiziţionat-o un utilizator al reţelei, în baza unui contract, dar pe care utilizatorul nu a nominalizat-o până la termenul - limită specificat în contract;

20. capacitate tehnică - capacitatea fermă maximă pe care o poate oferi operatorul sistemului unui utilizator, luând în considerare integritatea sistemului respectiv şi cerinţele de exploatare ale acestuia;

21. client - clientul angro, clientul final de gaze naturale sau un operator economic din sectorul gazelor naturale care cumpără gaze naturale;

22. client angro - persoană fizică sau juridică, alta decât un operator de transport şi de sistem sau un operator de distribuţie, care cumpără gaze naturale în scopul revânzării în interiorul sau în afara sistemului în care este stabilită;

23. client casnic - clientul care cumpără gaze naturale pentru consumul casnic propriu;

24. client eligibil-clientul care este liber să cumpere gaze naturale de la un furnizor ales de acesta;

25. client final-clientul care cumpără gaze naturale pentru uz propriu;

26. client industrial-clientul final noncasnic care utilizează gaze naturale în procese industriale prin intermediul unor instalaţii definite conform reglementării nediscriminatorii aprobate de ANRE;

27. [textul din Art. 100, punctul 27. din titlul II, capitolul I este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 16. din Legea 167/2018]

28. client noncasnic - clientul care cumpără gaze naturale ce nu sunt destinate consumului casnic propriu;

29. *consumator vulnerabil* - persoană singură/familie, client final aparţinând unei categorii de clienţi casnici, care, din motive de sănătate, vârstă, venituri insuficiente sau izolare faţă de sursele de energie, se află în risc de marginalizare socială şi care, pentru prevenirea acestui risc, beneficiază de măsuri de protecţie socială, inclusiv de natură financiară, şi servicii suplimentare pentru a-şi asigura cel puţin nevoile energetice minimale. Măsurile de protecţie socială, precum şi criteriile de eligibilitate pentru acestea se stabilesc prin acte normative;

30. client întreruptibil de siguranţă - client final care prin reducerea consumului său până la oprire contribuie la menţinerea securităţii în aprovizionarea cu gaze naturale în situaţie de urgenţă. Reglementarea regimului juridic aplicabil clientului întreruptibil de siguranţă, precum şi orice alte măsuri de realizare a implementării Regulamentul UE nr. 994/2010 al Parlamentului European şi al Consiliului din 20 octombrie 2010 privind măsurile de garantare a securităţii aprovizionării cu gaze naturale şi de abrogare a Directivei 2004/67/CE a Consiliului se realizează prin hotărâre a Guvernului elaborată la propunerea ministerului de resort în calitate de autoritate competentă;

31. cod - colecţie de reglementări cu caracter tehnic şi/sau comercial, elaborate sau aprobate de către ANRE, prin care se stabilesc reguli şi proceduri pentru operatorii economici din sectorul gazelor naturale;

31^1. concesionar al serviciilor de transport/distribuţie gaze naturale - persoană juridică care deţine un contract de concesiune pentru prestarea unui serviciu public în sectorul gazelor naturale;

32. conductă de alimentare din amonte - orice conductă ori reţea de conducte exploatată şi/sau construită ca parte a unui proiect de producere de gaze naturale ori ţiţei sau utilizată pentru vehicularea gazelor naturale de la perimetrul/ perimetrele sau instalaţiaîn care se desfăşoară proiectele de producere a gazelor naturale ~~şi~~ , ţiţeiului către un sistem,

o instalaţie, un terminal de prelucrare sau către un terminal de descărcare de coastă;

32[1]. ~~conductă~~ conducta de distribuţie - orice conductă ori reţea de conducte exploatată şi/sau construită ca parte a unui sistem de distribuţie care funcţionează în principal în regim de joasă, redusă şi medie presiune, prin care se asigură vehicularea gazelor naturale între punctele de preluare comercială din conductele de alimentare din amonte, din conductele de transport ~~;~~ sau din terminale/instalaţii, inclusiv instalaţii aferente activităţii de injecţie a biometanului,până la punctele de predare la alte sisteme de distribuţie, respectiv la clienţii finali; conducta de distribuţie care funcţionează în regim de înaltă presiune la nivel local poate alimenta din sistemul de transport al gazelor naturale un sistem de distribuţie ~~al~~ a gazelor naturale existent/nou sau un client final industrial;

33. conductă de transport - ansamblul format din conducte, inclusiv instalaţiile, echipamentele şi dotările aferente, care funcţionează în principal în regim de înaltă presiune, prin care se asigură transportul gazelor naturale între punctele de preluare din conductele de alimentare din amonte, din conductele de interconectare, punctele de preluare din import sau din terminalele GNL, până la punctele de predare la operatorii de distribuţie, la clienţii finali sau în conductele de interconectare;

34. conductă de interconectare - conductă de transport care traversează sau trece peste o frontieră dintre state membre cu scopul de a conecta sistemul de transport naţional al respectivelor state membre sau o conductă de transport dintre un stat membru şi o ţară terţă până pe teritoriul statelor membre sau până la marea teritorială a respectivului stat membru;

35. consum tehnologic - cantitatea de gaze naturale determinată pe baza metodologiilor elaborate de ANRE, necesar a fi consumată de către un operator economic pentru asigurarea parametrilor tehnologici necesari desfăşurării activităţii de distribuţie, respectiv de transport al gazelor naturale;

36. contract de furnizare a gazelor naturale - un contract de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, care exclude un instrument de finanţare din domeniul gazelor naturale;

37. contorizare inteligentă - sistem avansat de contorizare care furnizează informaţii consumatorului final şi operatorului privind consumul real de energie electrică sau de gaze naturale, precum şi despre momentul efectiv al consumului şi care oferă opţiuni consumatorului în vederea utilizării eficiente a energiei;

37[1]. contract de tip take or pay - contract de vânzare - cumpărare care obligă cumpărătorul să plătească o anumită cantitate negociată, chiar în absenţa preluării acesteia;

38. depozit de înmagazinare subterană - spaţiul din scoarţa terestră având calităţi naturale sau dobândite ca urmare a unor operaţiuni petroliere sau activităţi miniere anterioare, proprii pentru injectarea, depozitarea şi extragerea unor volume de gaze naturale, aflat în proprietatea publică a statului;

39. **deţinerea controlului - orice drepturi, contracte sau orice alte elemente care, fiecare în parte ori luate împreună şi ţinând seama de circumstanţele de fapt sau de drept, conferă posibilitatea de a exercita o influenţă determinantă asupra unei întreprinderi, în special prin:**

a)drepturi de proprietate sau de folosinţă asupra totalităţii ori a unei părţi din activele unei întreprinderi;

b)drepturi sau contracte care conferă o influenţă determinantă asupra structurii întreprinderii, votului sau deciziilor organelor de conducere ale unei întreprinderi;

40. dispecerizare - activitatea specifică de echilibrare permanentă şi operativă, la nivelul sistemelor, a cantităţilor de gaze naturale intrate şi, respectiv, ieşite, la parametrii rezultaţi din obligaţiile de livrare, precum şi luarea măsurilor de limitare a efectelor situaţiilor excepţionale, cum ar fi: temperaturi foarte scăzute, calamităţi naturale, avarii majore şi altele asemenea, prin folosirea de mijloace specifice;

41. distribuţia gazelor naturale - activitatea de vehiculare a gazelor naturale printr-un sistem de conducte de distribuţie pentru a fi furnizate clienţilor, dar neincluzând furnizarea;

42. durata de funcţionare - intervalul de timp în care un obiectiv din sectorul gazelor naturale realizează scopul pentru care a fost construit în condiţii de siguranţă şi de eficienţă economică, conform reglementărilor în vigoare;

42[1]. *eficienţă economică* - un set de principii tehnico-economice şi de protecţie a mediului luate în considerare în fiecare din etapele de proiectare, dezvoltare şi operare a reţelelor de transport şi distribuţie a gazelor naturale în vederea asigurării accesului la reţea al tuturor solicitanţilor din cadrul unui perimetru concesionat, la costul cel mai mic, cu respectarea normelor tehnice şi de siguranţă, precum şi a standardului de performanţă;

42[2]. extinderea sistemului de distribuţie a gazelor naturale - dezvoltarea sistemului de distribuţie a gazelor naturale existent într-o zonă concesionată, în care nu există amplasate conducte de distribuţie a gazelor naturale pe domeniul public şi/sau pe căi de acces private, în vederea racordării clienţilor finali;

42[3]. exploatarea comercială a terminalului de hidrogen - activitatea comercială de vânzare a hidrogenului, către clienţi;

43. furnizarea gazelor naturale - activitatea comercială de vânzare a gazelor naturale, inclusiv GNL, către clienţi;

44. furnizor - persoană fizică sau juridică ce realizează activitatea de furnizare a gazelor naturale;

45. furnizor de ultimă instanţă - furnizorul desemnat de autoritatea competentă pentru a presta serviciul de furnizare în condiţii specifice reglementate;

45[1]. [textul din Art. 100, punctul 45^1. din titlul II, capitolul I este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 16. din Legea 167/2018]

46. [textul din Art. 100, punctul 46. din titlul II, capitolul I este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 16. din Legea 167/2018]

47. gaz natural lichefiat (GNL) - gazul natural care, în urma unor procese specifice, este adus în stare lichidă şi stocat în recipiente speciale;

48. gaze naturale - gazele libere din zăcămintele de gaz metan, gazele dizolvate în ţiţei, cele din câmpul de gaze asociat zăcămintelor de ţiţei, precum şi gazele rezultate din extracţia sau separarea hidrocarburilor lichide;

49. [textul din Art. 100, punctul 49. din titlul II, capitolul I este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 16. din Legea 167/2018]

50. informaţie sensibilă comercial - informaţie a cărei divulgare ar putea restrânge, împiedica ori denatura concurenţa pe piaţa de gaze naturale şi/sau ar conduce la producerea de prejudicii participanţilor la piaţă;

51. infrastructură nouă - infrastructură care nu a fost finalizată până la data de 4 august 2003;

52. instalaţie tehnologică de suprafaţă aferentă producţiei de gaze naturale - ansamblul format din aparatele, accesoriile şi conductele, inclusiv cele din amonte, utilizate pentru producţia şi vehicularea gazelor naturale;

53. instalaţie de înmagazinare - instalaţia utilizată pentru înmagazinarea gazelor naturale şi care este deţinută şi/sau exploatată de un operator de înmagazinare, inclusiv instalaţiile GNL utilizate pentru stocare, dar excluzând partea utilizată pentru activităţile de producţie, precum şi instalaţiile rezervate exclusiv pentru operatorii de transport şi de sistem, în vederea îndeplinirii atribuţiilor lor;

54. instalaţie de utilizare - ansamblul de conducte, aparate şi accesorii, inclusiv focarul şi coşul de evacuare a gazelor arse, situat după staţia/postul de reglare a presiunii şi măsurare a debitului, după caz, cu excepţia aparatului de măsurare a debitului, care face parte din sistemul de distribuţie;

55. instrument financiar derivat pe gaze naturale - instrument financiar derivat pe mărfuri, astfel cum sunt aceste tipuri de instrumente financiare explicitate în reglementările în vigoare privind pieţele de instrumente financiare;

56. înmagazinarea gazelor naturale - ansamblul de activităţi şi operaţiuni desfăşurate de operatorul de înmagazinare pentru sau în legătură cu rezervarea capacităţii de înmagazinare în depozitele subterane şi pentru injecţia, depozitarea şi extracţia din aceste capacităţi a unor cantităţi determinate de gaze naturale;

57. magistrală directă - conductă de transport/distribuţie al/a gazelor naturale, complementară sistemului interconectat de transport/de distribuţie/de conducte din amonte al/a gazelor naturale;

58. monopol natural în domeniul gazelor naturale - situaţie în care serviciile de transport sau de distribuţie a gazelor naturale se asigură de către un singur concesionar pentru o zonă determinată;

58[1]. autoritate concedentă (concedent) pentru serviciul public de distribuţie gaze - autorităţile administraţiei publice locale din unităţile administrativ-teritoriale sau asocieri ale acestora, după caz;

59. obiectiv din sectorul gazelor naturale - conductă de alimentare din amonte aferentă producţiei de gaze naturale, instalaţia de injecţie a biometanului în reţelele de gaze naturale,un sistem de transport, distribuţie sau înmagazinare a gazelor naturale ori o parte componentă a uneia dintre acestea;

60. operator al terminalului GNL - persoana fizică sau juridică ce realizează activitatea de lichefiere a gazelor naturale ori importul, descărcarea şi regazeificarea GNL şi răspunde de exploatarea unei instalaţii GNL;

60[1]. operator al terminalului de hidrogen - persoana fizică sau juridică ce realizează activitatea de producere a hidrogenului ori importul, descărcarea şi regazeificarea acestuia şi răspunde de exploatarea terminalului de hidrogen;

61. operator al pieţei de gaze naturale - persoană juridică ce asigură organizarea şi administrarea pieţelor centralizate, cu excepţia pieţei de echilibrare, în vederea tranzacţionării de gaze naturale pe termen scurt, mediu şi lung, pe piaţa angro sau pe piaţa cu amănuntul, în condiţiile reglementărilor emise de ANRE;

62. operator conducte de alimentare din amonte - persoana fizică sau juridică ce realizează activitatea de producţie a

gazelor naturale şi răspunde de exploatarea, întreţinerea şi, dacă este necesar, dezvoltarea conductelor de alimentare din amonte într-o anumită zonă;

63. operator de distribuţie - persoana fizică sau juridică ce realizează activitatea de distribuţie a gazelor naturale în una sau mai multe zone delimitate şi răspunde de exploatarea, întreţinerea şi dezvoltarea sistemului în respectiva zonă şi, după caz, a interconectărilor sale cu alte sisteme, precum şi de asigurarea capacităţii pe termen lung a sistemului, în vederea satisfacerii la un nivel rezonabil a cererii pentru distribuţia gazelor naturale;

64. operator de înmagazinare - persoana fizică sau juridică ce realizează activitatea de înmagazinare şi răspunde de exploatarea instalaţiei de înmagazinare a gazelor naturale;

65. operator de transport şi de sistem - persoana fizică sau juridică ce realizează activitatea de transport al gazelor naturale şi răspunde de exploatarea, întreţinerea şi, dacă este necesar, dezvoltarea sistemului de transport într-o anumită zonă şi, după caz, a interconectărilor sale cu alte sisteme, precum şi de asigurarea capacităţii pe termen lung a sistemului, în vederea satisfacerii cererii pentru transportul gazelor naturale;

66. operator economic afiliat - orice alt operator economic care, direct sau indirect, controlează operatorul economic specificat, este controlat de acesta ori este sub control comun împreună cu acest operator economic;

67. operator economic din sectorul gazelor naturale - persoana fizică sau juridică, cu excepţia clienţilor finali, care desfăşoară cel puţin una dintre următoarele activităţi: producţie, transport, distribuţie, furnizare, administrare de piaţă centralizată, cumpărare sau înmagazinare de gaze naturale, inclusiv GNL, sau producţie, furnizare, cumpărare sau stocare de biogaz/biometanşi care are atribuţii comerciale, tehnice şi/sau de mentenanţă legate de respectivele activităţi;

68. operator economic integrat din sectorul gazelor naturale - operator economic din sectorul gazelor naturale integrat vertical sau orizontal;

69. operator economic integrat pe orizontală - operator economic din sectorul gazelor naturale care desfăşoară cel puţin una dintre activităţile de producţie, transport, distribuţie, furnizare sau înmagazinare a gazelor naturale, precum şi o activitate din afara sectorului gazelor naturale;

70. operator economic integrat pe verticală - operator economic sau un grup de operatori din sectorul gazelor naturale în care aceeaşi persoană ori aceleaşi persoane este (sunt) îndreptăţită (îndreptăţite), în mod direct sau indirect, să exercite controlul asupra acestuia şi care desfăşoară cel puţin una dintre activităţile de transport, distribuţie, înmagazinare a gazelor naturale, inclusiv pentru GNL, şi cel puţin una dintre activităţile de producţie sau de furnizare de gaze naturale;

71. piaţa de gaze naturale - cadrul de organizare în care se tranzacţionează gaze naturale şi serviciile asociate;

72. piaţa centralizată de gaze naturale - cadrul organizat de desfăşurare a tranzacţiilor cu gaze naturale între diverşi operatori economici, intermediate de un operator al pieţei de gaze naturale, pe baza unor reguli specifice aprobate de autoritatea competentă;

73. piaţa de echilibrare a gazelor naturale - cadrul organizat de desfăşurare a tranzacţiilor cu gaze naturale între diverşi operatori economici, intermediate de operatorul sistemului de transport, pe baza unor reguli specifice aprobate de ANRE;

74. planificare pe termen lung - planificarea pe termen lung a capacităţii de alimentare şi transport a operatorilor economici din sectorul gazelor naturale, în scopul satisfacerii cererii de gaze naturale a sistemului, al diversificării surselor şi al asigurării alimentării clienţilor;

74[1]. *plângere* - petiţie, divergenţă, neînţelegere, litigiu, dispută sau orice altă solicitare adresată ANRE, în domeniul gazelor naturale, formulată de o persoană fizică sau juridică;

75. preţ reglementat - preţul la care este realizată furnizarea gazelor naturale în baza unui contract-cadru, a unor standarde de calitate a serviciului şi/sau a unor condiţii specifice stabilite de autoritatea competentă;

75[1]. punct virtual de tranzacţionare (PVT) - punct abstract, unic la nivelul Sistemului naţional de transport, între punctele de intrare în Sistemul naţional de transport şi cele de ieşire din Sistemul naţional de transport, în care este permis transferul dreptului de proprietate asupra gazelor naturale de la un participant către alt participant de pe piaţa gazelor naturale; PVT este utilizat de către participanţii la piaţa gazelor naturale atât în scop comercial, cât si pentru echilibrările individuale ale portofoliilor proprii, conform reglementărilor ANRE;

76. racord - conducta de legătură între o ramură principală ~~(~~ , respectivconductă de alimentare din amonte, conductă de transport, conductă de distribuţie a gazelor naturale ~~) şi~~ , şi un sistem/o staţie de măsurare sau o staţie de reglare-măsurare, o staţie de predare a gazelor naturale, un post de măsurare, de reglare-măsurare, care alimentează un sistem de distribuţie, unul ori mai mulţi clienţi finali sau robinetul aflat la ieşirea din instalaţia de injecţie a biometanului şi sistemul din aval;

77. reţea de transport şi/sau de distribuţie - ansamblul de conducte conectate între ele, inclusiv instalaţiile şi echipamentele aferente pentru vehicularea gazelor naturale, conform reglementărilor tehnice specifice;

77[1]. reţeaua statelor membre - totalitatea reţelelor de transport, distribuţie şi de conducte de alimentare din amonte, aflate sub jurisdicţia statelor membre ale Uniunii Europene;

78. rezervare de capacitate - menţinerea unei părţi din capacitatea disponibilă de transport/distribuţie/înmagazinare la dispoziţia utilizatorilor în vederea transportului/ distribuţiei/înmagazinării unei cantităţi de gaze naturale determinate;

79. sectorul gazelor naturale - ansamblul activităţilor desfăşurate de operatorii economici pentru producţia, transportul, înmagazinarea, distribuţia şi furnizarea de gaze naturale, biogaz, biometan şi GNL, precum şi instalaţiile şi echipamentele folosite pentru realizarea acestor activităţi;

80. serviciu de sistem - orice serviciu necesar pentru accesul şi exploatarea reţelelor de transport, reţelelor de distribuţie, instalaţiilor GNL şi/sau de înmagazinare, inclusiv dispozitive de echilibrare a sarcinilor, de amestecare şi de injectare a gazelor inerte, dar excluzând instalaţiile rezervate exclusiv pentru operatorii de transport şi de sistem, de distribuţie sau de înmagazinare în vederea îndeplinirii atribuţiilor acestora;

80[1]. serviciu public - activitatea de interes general în domeniul gazelor naturale, autorizată, şi monitorizată de o autoritate publică.

81. siguranţă - siguranţa aprovizionării cu gaze naturale şi securitatea tehnică a obiectivelor;

82. sistem - orice reţea de transport, distribuţie, terminal GNL şi/sau instalaţie de înmagazinare exploatată de un operator economic din sectorul gazelor naturale, inclusiv instalaţiile aferente acestora prin care se asigură servicii de sistem, inclusiv stocarea în conducte, precum şi instalaţiile operatorilor economici afiliaţi, necesare pentru asigurarea accesului la sistemul de transport, de distribuţie, la depozitul de înmagazinare sau terminalul GNL;

83. sistem de transport - ansamblul de conducte conectate între ele, inclusiv instalaţiile şi echipamentele aferente pentru vehicularea gazelor naturale, conform reglementărilor tehnice specifice, prin care se asigură preluarea gazelor naturale extrase din perimetrele de exploatare sau a celor provenite din import şi livrarea către distribuitori, clienţi direcţi, la înmagazinare, şi către beneficiarii din diverse ţări;

84. sistemul naţional de transport (SNT) - sistemul de transport situat pe teritoriul României şi care se află în proprietatea publică a statului;

85. sistem interconectat - un număr de sisteme legate între ele;

86. stocare în conductă - stocarea gazelor prin compresie în sistemele de transport şi distribuţie a gazelor naturale, dar excluzând cantităţile de gaze naturale rezervate de operatorii sistemului de transport sau distribuţie în vederea îndeplinirii atribuţiilor acestora;

87. terminal de coastă - ansamblul de instalaţii amplasat pe ţărmul Mării Negre unde se asigură preluarea gazelor naturale provenite din perimetrele de exploatare submarine, respectiv punctul în care gazele naturale îndeplinesc condiţiile tehnice de calitate pentru a putea fi comercializate;

88. terminal GNL - totalitatea instalaţiilor necesare pentru lichefierea gazelor naturale sau pentru importul, descărcarea şi regazeificarea GNL şi care include serviciile auxiliare şi instalaţiile de înmagazinare temporară necesare pentru procesul de regazeificare şi livrarea ulterioară, dar care nu include nicio parte a instalaţiilor/ echipamentelor utilizate pentru stocarea GNL;

88^1. trader de gaze naturale - persoană fizică sau juridică licenţiată care cumpără şi vinde gaze naturale exclusiv pe piaţa angro de gaze naturale;

88^2. terminal hidrogen - totalitatea instalaţiilor necesare pentru importul, descărcarea şi regazeificarea hidrogenului în vederea livrării ulterioare către sistem, dar care nu include nicio parte a instalaţiilor/echipamentelor utilizate pentru stocarea hidrogenului în stare lichidă sau gazoasă;

89. transportul gazelor naturale - vehicularea gazelor naturale printr-o reţea care constă în principal din conducte de înaltă presiune, alta decât o reţea de conducte de alimentare din amonte şi decât acea parte din conductele de înaltă presiune care este folosită în principal pentru distribuţia de gaze naturale la nivel local, în scopul de a le livra gaze naturale clienţilor finali noncasnici, dar fără a include furnizarea;

89^1. utilizator al reţelei - orice client al unui operator de transport şi de sistem, precum şi operatorii de transport şi de sistem înşişi, în măsura în care acest lucru le este necesar pentru îndeplinirea funcţiilor în materie de transport, în baza reglementărilor ANRE şi legislaţiei specifice a Uniunii Europene;

90. utilizator de sistem - persoana fizică sau juridică ce alimentează sistemul sau este deservită de sistem;

91. zonă de protecţie - zona adiacentă obiectivelor din sectorul gazelor naturale, extinsă în spaţiu, în care se instituie interdicţii privind accesul persoanelor, regimul activităţilor şi al construcţiilor, stabilite prin norme tehnice;

92. zonă de siguranţă - zona adiacentă obiectivelor din sectorul gazelor naturale, extinsă în spaţiu, în care se instituie restricţii şi interdicţii, în scopul asigurării funcţionării normale şi pentru evitarea punerii în pericol a persoanelor, bunurilor şi mediului, stabilite prin norme tehnice; zona de siguranţă cuprinde şi zona de protecţie.

93. Instalaţie de injecţie a biometanului - ansamblul compus din echipamentele de reglare presiune, determinare calitate gaze, ajustare putere calorifică superioară (PCS) şi odorizare după caz, măsurare, telemetrie, inclusiv robinetul de ieşire.

CAPITOLUL II:Autorităţi şi competenţe

Art. 101: Strategia şi politica energetică în sectorul gazelor naturale

(1)Strategia energetică naţională defineşte obiectivele sectorului gazelor naturale pe termen mediu şi lung şi modalităţile de realizare a acestora, în condiţiile asigurării unei dezvoltări durabile a economiei naţionale. Strategia energetică se elaborează de ministerul de resort şi se aprobă de Guvern, cu consultarea organizaţiilor neguvernamentale, a partenerilor sociali şi a reprezentanţilor mediului de afaceri.

(2)**Politica energetică, urmărind direcţiile stabilite prin strategia energetică, este elaborată de ministerul de resort, pe baza programului de guvernare, pentru un interval de timp mediu şi cu considerarea evoluţiilor probabile pe termen lung, cu consultarea organizaţiilor neguvernamentale, a partenerilor sociali şi a reprezentanţilor mediului de afaceri, având în vedere, în principal:**

a)constituirea cadrului instituţional corespunzător, prin stabilirea organismelor şi a autorităţii competente pentru realizarea acestei politici;

b)asigurarea securităţii în aprovizionarea cu gaze naturale;

c)prognozarea importurilor şi a exporturilor de gaze naturale;

d)elaborarea programelor de dezvoltare în sectorul gazelor naturale;

e)asigurarea protecţiei mediului;

f)creşterea eficienţei economice şi/sau energetice în producţia, înmagazinarea, transportul, distribuţia şi utilizarea gazelor naturale;

g)stimularea dezvoltării capacităţilor de înmagazinare a gazelor naturale, a capacităţilor de injecţie/extracţie din depozite şi a constituirii stocurilor strategice;

h)precizarea liniilor directoare privind cercetarea şi dezvoltarea specifice sectorului gazelor naturale şi promovarea tehnologiilor avansate în domeniu;

i)dezvoltarea cooperării internaţionale.

(3)Guvernul, ministerul de resort şi celelalte organe de specialitate ale administraţiei publice centrale iau măsuri pentru realizarea obiectivelor politicii energetice prevăzute la alin. (2) şi examinează, anual sau ori de câte ori este necesar, stadiul îndeplinirii prevederilor acestuia.

Art. 102: Atribuţiile ministerului de resort

Ministerul de resort elaborează politica în domeniul gazelor naturale şi asigură ducerea la îndeplinire a acesteia, în condiţiile prevederilor prezentului titlu, având următoarele atribuţii principale:

a)implementează politica energetică a Guvernului;

b)elaborează programe şi planuri de măsuri pentru aplicarea politicii Guvernului în sectorul gazelor naturale;

c)asigură elaborarea de studii pe baza cărora urmează a fi stabilite priorităţile privind investiţiile din sectorul gazelor naturale;

d)elaborează proiecte de acte normative pentru sectorul gazelor naturale, cu consultarea părţilor interesate;

d^1)emite autorizaţii pentru înfiinţarea de noi capacităţi de producere GNL/hidrogen, în baza unor proceduri aprobate prin ordin al ministrului;

e)[textul din Art. 102, litera E. din titlul II, capitolul II este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 21. din Legea 167/2018]

f)supraveghează aplicarea şi respectarea măsurilor stabilite pentru protecţia mediului de către participanţii la activităţile din sectorul gazelor naturale;

g)asigură armonizarea cu standardele şi reglementările Uniunii Europene în domeniul gazelor naturale şi creează mecanismele necesare aplicării acestora;

h)asigură monitorizarea respectării angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană pentru sectorul gazelor naturale şi coordonează transpunerea şi implementarea acestor angajamente de către instituţiile implicate;

i)elaborează şi fundamentează, împreună cu Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale şi cu organizaţiile patronale şi sindicale, propunerile de politică socială specifice sectorului gazelor naturale, programele de asistenţă socială şi medicală, de asigurări de risc şi accidente, în vederea evitării riscurilor profesionale şi a reabilitării celor care au suferit accidente de muncă şi boli profesionale;

j)monitorizează aspectele privind siguranţa alimentării, în special privind echilibrul cerere/ofertă de pe piaţa naţională, la nivelul cererii viitoare prognozate şi al rezervelor disponibile, la capacitatea suplimentară avută în vedere, planificată sau în construcţie, la calitatea şi nivelul de întreţinere a reţelelor, precum şi la măsurile necesare pentru a se face faţă vârfurilor de cerere şi deficitului de alimentare a unuia sau mai multor furnizori. În acest sens, publică la fiecare 2 ani, până la 31 iulie, un raport care să evidenţieze constatările făcute în monitorizarea acestor aspecte, precum şi orice măsuri luate sau preconizate în vederea abordării lor şi înaintează imediat acest raport Comisiei Europene;

k)promovează şi facilitează, împreună cu ANRE, cooperarea dintre operatorii de transport şi de sistem la nivel regional, inclusiv în ceea ce priveşte aspectele transfrontaliere, cu scopul de a crea o piaţă internă competitivă a gazelor naturale care se bazează pe principiile de transparenţă, concurenţă, nediscriminare, solidaritate şi securitate, în vederea asigurării consumului de gaze naturale pentru consumatorii finali în condiţii de continuitate şi siguranţă; această cooperare acoperă zonele geografice definite în conformitate cu art. 12 alin. (3) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European şi al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condiţiile de acces la reţelele pentru transportul gazelor naturale şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1.775/2005, precum şi alte zone geografice;

l)exercită calitatea de autoritate competentă în baza Regulamentului (UE) nr. 1.938/2017 al Parlamentului European şi al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranţei furnizării de gaze şi de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010;

m)avizează, împreună cu Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale, normativele de protecţie a muncii în sectorul gazelor naturale;
n)colaborează cu Ministerul Muncii şi Justiţiei Sociale, care are responsabilitatea realizării planului naţional de acţiune în cazuri de sărăcie energetică, prin care se definesc situaţiile critice şi clienţii care nu pot fi deconectaţi în astfel de situaţii.

o)elaborează Planul de acţiuni preventive privind măsurile de garantare a securităţii aprovizionării cu gaze naturale şi Planul de urgenţă, conform prevederilor Regulamentului (UE) 2017/1938 al Parlamentului European şi al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranţei furnizării de gaze şi de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010;
p)dispune măsuri care nu au la bază mecanismele pieţei destinate asigurării securităţii aprovizionării cu gaze naturale în cazul declarării unei situaţii de criză, nivelul de urgenţă, în calitate de autoritate competentă conform prevederilor Regulamentului (UE) 2017/1938 al Parlamentului European şi al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranţei furnizării de gaze şi de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010.

Art. 102^1: Autoritatea de reglementare

(1)ANRE respectă şi pune în aplicare toate deciziile relevante, cu forţă juridică obligatorie, ale ACER şi ale Comisiei Europene, iar Guvernul, ministerul de resort şi celelalte organe de specialitate ale administraţiei publice centrale, după caz, vor întreprinde toate demersurile necesare în acest sens, conform atribuţiilor şi competenţelor acestora.

(2)ANRE cooperează şi se consultă cu celelalte autorităţi de reglementare din cadrul Uniunii Europene, furnizându-le acestora, precum şi ACER informaţiile necesare îndeplinirii atribuţiilor care le revin în temeiul Directivei 2009/73/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piaţa internă în sectorul gazelor naturale şi de abrogare a Directivei 2003/55/CE. În ceea ce priveşte schimbul de informaţii, ANRE asigură respectarea aceluiaşi nivel de confidenţialitate ca cel impus autorităţii emitente.

(2^1)ANRE cooperează, în ceea ce priveşte aspectele transfrontaliere, cu autoritatea sau autorităţile de reglementare din statele membre implicate şi cu ACER. În ceea ce priveşte infrastructura înspre şi dinspre o ţară terţă, ANRE poate coopera cu autorităţile relevante din ţara terţă în situaţia în care primul punct de interconectare cu reţeaua statelor membre este situat pe teritoriul României, după consultarea cu autorităţile de reglementare ale celorlalte state membre în cauză, consultarea vizând, în ceea ce priveşte această infrastructură, aplicarea consecventă pe teritoriul României a normelor comune pentru piaţa internă în sectorul gazelor naturale.

(2^2)ANRE se poate consulta şi poate coopera cu autorităţile relevante ale ţărilor terţe în ceea ce priveşte exploatarea infrastructurii de gaze naturale înspre şi dinspre ţări terţe cu scopul de a asigura, în ceea ce priveşte infrastructura în cauză, aplicarea consecventă pe teritoriul şi marea teritorială ale României a normelor comune pentru piaţa internă în sectorul gazelor naturale.

(3)ANRE poate solicita avizul ACER cu privire la conformitatea unei decizii luate de o autoritate de reglementare cu liniile directoare menţionate în Directiva 2009/73/CE sau în Regulamentul (CE) nr. 715/2009.

(4)ANRE poate să informeze Comisia Europeană, în cazul în care consideră că o decizie relevantă pentru comerţul transfrontalier, luată de o altă autoritate de reglementare, nu este conformă cu liniile directoare menţionate în Directiva 2009/73/CE sau în Regulamentul (CE) nr. 715/2009, în termen de 60 de zile de la data deciziei respective.

(5)ANRE se conformează, în termen de 60 de zile, unei decizii a Comisiei Europene care impune retragerea/revocarea unei decizii a ANRE şi informează Comisia Europeană în consecinţă.

(6)ANRE aprobă prin ordin al preşedintelui acesteia şi publică norme tehnice care stabilesc criteriile de siguranţă tehnică şi cerinţele tehnice minime de proiectare, execuţie şi exploatare pentru conectarea la sistem a instalaţiilor GNL, a instalaţiilor de înmagazinare, a altor sisteme de transport sau de distribuţie, precum şi a magistralelor directe. Aceste norme tehnice asigură interoperabilitatea sistemelor şi sunt obiective şi nediscriminatorii şi se notifică Comisiei Europene în conformitate cu legislaţia naţională în vigoare care transpune Directiva 98/34/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 22 iunie 1998 de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informaţii în domeniul standardelor şi reglementărilor tehnice şi al normelor privind serviciile societăţii informaţionale, cu modificările ulterioare.

(7)ANRE controlează, prin persoanele împuternicite, respectarea specificaţiilor, caracteristicilor şi criteriilor tehnice de siguranţă ale instalaţiilor şi echipamentelor utilizate în reţelele de transport şi distribuţie a gazelor naturale, aprobate cu respectarea legislaţiei europene în materie.

(8)ANRE asigură creşterea gradului de informare, educare şi conştientizare a drepturilor clienţilor finali de gaze naturale în relaţia cu operatorii economici participanţi la piaţa de gaze naturale şi întreprinde toate măsurile necesare pentru punerea la dispoziţia acestora de informaţii practice.

(9)ANRE are obligaţia de a derula campanii de informare prin orice mijloace de comunicare mass-media, mediu on-line şi social media care să vizeze informarea consumatorilor cu privire la drepturile lor, inclusiv dreptul de a schimba furnizorul de gaze naturale, fără costuri suplimentare. ANRE are dreptul de a finanţa campaniile menţionate anterior din bugetul propriu.

(10)În aplicarea prevederilor art. 145 alin. (4) lit. h) în scopul digitalizării activităţii de schimbare a furnizorului, ANRE realizează şi operează o platformă informatică integrată, unică la nivel naţional, prin care se realizează schimbarea de către clientul final a furnizorului de gaze naturale. Titularii de licenţe implicaţi în schimbarea furnizorului de gaze naturale au obligaţia de a furniza datele şi informaţiile necesare realizării şi operării platformei, conform reglementărilor ANRE. ANRE poate delega activitatea de operare unui prestator de servicii care nu este afiliat unui furnizor/operator de reţea de gaze naturale.

Art. 102^2: Soluţionarea plângerilor

(1)Plângerile adresate ANRE se soluţionează în conformitate cu prevederile prezentei legi şi ale regulamentelor/ procedurilor ANRE, prin derogare de la prevederile Ordonanţei Guvernului nr. 27/2002, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 233/2002, cu modificările ulterioare.

(2)Înainte de a adresa o plângere către ANRE, dacă aceasta priveşte activitatea unui prestator de servicii/de activităţi, reclamantul trebuie în prealabil să se adreseze spre soluţionare prestatorului de serviciu/activităţii de a cărei prestaţie este nemulţumit.

(3)Nu fac obiectul soluţionării plângerile al căror obiect depăşeşte 36 de luni de la data săvârşirii.

(4)Plângerile deduse spre soluţionare instanţelor judecătoreşti sau unor entităţi juridice pe cale extrajudiciară nu mai pot fi adresate spre soluţionare şi ANRE.

(5)Pe perioada soluţionării plângerilor de către ANRE, efectele acţiunilor titularilor de licenţe/autorizaţii/atestate în domeniul energiei împotriva reclamanţilor sunt suspendate, în condiţiile stabilite de ANRE, cu excepţia celor care prin neaplicarea lor ar conduce la producerea unui prejudiciu iremediabil.

CAPITOLUL III:Concesionarea şi regimul drepturilor asupra proprietăţii altuia

Art. 103: Obiectul concesiunii

(1)Bunurile proprietate publică aferente obiectivelor/sistemelor de transport şi înmagazinare a gazelor naturale, precum şi serviciile de transport, de înmagazinare şi de distribuţie a gazelor naturale fac obiectul concesionării către persoane juridice române sau străine, în condiţiile legii.

(2)[textul din Art. 103, alin. (2) din titlul II, capitolul III este abrogat la 30-oct-2023 de Art. 80 din capitolul V din Legea 296/2023]

Art. 104: Concesionarea serviciului public de distribuţie a gazelor naturale

(1)Serviciul de utilitate publică de distribuţie a gazelor naturale se concesionează pentru una sau mai multe unităţi administrativ-teritoriale. Concesiunea este exclusivă.

(1^1)Calitatea de autoritate concedentă este deţinută de autorităţile administraţiei publice locale din unităţile administrativ - teritoriale sau asocieri ale acestora, după caz, pentru serviciul de utilitate publică de interes general prevăzut la alin. (1).

(1^2)Cadrul general privind regimul juridic al contractelor de concesiune a serviciului de utilitate publică de distribuţie a gazelor naturale, procedurile pentru acordarea concesiunilor, precum şi conţinutul-cadru al caietului de sarcini sunt elaborate de ministerul de resort, în conformitate cu prevederile prezentei legi, şi se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(1^3)Prin excepţie de la prevederile alin. (1^1), calitatea de autoritate concedentă pentru operatorii economici desemnaţi prin Hotărârea Guvernului nr. 1.649/2004 privind unele măsuri pentru derularea şi finalizarea privatizării Societăţii Comerciale de Distribuţie a Gazelor Naturale «Distrigaz Nord» - S A. Târgu Mureş şi a Societăţii Comerciale de Distribuţie a Gazelor Naturale «Distrigaz Sud» - S A. Bucureşti este deţinută în continuare de către Ministerul Energiei.

(1^4)Toate prevederile legislative şi reglementările emise de ANRE cu privire la autorităţi concedente se aplică şi Ministerului Energiei ca autoritate concedentă pentru situaţiile prevăzute la alin. (1^3).

(2)Prin derogare de la prevederile Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări şi concesiunile de servicii, cu modificările şi completările ulterioare, autorităţile concedente iniţiază procesul de atribuire a concesiunii, în urma solicitării primite de la o persoană sau autoritate publică interesată, în condiţiile prezentei legi.

(2^1)Unităţile administrativ - teritoriale şi/sau asocierile acestora pot solicita în nume propriu autorizaţiile/licenţele specifice prevăzute de legislaţia în vigoare, în condiţiile legii.

(3)[textul din Art. 104, alin. (3) din titlul II, capitolul III este abrogat la 30-iul-2020 de Art. I, punctul 62. din Legea

155/2020]

(4)[textul din Art. 104, alin. (4) din titlul II, capitolul III este abrogat la 30-iul-2020 de Art. I, punctul 62. din Legea 155/2020]

(5)Prin derogare de la prevederile Legii nr. 100/2016, cu modificările şi completările ulterioare, autorităţile concedente vor lua măsurile ce se impun astfel încât să se asigure, după caz, concesionarea serviciului de utilitate publică de distribuţie a gazelor naturale pentru una sau mai multe unităţi administrativ-teritoriale învecinate şi/sau asocierile acestora în cadrul unui singur contract şi aceleiaşi soluţii tehnice de alimentare din Sistemul naţional de transport al gazelor naturale. Concedentul urmăreşte ca, în cazul racordării la Sistemul naţional de transport al gazelor naturale, soluţia tehnică de alimentare a zonei concesionate să fie realizată, de regulă, prin intermediul unui singur astfel de racord.

(6)Concedentul serviciului de utilitate publică de distribuţie a gazelor naturale/UAT poate decide, iar operatorul sistemului de distribuţie a gazelor naturale este obligat să accepte extinderea zonei concesionate pentru una sau mai multe localităţi aparţinătoare unităţii administrativ-teritoriale din cadrul căreia, pentru cel puţin o localitate, serviciul a fost deja concesionat. Extinderea zonei concesionate se realizează prin act adiţional la contractul de concesiune încheiat cu concesionarul din zona respectivă, act adiţional ce se transmite către ANRE în termen de 30 de zile calendaristice de la semnare. Finanţarea branşamentelor şi a extinderii reţelelor de gaze naturale, în intravilanul unei localităţi din perimetrul concesionat, se face de către concesionar din fondurile proprii. Acestea se pot realiza şi de către UAT-uri, ADI-uri sau beneficiari cu recuperarea contravalorii de la distribuitori într-o perioadă de 5 ani. Investiţiile realizate de operatorii de distribuţie în conformitate cu prevederile prezentului articol reprezintă investiţii în active reglementate, iar recuperarea acestora se realizează prin tarifele de distribuţie, conform reglementărilor ANRE. Pentru extinderea serviciului de interes general de distribuţie a gazelor naturale autorităţile locale participă cu finanţări de terţă parte inclusiv din bugetele locale, caz în care investiţiile susţinute nu se remunerează prin tarife reglementate.

(6^1)Concedentul/concesionarul, în vederea înfiinţării sistemului de distribuţie a gazelor naturale, are obligaţia obţinerii în prealabil a autorizaţiilor specifice prevăzute de legislaţia în vigoare.

(6^2)Concedentul poate aproba vânzarea de către concesionar a reţelei proprii de distribuţie gaze naturale din zona concesionată de acesta către un terţ operator autorizat de către ANRE cu condiţia ca acesta să preia toate drepturile şi obligaţiile din contractul de concesiune aflat în vigoare.

(7)După adjudecarea concesiunii, în vederea desfăşurării activităţii, concesionarul solicită autorizaţiile/licenţele specifice prevăzute de legislaţia în vigoare.

(8)[textul din Art. 104, alin. (8) din titlul II, capitolul III este abrogat la 30-iul-2020 de Art. I, punctul 64. din Legea 155/2020]

(9)Operatorii care deţin licenţe de operare a sistemului de distribuţie a gazelor naturale şi au încheiate contracte pentru prestarea serviciului public de distribuţie a gazelor naturale cu autorităţile locale, asimilate contractelor de concesiune, beneficiază de toate drepturile şi obligaţiile concesionarului prevăzute în prezenta lege.

(10)Operatorul de distribuţie desemnat de către ANRE să preia operarea unui sistem de distribuţie, în condiţiile art. 138

alin. (1) lit. g), beneficiază de toate drepturile şi obligaţiile concesionarului prevăzute în prezenta lege.

Art. 105: Asigurarea urmăririi executării lucrărilor

Concedentul/concesionarul serviciului public de distribuţie a gazelor naturale trebuie să asigure urmărirea executării lucrărilor prevăzute în autorizaţia de înfiinţare/ contractul de concesiune, prin personal propriu sau prin personal contractual, autorizat conform reglementărilor ANRE.

Art. 106: Retragerea concesiunii

(1)**Dreptul de concesiune poate fi retras de concedent în situaţiile în care titularul:**

a)nu efectuează volumul de lucrări în termenele prevăzute în contract;

b)nu respectă clauzele esenţiale definite ca atare de către părţile din contract, care includ obligatoriu clauzele privind plata redevenţelor şi protecţia mediului;

c)încalcă în mod sistematic condiţiile de valabilitate ale licenţelor de distribuţie a gazelor naturale sau ale legislaţiei privitoare la siguranţa în funcţionare a obiectivelor.

(2)Decizia de retragere a concesiunii emisă de concedent poate fi contestată, în termen de 60 de zile de la comunicare, la instanţa de contencios administrativ competentă. Decizia rămasă definitivă va fi publicată conform prevederilor legale.

(3)Licenţa corelativă concesiunii se retrage de ANRE, în condiţiile încetării contractului de concesiune.

Art. 107: Încetarea contractului de concesiune

(1)La încetarea din orice motiv a contractului de concesiune, bunurile aferente serviciului public de distribuţie aflate în proprietatea concesionarului pot fi preluate, în tot sau în parte, de către concedent sau de către un alt concesionar, cu acordul concedentului, în schimbul plătii unei compensaţii egale cu valoarea reglementată rămasă neamortizată, stabilită de ANRE.

(2)În cazul în care contractul de concesiune încetează din vina exclusivă a concesionarului, acesta nu poate beneficia de compensaţii de la concedent sau alt concesionar, cu excepţia unei compensaţii egale cu valoarea reglementată rămasă neamortizată, stabilită de ANRE.

Art. 108: Drepturile concesionarului

(1)**Pentru realizarea serviciului de transport sau de distribuţie, în ceea ce priveşte utilizarea, în cazul utilizării bunurilor proprietate certă a terţilor, concesionarul are următoarele drepturi:**

a)să folosească aceste bunuri prin efectul legii;

b)fără a se aduce atingere dreptului prevăzut la lit. a), condiţiile de exercitare a acestuia sunt cele prevăzute în procesul-verbal de predare în exploatare şi/sau în contract;

c)să includă costurile aferente lucrărilor de exploatare, întreţinere, reparaţii şi modernizare şi altele, efectuate pentru bunuri, la stabilirea tarifului pentru serviciul prestat, în condiţiile reglementărilor ANRE specifice;

d)la cererea proprietarului, să preia aceste bunuri în proprietatea sa în termen de 120 de zile, cu despăgubire în limita cotei de eficienţă a acestora stabilită conform reglementărilor ANRE;

e)să dezvolte sistemul;

f)să utilizeze întreaga capacitate a bunului;

g)**să asigure racordarea unor noi solicitanţi, cu respectarea uneia dintre următoarele condiţii:**

[textul din Art. 108, alin. (1), litera G. din titlul II, capitolul III este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 158. din Ordonanta urgenta 143/2021]

h)să solicite proprietarului bunului documente tehnico-economice care să facă dovada calităţii materialelor şi lucrărilor efectuate, precum şi a valorii investiţiei;

i)să înlocuiască bunurile în urma unor necesităţi apărute în scopul modernizării, măririi capacităţii sistemului sau ca urmare a creşterii gradului de uzură ori deteriorării acestora; concesionarul are obligaţia să înlocuiască aceste bunuri în conformitate cu reglementările aprobate de ANRE în acest scop; concesionarul este proprietarul bunurilor astfel înlocuite.

(2)**Corelativ cu drepturile prevăzute la alin. (1), operatorii sistemelor de transport/distribuţie se obligă:**

a)să finanţeze, la expirarea duratei de funcţionare, investiţiile aferente înlocuirii bunurilor;

a^{1})**să asigure racordarea unor noi solicitanţi, cu respectarea uneia dintre următoarele condiţii:**

1. prezentarea acceptului proprietarului;
2. prezentarea acordului solicitantului de racordare privind despăgubirea proprietarului; acordul solicitantului se prezumă atunci când acesta consimte în scris, printr-un act autentic, să îl despăgubească pe proprietar pentru partea ce îi revine din investiţia făcută;

b)să opereze şi să întreţină bunurile pentru funcţionarea în condiţii de siguranţă a sistemului.

(3)În vederea asigurării continuităţii şi a siguranţei în alimentarea cu gaze naturale a clienţilor, în cazul în care prestarea serviciului public de transport/distribuţie se realizează prin intermediul bunurilor proprietate a terţilor, se interzice schimbarea destinaţiei pentru care aceste bunuri au fost construite.

Art. 109: Dreptul de uz şi dreptul de servitute

Asupra terenurilor şi altor bunuri proprietate publică sau proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice, precum şi asupra activităţilor desfăşurate de persoane fizice sau juridice în vecinătatea capacităţilor, concesionarii din sectorul gazelor naturale beneficiază, în condiţiile legii, pe durata lucrărilor de dezvoltare, reabilitare, modernizare, respectiv de exploatare şi de întreţinere a capacităţilor respective, de următoarele drepturi:

a)dreptul de uz pentru executarea lucrărilor necesare în vederea realizării, reabilitării sau modernizării obiectivelor/ sistemelor;

b)dreptul de uz pentru asigurarea funcţionării normale a capacităţii prin efectuarea reviziilor, reparaţiilor şi a intervenţiilor necesare;

c)dreptul de servitute legală de trecere subterană, de suprafaţă sau aeriană pentru instalarea de reţele, de conducte, de linii sau de alte echipamente aferente obiectivelor/sistemelor şi pentru accesul la locul de amplasare a acestora;

d)dreptul de a obţine restrângerea sau încetarea unor activităţi care ar putea pune în pericol persoane şi bunuri;

e)dreptul de acces la utilităţile publice.

Art. 110: Dreptul de uz pentru executarea lucrărilor

În exercitarea dreptului de uz pentru executarea lucrărilor necesare în vederea realizării, reabilitării sau modernizării obiectivelor/sistemelor, concesionarul poate:

a)să depoziteze pe terenurile proprietate privată, în măsura strict necesară, materiale, echipamente, utilaje şi instalaţii;

b)să desfiinţeze culturi sau plantaţii ori alte amenajări existente ori numai să le restrângă, în măsura strict necesară,

pentru executarea lucrărilor, în condiţiile legii;
c)să extragă materiale, să capteze apă, în condiţiile prevăzute de legislaţia în vigoare;
d)să instaleze utilaje şi să lucreze cu acestea, să amplaseze birouri şi locuinţe de şantier;
e)să oprească ori să restrângă activităţi ale proprietarului, în măsura strict necesară, pentru executarea lucrărilor pentru obiectivul/sistemul respectiv.

Art. 111: Dreptul de uz pentru asigurarea funcţionării normale a obiectivului/ sistemului

(1)Dreptul de uz pentru asigurarea funcţionării normale a obiectivului/sistemului se întinde pe toată durata de funcţionare a acestuia, iar exercitarea lui se face ori de câte ori este necesar pentru asigurarea funcţionării normale a obiectivului/ sistemului.

(2)**În exercitarea dreptului prevăzut la alin. (1) concesionarul poate:**
a)să depoziteze materiale, echipamente, utilaje, instalaţii pentru întreţinere, revizii, reparaţii şi intervenţii;
b)să instaleze utilaje şi să lucreze cu acestea;
c)să afecteze culturi, plantaţii sau alte amenajări existente şi să restrângă activităţi ale proprietarului, în măsura şi pe durata strict necesară, în vederea executării operaţiunilor de întreţinere, reparaţii, revizii sau intervenţii.

Art. 112: Dreptul de servitute legală de trecere subterană, de suprafaţă sau aeriană

Servitutea legală de trecere subterană, de suprafaţă sau aeriană cuprinde dreptul la instalare de reţele, de conducte, linii, stâlpi şi de alte echipamente aferente capacităţii, precum şi accesul la locul de amplasare a acestora pentru intervenţii, întreţinere, reparaţii, revizii, modificări şi exploatare, conform prevederilor legale în vigoare.

Art. 113: Exercitarea drepturilor de uz şi de servitute

(1)Drepturile de uz şi de servitute au ca obiect utilitatea publică, au caracter legal, iar conţinutul acestora este prevăzut la art. 109 şi se exercită fără înscriere în cartea funciară.

(2)Exercitarea drepturilor de uz şi de servitute se realizează cu titlu obligatoriu pe toată durata existenţei obiectivului/ sistemului de gaze naturale, atât cu ocazia realizării acestuia, cât şi cu ocazia retehnologizării unei capacităţi în funcţiune, reparaţiei, reviziei, lucrărilor de intervenţie, în caz de avarie, în baza legii, fără nicio altă formalitate prealabilă.

(3)În scopul acordării de indemnizaţii şi despăgubiri juste aferente exercitării drepturilor de uz şi de servitute, titularii de licenţe şi autorizaţii încheie cu proprietarii terenurilor afectate de exercitarea drepturilor de uz şi de servitute o convenţie-cadru al cărei conţinut este stabilit prin hotărâre a Guvernului.

(4)Titularii de licenţe şi autorizaţii sunt obligaţi să procedeze la încheierea convenţiilor-cadru prevăzute la alin. (3), în termen de maximum 30 de zile de la solicitarea proprietarilor afectaţi.

(5)Dacă, cu ocazia intervenţiilor pentru dezvoltare, modernizare, reparaţii, revizii, avarii, se produc pagube proprietarilor din vecinătatea obiectivelor/sistemelor din domeniul gazelor naturale, concesionarii au obligaţia să plătească despăgubiri în condiţiile legii.

(6)**Despăgubirile se stabilesc avându-se în vedere următoarele criterii:**

a)suprafaţa de teren afectată cu ocazia lucrărilor;
b)valorile pentru producţiile estimate ale culturilor şi plantaţiilor afectate, comunicate de organismele abilitate, precum şi amenajările afectate de lucrări;
c)valoarea de circulaţie a bunurilor imobile afectate.

(7)Cuantumul despăgubirii se stabileşte prin acordul părţilor sau, în cazul în care părţile nu se înţeleg, prin hotărâre judecătorească.

Art. 114: Dreptul de a obţine restrângerea sau sistarea activităţilor

(1)Pentru a evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor sau a unor activităţi desfăşurate în zona de executare a lucrărilor de dezvoltare, reabilitare, modernizare a obiectivelor/sistemelor, precum şi a operaţiunilor de revizie, de întreţinere sau de reparaţie la obiectivul/sistemul aflat în funcţiune, concesionarul are dreptul de a obţine restrângerea sau sistarea, în măsura necesară şi pe durata lucrărilor sau a operaţiunilor menţionate, a activităţilor desfăşurate în vecinătate de alte persoane.

(2)Operatorul sistemului de distribuţie are dreptul să intervină în orice moment asupra reţelelor de distribuţie a gazelor naturale în vederea realizării unor lucrări de reparaţii în regim de urgenţă, în conformitate cu reglementările ANRE, fără a fi necesară obţinerea în prealabil a avizelor şi autorizaţiilor prevăzute de prezentul titlu, în vederea remedierii acelor defecte care pun în pericol siguranţa şi securitatea consumatorilor.

Art. 115: Dreptul de acces la utilităţile publice

Dreptul de acces la utilităţile publice trebuie exercitat de concesionar cu bună - credinţă, fără a prejudicia accesul altor persoane la respectivele utilităţi publice.

Art. 116: Dreptul de a contracta furnizarea sau prestarea de servicii

Pentru consecinţele secundare cauzate sau care pot fi produse prin dezvoltarea, reabilitarea sau modernizarea, respectiv prin funcţionarea unor obiective/sisteme din sectorul gazelor naturale, concesionarul poate contracta cu persoanele interesate, în calitate de beneficiar, furnizarea sau prestarea de servicii corespunzătoare, în condiţiile legii.

Art. 117: Instituirea zonelor de protecţie sau siguranţă

Pentru protecţia şi funcţionarea normală a obiectivelor/sistemelor din sectorul gazelor naturale, ANRE instituie, prin norme tehnice, zone de protecţie şi de siguranţă a acestora.

CAPITOLUL IV: Autorizaţii şi licenţe

Art. 118: Regimul de autorizare

(1)Înfiinţarea de noi conducte de alimentare din amonte aferente producţiei de gaze naturale, precum şi de noi obiective de producţie de biogaz, biometan şi GNL sau de noi sisteme de transport, înmagazinare şi distribuţie a gazelor naturale de către persoane juridice române sau străine se desfăşoară pe bază de autorizaţii de înfiinţare.

(2)Desfăşurarea activităţilor de furnizare a gazelor naturale, a biogazului/biometanului, GNL, de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producţiei sau de înmagazinare a gazelor naturale, a sistemelor de transport, de distribuţie, a terminalelor GNL, precum şi administrarea pieţelor centralizate de gaze naturale se realizează pe bază de licenţă.

(2[1])Prestarea serviciului de distribuţie a gazelor naturale se desfăşoară fără licenţă acordată de ANRE, conform prevederilor prezentului titlu, operatorilor economici pe baza deciziei prevăzute la art. 139 alin. (6), administratorilor parcurilor industriale constituite conform Legii nr. 186/2013, cu modificările ulterioare, şi administratorilor zonelor libere constituite conform Legii nr. 84/1992, cu modificările şi completările ulterioare, operatorii beneficiind de aceleaşi drepturi şi având aceleaşi obligaţii de a respecta reglementările ANRE corespunzătoare unui titular de licenţă pentru acea activitate.

(2[2]) Titularii licenţelor pentru activitatea de furnizare gaze naturale pot desfăşura, în baza licenţelor deţinute, şi activitatea de furnizare a biometanului, cu obligaţia evidenţierii distincte a acestei activităţi în cadrul raportărilor prevăzute de reglementările ANRE.

(2[3]) Titularii licenţelor pentru activitatea de trader de gaze naturale pot desfăşura, în baza licenţelor deţinute, şi activitatea de trader de biometan, cu obligaţia evidenţierii distincte a acestei activităţi în cadrul raportărilor prevăzute de reglementările ANRE.

(3)Procedura de acordare, modificare, suspendare şi retragere a autorizaţiilor şi licenţelor, termenele şi condiţiile de acordare se stabilesc prin regulamente elaborate de ANRE.

Art. 119: Categorii de autorizaţii şi licenţe

Autoritatea competentă emite:

1. **autorizaţii de proiectare/execuţie/exploatare pentru:**

a)conducte de alimentare din amonte;

b)sisteme de transport al gazelor naturale;

c)sisteme de distribuţie a gazelor naturale;

d)instalaţii de utilizare a gazelor naturale;

e)instalaţii aferente activităţii de producere/stocare de biogaz/biometan;

f)instalaţii tehnologice de suprafaţă aferente înmagazinării gazelor naturale;

g)[textul din Art. 119, punctul 1., litera G. din titlul II, capitolul IV este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 31. din Legea 167/2018]

h)instalaţii de GNL;

i)instalaţii de producere a hidrogenului.

2. **autorizaţii pentru înfiinţarea:**

a)conductelor de alimentare din amonte;

b)instalaţiilor tehnologice de suprafaţă aferente înmagazinării, în cazul unor noi depozite;

c)instalaţiilor de producere /stocare a biogazului/biometanului;

d)sistemelor de transport/distribuţie a gazelor naturale, în cazul unor noi sisteme;

e)[textul din Art. 119, punctul 2., litera E. din titlul II, capitolul IV este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 161. din Ordonanta urgenta 143/2021]

f)[textul din Art. 119, punctul 2., litera F. din titlul II, capitolul IV este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 161. din Ordonanta urgenta 143/2021]

3. **licenţe pentru desfăşurarea activităţilor de:**

a)furnizare de gaze naturale, biogaz/biometan şi GNL;

b)operare a sistemelor de transport, distribuţie sau de înmagazinare subterană;

c)operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producţiei gazelor naturale;

d)operare a terminalelor GNL;

d^{1}) operarea instalaţiei de producere/stocare biogaz/biometan;

e)administrare a pieţelor centralizate.

f)trader de gaze naturale - , biometan;

g)exploatarea comercială a instalaţiilor de producere a hidrogenului.

Art. 120: Refuz de acordare a unei autorizaţii sau licenţe

(1)**ANRE refuză acordarea unei autorizaţii/licenţe în următoarele cazuri:**

a)solicitantul nu îndeplineşte condiţiile prevăzute în lege şi în regulamentele specifice;

b)solicitantul se află în procedura de faliment;

c)solicitantului i-a fost retrasă de către ANRE o autorizaţie/licenţă în ultimii 5 ani pentru motive imputabile acestuia, confirmate de o instanţă printr-o sentinţă definitivă prin care i se interzice dreptul la desfăşurarea activităţii pentru care solicită autorizaţia/licenţa;

d)pentru construirea şi exploatarea sistemelor de distribuţie a gazelor naturale într-o zonă delimitată pentru care a fost emisă autorizaţie/licenţă unui alt operator economic, cu excepţia prevederilor art. 152.

(1^{1})Nu pot fi autorizaţi solicitanţii care au ca acţionari deţinători ai controlului sau ca administratori persoane care anterior au avut calitatea de acţionar deţinător al controlului ori administrator în cadrul unor operatori economici titulari de licenţă care nu şi-au achitat obligaţiile de plată rezultate din tranzacţiile realizate pe piaţa de gaze naturale şi/sau rezultate din aplicarea de sancţiuni contravenţionale prin raportare la cifra de afaceri a acestora, pentru faptele prevăzute la art. 195 alin. (2).

(2)Motivele pentru care se refuză acordarea unei autorizaţii/licenţe trebuie să fie obiective şi nediscriminatorii, refuzul se dispune şi se motivează prin decizie a preşedintelui ANRE, solicitantul putând ataca decizia la instanţa judecătorească de contencios administrativ, în condiţiile legii.

(3)Motivele pentru care se refuză acordarea unei autorizaţii de înfiinţare se notifică Comisiei Europene.

Art. 121: Proiectarea şi execuţia obiectivelor din sectorul gazelor naturale

(1)În vederea proiectării, execuţiei şi exploatării obiectivelor/sistemelor din sectorul gazelor naturale, operatorii economici au obligaţia de a deţine autorizaţii emise de ANRE în baza unui regulament specific.

(2)Obiectivele din sectorul gazelor naturale, precum şi lucrările de modificare, modernizare sau extindere a acestora sunt proiectate şi executate de persoane juridice autorizate.

(3)În vederea proiectării şi execuţiei obiectivelor/sistemelor din sectorul gazelor naturale, persoanele fizice au obligaţia de a deţine calitatea de instalator autorizat, acordată de ANRE în baza unui regulament specific.

CAPITOLUL V:Prevederi generale privind producţia, transportul, distribuţia, înmagazinarea subterană, furnizarea şi administrarea pieţelor centralizate de gaze naturale

Art. 122: Obligaţii comune ale titularilor de licenţe

(1)**Obligaţiile comune ale titularilor de licenţe din sectorul gazelor naturale, indiferent de forma de proprietate sau de regimul juridic al acestora, sunt următoarele:**

a)să ţină, în sistemul de contabilitate internă, evidenţe contabile separate pe tipuri de activităţi desfăşurate şi pentru fiecare dintre activităţile reglementate, aşa cum li s-ar cere să facă dacă respectivele activităţi ar fi realizate de operatori economici separaţi, astfel încât să permită reflectarea exactă a veniturilor şi cheltuielilor aferente fiecărei activităţi, în scopul evitării discriminării şi subvenţiilor încrucişate, precum şi pentru încurajarea competiţiei; de asemenea, aceştia ţin evidenţe contabile separate, care pot fi consolidate, pentru alte activităţi din sectorul gazelor naturale, precum şi pentru alte activităţi din afara sectorului gazelor naturale; veniturile rezultate din deţinerea în proprietate a reţelei de transport sau de distribuţie trebuie specificate separat în conturi analitice de venituri; evidenţele contabile interne cuprind un bilanţ şi un cont de profit şi de pierderi pentru fiecare activitate în parte;

b)să întocmească, să supună spre auditare şi să publice situaţiile financiare anuale la nivel de operator economic, care nu cuprind în mod distinct sediile secundare fără personalitate juridică, conform legislaţiei specifice, adoptate în conformitate cu cea de-a Patra Directivă 78/660/CEE a Consiliului din 25 iulie 1978;

c)să păstreze confidenţialitatea informaţiilor comerciale obţinute de la terţi;

d)să nu abuzeze de informaţiile sensibile din punct de vedere comercial, obţinute de la terţi în procesul de asigurare a accesului la sistem;

e)să furnizeze informaţiile necesare pentru accesul terţilor la sistem într-o manieră clară, transparentă, uşor accesibilă şi la intervale adecvate;

f)să deţină toate autorizaţiile şi licenţele prevăzute de legislaţia în vigoare;

g)să respecte condiţiile de valabilitate asociate autorizaţiilor şi licenţelor acordate de ANRE;

h)să utilizeze gazele naturale cu respectarea prevederilor art. 181;

i)să pună la dispoziţia ANRE, la cerere, copii de pe toate contractele de achiziţie/vânzare-cumpărare/furnizare a gazelor naturale şi de tranzit al gazelor naturale, după caz.

j)să nu abuzeze de sistemul clasificării informaţiilor şi să permită asigurarea transparenţei informaţiilor publice;

k)să furnizeze corect şi complet datele şi informaţiile solicitate de ANRE, să îndeplinească măsurile dispuse de acesta şi să dea curs convocărilor adresate de către ANRE.

(2)Operatorii economici care nu au obligaţia de a publica situaţiile financiare anuale păstrează la sediul lor un exemplar din acestea, la dispoziţia publicului.

(3)Activitatea de audit prevăzută la alin. (1) lit. b) constă, în special, în verificarea respectării obligaţiei de a evita discriminările şi subvenţiile încrucişate între activităţile desfăşurate de operatorul economic auditat.

(4)În contabilitatea lor internă, operatorii economici sunt obligaţi să stabilească regulile de alocare a activului şi pasivului, a cheltuielilor şi veniturilor, precum şi a pierderilor, pe care le vor aplica pentru a ţine evidenţele separate prevăzute la alin. (1) lit. a); aceste reguli pot fi modificate numai în cazuri excepţionale şi trebuie să fie menţionate şi justificate în mod corespunzător, conform reglementărilor ANRE.

(5)Operatorii economici indică prin note explicative la evidenţele contabile reglementate orice tranzacţie realizată cu întreprinderile conexe, de o anumită importanţă, conform reglementărilor ANRE; prin întreprinderi conexe se înţelege întreprinderi afiliate, în sensul art. 41 din a Şaptea Directivă 83/349/CEE a Consiliului din 13 iunie 1983 şi/sau întreprinderi asociate în sensul art. 33 alin. (1) din acelaşi document, şi/sau întreprinderi care aparţin aceloraşi acţionari.

Art. 123: Producătorul de gaze naturale

(1)Producătorul de gaze naturale este persoana fizică sau juridică ce are ca specific activitatea de producţie a gazelor naturale, a ~~biogazului/biometanului, a hidrogenului sau~~ hidrogenului şi a altor tipuri de gaze, în condiţiile prezentului titlu.

(2)Tarifele pentru accesul terţilor la conductele de alimentare din amonte se stabilesc de către operatorul economic care desfăşoară această activitate, în baza unei metodologii elaborate de acesta şi aprobate de ANRE.

(3)Tarifele determinate pe baza metodologiei aprobate de ANRE se publică de către operatorul economic prevăzut la alin. (1) pe pagina proprie de web, înaintea aplicării acestora.

Art. 123^{1}: Producătorul de biometan

Producătorul de biometan este persoana fizică sau juridică ce are ca specific activitatea de producere biometan, care, din punct de vedere tehnic şi al respectării siguranţei, poate fi injectat în sisteme, în condiţiile prezentului titlu.

Art. 124: Obligaţiile şi drepturile producătorului de gaze naturale

(1)**Obligaţiile principale ale producătorului de gaze naturale sunt:**

a)să deţină autorizaţiile pentru înfiinţarea conductelor de alimentare din amonte aferente activităţii de producţie a gazelor naturale şi licenţa de operare a acestora;

b)să asigure operarea conductelor de alimentare din amonte aferente producţiei de gaze naturale în condiţii de siguranţă, eficienţă şi de protecţie a mediului;

c)să asigure accesul terţilor la conductele de alimentare din amonte în condiţii nediscriminatorii, conform reglementărilor specifice;

d)să desfăşoare activităţi conexe celei de operare a conductelor de alimentare din amonte, conform reglementărilor specifice elaborate de ANRE, în limitele drepturilor conferite prin condiţiile de valabilitate asociate licenţei;

d^{1})să asigure livrările de gaze naturale, cu respectarea condiţiilor impuse prin licenţe, clauze contractuale şi reglementări în vigoare;

d^{2})să asigure măsurarea gazelor naturale din staţiile de reglare-măsurare către sistemul de transport al gazelor naturale,

sistemul de distribuţie şi/sau către clienţi finali;

e)până la data de 31 martie 2017, să pună cu prioritate la dispoziţia furnizorilor cantităţile de gaze naturale rezultate din activitatea de producţie, necesare acoperirii consumului clienţilor casnici, inclusiv cantităţile destinate producătorilor de energie termică, numai pentru cantităţile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare şi în centralele termice destinate consumului populaţiei, în conformitate cu reglementările ANRE şi cu respectarea graficului de liberalizare a preţurilor şi de asigurare a gazelor naturale pentru aceştia; furnizorii şi clienţii noncasnici care beneficiază de aceste cantităţi au obligaţia respectării destinaţiei acestor cantităţi de gaze naturale; restul producţiei proprii realizate de producători, mai puţin cantitatea de gaze naturale aferentă consumului tehnologic definit la art. 100 pct. 35, va fi pus la dispoziţia pieţei concurenţiale;

e^1)să tranzacţioneze prin ofertă publică, transparent şi nediscriminatoriu pe pieţele centralizate de gaze naturale, în conformitate cu prevederile art. 177 şi reglementările ANRE;

f)să asigure odorizarea gazelor naturale conform reglementărilor în vigoare, pentru gazele naturale predate în punctele de predare-preluare comercială a gazelor naturale către clienţii racordaţi direct în conductele din amonte, precum şi către sistemele de distribuţie.

(1^1)Până la 30 iunie 2020, producătorii, inclusiv filialele acestora şi/sau afiliaţii aparţinând aceluiaşi grup de interes economic, care desfăşoară atât activităţi de extracţie, cât şi activităţi de vânzare a gazelor naturale extrase de pe teritoriul României, au obligaţia să vândă cu preţul de 68 lei/MWh, în condiţiile reglementate de ANRE, cantităţile de gaze naturale rezultate din activitatea de producţie internă curentă şi/sau din depozitele de înmagazinare, către furnizorii clienţilor casnici şi ai producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare şi în centralele termice destinată consumului populaţiei. Măsura se aplică doar dacă preţul mediu de piaţă, monitorizat de ANRE, luând în calcul cantităţile şi preţurile înregistrate pe fiecare segment de piaţă, se situează peste valoarea de 68 lei/MWh.

(1^2)Diferenţele de costuri de achiziţie din anii 2018 şi 2019 ale furnizorilor, nerecuperate prin preţurile practicate, se vor recupera până la data de 30 iunie 2020, conform reglementarilor ANRE.

(1^3)[textul din Art. 124, alin. (1^3) din titlul II, capitolul V este abrogat la 19-dec-2020 de Art. I, punctul 2. din Legea 290/2020]

(2)**Principalele drepturi ale producătorului de gaze naturale sunt:**

a)să elaboreze norme tehnice/comerciale specifice activităţii proprii şi să le supună spre aprobare ANRE;

b)să comercializeze gazele naturale rezultate ca urmare a procesului de extracţie, în limitele licenţei de furnizare;

b^1)să utilizeze gazele naturale din producţia proprie în vederea obţinerii de energie electrică/îngrăşăminte chimice, produse petrochimice, în baza contractelor de rezervare de capacitate de producere a energiei electrice/îngrăşămintelor chimice, produselor petrochimice, încheiate în conformitate cu prevederile art. 23 alin. (1^1);

c)să întrerupă funcţionarea instalaţiilor pe timpul strict necesar pentru executarea lucrărilor de întreţinere şi de reparaţii, precum şi în alte situaţii prevăzute de lege, cu anunţarea prealabilă a dispecerilor sistemelor afectate şi, după caz, a

clienţilor finali;

d)**să refuze accesul terţilor la conductele de alimentare din amonte:**

1. atunci când există, în ceea ce priveşte specificaţiile tehnice, o incompatibilitate care nu poate fi rezolvată într-un mod acceptabil;

2. pentru a evita dificultăţi care nu pot fi depăşite într-un mod acceptabil şi care ar putea prejudicia producţia eficientă, curentă şi viitoare, de hidrocarburi, inclusiv din zăcăminte a căror viabilitate economică este scăzută;

3. pentru a respecta nevoile rezonabile şi justificate în mod corespunzător ale proprietarului sau ale operatorului reţelei de conducte de alimentare din amonte, cu privire la transportul şi prelucrarea gazelor naturale, precum şi interesele tuturor celorlalţi utilizatori ai reţelei de conducte de alimentare din amonte sau ai principalelor instalaţii de prelucrare şi manipulare care pot fi afectate;

4. În situaţiile prevăzute la art. 149;

e)să refuze racordarea terţilor la conductele de alimentare din amonte, conform prevederilor art. 148.

Art. 124[1]: Obligaţiile şi drepturile producătorului de biometan

(1)**Obligaţiile principale ale producătorului de biometan sunt:**

a)să deţină autorizaţiile pentru înfiinţarea instalaţiilor de producere a biometanului;

b)să asigure operarea instalaţiilor de producere a biometanului în condiţii de siguranţă, eficienţă şi de protecţie a mediului;

c)să asigure reglarea presiunii şi măsurarea biometanului din staţiile de reglare-măsurare prin care se realizează predarea biometanului către sistemul din aval;

d)să asigure condiţiile de calitate şi odorizare a biometanului, după caz, conform reglementărilor şi standardelor în vigoare, pentru biometanul predat în punctele de predare-preluare comercială a gazelor naturale, către sistemul din aval, conform condiţiilor precizate în avizul tehnic de racordare;

e)să sisteze livrarea de biometan în sistemul de distribuţie şi/sau în sistemul de transport gaze naturale în cazul nerespectării condiţiilor de calitate prevăzute la lit. d);

f)să respecte parametrii tehnologici menţionaţi în avizul tehnic de racordare de către operatorul sistemului din aval;

g)să suporte costurile tuturor lucrărilor de realizare a obiectivelor pentru racordare între facilitatea de producţie şi obiectivele sistemului din aval, inclusiv ale lucrărilor aferente soluţiei de alimentare precizate în avizul tehnic de racordare şi pentru instalaţia de injecţie;

h)să opereze, să întreţină, să modernizeze şi să exploateze instalaţia de injecţie, instalaţia de transmisie a datelor, inclusiv robinetul de ieşire din instalaţia de injecţie către sistemul din aval;

i)să plătească tarifele specifice pentru utilizarea sistemelor de distribuţie şi/sau sistemului de transport.

(2)**Principalele drepturi ale producătorului de biometan sunt:**

a)să elaboreze norme tehnice/comerciale specifice activităţii proprii şi să le supună spre aprobare ANRE;

b)să comercializeze biometanul rezultat în instalaţiile de producere, în limitele licenţei de furnizare a biometanului sau ale licenţei de furnizare a gazelor naturale;

c)să solicite accesul şi racordarea la sistemul de distribuţie şi sistemul de transport gaze naturale;

d)să întrerupă funcţionarea instalaţiilor pe timpul strict necesar pentru executarea lucrărilor de întreţinere şi de reparaţii, precum şi în alte situaţii prevăzute de lege, cu anunţarea prealabilă a dispecerilor sistemelor afectate şi, după caz, a

furnizorilor, respectiv a clienţilor finali.

Art. 125: Transportul gazelor naturale

(1)Activitatea de transport al gazelor naturale constituie serviciu public de interes naţional.

(2)Transportul gazelor naturale se realizează de către operatorul de transport şi de sistem, certificat de autoritatea competentă în condiţiile legii.

(3)Sistemul naţional de transport este proprietatea publică a statului.

(3^1)Terenurile pe care sunt amplasate instalaţiile tehnologice de suprafaţă, aferente Sistemului naţional de transport al gazelor naturale, constând în conducte, instalaţii, aparate, echipamente, dotările aferente şi construcţii, necesare desfăşurării activităţii de transport al gazelor naturale, sunt şi rămân în proprietatea publică a statului, pe durata de existenţă a sistemului naţional de transport.

(4)Lucrările de dezvoltare, reabilitare, modernizare, exploatare şi întreţinere a obiectivelor/sistemelor de transport al gazelor naturale, inclusiv a racordurilor şi a staţiilor de reglare-măsurare-predare, sunt lucrări de utilitate publică.

(4^1)Costurile lucrărilor prevăzute la alin. (4) intră în categoria costurilor recunoscute pentru activitatea prevăzută la art. 179 alin. (2) lit. e).

(5)Punctele de delimitare ale sistemului de transport sunt ~~de la~~ după robinetul de la ieşirea din staţia de reglare-măsurare-predare aparţinând producătorilor de gaze naturale, robinetul de ieşire din instalaţia de injecţie aparţinând producătorilor de biometansau operatorilor sistemelor de înmagazinare, respectiv punctul de trecere a frontierei, în cazul conductelor de interconectare la sistemele de transport din ţările vecine, până la robinetul de la ieşirea din staţia de reglare-măsurare-predare aparţinând operatorului de transport, respectiv punctul de trecere a frontierei, în cazul conductelor de interconectare la sistemele de transport din ţările vecine. Producătorii de gaze naturale sunt responsabili de operarea, întreţinerea, modernizarea şi exploatarea staţiilor de reglare-măsurare-predare către sistemul de transport al gazelor naturale.

~~Producătorii de gaze naturale sunt responsabili de operarea, întreţinerea, modernizarea şi exploatarea staţiilor de reglare-măsurare-predare către sistemul de transport al gazelor naturale.~~

(6)Operatorul de transport şi de sistem are obligaţia de a elabora planuri de investiţii şi de dezvoltare a sistemului de transport pe 10 ani, în concordanţă cu stadiul actual şi evoluţia viitoare a consumului de gaze naturale şi a surselor, inclusiv importurile şi exporturile de gaze naturale.

(7)Planurile vor conţine modalităţile de finanţare şi realizare a investiţiilor privind instalaţiile de transport, cu luarea în considerare şi a planurilor de amenajare şi sistematizare a teritoriului străbătut de acestea, în condiţiile respectării normelor de protecţie a mediului.

(8)Planurile prevăzute la alin. (6) se aprobă de ANRE.

(9)în cazul în care statul sau alt organism de drept public de nivel central deţine controlul atât asupra operatorilor

economici care desfăşoară oricare dintre activităţile de producţie sau de furnizare, cât şi la operatori de transport şi de sistem sau asupra unui sistem de transport al gazelor naturale sau al energiei electrice, prin hotărâre a Guvernului se stabileşte, pe de o parte, entitatea publică ce reprezintă statul în deţinerea controlului la operatorii economici care desfăşoară activităţi de producţie şi furnizare în domeniul gazelor naturale şi în domeniul energiei electrice şi, pe de altă parte, entitatea publică ce reprezintă statul în deţinerea controlului la operatorii de transport gaze naturale şi energie electrică.

(10)Orice entitate publică sau privată, inclusiv persoane fizice desemnate sau în nume propriu, care exercită controlul direct ori indirect asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producţie sau furnizare în domeniul gazelor naturale ori în domeniul energiei electrice nu are dreptul de a exercita controlul, direct sau indirect, asupra unui operator de transport ori asupra unui sistem de transport din domeniul gazelor naturale sau din domeniul energiei electrice.

(11)Orice entitate publică sau privată, inclusiv persoane fizice desemnate ori în nume propriu, care exercită controlul direct sau indirect asupra unui sistem de transport din domeniul gazelor naturale ori din domeniul energiei electrice nu are dreptul de a exercita controlul, direct sau indirect, asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producţie ori furnizare în domeniul gazelor naturale sau în domeniul energiei electrice.

(12)Dacă un operator de transport şi de sistem a făcut parte dintr-un operator economic integrat vertical, organelor de conducere ale acestuia, precum şi personalului din cadrul său le este interzis transferul informaţiilor deţinute, sensibile din punct de vedere comercial, menţionate la art. 130 alin. (1) lit. ţ), către orice operatori economici din sectorul gazelor naturale care desfăşoară activităţi de producţie sau furnizare.

(13)Persoanele care exercită în cadrul operatorului de transport şi de sistem funcţii relevante în temeiul cărora au avut acces la informaţii sensibile din punct de vedere comercial au obligaţia de a păstra confidenţialitatea acestora şi nu pot ocupa funcţii similare în cadrul operatorilor economici din domeniul producerii sau furnizării de gaze naturale, pe o perioadă de minimum 2 ani de la data încetării raporturilor contractuale CU operatorul de transport şi de sistem, potrivit clauzelor prevăzute şi reglementate în contractul individual de muncă,

(14)ANRE monitorizează planurile de investiţii ale operatorilor de transport şi de sistem şi furnizează în raportul său anual o evaluare a acestor planuri de investiţii din punctul de vedere al concordanţei lor cu planul la nivel comunitar de dezvoltare a reţelei prevăzut la art. 8 alin. (3) lit. b) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009; o astfel de evaluare poate include recomandări de modificare a acestor planuri de investiţii.

Art. 126: Operarea Sistemului naţional de transport

(1)Operatorul de transport şi de sistem al Sistemului naţional de transport se organizează şi funcţionează ca operator de sistem independent şi este persoana juridică certificată de ANRE în condiţiile prevăzute la art. 128.

(2)În cazul certificării unui operator de transport şi de sistem la care statul deţine controlul simultan cu deţinerea controlului la operatori economici care desfăşoară activităţi de producţie şi furnizare în domeniul gazelor naturale şi în domeniul energiei electrice, cererea de certificare, însoţită de documentaţia justificativă privind îndeplinirea cerinţelor prevăzute la art. 128, va fi depusă la ANRE de către operatorul de transport şi de sistem, cu avizul proprietarului sistemului de transport, în termen de 15 zile de la data intrării în vigoare a hotărârii Guvernului prevăzute la art. 125 alin. (9).

(3)ANRE emite o decizie de certificare preliminară, în termen de 120 de zile de la data înregistrării cererii operatorului

de transport şi de sistem, care se notifică Comisiei Europene, însoţită de documentaţia aferentă.

(4)După expirarea termenului prevăzut la alin (3) certificarea se consideră acordată, certificarea tacită cu privire la certificarea unui operator de transport şi de sistem se notifică Comisiei Europene, însoţită de documentaţia aferentă.

(5)Procedura de certificare a operatorului de transport si de sistem se finalizează conform prevederilor art. 3 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009.

(6)Desemnarea operatorului de transport şi de sistem în calitate de operator de sistem independent se aprobă de Comisia Europeană ca urmare a comunicării de către ANRE a operatorului economic certificat, după încheierea procedurii de certificare conform alin. (5).

(7)Pe lângă decizia de certificare, autoritatea competentă este obligată să notifice Comisiei Europene orice solicitare de certificare a proprietarului sistemului de transport sau a operatorului de transport şi de sistem, care este controlat de o persoană ori de persoane din una sau mai multe ţări terţe, precum şi orice circumstanţe în urma cărora o persoană ori persoane din una sau mai multe ţări terţe ar dobândi controlul asupra sistemului de transport ori asupra operatorului de transport şi de sistem, dacă este cazul.

(8)La încetarea din orice motiv a contractului de concesiune, bunurile aferente investiţiilor realizate de operatorul de transport şi de sistem al Sistemului naţional de transport al gazelor naturale, în calitate de concesionar, sunt preluate de proprietarul Sistemului naţional de transport al gazelor naturale, în calitate de concedent, sau de către un alt concesionar cu acordul concedentului, în schimbul plăţii unei compensaţii egale cu valoarea reglementată rămasă neamortizată, stabilită de ANRE.

(9)Operatorul de sistem independent are obligaţia să planifice, să execute direct sau prin intermediul operatorilor economici autorizaţi de ANRE şi să pună în funcţiune obiectivele noi.

Art. 126^1: Operarea sistemelor de transport, altele decât Sistemul naţional transport

(1)Un operator economic care deţine în proprietate un sistem de transport al gazelor naturale acţionează ca operator de transport şi de sistem, în calitate de titular de acord petrolier pentru transportul gazelor naturale, în condiţiile legii.

(2)Înainte de a fi aprobat şi desemnat în calitate de operator de transport şi de sistem, un operator de economic care deţine în proprietate un sistem de transport al gazelor naturale trebuie certificat conform art. 126^2.

(3)Decizia ANRE de certificare se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, şi pe pagina de internet a ANRE.

Art. 126^2: Certificarea operatorilor de transport şi sistem care deţin în proprietate un sistem de transport al gazelor naturale

(1)Operatorul economic care deţine în proprietate un sistem de transport al gazelor naturale transmite ANRE o cerere pentru iniţierea procedurii de certificare.

(2)**Procedura de certificare cuprinde verificarea de către ANRE a îndeplinirii de către operatorul economic prevăzut la alin. (1) a următoarelor condiţii:**

a)**aceeaşi persoană sau aceleaşi persoane nu are/nu au dreptul:**

(i)să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producţie ori de furnizare a energiei electrice sau a gazelor naturale şi să exercite, direct ori indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unui operator de transport şi de sistem din domeniul energiei electrice ori al gazelor naturale

sau asupra unui sistem de transport al energiei electrice ori al gazelor naturale; sau

(ii)să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unui operator de transport şi de sistem din domeniul energiei electrice ori al gazelor naturale sau asupra unui sistem de transport al energiei electrice ori al gazelor naturale şi să exercite, direct sau indirect, controlul ori să exercite vreun drept asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producţie sau de furnizare a energiei electrice ori a gazelor naturale;

b)aceeaşi persoană sau aceleaşi persoane nu este/nu sunt abilitată/abilitate să numească membri în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie ori în alte organisme care reprezintă operatorul economic din punct de vedere juridic în cazul unui operator de transport şi de sistem sau în cazul unui sistem de transport al gazelor naturale şi, de asemenea, să exercite, direct ori indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producţie ori de furnizare a gazelor naturale; şi

c)aceeaşi persoană nu poate fi membru în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie sau în alte organisme care reprezintă operatorul economic din punct de vedere juridic, atât în cazul unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producţie ori de furnizare a gazelor naturale, cât şi în cazul unui operator de transport şi de sistem sau al unui sistem de transport.

(3)**Drepturile prevăzute la alin. (2) lit. a) şi b) cuprind, în special:**

a)competenţa de a exercita drepturi de vot;

b)competenţa de a numi membri în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie ori în alte organisme care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic; sau

c)deţinerea unei cote majoritare.

(4)ANRE emite o decizie de certificare, în termen de 120 de zile de la data înregistrării cererii operatorului de transport şi de sistem, care se notifică Comisiei Europene, însoţită de documentaţia aferentă.

(5)După expirarea termenului prevăzut la alin. (4) certificarea se consideră acordată. Certificarea tacită cu privire la certificarea unui operator de transport şi de sistem se notifică Comisiei Europene, însoţită de documentaţia aferentă.

(6)Procedura de certificare a operatorului de transport şi de sistem se finalizează conform prevederilor art. 3 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009.

(7)Un operator economic integrat pe verticală care deţine în proprietate o reţea de transport nu poate fi împiedicat să adopte măsurile necesare implementării modelului de separare a proprietăţii în conformitate cu prevederile art. 126^1 alin. (1).

Art. 127: Certificarea operatorilor de transport şi de sistem controlaţi de ţări terţe

(1)**Înainte de certificarea unui operator de transport şi de sistem care este controlat de o persoană sau de persoane dintr-una sau mai multe ţări terţe, ANRE solicită un aviz Comisiei Europene cu privire la faptul că:**

a)entitatea respectivă îndeplineşte condiţiile prevăzute la art. 126^2 sau la art. 128, după caz; şi

b)acordarea certificării nu pune în pericol siguranţa alimentării cu gaze naturale a Uniunii Europene.

(2)**ANRE refuză certificarea unui operator de transport şi de sistem care este controlat de o persoană sau de persoane dintr-una sau mai multe ţâri terţe, în următoarele situaţii:**

a)entitatea respectivă nu îndeplineşte condiţiile prevăzute la art. 126^2 sau la art. 128, după caz;

b)**acordarea certificării poate pune în pericol siguranţa alimentării cu gaze naturale pe teritoriul naţional şi al Uniunii Europene; la examinarea acestui aspect, ANRE ţine seama de:**

(i)drepturile şi obligaţiile Uniunii Europene faţă de ţara terţă respectivă în temeiul dreptului internaţional, inclusiv al oricărui acord încheiat cu una sau mai multe ţări terţe la care Uniunea Europeană este parte şi în care sunt abordate aspecte legate de siguranţa alimentării cu gaze naturale;

(ii)drepturile şi obligaţiile României faţă de ţara terţă respectivă în temeiul acordurilor încheiate cu ţara terţă respectivă, în măsura în care acestea respectă dreptul comunitar european; precum şi

(iii)alte elemente specifice legate de caz sau de ţara terţă implicată.

(3)în termen de două luni de la emiterea avizului de către Comisia Europeană, ANRE adoptă decizia finală cu privire la certificare, ţinând cont, în cel mai înalt grad, de acest aviz. Decizia ANRE se publică împreună cu avizul Comisiei Europene în Monitorul Oficial al României, Partea I, şi pe pagina de internet a ANRE. În situaţia în care Comisia Europeană nu emite un aviz în termenul de două luni de la primirea solicitării sau în termen de 120 de zile în cazul în care aceasta a solicitat o opinie suplimentară, se poate considera că aceasta nu a ridicat obiecţii privind decizia ANRE.

(4)În cazul în care decizia finală a ANRE diferă de avizul Comisiei Europene, se publică motivele acestei decizii.

(5)ANRE poate, în orice situaţie, să refuze certificarea prevăzută la alin. (1) dacă acordarea acesteia ar pune în pericol siguranţa alimentării cu gaze naturale pe teritoriul naţional sau pe teritoriul altui stat membru al Uniunii Europene.

Art. 127[1]: Asocierea în participaţie ca operator de transport şi de sistem

Orice operator de transport şi de sistem sau operator de sistem independent, care deţine calitatea de titular de acord petrolier pentru transportul gazelor naturale, în condiţiile legii, şi este certificat de pe teritoriul României în condiţiile art. 126[2] sau 128, după caz, poate să facă parte dintr-o asociere în participaţie, formată din 2 sau mai mulţi operatori economici care deţin reţele de transport şi care exercită rolul de operator de transport şi de sistem în două sau mai multe state membre, pentru sistemele de transport în cauză.

Art. 128: Condiţii de certificare ale operatorului de transport şi sistem al Sistemului naţional de transport

(1)**Certificarea operatorului de transport şi de sistem se realizează dacă sunt îndeplinite următoarele cerinţe:**

a)**aceeaşi persoană sau aceleaşi persoane nu au dreptul:**

(i)să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare şi în acelaşi timp să exercite, direct sau indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra operatorului de transport şi de sistem sau asupra unui sistem de transport; sau

(ii)să exercite, direct sau indirect, controlul asupra operatorului de transport şi de sistem ori asupra unui sistem de transport şi să exercite, direct sau indirect, controlul ori să exercite vreun drept asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare;

b)aceeaşi persoană sau aceleaşi persoane nu sunt abilitate să numească membri în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie sau în alte organisme care reprezintă operatorul de transport şi de sistem din punct de vedere juridic în cazul unui operator de transport şi de sistem sau în cazul unei reţele de transport şi, de asemenea, să exercite, direct sau indirect, controlul ori să exercite vreun drept asupra unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare a gazelor naturale;

c)aceeaşi persoană nu este abilitată să fie membru în consiliul de supraveghere, în consiliul de administraţie sau în alte organisme care reprezintă operatorul economic din punct de vedere juridic atât în cazul unui operator economic care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare, cât şi în cazul unui operator de transport şi de sistem sau în cazul unei reţele de transport;

d)operatorul de transport şi de sistem dispune de resursele financiare, tehnice, fizice şi umane pentru îndeplinirea propriilor atribuţii;

e)operatorul de transport şi de sistem îşi asumă angajamentul de a respecta un plan de dezvoltare a reţelei de transport pe 10 ani, aprobat de ANRE;

f)operatorul de transport şi de sistem are capacitatea de a respecta obligaţiile care îi revin în temeiul Regulamentului (CE) nr. 715/2009, inclusiv în ceea ce priveşte cooperarea cu alţi operatori de transport şi de sistem la nivel european şi regional;

g)proprietarul reţelei de transport şi de sistem îndeplineşte cerinţele prevăzute la art. 131.

(2)**Drepturile prevăzute la alin. (1) lit. a) şi b) cuprind, în special:**

(i)competenţa de a exercita drepturi de vot;

(ii)competenţa de a numi membri în consiliul de supraveghere, consiliul de administraţie sau alte organe care reprezintă operatorul economic din punct de vedere juridic; sau

(iii)deţinerea unei cote majoritare.

(3)În sensul alin. (1) lit. a), noţiunea de "operator economic care desfăşoară activitatea de producere sau de furnizare gaze naturale" include şi activităţile de producere şi furnizare de energie electrică, iar termenii de "operator de transport şi sistem" şi "reţea de transport" includ şi termenii care se utilizează în acelaşi sens în sectorul energiei electrice.

Art. 129: Reevaluarea certificării operatorului de transport şi de sistem

(1)Operatorul de transport şi de sistem notifică ANRE orice tranzacţie planificată care poate necesita o reevaluare a conformităţii acesteia cu cerinţele art. 128, precum şi orice circumstanţe în baza cărora o persoană sau persoane dintr-una sau mai multe ţări terţe ar dobândi controlul asupra sistemului de transport ori asupra operatorului de transport şi de sistem.

(2)**ANRE poate decide o reevaluare a îndeplinirii de către operatorul de transport şi de sistem a cerinţelor prevăzute la art. 128:**

a)în urma notificării de către operatorul de transport şi de sistem în condiţiile alin. (1);

b)din oficiu;

c)la cererea motivată a Comisiei Europene.

Art. 130: Obligaţiile şi drepturile operatorului de transport şi de sistem

(1)**Operatorul de transport şi de sistem are în principal următoarele obligaţii:**

a)să opereze sistemul de transport şi să asigure echilibrul fizic rezidual al acestuia, respectiv programarea, dispecerizarea şi funcţionarea sistemului de transport în condiţii de siguranţă;

b)să întreţină, să reabiliteze, să modernizeze şi să dezvolte sistemul de transport în condiţii de siguranţă, de eficienţă şi de protecţie a mediului;

c)să realizeze, să întreţină şi să dezvolte un sistem informatic de monitorizare, comandă şi achiziţie de date, care să permită monitorizarea şi conducerea operativă a funcţionării sistemului de transport al gazelor naturale;

d)să asigure accesul terţilor la sistemul de transport, conform unor reglementări specifice, în condiţii nediscriminatorii, în limitele capacităţilor de transport şi cu respectarea regimurilor tehnologice;
d[1])să elaboreze şi să transmită ANRE, în vederea aprobării şi publicării acestora, metodologii utilizate pentru calcularea sau stabilirea clauzelor şi a condiţiilor privind accesul la infrastructurile transfrontaliere, inclusiv proceduri de alocare de capacitate şi de gestionare a congestiilor;

e)să racordeze toţi solicitanţii la sistemul de transport, în termen de 180 de zile de la data obţinerii autorizaţiei de construire, în limitele capacităţilor de transport şi cu respectarea regimurilor tehnologice;

e[1])să extindă, până în iunie 2022, reţeaua de conducte, până la intrarea în localităţile atestate ca staţiuni turistice de interes naţional, respectiv local, când aceste localităţi se află la o distanţă de maximum 25 km de punctele de racordare ale operatorilor de transport şi de sistem;

e[2])să acorde prioritate racordării la reţeaua de gaze naturale în cazul investiţiilor noi, generatoare de locuri de muncă;

f)să desfăşoare activităţi conexe celei de operare a sistemului, conform reglementărilor specifice aprobate de ANRE, în limitele drepturilor conferite prin condiţiile de valabilitate asociate licenţei;
g)să elaboreze şi să aplice regimurile optime de transport şi de livrare pentru cantităţile de gaze naturale notificate de utilizatorii de reţea, pentru o anumită perioadă, conform contractelor încheiate;
h)să elaboreze şi să actualizeze acordurile tehnice de exploatare în zona de graniţă şi să le transmită spre avizare ANRE, anterior intrării în vigoare;
h[1])să notifice ANRE, anterior intrării în vigoare, acordurile tehnice cu privire la exploatarea conductelor de transport cu o ţară terţă;

i)să întocmească şi să urmărească bilanţul de gaze naturale intrate în sistem şi, respectiv, ieşite din sistem, conform reglementărilor ANRE;
j)să constituie în depozitele de înmagazinare subterane un stoc minim sau să asigure achiziţia de gaze, inclusiv din import, pentru cantităţile necesare operării şi asigurării echilibrului fizic al sistemului de transport, conform reglementărilor specifice aprobate de ANRE;

k)să asigure odorizarea gazelor naturale la ieşirea din SNT, corespunzător reglementărilor propuse de operatorul de transport şi de sistem şi aprobate de ANRE;
l)să elaboreze la solicitarea ANRE şi să transmită spre aprobare ANRE metodologiile de tarifare aferente desfăşurării activităţii de furnizare de servicii de echilibrare;
m)să realizeze schimbul de informaţii cu alţi operatori de transport şi de sistem interconectaţi, cu operatori de înmagazinare GNL şi de distribuţie şi cu alţi colaboratori în domeniul energetic, cu respectarea reglementarilor ENTSO-G privind protocoalele de schimb de informaţii, rapoartele, structura şi procedurile de acces la bazele de date;
n)să realizeze servicii de sistem necesare pentru accesul şi exploatarea reţelelor de transport;
o)să elaboreze reglementări specifice necesare pentru realizarea activităţii de conducere operativă, cu consultarea participanţilor la piaţa de gaze naturale, pe care le supune spre aprobare ANRE;
p)să elaboreze studii, programe şi lucrări privind dezvoltarea sistemului de transport al gazelor naturale;

q)să asigure alocarea capacităţilor pe conductele de interconectare cu respectarea Regulamentului (CE) nr. 715/2009;
r)să asigure aplicarea regulilor privind managementul congestiilor, inclusiv pe conductele de interconectare, precum şi a normelor de atribuire a capacităţilor de pe aceste conducte;
s)să organizeze şi să administreze piaţa de echilibrare a gazelor naturale;
ş)să asigure măsurarea gazelor naturale din staţiile de reglare-măsurare-predare pentru preluarea gazelor naturale din conductele din amonte sau din sistemele de înmagazinare în sistemul de transport, precum şi staţiile de reglare-măsurare-predare pentru preluarea gazelor naturale către sistemele de distribuţie, clienţii finali sau sistemele de înmagazinare.

t)să asigure mijloacele adecvate pentru îndeplinirea obligaţiilor privind serviciul public;
ţ)să păstreze confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-a obţinut în cursul desfăşurării activităţilor sale şi împiedică dezvăluirea discriminatorie de informaţii referitoare la propriile activităţi care ar putea induce avantaje economice; în special, nu divulgă nicio informaţie sensibilă din punct de vedere comercial către celelalte părţi ale operatorului economic decât în cazul în care acest lucru se impune în vederea încheierii unei tranzacţii comerciale;
u)să achiziţioneze energia pe care o utilizează pentru realizarea activităţilor sale în conformitate cu proceduri transparente, nediscriminatorii şi bazate pe reguli de piaţă.

v) să racordeze instalaţiile noi sau existente, dar încă neracordate, de producţie a biometanului la sistemul de transport, în limitele capacităţilor de transport şi cu respectarea regimurilor tehnologice, cu excepţia situaţiilor prevăzute la art. 150.

(2)**Operatorul sistemului de transport şi de sistem are, în principal, următoarele drepturi:**
a)să perceapă tarife nediscriminatorii, corespunzătoare serviciilor prestate, să limiteze şi/sau să întrerupă prestarea serviciului, conform reglementărilor specifice;
b)[textul din Art. 130, alin. (2), litera B. din titlul II, capitolul V este abrogat la 30-iul-2020 de Art. I, punctul 76. din Legea 155/2020]
c)să întrerupă sau să limiteze transportul gazelor naturale şi al biometanuluiîn condiţiile în care sunt periclitate siguranţa şi integritatea sistemului de transport, conform reglementărilor specifice;

d)să întrerupă funcţionarea instalaţiilor pentru timpul strict necesar, în vederea executării lucrărilor de întreţinere şi de reparaţii, precum şi în alte situaţii prevăzute de lege, cu anunţarea prealabilă a dispecerilor sistemelor afectate şi, după caz, a clienţilor;
e)să elaboreze norme tehnice/comerciale/operaţionale specifice activităţii proprii şi să le supună spre aprobare ANRE;
f)să elaboreze proiecte de reglementări obiective, transparente şi nediscriminatorii pentru echilibrarea fizică a sistemului de transport al gazelor naturale, inclusiv propuneri pentru fundamentarea tarifelor care trebuie plătite de utilizatorii de sistem în cazul dezechilibrului fizic, şi să le supună spre aprobare ANRE;
g)să stocheze gaze naturale în sistemul de transport, în condiţiile unor reglementări specifice aprobate de ANRE;
h)să folosească, cu titlu gratuit, terenurile proprietate publică ocupate de obiectivele aferente sistemului de transport, precum şi terenurile proprietate publică utilizate pentru lucrările de execuţie, exploatare, întreţinere şi reparaţii, inclusiv terenurile care fac parte din fondul forestier naţional, prin derogare de la prevederile art. 42 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, cu modificările şi completările ulterioare;

i)să administreze piaţa de echilibrare în vederea asigurării echilibrului fizic şi menţinerii în parametrii operaţionali a sistemului, cu efectuarea operaţiunilor comerciale respective; evidenţele comerciale privind astfel de operaţiuni se ţin distinct de cele privind activitatea de transport.
j)să participe la tranzacţionarea gazelor naturale numai pentru activitatea de echilibrare a sistemului, prin operaţiuni de vânzare - cumparare în piaţa de echilibrare sau în alte pieţe, conform reglementărilor în vigoare şi normelor ENTSO-G. Tranzacţiile cu gaze naturale se realizează pe baza unor proceduri transparente şi nediscriminatorii, prin mecanisme concurenţiale, conform reglementărilor autorităţii competente.

k)să menţină în vigoare şi să încheie acorduri tehnice cu privire la exploatarea conductelor de transport cu o ţară terţă compatibile cu dreptul Uniunii Europene şi cu reglementările ANRE.

l) să restricţioneze injecţia biometanului care nu respectă parametrii tehnici precizaţi în avizul tehnic de racordare;
m) să sisteze injecţia în SNT a biometanului care nu respectă condiţiile de calitate prevăzute de legislaţia în vigoare;
n) să verifice parametrii tehnici privind calitatea biometanului injectat în sistemul de transport;
o) să aibă acces la platforma producătorului de biometan pentru vizualizarea informaţilor relevante;
p) să întrerupă preluarea biometanului în situaţiile în care este necesară întreruperea funcţionării sistemului de transport datorate necesităţii executării unor lucrări de întreţinere şi reparaţii, unor întreruperi planificate necesare pentru conectarea unor noi clienţi, precum şi în alte situaţii prevăzute de legislaţia în vigoare sau în caz de forţă majoră, cu anunţarea producătorului de biometan.

(3)Operarea conductelor prin care se realizează interconectarea cu statele ce nu sunt membre ale Uniunii Europene, precum şi alocarea capacităţilor pe acestea se realizează conform prevederilor acordurilor cu aceste state.

(4)Operatorul de transport şi de sistem şi proprietarul sistemului de transport publică informaţiile referitoare la propriile activităţi, necesare utilizatorilor de sistem, conform reglementărilor ANRE, în vederea asigurării accesului eficient la sistem, a unei concurenţe efective şi funcţionării eficiente a pieţei de gaze naturale, nefiindu-le permisă divulgarea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial obţinute pe parcursul activităţilor acestora, inclusiv cele obţinute de la terţi, în contextul acordării accesului la reţea.

(5)**în calitate de operator al pieţei de echilibrare, operatorul de transport şi de sistem derulează următoarele activităţi în vederea informării părţilor interesate:**
a)gestionarea echipamentelor de măsurare şi prestarea serviciilor de măsurare a gazelor naturale pentru utilizatorii sistemului de transport;
b)colectarea, centralizarea şi distribuirea datelor şi informaţiilor către operatorii economici din sectorul gazelor naturale care utilizează sistemul de transport pentru desfăşurarea operaţiunilor comerciale în vederea gestionării dezechilibrelor înregistrate între cantităţile de gaze naturale contractate şi cele livrate fizic;
c)elaborarea de prognoze a consumurilor de gaze naturale ale clienţilor ce nu beneficiază de măsurare zilnică;
d)elaborarea de rapoarte şi furnizarea de date statistice, în conformitate cu legislaţia în vigoare.

Art. 130[1]: Obligaţiile operatorului punctului virtual de tranzacţionare

(1)Operatorul de transport şi de sistem al gazelor naturale sau o altă entitate desemnată de către operatorul de transport şi

de sistem în cadrul căreia acesta deţine o participaţie majoritară, de cel puţin 51% din acţiuni, denumit în continuare operator al PVT, asigură organizarea şi administrarea PVT, în baza reglementărilor emise de către ANRE.

(2)**Operatorul PVT are următoarele atribuţii şi responsabilităţi:**

a)oferă participanţilor inclusiv de pe piaţa gazelor naturale servicii de transfer al dreptului de proprietate asupra gazelor naturale în PVT, în condiţii transparente şi nediscriminatorii;

b)pune la dispoziţia participanţilor pe piaţa gazelor naturale serviciile prevăzute la lit. a), în mod continuu, respectiv 24 h x 7 zile/săptămână, prin intermediul unei platforme electronice on-line;

c)înregistrează şi procesează, în mod continuu, notificările în PVT aferente tranzacţiilor încheiate de către participanţii pe piaţa gazelor naturale înregistraţi ca utilizatori PVT;

d)asigură conectarea platformei electronice de deservire a PVT la platformele de tranzacţionare a gazelor naturale;

e)colaborează cu operatorii pieţelor centralizate de gaze naturale pentru proiectarea şi promovarea produselor standardizate pe termen scurt care să conducă la creşterea lichidităţii pieţei angro a gazelor naturale pe termen scurt;

f)participă activ la dezbaterile publice organizate în scopul consultării participanţilor de pe piaţa gazelor naturale şi ANRE cu privire la armonizarea serviciilor oferite în PVT cu standardele şi bunele practici internaţionale;

g)asigură protecţia şi păstrează confidenţialitatea informaţiilor şi datelor care i-au fost furnizate sau la care a avut acces pe parcursul activităţii sale, cu excepţia cazurilor prevăzute în mod expres de legislaţia în vigoare;

h)poate oferi participanţilor de pe piaţa gazelor naturale alte servicii auxiliare necesare utilizatorilor PVT, conform reglementărilor ANRE;

i)operatorul PVT elaborează şi publică, conform reglementărilor ANRE, informaţii de piaţă generale, anonime şi agregate ale tranzacţiilor notificate în PVT.

Art. 131: Atribuţiile proprietarului sistemului de transport

(1)**Proprietarul sistemului de transport:**

a)cooperează cu operatorul de transport şi de sistem în vederea îndeplinirii atribuţiilor acestuia, furnizându-i toate informaţiile relevante;

b)finanţează investiţiile decise de către operatorul de sistem independent şi aprobate de către ANRE sau îşi dă acordul ca acestea să fie finanţate de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul de sistem independent. Măsurile relevante cu privire la finanţare fac obiectul aprobării de către ANRE. Înaintea aprobării, ANRE se consultă atât cu proprietarul activelor, cât şi cu alte părţi interesate;

c)deţine răspunderea privind activele sistemului de transport, cu excepţia răspunderii privind atribuţiile operatorului de transport şi de sistem;

d)oferă garanţii pentru facilitarea finanţării eventualelor extinderi ale sistemului, cu excepţia investiţiilor pentru care şi-a dat acordul să fie finanţate de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul de transport şi de sistem, în temeiul lit. b).

e)nu este responsabil cu privire la activitatea de acordare sau de gestionare a accesului terţilor la sistemul de transport organizată de operatorul de sistem independent şi cu privire la planificarea investiţiilor;

f)păstrează confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-a obţinut în cursul desfăşurării activităţilor sale şi împiedică dezvăluirea discriminatorie de informaţii referitoare la propriile activităţi care

ar putea aduce avantaje economice. În special, nu divulgă nicio informaţie sensibilă din punct de vedere comercial către celelalte părţi ale operatorului economic decât în cazul în care acest lucru se impune în vederea încheierii unei tranzacţii comerciale.

(1^1)Proprietarului sistemului de transport, inclusiv în cazul unui operator de sistem combinat, operatorului de distribuţie şi părţii rămase din operatorul economic le este interzisă utilizarea serviciilor comune, de exemplu utilizarea unui serviciu juridic comun, cu excepţia serviciilor pur administrative sau a celor informatice.

(2)Consiliul Concurenţei, în cooperare cu ANRE, este abilitat cu toate competenţele necesare să monitorizeze în mod eficient respectarea de către proprietarul sistemului de transport a obligaţiilor acestuia, în temeiul alin. (1).

(3)ANRE monitorizează relaţiile şi schimburile de informaţii dintre proprietarul sistemului de transport şi operatorul de sistem independent, în vederea garantării respectării de către acesta din urmă a obligaţiilor sale, şi, în special, aprobă proiectele de contracte care urmează a fi încheiate între aceştia şi acţionează ca autoritate de soluţionare a litigiilor între operatorul de sistem independent şi proprietarul sistemului de transport cu privire la plângerile înaintate de oricare dintre aceştia, conform art. 174 alin. (11).

Art. 132: Separarea proprietarului sistemului de transport

(1)În cazul în care proprietarul sistemului de transport face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală, proprietarul sistemului de transport este independent cel puţin în ceea ce priveşte statutul său juridic, organizarea şi procesul decizional faţă de alte activităţi care nu au legătură cu transportul gazelor naturale.

(2)**Pentru a asigura independenţa proprietarului sistemului de transport în condiţiile alin. (1), se aplică următoarele criterii:**

a)persoanele cu funcţie de conducere ale proprietarului sistemului de transport nu pot face parte din structurile operatorului economic integrat din domeniul gazelor naturale care răspunde, direct sau indirect, de gestionarea zilnică a activităţilor de producere, distribuţie şi furnizare a gazelor naturale;

b)persoanele cu funcţie de conducere din cadrul proprietarului sistemului de transport acţionează independent de orice interes de piaţă în îndeplinirea atribuţiilor de serviciu;

c)proprietarul sistemului de transport stabileşte un program de conformitate, care conţine măsurile luate pentru a garanta excluderea practicilor discriminatorii şi stabileşte şi obligaţiile specifice impuse angajaţilor pentru realizarea obiectivului de independenţă;

d)proprietarul sistemului de transport desemnează o persoană sau un organism, denumit agent de conformitate, care să asigure monitorizarea adecvată a respectării programului de conformitate şi care depune la ANRE în luna decembrie a fiecărui an un raport cu privire la măsurile luate, raport care se publică pe site-ul operatorului de transport şi de sistem.

(3)Proprietarul reţelei de transport transmite spre aprobare ANRE toate proiectele de contracte ce urmează să fie încheiate cu operatorul de transport şi de sistem, inclusiv cele referitoare la utilizarea bunurilor existente, precum şi a celor realizate ca urmare a investiţiilor în reţeaua de transport.

(4)Persoanele care au exercitat în cadrul operatorului de transport şi de sistem funcţii de conducere sau alte funcţii relevante în temeiul cărora au avut acces la informaţii comerciale sensibile, definite potrivit legii, nu pot ocupa funcţii similare în cadrul operatorilor economici din domeniul producerii şi/sau furnizării de gaze naturale, pe o perioadă de

minimum 6 luni de la data încetării raporturilor contractuale cu operatorul de transport şi de sistem.

Art. 133: Interdicţii privind deţinerea controlului asupra operatorilor de transport şi de sistem

Operatorilor economici care desfăşoară oricare dintre activităţile de producere sau de furnizare de gaze naturale le este interzis ca, direct sau indirect, să exercite controlul sau să exercite vreun drept cu privire la operatorii de transport şi de sistem separaţi din alte state ale Uniunii Europene care aplică dispoziţiile art. 9 alin. (1) din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piaţa internă în sectorul gazelor naturale şi de abrogare a Directivei 2003/55/CE.

Art. 134: Distribuţia gazelor naturale

(1)Distribuţia gazelor naturale se realizează de către operatorul de distribuţie.

(2)Operatorul de distribuţie prestează serviciul de distribuţie pentru toţi utilizatorii sistemului de distribuţie, în condiţii nediscriminatorii, asigurând accesul la acesta oricărui solicitant care îndeplineşte cerinţele prezentului titlu, cu respectarea normelor şi standardelor de performanţă prevăzute în reglementările tehnice în vigoare.

(3)**Delimitarea unui sistem de distribuţie se realizează, după caz:**

a)de obiectivele de producţie ~~de la~~ după robinetul aflat la ieşirea din staţia de reglare-măsurare- predare a producătorului de gaze naturale;

a^{1}) de obiectivele de producţie ale producătorului de biometan, după robinetul aflat la ieşirea din instalaţia de injecţie a biometanului, conform prevederilor din avizul tehnic de racordare emis de operatorul de distribuţie;

b)de sistemul de transport de la ieşirea din staţia de reglare-măsurare-predare a operatorului de transport;

c)de alt sistem de distribuţie de la ieşirea din staţia de reglare/măsurare dintre operatorii de distribuţie;

d)de clienţii finali de la ieşirea din staţiile/posturile de reglare/măsurare sau, după caz, ieşirea din robinetul de branşament către instalaţiile de utilizare ale acestora.

(4)Lucrările de dezvoltare, reabilitare, modernizare, exploatare şi întreţinere a obiectivelor/sistemelor de distribuţie a gazelor naturale, inclusiv a racordurilor şi a staţiilor de reglare-măsurare-predare/staţiilor de reglare/staţiilor de măsurare/ posturilor de reglare măsurare/posturilor de reglare/posturilor de măsurare, branşamente, sunt lucrări de utilitate publică.

(5)Costurile lucrărilor prevăzute la alin. (4) intră în categoria costurilor specificate la art. 179 alin. (2) lit. i).

Art. 135: Caracterul activităţii de distribuţie

Activitatea de distribuţie a gazelor naturale, cu excepţia celei realizate prin sistemele de distribuţie închise, constituie serviciu de utilitate publică de interes general.

Art. 136: Independenţa operatorului de distribuţie

(1)În cazul în care operatorul de distribuţie face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală, acesta trebuie să fie independent cel puţin în ceea ce priveşte forma sa juridică, organizarea şi procesul decizional, în raport cu celelalte activităţi care nu au legătură cu distribuţia; această regulă nu creează obligaţia separării proprietăţii asupra activelor aparţinând operatorului de distribuţie faţă de operatorul economic integrat pe verticală.

(2)**Suplimentar faţă de cerinţele prevăzute la alin. (1), în cazul în care operatorul de distribuţie face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală, acesta este independent, în ceea ce priveşte organizarea şi procesul decizional, de celelalte activităţi care nu au legătură cu distribuţia. Pentru a asigura această independenţă, se aplică următoarele criterii minime:**

a)persoanele cu funcţii de conducere din cadrul operatorului de distribuţie nu trebuie să facă parte din structurile operatorului integrat pe verticală din sectorul gazelor naturale care răspund, direct sau indirect, de gestionarea curentă a activităţilor de producţie, transport şi furnizare a gazelor naturale;

b)trebuie luate măsuri corespunzătoare pentru a se asigura că interesele profesionale ale persoanelor cu funcţii de conducere din cadrul operatorului de distribuţie sunt luate în considerare într-un mod care să le permită să acţioneze total independent;

c)operatorul de distribuţie trebuie să dispună de competenţe efective de luare a deciziilor, independent de operatorul economic integrat pe verticală din sectorul gazelor naturale, cu privire la activele necesare pentru exploatarea, întreţinerea şi dezvoltarea sistemului de distribuţie. Pentru a îndeplini aceste atribuţii, operatorul de distribuţie are la dispoziţie resursele necesare, inclusiv resursele umane, tehnice, financiare şi fizice; aceasta nu ar trebui să împiedice existenţa unor mecanisme de coordonare corespunzătoare care să asigure că sunt protejate drepturile societăţii-mamă de supraveghere economică şi cele de supraveghere a gestionării, în ceea ce priveşte rentabilitatea activelor unei filiale; în special, aceste mecanisme permit societăţii-mamă să aprobe planul financiar anual sau orice instrument echivalent al operatorului de distribuţie şi să stabilească limitele generale ale nivelului de îndatorare a filialei sale; în schimb, nu se permite societăţii-mamă să dea instrucţiuni cu privire la operaţiunile curente, nici cu privire la deciziile individuale referitoare la construirea sau modernizarea obiectivelor aparţinând sistemelor de distribuţie, care nu depăşesc condiţiile stabilite în planul financiar aprobat sau în oricare alt instrument echivalent;

d)operatorul de distribuţie stabileşte un program de conformitate, care conţine măsurile luate pentru a garanta excluderea practicilor discriminatorii, şi asigură monitorizarea adecvată a respectării acestui program. Programul de conformitate prevede obligaţiile specifice impuse angajaţilor pentru realizarea acestui obiectiv. Persoana sau organismul care răspunde de monitorizarea programului de conformitate, denumit agent de conformitate, transmite ANRE şi publică, în luna decembrie a fiecărui an, un raport cuprinzând măsurile adoptate. Agentul de conformitate al operatorului de distribuţie este complet independent şi are acces la toate informaţiile operatorului de distribuţie sau ale oricărei întreprinderi afiliate care sunt necesare în vederea îndeplinirii atribuţiei sale.

(3)Operatorii de distribuţie integraţi vertical nu trebuie, în activităţile lor de comunicare şi de publicitate, să creeze confuzie cu privire la identitatea separată a operatorului economic care realizează activitatea de furnizare a gazelor naturale din cadrul operatorului economic integrat pe verticală.

(4)Fac excepţie de la prevederile alin. (1)-(3) operatorii economici care desfăşoară activităţi de distribuţie a gazelor naturale şi care deservesc un număr de cel mult 100.000 de clienţi finali.

(5)ANRE monitorizează activitatea operatorului de distribuţie care face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală, astfel încât acesta să nu poată profita de pe urma integrării sale pe verticală pentru a denatura concurenţa.

Art. 137: Obligaţia de păstrare a confidenţialităţii

(1)Operatorul de distribuţie este obligat să păstreze confidenţialitatea asupra informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial obţinute în cursul desfăşurării activităţii sale.

(2)Operatorul de distribuţie este obligat să împiedice divulgarea discriminatorie a informaţiilor privind propria activitate, care pot fi avantajoase din punct de vedere comercial.

(3)Este interzisă orice interferenţă, de orice natură, dintre operatorul de distribuţie integrat pe verticală cu un furnizor prin care acesta poate fi avantajat din punct de vedere comercial faţă de alţi furnizori independenţi care operează în zona concesionată de operatorul de distribuţie.

Art. 138: Obligaţiile şi drepturile operatorului de distribuţie

(1)**Distribuitorul de gaze naturale are, în principal, următoarele obligaţii:**

a)să opereze, să întreţină, să repare, să modernizeze şi să dezvolte sistemul de distribuţie în condiţii de siguranţă, eficienţă economică şi de protecţie a mediului, activităţile urmând a fi desfăşurate în baza autorizaţiilor specifice pentru proiectare şi execuţie a sistemelor de distribuţie a gazelor naturale, iar operarea urmând să se desfăşoare în baza licenţei de distribuţie;

b)să asigure odorizarea gazelor naturale corespunzător reglementărilor aprobate de ANRE, în baza contractelor de prestări de servicii încheiate cu operatorul din amonte, şi, acolo unde este cazul, prin odorizare suplimentară în sistemul de distribuţie;

c)să realizeze interconectări cu alte sisteme, după caz, şi să asigure capacitatea sistemului de distribuţie pe termen lung;

d)să asigure accesul terţilor la sistemele de distribuţie, în condiţii nediscriminatorii, în limitele capacităţilor de distribuţie, cu respectarea regimurilor tehnologice, conform reglementărilor specifice elaborate de ANRE;

d^1)**Pentru solicitările de racordare la sistemul de distribuţie existent, să elibereze solicitantului un aviz tehnic de racordare care va cuprinde inclusiv soluţia tehnică, în conformitate cu reglementările ANRE.**

Solicitantul are dreptul de a alege liber orice operator economic autorizat de către ANRE pentru proiectarea şi execuţia lucrărilor necesare realizării racordului.

Pentru asigurarea calităţii lucrărilor de execuţie şi punerea în funcţiune a racordului, solicitantul are obligaţia încheierii unui contract de racordare cu operatorul de distribuţie.

Punerea în funcţiune a racordului şi montarea aparatelor/echipamentelor de măsură se vor realiza în termenele prevăzute de reglementările ANRE.

d^2)În cazul clienţilor casnici, al persoanelor fizice autorizate, al întreprinderilor individuale, al întreprinderilor familiale şi al instituţiilor publice contravaloarea lucrărilor de racordare, inclusiv a celor de proiectare realizate conform lit. d^1), se suportă integral de către operatorul de distribuţie până la limita valorii medii a unui racord, aşa cum este ea stabilită pe baza unei metodologii aprobate de ANRE. Solicitantul poate suporta financiar contravaloarea lucrărilor de racordare şi de proiectare, urmând să fie despăgubit de către operatorul de distribuţie până la limita contravalorii medii a unui racord, conform reglementărilor ANRE. Activele rezultate ca urmare a lucrărilor de racordare intră în proprietatea operatorului de distribuţie de la momentul punerii în funcţiune, prin efectul prezentei legi, la valoarea suportată de operatorul de distribuţie, aceasta fiind recunoscută de către ANRE în tarifele reglementate. În valoarea medie a racordului nu se includ costurile cu refacerea infrastructurii edilitare. Recuperarea costurilor privind racordarea clienţilor casnici, persoanelor fizice autorizate, întreprinderilor individuale, întreprinderilor familiale şi instituţiilor publice, inclusiv proiectarea, se realizează cu amortizare accelerată într-o perioadă de 5 ani, prin tarifele de distribuţie, în conformitate cu reglementările

ANRE.

d^{3})În cazul clienţilor noncasnici, cu excepţia persoanelor fizice autorizate, întreprinderilor individuale, întreprinderilor familiale şi instituţiilor publice, contravaloarea lucrărilor de racordare, inclusiv a celor de proiectare realizate conform lit. d^{1}), se suportă integral de către aceştia. Activele rezultate ca urmare a lucrărilor de racordare nu intră în patrimoniul operatorului de distribuţie. Acestea se cedează doar spre exploatare operatorului de distribuţie;

d^{4})Operatorul de distribuţie care are calitatea de concesionar poate vinde reţeaua de distribuţie gaze naturale din zona concesionată către un terţ operator cu acordul concedentului, în condiţiile art. 106 alin. (6^{1});

e)să întocmească şi să urmărească bilanţul de gaze naturale intrate şi, respectiv, ieşite din sistemul propriu;
f)să evite subvenţia încrucişată între categoriile de clienţi finali cu privire la repartizarea costurilor;
g)să preia până la obţinerea licenţei pentru operarea sistemului de distribuţie de către noul concesionar, la solicitarea şi conform reglementărilor ANRE, prin desemnare, operarea unui sistem de distribuţie în condiţiile în care operatorului iniţial i-a fost retrasă licenţa de distribuţie, a fost reziliat contractul de concesiune sau în orice altă situaţie identificată de ANRE;

h)să asigure echilibrul permanent al sistemului operat;
i)să asigure condiţiile de securitate în alimentarea cu gaze naturale;
l)să desfăşoare activităţi conexe celei de operare a sistemului, conform reglementărilor specifice elaborate de ANRE, în limitele stabilite prin condiţiile de valabilitate asociate licenţei;
k)să elaboreze şi să trimită ANRE pentru aprobare planuri de investiţii care se fundamentează pe baza studiilor de perspectivă, realizate pe o durată de minimum 5 ani, prin consultare, după caz, cu operatorul de transport şi de sistem şi cu autorităţile locale din zona de licenţă; studiile de perspectivă se transmit la ANRE cu minimum 6 luni înainte de începerea unei perioade de reglementare.

l)să elaboreze şi să transmită ANRE studii de perspectivă privind îmbunătăţirea sistemului inteligent de distribuţie a gazelor naturale în vederea injecţiei de hidrogen în amestec cu gazele naturale şi/sau pentru a fi convertite ulterior în distribuţii de hidrogen pentru a asigura conformitatea cu cerinţele de mediu;
m)să preia cantităţile de hidrogen în conformitate cu reglementările/standardele tehnice legale în vigoare privind injecţia hidrogenului în reţele de distribuţie a gazelor naturale, respectiv în convertirea acestora din distribuţie de gaze naturale în distribuţie de hidrogen.

n)în cazul clientului final casnic, în vederea emiterii facturii de regularizare, operatorul de distribuţie are obligaţia de a asigura citirea indexului aparatului de măsurare al clientului la un interval de timp de maximum 3 luni.

o) să asigure accesul, cu respectarea regimurilor tehnologice şi racordarea pentru injecţia de biometan, în condiţiile prevăzute la lit. p), cu excepţia situaţiilor prevăzute la art. 150;
p) să asigure creşterea capacităţii sistemului de distribuţie şi/sau extinderea sistemului de distribuţie în vederea preluării biometanului, cu suportarea de către producător a tuturor costurilor necesare pentru realizarea redimensionării şi/sau extinderii/interconectării sistemului de distribuţie şi pentru racordarea între facilitatea de producţie biometan şi

obiectivele sistemului de distribuţie conform soluţiei de alimentare precizate în avizul tehnic de racordare;

q) să opereze obiectivele de distribuţie, conform delimitării precizate de operatorul de distribuţie în avizul tehnic de racordare.

(2)**Operatorul de distribuţie a gazelor naturale are, în principal, următoarele drepturi:**

a)să desfăşoare activităţi comerciale legate de serviciul de distribuţie a gazelor naturale;

b)să încaseze contravaloarea tarifelor corespunzătoare serviciilor prestate, să limiteze şi/sau să întrerupă prestarea serviciului, conform reglementărilor specifice;

c)să întrerupă funcţionarea obiectivelor sistemului de distribuţie şi alimentarea cu gaze naturale a clienţilor pentru timpul strict necesar executării lucrărilor de întreţinere şi reparaţii, precum şi în alte situaţii prevăzute de prezentul titlu sau în caz de forţă majoră, cu anunţarea prealabilă a dispecerilor sistemelor afectate şi, după caz, a clienţilor;

d)să folosească, cu titlu gratuit, terenurile proprietate publică locală ocupate de obiectivele sistemului de distribuţie, precum şi pentru realizarea lucrărilor de execuţie, operare, întreţinere şi reparaţii, în condiţiile legii;

e)[textul din Art. 138, alin. (2), litera E. din titlul II, capitolul V este abrogat la 04-oct-2014 de Art. I, punctul 71. din Legea 127/2014]

f)să sisteze alimentarea cu gaze naturale a instalaţiilor de utilizare, în situaţia în care există pericol de explozie şi este afectată siguranţa în exploatare;

g)să stocheze gaze naturale în sistemele de distribuţie, conform reglementărilor aprobate de ANRE;

h)să refuze racordarea la sistemul de distribuţie în condiţiile art. 150;

i)să elaboreze norme tehnice/comerciale specifice activităţii proprii şi să le supună spre aprobare ANRE;

j)în cazul intervenţiilor de către persoane neautorizate asupra instalaţiilor de reglare - măsurare aflate la limita de proprietate, care pun în pericol siguranţa alimentării cu gaze naturale, operatorul de distribuţie este îndreptăţit să întrerupă alimentarea, în conformitate cu reglementările specifice ale ANRE.

k) să refuze accesul biometanului care nu respectă parametrii tehnici precizaţi în avizul tehnic de racordare şi/sau condiţiile de calitate precizate de legislaţia în vigoare, precum şi să întrerupă preluarea biometanului în situaţiile în care este necesară întreruperea funcţionării obiectivelor sistemului de distribuţie în care se realizează preluarea biometanului, datorate necesităţii executării unor lucrări de întreţinere şi reparaţii, unor întreruperi planificate necesare pentru conectarea unor noi clienţi, precum şi în alte situaţii prevăzute de legislaţia în vigoare sau în caz de forţă majoră, cu anunţarea producătorului de biometan;

l) să restricţioneze injecţia biometanului care nu respectă parametrii tehnici precizaţi în avizul tehnic de racordare;

m) să sisteze injecţia în sistemul de distribuţie a biometanului care nu respectă condiţiile de calitate prevăzute în legislaţia în vigoare;

n) să verifice parametrii tehnici privind calitatea biometanului injectat în sistemul de distribuţie;

o) să aibă acces la platforma producătorului de biometan pentru vizualizarea informaţiilor relevante.

(3)Atunci când un operator de distribuţie răspunde de echilibrarea sistemului de distribuţie a gazelor naturale, acesta are obligaţia să elaboreze reguli obiective, transparente şi nediscriminatorii pentru echilibrarea sistemului operat, inclusiv reguli de încadrare tarifară a utilizatorilor sistemului în cazul unui dezechilibru în sistem. Condiţiile, inclusiv regulile şi tarifele, aplicabile prestării serviciilor de echilibrare de către operatorul de distribuţie se stabilesc în mod

nediscriminatoriu şi ţinând seama de costuri, în conformitate cu o metodologie aprobată de ANRE, şi sunt publicate.

Art. 139: Sistemul de distribuţie închis

(1)Sistemul de distribuţie închis este acel sistem prin care se distribuie gaze naturale într-o zonă industrială, comercială sau de servicii comune, limitată din punct de vedere geografic şi care, fără a aduce atingere prevederilor alin. (4), nu alimentează clienţii casnici, dacă, din raţiuni de organizare tehnologică, activităţile derulate de utilizatorii sistemului respectiv sunt integrate sau sistemul respectiv asigură gazele naturale în principal către proprietarul sistemului, operatorul sistemului sau un operator economic afiliat acestora, după caz.

(2)Obligaţiile privind dezvoltarea sistemului de distribuţie, prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. c), g) şi k), nu sunt aplicabile operatorului unui sistem de distribuţie închis.

(3)Tarifele pentru prestarea serviciului de distribuţie dintr-un sistem de distribuţie închis şi metodologiile care stau la baza calculării acestora vor fi publicate de către operatorul economic care desfăşoară această activitate pe pagina proprie de web. ANRE va publica un ghid de bună practică privind modalitatea de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuţie dintr-un sistem de distribuţie închis.

(4)Exceptarea prevăzută la alin. (2) se aplică şi în cazul în care în zona deservită de un sistem de distribuţie închis sunt amplasaţi clienţi casnici, numai dacă aceştia se află într-un raport de muncă sau într-o formă de asociere cu proprietarul sistemului de distribuţie la momentul racordării.

(5)[textul din Art. 139, alin. (5) din titlul II, capitolul V este abrogat la 30-iul-2020 de Art. I, punctul 82. din Legea 155/2020]

(6)La solicitarea unui operator economic, ANRE confirmă prin decizie încadrarea unui sistem de distribuţie în prevederile alin. (1).

(7)Operatorii economici care operează sisteme de distribuţie care se încadrează în prevederile alin. (1) au dreptul să presteze fără licenţă serviciul de distribuţie în baza deciziei prevăzute la alin. (6).

Art. 140: Înmagazinarea gazelor naturale

(1)Înmagazinarea gazelor naturale se realizează de către operatorul de înmagazinare.

(2)**Gazele naturale se înmagazinează în scopul:**

a)asigurării securităţii în alimentarea cu gaze naturale a clienţilor finali;

b)armonizării variaţiilor consumului sezonier, zilnic şi orar cu sursele de gaze disponibile;

c)asigurării permanente a echilibrului fizic al SNT;

d)realizării altor activităţi comerciale.

Art. 141: Independenţa operatorului de înmagazinare

(1)Un operator de înmagazinare care face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală trebuie să fie independent cel puţin în ceea ce priveşte forma juridică, organizarea şi procesul de luare a deciziilor faţă de alte activităţi care nu au legătură cu transportul, distribuţia sau înmagazinarea.

(2)Prevederile alin. (1) se aplică numai cu privire la instalaţiile de înmagazinare care sunt necesare din punct de vedere tehnic şi/sau economic pentru asigurarea unui acces eficient la sistem în scopul alimentării clienţilor, în conformitate cu reglementările specifice.

(3)**În vederea asigurării independenţei operatorului de înmagazinare faţă de operatorul economic integrat pe verticală din care face parte şi care desfăşoară cel puţin una din activităţile de producţie sau de furnizare, se aplică următoarele criterii minime:**

a)persoanele cu funcţii de conducere din cadrul operatorului de înmagazinare nu fac parte din structurile operatorului economic integrat pe verticală de gaze naturale, care răspund, direct sau indirect, de gestionarea curentă a activităţilor de producţie şi furnizare a gazelor naturale;

c)operatorul de înmagazinare dispune de suficiente competenţe de luare a deciziilor, independent de operatorul integrat din sectorul gazelor naturale, cu privire la elementele de active necesare pentru exploatarea, întreţinerea sau dezvoltarea instalaţiilor de înmagazinare; aceasta nu împiedică existenţa unor mecanisme de coordonare adecvate care să garanteze protejarea drepturilor de supraveghere economică şi cele de supraveghere a gestionării ale societăţii-mamă asupra randamentului activelor unei filiale, reglementate indirect în temeiul art. 41 alin. (6) din Directivă; societatea-mamă are dreptul să aprobe planul financiar anual al operatorului de înmagazinare sau orice document echivalent şi să stabilească limite globale ale nivelului de îndatorare a filialei sale; în schimb, nu se permite societăţii-mamă să dea instrucţiuni privind gestionarea curentă, nici cu privire la deciziile individuale referitoare la construirea sau modernizarea instalaţiilor de înmagazinare, care nu depăşesc limitele din planul financiar aprobat sau orice document echivalent;

d)operatorul de înmagazinare stabileşte un program de conformitate, care conţine măsurile luate pentru a garanta excluderea practicile discriminatorii, şi asigură monitorizarea adecvată a respectării acestui program. Programul de conformitate stabileşte obligaţiile specifice impuse angajaţilor pentru realizarea acestui obiectiv;

e)operatorul de înmagazinare desemnează o persoană sau un organism, denumit agent de conformitate, care răspunde de monitorizarea adecvată a respectării programului de conformitate şi care transmite ANRE, în luna decembrie a fiecărui an, un raport cu privire la măsurile luate, raport care se publică pe site-ul operatorului de înmagazinare.

Art. 142: Obligaţiile şi drepturile operatorului de înmagazinare

(1)**Operatorul de înmagazinare are, în principal, următoarele obligaţii:**

a)să opereze, să întreţină, să reabiliteze şi să modernizeze instalaţiile tehnologice de suprafaţă aferente depozitelor de înmagazinare, în condiţii de siguranţă, de eficienţă şi de protecţie a mediului;

b)să asigure accesul terţilor la depozitele de înmagazinare, pe baza unor criterii obiective, transparente şi nediscriminatorii, conform reglementărilor ANRE;

c)să publice lista instalaţiilor de înmagazinare sau a unor părţi dintre acestea care sunt oferite spre acces terţilor;

d)să furnizeze informaţii utilizatorilor sistemului de înmagazinare, necesare pentru un acces eficient la sistem;

e)să elaboreze şi să trimită ANRE pentru aprobare planuri de investiţii care se fundamentează pe baza studiilor de perspectivă, realizate pe o durată de minimum 5 ani, prin consultare, după caz, cu operatorul de transport şi de sistem, şi se avizează de ministerul de resort; studiile de perspectivă se transmit la ANRE cu minimum 6 luni înainte de începerea unei perioade de reglementare;

f)să asigure mijloacele adecvate pentru îndeplinirea obligaţiilor privind serviciul public.

(2)**Operatorul depozitului de înmagazinare are, în principal, următoarele drepturi:**

a)să încaseze tariful aferent prestării serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale, să limiteze şi/sau să întrerupă prestarea serviciului, conform reglementărilor specifice;

b)să elaboreze norme tehnice/comerciale specifice activităţii proprii şi să le supună spre aprobare ANRE;

c)să întrerupă funcţionarea instalaţiilor pentru timpul strict necesar, în vederea executării lucrărilor de întreţinere şi de reparaţii, precum şi în alte situaţii prevăzute de lege, cu anunţarea prealabilă a dispecerilor sistemelor afectate şi, după caz, a clienţilor;

d)să refuze în mod justificat accesul terţilor la depozitele de înmagazinare, în condiţiile legii.

(3)Operatorul de înmagazinare păstrează confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-a Obţinut în cursul desfăşurării activităţii sale şi împiedică dezvăluirea discriminatorie de informaţii referitoare la propriile activităţi care ar putea induce avantaje economice. În special, nu divulgă nicio informaţie sensibilă din punct de vedere comercial către celelalte părţi ale operatorului economic decât în cazul în care acest lucru se impune în vederea încheierii unei tranzacţii comerciale.

Art. 143: Obligaţiile şi drepturile furnizorului de gaze naturale

(1)**Furnizorul de gaze naturale are, în principal, următoarele obligaţii:**

a)să încheie contracte de achiziţie a gazelor naturale în condiţii concurenţiale, transparente şi nediscriminatorii, astfel încât să asigure acoperirea consumului pentru clienţii săi;

a^{1})să achiziţioneze gazele naturale pe care le furnizează clienţilor casnici, în condiţii de minimizare a costului resurselor alocate, pe baza unor proceduri proprii, elaborate în corelare cu prevederile art. 177 alin. (3^{15}), (3^{16}) şi (3^{17}), care să asigure caracterul transparent al procesului de achiziţie a gazelor naturale şi, în acelaşi timp, tratamentul egal şi nediscriminatoriu al persoanelor care participă la procedura de achiziţie a gazelor naturale, în calitate de ofertanţi;

a^{2})să asigure cel puţin 50% din gazele naturale necesare acoperirii consumului clienţilor finali din portofoliu, din producţie proprie sau prin achiziţie prin contracte la termen;

b)să plătească contravaloarea gazelor naturale achiziţionate, conform contractelor încheiate;

c)[textul din Art. 143, alin. (1), litera C. din titlul II, capitolul V este abrogat la 01-iul-2020 de Art. I, punctul 4. din Ordonanta urgenta 106/2020]

d)să respecte standardele de performanţă pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale;

e)să pună prompt şi în mod gratuit la dispoziţia clienţilor finali datele relevante privind consumul, utilizând la cererea acestora formatul de prezentare uşor de înţeles, armonizat la nivel naţional, stabilit de către ANRE;

f)să înfiinţeze puncte unice de contact pentru informarea clienţilor finali cu privire la drepturile acestora, la legislaţia în vigoare şi la căile de soluţionare a litigiilor în cazul unor cereri, plângeri, sesizări, reclamaţii sau contestaţii. Punctul unic de contact este constituit dintr-un punct central care coordonează punctele de informare regională/locală, după caz, formând o reţea care oferă în mod gratuit clienţilor finali toate informaţiile necesare cu privire la drepturile lor, la legislaţia în vigoare şi la căile de soluţionare a litigiilor de care dispun în cazul unui dezacord, asigurând accesul imediat la informaţie pentru toţi solicitanţii;

g)să permită clienţilor, în mod gratuit, schimbarea efectivă a furnizorului de gaze naturale în termen de 21 de zile de la data solicitării şi să transmită acestora un decont final de lichidare, în termen de maximum 42 de zile de la schimbarea furnizorului;

h)să încheie cu clienţii finali contracte care prevăd condiţii contractuale echitabile şi cel puţin informaţiile prevăzute la art. 145 alin. (4) lit. b) şi să transmită gratuit clientului final o copie a contractului înainte de încheierea sau confirmarea încheierii acestuia. Atunci când contractul este încheiat prin intermediari, informaţiile prevăzute la art. 145 alin. (4) lit. b) sunt oferite, de asemenea, înainte de încheierea contractului;

i)să notifice clienţii finali în mod corespunzător cu privire la orice intenţie de modificare a clauzelor contractuale, precum şi cu privire la orice majorare a preţului/tarifului practicat, după caz, în mod direct şi în timp util, dar nu mai târziu de sfârşitul primei perioade normale de facturare care urmează intrării în vigoare a majorării, într-un mod transparent şi uşor de înţeles;

j)să informeze clienţii finali, în momentul notificării prevăzute la lit. i), cu privire la dreptul de a denunţa contractul, în cazul în care nu acceptă noile condiţii notificate;

k)să transmită clienţilor finali informaţii transparente privind preţurile/tarifele practicate, după caz, precum şi privind condiţiile generale de acces şi de utilizare a serviciilor oferite de către acesta;

l)să pună la dispoziţia clienţilor finali o gamă largă de modalităţi de plată, care nu creează discriminări nejustificate între clienţi. Sistemele de plată anticipată trebuie să fie echitabile şi să reflecte în mod adecvat consumul probabil. Orice diferenţă în ceea ce priveşte clauzele şi condiţiile sistemelor de plată trebuie să reflecte costurile suportate cu aceste sisteme de plată diferite. Condiţiile generale trebuie să fie echitabile şi transparente, prezentate într-un limbaj clar şi uşor de înţeles, şi nu includ bariere necontractuale în calea exercitării drepturilor clienţilor, ca de exemplu documentaţia contractuală excesivă;

m)[textul din Art. 143, alin. (1), litera M. din titlul II, capitolul V este abrogat la 30-iul-2020 de Art. I, punctul 85. din Legea 155/2020]

n)să ofere clienţilor finali un standard ridicat de servicii şi de soluţionare a plângerilor;

o)să informeze clienţii racordaţi la obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale cu privire la drepturile lor de a fi alimentaţi cu gaze naturale de o calitate specificată, la preţuri rezonabile, conform prevederilor legale în vigoare;

p)să informeze corespunzător clienţii finali cu privire la consumul lor efectiv de gaze naturale şi la costurile reale aferente, suficient de frecvent astfel încât aceştia să aibă posibilitatea să îşi ajusteze propriul consum de gaze naturale. Aceste informaţii se comunică la intervale de timp corespunzătoare, ţinându-se cont de capacitatea echipamentelor de măsurare ale clientului final şi de raportul cost-beneficiu al acestor măsuri, fără să se perceapă clienţilor finali costuri suplimentare pentru acest serviciu;

q)să constituie în depozitele de înmagazinare subterană un stoc minim de gaze naturale la nivelul necesar pentru asigurarea continuităţii în alimentarea cu gaze naturale a clienţilor săi şi suportabilităţii preţului de către aceştia, în conformitate cu prevederile legale în vigoare;

q)să înmagazineze gaze naturale la nivelurile necesare pentru asigurarea continuităţii în alimentarea cu gaze naturale a clienţilor săi, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

r)să nu denunţe unilateral contractele de furnizare de gaze naturale încheiate cu clienţii finali.

s)în cazul clienţilor casnici situaţi la o distanţă mai mare de 50 km de punctul unic de contact, informarea clienţilor finali

trebuie să fie făcută prin notificări în scris sau prin modalitatea de comunicare convenită cu acesta. În cazul modificărilor condiţiilor contractuale notificarea se face în scris, cu confirmare de primire, cu cel puţin 30 de zile calendaristice înainte de data la care modificările intră în vigoare, cu precizarea dreptului clientului de a denunţa contractul în cazul în care nu acceptă noile condiţii contractuale.

t)în cazul clientului final casnic pentru care intervalul de citire a indexului echipamentului de măsurare este mai mare decât perioada de facturare, furnizorul are obligaţia să emită facturi de regularizare a consumului, pe baza citirilor echipamentului de măsurare, la un interval de timp de maximum 3 luni;

(1^1)Furnizorul este obligat ca în relaţia cu clientul final să nu utilizeze practici comerciale incorecte sau înşelătoare. În cazul utilizării unor practici incorecte sau înşelătoare în relaţia cu clienţii noncasnici, ANRE este autoritatea competentă pentru constatarea şi sancţionarea faptelor contravenţionale. În vederea punerii în aplicare a dispoziţiilor prezentului alineat, ANRE se raportează la dispoziţiile art. 1-9 şi anexei nr. 1 din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianţilor în relaţia cu consumatorii şi armonizarea reglementărilor cu legislaţia europeană privind protecţia consumatorilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 899 din 28 decembrie 2007, cu modificările şi completările ulterioare.

(2)**Furnizorul de gaze naturale are, în principal, următoarele drepturi:**
a)să încaseze contravaloarea gazelor naturale furnizate, conform contractelor încheiate cu clienţii;
b)să încaseze contravaloarea gazelor naturale furnizate în regim de furnizare de ultimă instanţă, conform reglementărilor ANRE;
c)să limiteze şi/sau să sisteze furnizarea gazelor naturale la clienţi, în condiţiile specificate în contracte.

(2^1)Cantităţile de gaze naturale reprezentând stocurile minime ce urmează a fi înmagazinate de fiecare furnizor, potrivit alin. (1) lit. q), vor fi stabilite anual, în condiţii transparente şi nediscriminatorii, prin decizie a preşedintelui ANRE, în conformitate cu reglementările specifice ANRE, astfel încât să se asigure un nivel corespunzător al consumului intern, în condiţii de continuitate şi siguranţă.

(3)[textul din Art. 143, alin. (3) din titlul II, capitolul V este abrogat la 01-iul-2020 de Art. I, punctul 5. din Ordonanta urgenta 106/2020]

Art. 144: Obligaţiile furnizorului de ultimă instanţă

(1)Furnizorul de ultimă instanţă are obligaţia de a asigura furnizarea gazelor naturale clienţilor finali, în conformitate cu reglementările ANRE, la preţuri reglementate de ANRE.

(2)Furnizorul de ultimă instanţă are obligaţia de a furniza, conform reglementărilor emise de ANRE, gaze naturale clienţilor finali al căror furnizor se află în situaţia de a i se retrage licenţa de furnizare în cursul desfăşurării activităţii sau în orice altă situaţie identificată de ANRE în care clienţii finali nu au asigurată furnizarea de gaze naturale din nicio altă sursă.

Art. 144^1: Traderul de gaze naturale

Traderul de gaze naturale are, în principal, următoarele obligaţii:

a)să desfăşoare activităţi de vânzare/cumpărare exclusiv pe piaţa angro de gaze naturale, în conformitate cu prevederile prezentei legi, pe bază de contracte comerciale încheiate în mod transparent, nediscriminatoriu şi în regim concurenţial, contracte de import/export, cu respectarea regulilor de tranzacţionare aplicabile conform reglementărilor ANRE;
b)să nu utilizeze practici comerciale incorecte sau înşelătoare;
c)să asigure raportarea datelor referitoare la activitatea desfăşurată cu privire la vânzarea/cumpărarea de gaze naturale, în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
d)să asigure livrările de gaze naturale cu respectarea condiţiilor impuse prin licenţe, clauze contractuale şi reglementări în vigoare;
e)să transmită ANRE rapoarte conform reglementărilor în vigoare;
f)în cazul în care desfăşoară şi alte activităţi pe piaţa gazelor naturale, este obligat să asigure separarea contabilă, conform normelor legale şi reglementărilor ANRE;
g)să respecte reglementările şi condiţiile stabilite prin licenţa acordată de către ANRE;
h)să tranzacţioneze gazele naturale în conformitate cu prevederile art. 177.

Art. 145: Obligaţiile şi drepturile clientului final de gaze naturale

(1)Clienţii finali au obligaţia să achite facturile reprezentând contravaloarea serviciilor prestate de către furnizorul/ operatorul sistemului, în termenul şi în condiţiile prevăzute în contractul încheiat cu acesta.

(1^1)În vederea emiterii de către furnizor a facturilor pe baza consumului efectiv de gaze naturale determinat de operator, clientul final casnic are obligaţia de a permite accesul reprezentantului operatorului conductei/sistemului la care este racordat locul de consum, pentru citirea indexului echipamentului de măsurare la un interval de timp stabilit de către operator, în conformitate cu prevederile art. 138 alin. (1) lit. n).

(2)Pentru neîndeplinirea obligaţiilor contractuale, altele decât obligaţia de plată a clientului final, partea în culpă plăteşte celeilalte părţi daune-interese până la acoperirea integrală a prejudiciului cauzat, în conformitate cu prevederile stipulate în contract.

(3)În cazul intervenţiei asupra unui sistem din sectorul gazelor naturale, inclusiv asupra unei instalaţii de utilizare, care pune în pericol siguranţa alimentării cu gaze naturale, operatorul sistemului/instalaţiei este îndreptăţit să întrerupă alimentarea, în conformitate cu reglementările specifice ale ANRE. În cazul constatării, conform prevederilor legale în vigoare, a unor acţiuni menite să denatureze în orice fel indicaţiile echipamentelor de măsurare sau să sustragă gaze naturale prin ocolirea echipamentelor de măsurare, furnizorul este îndreptăţit să solicite clientului final constituirea de garanţii financiare pentru o perioadă de consum echivalent de maximum un an. Refuzul constituirii acestor garanţii dă dreptul furnizorului să solicite operatorului de transport/distribuţie întreruperea alimentării clientului final.

(4)**Clienţii finali de gaze naturale au următoarele drepturi:**
a)să aibă acces la obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale în condiţiile legii şi să fie informaţi, atunci când sunt racordaţi la acestea, cu privire la drepturile lor de a fi alimentaţi cu gaze naturale de o calitate specificată, la preţuri rezonabile, conform prevederilor legale în vigoare;
b)**fără a aduce atingere Legii nr. 193/2000, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, şi Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 34/2014, să încheie cu furnizorul de gaze naturale un contract care să prevadă condiţii/**

clauze contractuale echitabile şi care să conţină cel puţin următoarele informaţii:

(i)identitatea şi adresa furnizorului;

(ii)serviciile oferite, calitatea serviciilor oferite, precum şi termenul de începere a derulării contractului, respectiv termenul prevăzut pentru începerea alimentării iniţiale cu gaze naturale, după caz;

(iii)tipurile serviciilor de mentenanţă oferite, după caz, prin contract;

(iv)mijloacele prin care se pot obţine informaţii actualizate privind toate preţurile/tarifele aplicabile, inclusiv cele pentru mentenanţă, după caz;

(v)durata contractului, condiţiile de reînnoire/prelungire şi de întrerupere a serviciilor şi a contractului şi dacă este recunoscut dreptul de a denunţa cu titlu gratuit contractul;

(vi)eventualele compensaţii/despăgubiri şi modalitatea de rambursare aplicabilă în cazul nerespectării calităţii serviciilor prevăzute în contract, inclusiv în cazul facturării inexacte şi realizate cu întârziere;

(vii)modalităţile de iniţiere a procedurilor de soluţionare a litigiilor în conformitate cu lit. j);

(viii)informaţii privind drepturile clienţilor, inclusiv privind soluţionarea plângerilor şi toate informaţiile menţionate la lit. b) comunicate în mod clar prin intermediul facturilor sau pe paginile de internet ale acestor operatori economici;

c)**să primească gratuit de la furnizorul de gaze naturale o copie a contractului care să conţină cel puţin informaţiile prevăzute la lit. b) înainte de încheierea sau confirmarea încheierii acestuia. Atunci când contractul este încheiat prin intermediari, informaţiile prevăzute la lit. b) se primesc, de asemenea, înainte de încheierea contractului;**

d)să solicite furnizorului/operatorului de sistem modificarea şi completarea contractului încheiat cu acesta, atunci când apar elemente noi ori când consideră necesară detalierea sau completarea unor clauze contractuale, în conformitate cu prevederile legale în vigoare;

e)să fie notificaţi în mod corespunzător cu privire la orice intenţie de modificare a contractului, precum şi cu privire la orice majorare a preţului/tarifului, în mod direct şi în timp util, dar nu mai târziu de sfârşitul primei perioade normale de facturare care urmează intrării în vigoare a majorării, într-un mod transparent şi uşor de înţeles, precum şi să fie informaţi, în momentul notificării, cu privire la dreptul de a denunţa contractul, în cazul în care nu acceptă noile condiţii;

f)să denunţe contractul în cazul în care nu acceptă noile condiţii notificate de către furnizorul de gaze naturale;

g)să li se pună la dispoziţie o gamă largă de modalităţi de plată, care să le permită să îşi îndeplinească obligaţiile de plată a facturii, obligaţii de plată prevăzute în contract şi care nu creează discriminări nejustificate între clienţi. Sistemele de plată anticipată trebuie să fie echitabile şi să reflecte în mod adecvat consumul probabil. În cazul clientului casnic, dacă în urma regularizării suma plătită de acesta în plus este mai mare de 100 lei, atunci furnizorul este obligat să restituie suma plătită de către client, în termen de 5 zile de la data emiterii facturii de regularizare. Sumele sub această valoare vor fi compensate în contul facturilor următoare. Orice diferenţă în ceea ce priveşte clauzele şi condiţiile sistemelor de plată trebuie să reflecte costurile suportate de către furnizor pentru diferitele sisteme de plată. Condiţiile generale trebuie să fie echitabile şi transparente, prezentate într-un limbaj clar şi uşor de înţeles, şi nu trebuie să includă bariere necontractuale în calea exercitării drepturilor clienţilor, ca de exemplu documentaţia contractuală excesivă. Clienţii sunt protejaţi împotriva practicilor comerciale incorecte sau înşelătoare;

h)să îşi schimbe furnizorul în mod gratuit, cu respectarea condiţiilor/clauzelor contractuale, în termen de 21 de zile de la data solicitării, conform unei proceduri aprobate de ANRE, care stabileşte în principal etapele procesului de schimbare a

furnizorului, modalitatea de stingere a obligaţiilor de plată datorate de clientul final furnizorului ce urmează a fi schimbat, datele ce pot fi solicitate de clientul final sau de noul furnizor în procesul de schimbare, precum şi operatorii de sistem care sunt obligaţi să le furnizeze;

i)să primească un decont final de lichidare, după schimbarea furnizorului de gaze naturale, în termen de maximum 42 de zile de la schimbarea furnizorului;

j)să beneficieze de proceduri transparente, simple şi la cele mai mici costuri de soluţionare a plângerilor. Toţi clienţii finali au dreptul la un standard ridicat de servicii şi de soluţionare a plângerilor de către furnizorul lor de gaze naturale. Astfel de proceduri de soluţionare extrajudiciară a litigiilor trebuie să permită soluţionarea corectă şi promptă a acestora, în termen de maximum 90 de zile, şi să prevadă, în toate cazurile justificate, un sistem de rambursare şi/sau de compensare; aceste proceduri ar trebui să respecte, atunci când este posibil, principiile enunţate în Recomandarea 98/257/ CE; aceste proceduri se elaborează cu respectarea unei proceduri-cadru emise de ANRE;

k)să primească informaţii transparente privind preţurile/ tarifele aplicabile, precum şi privind condiţiile generale de acces şi de utilizare a serviciilor oferite de către furnizorul de gaze naturale;

l)să solicite furnizorului întreruperea furnizării gazelor naturale, în cazul în care întreruperea este legată de funcţionarea în condiţii de siguranţă a instalaţiilor clientului final sau ale operatorului de sistem;

m)să solicite furnizorului/operatorului de sistem ca atunci când sunt constatate deficienţe tehnice să ia măsuri pentru asigurarea parametrilor de siguranţă în aprovizionarea cu gaze naturale;

n)să solicite şi să primească penalităţile suportate de către furnizorul/operatorul de sistem pentru neîndeplinirea obligaţiilor, în conformitate cu prevederile standardelor de performanţă;

o)să solicite şi să primească, fără să li se perceapă costuri suplimentare pentru acest serviciu, toate datele relevante privind propriul consum sau să împuternicească orice furnizor licenţiat, pe baza unui acord explicit şi gratuit, să aibă acces la datele de măsurare, operatorul de sistem responsabil de gestionarea acestor date având obligaţia să le furnizeze acestuia. ANRE asigură accesul la datele privind consumul clienţilor finali, stabilind, în vederea utilizării cu titlu opţional, un format de prezentare a acestor date, uşor de înţeles, armonizat la nivel naţional, precum şi modalitatea de acces a clienţilor finali şi a furnizorilor la acestea;

p)să fie informaţi corespunzător cu privire la consumul lor efectiv de gaze naturale şi la costurile reale aferente, suficient de frecvent astfel încât să aibă posibilitatea să îşi ajusteze propriul consum de gaze naturale. Aceste informaţii sunt comunicate de furnizor la intervale de timp corespunzătoare, ţinându-se cont de capacitatea echipamentelor de măsurare ale clientului final şi de raportul cost-beneficiu al acestor măsuri, fără ca acesta să perceapă clienţilor finali costuri suplimentare pentru acest serviciu.

(5)Clienţii finali participanţi la piaţa angro de gaze naturale au dreptul să vândă gaze naturale doar pentru a-şi echilibra în mod eficient portofoliul propriu, conform reglementărilor ANRE.

(6)Până la data de 30.04.2022, clienţii finali, producători de energie termică, care utilizează gaze naturale au dreptul să cesioneze în aceleaşi condiţii contractuale o parte din cantitatea de gaze naturale achiziţionată către alţi producători de energie termică din cadrul aceleiaşi unităţi administrativ-teritoriale.

Art. 146: Obligaţiile şi drepturile operatorului pieţei de gaze naturale

(1)Operatorul pieţei de gaze naturale este persoana juridică titulară de licenţă care asigură administrarea pieţelor

centralizate de gaze naturale, cu excepţia pieţei de echilibrare, în vederea tranzacţionării de gaze naturale pe termen scurt, mediu şi lung, conform reglementărilor emise de autoritatea competentă.

(2)Operatorului pieţei de gaze naturale nu îi este permisă divulgarea informaţiilor legate de tranzacţiile de gaze naturale pe care le deţine, obţinute pe parcursul activităţii sale, altfel decât în condiţiile legii.

(2^1)**În vederea obţinerii licenţei pentru desfăşurarea activităţii de administrare a pieţelor centralizate de gaze naturale, solicitantul trebuie:**

a)să dispună de sisteme şi aplicaţii informatice capabile să asigure organizarea şi administrarea pieţelor centralizate angro de gaze naturale definite prin prezenta lege;

b)să asigure separarea activităţilor care fac obiectul licenţei prin contabilitatea de gestiune, realizată cu ajutorul unei aplicaţii informatice integrate specializate;

c)să facă dovada certificării sistemelor informatice utilizate conform unui standard internaţional ce conţine cerinţele pentru un sistem de management al securităţii informaţiilor, astfel încât să confirme capabilitatea organizaţiei de a evalua riscurile privind securitatea informaţiilor şi de a implementa măsuri de control pentru a putea asigura confidenţialitatea, integritatea şi disponibilitatea informaţiilor;

d)să facă dovada certificării sistemului de management utilizat conform unui standard internaţional care să demonstreze capabilitatea sa de a furniza produse şi servicii care să îndeplinească atât cerinţele clienţilor, cât şi cerinţele legale şi de reglementare aplicabile;

e)să facă dovada existenţei unui contract valabil cu un auditor independent pentru auditarea situaţiilor financiare;

f)să pună la dispoziţia publicului informaţii privind situaţiile financiare anuale şi raportul auditorilor;

g)să transmită ANRE rapoarte conform reglementărilor în vigoare;

h)să respecte reglementările şi condiţiile stabilite prin licenţa acordată de către ANRE.

(2^2)Operatorii pieţelor centralizate de gaze naturale au obligaţia să obţină licenţierea în condiţiile alin. (2^1) şi în conformitate cu reglementările ANRE; în caz contrar licenţele actuale îşi încetează valabilitatea.

(3)Preţurile stabilite pe pieţele centralizate de gaze naturale se fac publice conform reglementărilor ANRE.

(4)**Operatorul pieţei de gaze naturale are responsabilitatea de publicare a referinţelor de preţ pentru produsele standard tranzacţionate pe pieţele centralizate de gaze naturale:**

a)Operatorul pieţei de gaze naturale are obligaţia de a publica, în mod transparent şi accesibil, referinţe de preţ pentru toate produsele standard tranzacţionate pe pieţele centralizate de gaze naturale pe care le administrează.

b)Publicarea referinţelor de preţ se va realiza zilnic şi va include informaţii privind preţurile de închidere, volumele tranzacţionate şi orice alte date relevante pentru fiecare produs standard.

c)Publicarea informaţiilor prevăzute la lit. a) şi b) se va face pe site-ul web al operatorul pieţei de gaze naturale.

d)Operatorul pieţei de gaze naturale va asigura accesul gratuit şi nediscriminatoriu la aceste informaţii pentru toţi participanţii la piaţă şi pentru publicul larg.

CAPITOLUL VI: Accesul şi racordarea la reţea

Art. 147: Regimul accesului terţilor la reţea

Accesul terţilor la conductele de alimentare din amonte, la sistemele de transport, la depozitele de înmagazinare, la

sistemele GNL şi la sistemele de distribuţie a gazelor naturale se realizează în regim reglementat.

Art. 148: Regimul racordării la obiective din sectorul gazelor naturale

(1)Racordarea terţilor în calitate de utilizatori de sistem la conductele de alimentare din amonte, la sistemele de transport, la instalaţiile/terminalul GNL şi la sistemele de distribuţie a gazelor naturale se realizează în regim reglementat, conform reglementărilor specifice elaborate de ANRE.

(2)**Racordarea la conductele de alimentare din amonte şi la sistemul de transport este permisă următoarelor categorii de solicitanţi:**

a)titularilor contractelor de concesiune a serviciului public de distribuţie a gazelor naturale, în vederea îndeplinirii obligaţiilor contractuale ce le revin în această calitate;

~~a^{1}) unităţilor administrativ-teritoriale sau serviciilor specializate ale acestora cărora le-au fost delegate atributele concesiunii serviciului public de distribuţie a gazelor naturale;~~

b) ~~operatorilor terminalului GNL;~~

unităţilor administrativ-teritoriale sau serviciilor specializate ale acestora cărora le-au fost delegate atributele concesiunii serviciului public de distribuţie a gazelor naturale;

c) ~~operatorilor depozitelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale;~~

operatorilor terminalului GNL;

d) ~~clienţilor industriali cu un consum anual mai mare de 100.000 MWh;~~

operatorilor depozitelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale;

e) ~~operatorilor economici titulari ai licenţei de distribuţie;~~

clienţilor industriali cu un consum anual mai mare de 100.000 MWh;

f) ~~producătorilor de gaze naturale;~~

operatorilor economici titulari ai licenţei de distribuţie;

g) ~~[textul din Art. 148, alin. (2), litera G. din titlul II, capitolul VI este abrogat la 20-dec-2014 de Art. 1, punctul 1. din Legea 174/2014]~~

producătorilor de gaze naturale;

h) producătorilor de biometan;

i) operatorilor economici din sectorul gazelor naturale care, prin racordarea la conductele din amonte, preiau gaze naturale din sondele producătorilor titulari de acorduri petroliere care nu sunt racordate la sistemul de transport şi nici la sistemele de distribuţie, în vederea injectării acestora în sistemul de transport sau în sistemele de distribuţie a gazelor naturale, în condiţiile legii.

(3)[textul din Art. 148, alin. (3) din titlul II, capitolul VI este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 176. din Ordonanta urgenta 143/2021]

(4)Solicitantul, viitor client final noncasnic, are obligaţia să utilizeze locul de consum şi să păstreze destinaţia acestuia pe o perioadă de 5 ani de la data punerii în funcţiune a instalaţiei de racordare.

(5)În cazul în care clientul final noncasnic nu respectă prevederile alin. (4), acesta este obligat să restituie operatorului de

distribuţie contravaloarea lucrărilor de proiectare şi execuţie a instalaţiei de racordare, proporţional cu perioada rămasă neutilizată, în mod gradual, în conformitate cu reglementările adoptate de ANRE.

Art. 149: Refuzul de acces

(1)**Refuzul accesului terţilor la obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale se poate face în următoarele situaţii:**

a)capacitatea obiectivului/sistemului este insuficientă;

b)accesul la sistem împiedică îndeplinirea obligaţiilor de serviciu public şi siguranţă în exploatare;

c)accesul la sistem poate conduce la serioase dificultăţi economice şi/sau financiare legate de contractele de tip "take-or-pay" pentru titularul de licenţă/autorizaţie căruia i se solicită accesul;

d)calitatea gazelor naturale care urmează să fie introduse în sisteme şi/sau în depozite nu corespunde cerinţelor impuse de reglementările în vigoare.

(2)Refuzul de acces la sistem se materializează printr-un document denumit "Refuz de acces", care cuprinde în mod obligatoriu motivele refuzului.

Art. 149[1]: Derogări privind angajamentele de plată asumate prin contractele de tip take or pay

(1)În cazul în care un operator economic din sectorul gazelor naturale se confruntă sau consideră că se confruntă cu serioase dificultăţi economice şi financiare din cauza angajamentelor de plată asumate prin contracte de tip take or pay, angajamente acceptate prin unul sau mai multe din contractele sale de cumpărare a gazelor naturale, acesta poate adresa ANRE o cerere de derogare temporară de la aplicarea prevederilor art. 147 şi 148.

(2)Cererea de derogare poate fi prezentată la ANRE fie înainte, fie după refuzarea accesului la sistem, în situaţia în care operatorul economic din sectorul gazelor naturale a refuzat accesul la sistem, cererea se prezintă de îndată.

(3)Cererea trebuie să fie însoţită de toate informaţiile relevante privind natura şi importanţa problemei, precum şi privind eforturile depuse de operatorul economic, respectiv pentru rezolvarea problemei.

(4)Decizia privind cererea de derogare referitoare la contractele de tip take or pay încheiate înainte de 4 august 2003 nu trebuie să conducă la situaţii care să facă imposibilă găsirea unor pieţe de desfacere alternative, viabile din punct de vedere economic.

(5)Cererea nu se acceptă dacă vânzările de gaze naturale nu scad sub nivelul garanţiilor de cerere minimă incluse în contractele de cumpărare de gaze naturale de tip take or pay sau în măsura în care aceste contracte pot fi adaptate, respectiv operatorul economic din sectorul gazelor naturale este capabil să găsească pieţe de desfacere alternative.

(6)**ANRE analizează cererea de derogare luând în considerare următoarele criterii:**

a)obiectivul realizării unei pieţe competitive a gazelor naturale;

b)necesitatea de a îndeplini obligaţiile de serviciu public şi de a garanta siguranţa alimentării;

c)poziţia pe piaţă a operatorului economic din sectorul gazelor naturale şi situaţia reală a concurenţei pe această piaţă;

d)gravitatea dificultăţilor economice şi financiare cu care se confruntă operatorii economici din sectorul gazelor naturale şi operatorul de transport şi de sistem sau clienţii eligibili;

e)datele semnării şi clauzele contractului sau contractelor în cauză, inclusiv măsura în care acestea ţin seama de schimbările de pe piaţă;

f)diligentele depuse pentru a rezolva problema respectivă;

g)măsura în care, în cazul acceptării angajamentelor de plată în cauză asumate prin contracte de tip take or pay, operatorul economic ar fi putut să prevadă, într-o manieră rezonabilă, luând în considerare dispoziţiile prezentei legi, posibilitatea apariţiei unor dificultăţi serioase;
h)gradul de conectare a sistemului cu alte sisteme şi gradul de interoperabilitate al acestor sisteme;
i)efectele pe care acordarea unei derogări le-ar avea asupra aplicării corecte a dispoziţiilor prezentei legi cu privire la buna funcţionare a pieţei interne a gazelor naturale.

(7)În cazul în care nu există soluţii rezonabile alternative şi, având în vedere criteriile menţionate la alin. (6), ANRE poate decide acordarea unei derogări.

(8)ANRE notifică de îndată Comisia Europeană cu privire la decizia de acordare a derogării, oferind, într-o formă consolidată, toate informaţiile relevante privind respectiva derogare.

(9)În situaţia în care Comisia Europeană solicită ANRE să modifice sau să retragă decizia de acordare a derogării, aceasta se conformează în termen de 28 de zile.

(10)Orice derogare acordată în temeiul dispoziţiilor de mai sus va fi motivată în mod corespunzător şi va fi publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

(11)Operatorii economici din sectorul gazelor naturale cărora nu li s-a acordat o derogare, în sensul menţionat în prezentul articol, nu refuză sau nu continuă să refuze accesul la sistem din cauza angajamentelor de plată asumate în cadrul contractelor de cumpărare de gaze naturale de tip take or pay.

Art. 150: Refuzul de racordare

Refuzul de racordare la obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale se poate face în următoarele situaţii:
a)capacitatea obiectivului/sistemului este insuficientă;

b)nu există obiective/conducte părţi componente ale sistemelor la care urmează să fie realizată conectarea;
c)[textul din Art. 150, litera C. din titlul II, capitolul VI este abrogat la 30-iul-2020 de Art. I, punctul 92. din Legea 155/2020]

Art. 151: Finanţarea lucrărilor pentru realizarea obiectivelor/ conductelor necesare racordării

(1)Operatorul de distribuţie sau operatorul de transport şi de sistem nu poate refuza solicitările de racordare la sistem şi este obligat să asigure, în limita planurilor anuale de investiţii şi în condiţii de eficienţă economică, finanţarea şi realizarea lucrărilor de extindere a sistemului de transport sau de distribuţie în vederea racordării tuturor solicitanţilor aflaţi în perimetrul concesionat , cu excepţia solicitanţilor care au calitatea de producători de biometan, pentru care sunt aplicabile prevederile de la alin. (1^{3}). Operatorul de distribuţie sau operatorul de transport, după caz, întocmeşte planurile anuale de investiţii luând în considerare şi solicitările ~~UAT~~ unităţilor administrativ-teritoriale privind planurile de dezvoltare regională sau locală şi de urbanism.

(1^{1})Pentru realizarea lucrărilor de extindere a sistemelor de transport/distribuţie gaze naturale, operatorii de transport/ distribuţie gaze naturale licenţiaţi asigură participarea oricărei societăţi autorizate în regim concurenţial, transparent şi nediscriminatoriu, cu respectarea prevederilor legale în materia achiziţiilor publice.

(1[2])Prin excepţie de la prevederile alin. (1) şi în conformitate cu prevederile reglementărilor ANRE, solicitanţii pot asigura finanţarea lucrărilor de extindere a reţelei de transport/distribuţie a gazelor naturale, urmând ca operatorul de transport/distribuţie să returneze suma finanţată de solicitanţi, în condiţiile de eficienţă stabilite de ANRE. Activele rezultate intră în proprietatea operatorilor licenţiaţi, de la momentul punerii în funcţiune, prin efectul prezentei legi, iar valoarea acestora se recunoaşte în tarifele reglementate conform reglementărilor ANRE. Prevederile prezentului alineat nu se aplică solicitanţilor care au calitatea de producători de biometan.

(1[3]) Operatorul de distribuţie sau operatorul de transport şi de sistem nu poate refuza solicitările de racordare la sistem şi producătorii de biometan suportă costurile pentru instalaţia de injecţie a biometanului şi pentru racordare între facilitatea de producţie şi obiectivele sistemului din aval, inclusiv a lucrărilor aferente soluţiei de alimentare precizate în avizul tehnic de racordare.

(2)[textul din Art. 151, alin. (2) din titlul II, capitolul VI este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 179. din Ordonanta urgenta 143/2021]

(3)Pentru dezvoltarea programelor de alimentare cu gaze naturale a localităţilor şi de extindere/înfiinţare a sistemelor de distribuţie a gazelor naturale, autorităţile administraţiei publice locale şi ministerele implicate vor răspunde, în termen de 60 de zile de la primirea solicitărilor operatorului de transport şi de sistem, precum şi ale operatorilor de distribuţie, pentru realizarea planurilor de dezvoltare a sistemelor pe termen mediu şi lung.

(4)[textul din Art. 151, alin. (4) din titlul II, capitolul VI este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 179. din Ordonanta urgenta 143/2021]

(5) Schemele de sprijin pentru finanţarea proiectelor de producere a biometanului, inclusiv a soluţiei de alimentare prevăzute în avizul tehnic de racordare se instituie prin ministerul de resort cu respectarea legislaţiei naţionale şi europene în domeniul ajutorului de stat. Eligibilitatea costurilor este condiţionată de depunerea cererii de finanţare înainte de demararea lucrărilor la proiect, conform principiului efectului stimulativ. Nu pot beneficia de ajutor de stat întreprinderile care se încadrează în categoria întreprinderilor în dificultate, conform definiţiei prevăzute în Comunicarea Comisiei - Orientări privind ajutoarele de stat pentru salvarea şi restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate sau în Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piaţa internă în aplicarea articolelor 107 şi 108 din tratat, după caz.

(6) Activele rezultate în urma lucrărilor necesare pentru racordarea dintre facilitatea de producţie biometan şi obiectivele sistemului de distribuţie/sistemului de transport finanţate de către producătorii de biometan sau prin scheme de sprijin, conform soluţiei de alimentare se predau cu titlu gratuit în exploatarea operatorului de distribuţie/operatorului de transport, iar valoarea acestor obiective nu se recunoaşte în tarifele reglementate de către ANRE.

(7) Prin excepţie de la prevederile alin. (6), în situaţia în care, pentru realizarea soluţiei de alimentare necesare racordării producătorilor de biometan sunt necesare lucrări care implică înlocuirea unor active aflate în funcţiune, activele rezultate intră în proprietatea operatorilor licenţiaţi, de la momentul punerii în funcţiune, prin efectul prezentei legi, iar valoarea reglementată rămasă neamortizată a activelor înlocuite se recuperează în tarifele reglementate, conform metodologiilor specifice aprobate de către ANRE.

(8) Producătorul de biometan care beneficiază de măsuri de sprijin pentru investiţii în conformitate cu alin. (5) nu poate

cumula aceste măsuri cu alte scheme de sprijin destinate gazelor naturale, pentru aceleaşi costuri eligibile, dacă acest cumul conduce la depăşirea intensităţii maxime admise de reglementările europene incidente.

(9) Finanţarea necesară îndeplinirii prevederilor alin. (5) se realizează din fonduri externe nerambursabile şi rambursabile.

Art. 152

(1)**În situaţii justificate, ANRE emite autorizaţii pentru înfiinţarea unei magistrale directe pentru a permite:**
a)furnizorilor licenţiaţi de către ANRE să furnizeze gaze naturale clienţilor eligibili alimentaţi dintr-o magistrală directă;
b)furnizarea de gaze naturale de către un furnizor licenţiat de către ANRE oricărui astfel de client eligibil, printr-o magistrală directă.

(2)Magistrala directă este finanţată integral de către solicitanţi şi se află în proprietatea acestora.

(3)Criteriile transparente şi nediscriminatorii pentru acordarea autorizaţiilor de înfiinţare, precum şi condiţiile de operare a magistralei directe se aprobă de ANRE.

(4)Deţinătorul unei magistrale directe are obligaţia să asigure accesul şi racordarea la aceasta, fără schimbarea destinaţiei pentru care aceste bunuri au fost construite, conform reglementărilor ANRE.

(5)În termen de 60 de zile de la data la care a încheiat contractul de concesiune a serviciului public de distribuţie a gazelor naturale, operatorul de distribuţie concesionar preia în folosinţă magistrala directă realizată în condiţiile alin. (2) şi poate prelua activele care rezultă în condiţiile alin. (4) în conformitate cu reglementările ANRE, cu plata unei juste despăgubiri.

(6)Proiectarea şi execuţia obiectivelor necesare realizării magistralelor directe se vor face conform normelor tehnice specifice.

(7)**ANRE poate permite realizarea unei magistrale directe şi în următoarele cazuri:**
a)în cazul în care există un refuz de acces la sistemul de distribuţie, în temeiul lipsei de capacitate sau atunci când accesul la reţea ar împiedica operatorul de distribuţie a gazelor naturale concesionar să îşi îndeplinească obligaţiile de serviciu public;
b)din cauza unor grave dificultăţi economice şi financiare legate de contractele de tip «take-or-pay», având în vedere criteriile şi procedurile menţionate la art. 149.

(8)În vederea îndeplinirii obligaţiilor de serviciu public, în termen de 60 de zile de la data primirii unei noi solicitări de racordare la sistemul de distribuţie, operatorul sistemului concesionar din zona în care este realizată magistrala directă în conformitate cu alin. (6) şi (7) are obligaţia de a prelua în folosinţă acele obiective în conformitate cu reglementările ANRE, cu plata unei juste despăgubiri.

[textul din Art. 152 din titlul II, capitolul VI este abrogat la 25-iul-2022 de Actul din Legea 248/2022]

Art. 153: Soluţionarea divergenţelor de acces la sistem

(1)Pentru soluţionarea pe cale administrativ-jurisdicţională a divergenţelor de acces la sistem se constituie în cadrul ANRE o comisie de specialitate.

(2)Organizarea şi funcţionarea comisiei prevăzute la alin. (1) se realizează în baza unui regulament aprobat de ANRE.

(3)Comisia prevăzută la alin. (1) adoptă o hotărâre în termen de 60 de zile de la primirea reclamaţiei.

(4)Hotărârea comisiei prevăzută la alin. (3) are caracter definitiv, este obligatorie pentru părţi şi poate fi atacată în condiţiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările şi completările ulterioare.

CAPITOLUL VII: Prevederi generale privind gazul natural lichefiat (GNL)

Art. 154: Reglementarea utilizării GPL

[textul din Art. 154 din titlul II, capitolul VII este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 57. din Legea 167/2018]

Art. 155: Reglementarea utilizării GNC/GNCV

[textul din Art. 155 din titlul II, capitolul VII este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 58. din Legea 167/2018]

Art. 156: Reglementarea utilizării GNL şi a hidrogenului

(1)Cadrul general de reglementare privind GNL şi a hidrogenului se stabileşte de ANRE.

(2)ANRE elaborează reglementările tehnice şi comerciale cu privire la operarea terminalului GNL/hidrogen, precum şi metodologia de tarifare aferentă, în termen de 6 luni de la primirea unei cereri de autorizare pentru realizarea unui terminal GNL/hidrogen.

(3)Tarifele pentru serviciile prestate de operatorul terminalului GNL/hidrogen, inclusiv instalaţiile de stocare GNL/ hidrogen, în legătură cu operarea terminalului se stabilesc de operatorul economic respectiv, în baza unei metodologii aprobate de ANRE, şi se publică pe pagina proprie de web a operatorului.

(4)ANRE stabileşte condiţiile şi standardele de realizare a instalaţiilor de injecţie a hidrogenului în reţelele existente de transport/distribuţie a gazelor naturale.

Art. 156^1: Instalaţii GNL

(1)Lichefierea gazelor naturale, descărcarea, stocarea şi regazeificarea GNL se realizează de către operatorul terminalului/instalaţiilor de stocare GNL.

(2)**GNL se utilizează în scopul:**

a)realizării de activităţi comerciale;

b)asigurării securităţii în alimentarea cu gaze naturale a clienţilor finali;

c)armonizării variaţiilor consumului sezonier, zilnic şi orar cu alte surse de gaze disponibile.

Art. 156^2: Obligaţiile şi drepturile operatorului terminalului GNL

(1)**Operatorul terminalului GNL are, în principal, următoarele obligaţii:**

a)să opereze, să întreţină, să reabiliteze şi să modernizeze instalaţiile tehnologice de suprafaţă aferente terminalului GNL, în condiţii de siguranţă, de eficienţă şi de protecţie a mediului;

b)să asigure accesul terţilor la terminalul GNL, pe baza unor criterii obiective, transparente şi nediscriminatorii, conform reglementărilor ANRE;

b^1)să asigure racordarea terţilor la terminalul GNL/hidrogen, pe baza unor criterii obiective, transparente şi

nediscriminatorii, conform reglementărilor ANRE;

c)să publice lista instalaţiilor GNL sau a unor părţi dintre acestea care sunt oferite spre acces terţilor;
d)să furnizeze informaţii utilizatorilor terminalului GNL, necesare pentru un acces eficient la sistem;
e)să elaboreze şi să transmită ANRE spre aprobare planuri de investiţii care se fundamentează pe baza studiilor de perspectivă realizate pe o durată de minimum 5 ani, prin consultare, după caz, cu operatorul de transport şi de sistem; studiile de perspectivă se transmit ANRE cu minimum 6 luni înainte de începerea unei perioade de reglementare; planurile de investiţii sunt revizuite în funcţie de apariţia unor programe naţionale sau europene de promovare a unor noi tehnologii de eficienţă energetică şi de promovare a sistemelor de energie din surse regenerabile;

f)să asigure mijloacele adecvate pentru îndeplinirea obligaţiilor privind serviciul public;
g)păstrează confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-a obţinut în cursul desfăşurării activităţilor sale şi împiedică dezvăluirea discriminatorie de informaţii referitoare la propriile activităţi care ar putea induce avantaje economice; nu divulgă nicio informaţie sensibilă din punct de vedere comercial către celelalte părţi ale operatorului economic decât în cazul în care acest lucru se impune în vederea încheierii unei tranzacţii comerciale.
h)să propună ANRE norme tehnice, comerciale şi metodologii de tarifare specifice activităţii proprii.

(2)**Operatorul terminalului GNL are, în principal, următoarele drepturi:**
a)să încaseze tarifele pentru serviciile prestate în legătură cu operarea terminalului GNL/hidrogen, inclusiv instalaţiile de stocare GNL/hidrogen, să limiteze şi/sau să întrerupă prestarea serviciilor, conform reglementărilor specifice;

b)[textul din Art. 156^2, alin. (2), litera B. din titlul II, capitolul VII este abrogat la 30-iul-2020 de Art. I, punctul 102. din Legea 155/2020]
c)să întrerupă funcţionarea instalaţiilor GNL pentru timpul strict necesar, în vederea executării lucrărilor de întreţinere şi de reparaţii, precum şi în alte situaţii prevăzute de lege, cu anunţarea prealabilă a dispecerilor sistemelor afectate şi, după caz, a clienţilor;
d)să refuze în mod justificat accesul terţilor la terminalul GNL, în condiţiile legii.

(3)Operatorul terminalului GNL publică informaţiile referitoare la propriile activităţi, necesare utilizatorilor de sistem/ solicitanţilor de acces, conform reglementărilor ANRE, în vederea asigurării accesului eficient la sistem, a unei concurenţe efective şi funcţionării eficiente a pieţei de gaze naturale, nefiindu-le permisă divulgarea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial obţinute pe parcursul activităţilor acestora, inclusiv cele obţinute de la terţi în contextul acordării accesului la reţea.

Art. 156^3: Instalaţii de producere a hidrogenului/terminalul de hidrogen

(1)
Producerea hidrogenului, descărcarea, stocarea şi regazeificarea acestuia se realizează de către operatorul terminalului/ instalaţiilor de hidrogen autorizat.

(2)**Hidrogenul se utilizează în scopul:**

a)realizării de activităţi comerciale;
b)asigurării securităţii în alimentarea cu gaze naturale a clienţilor finali;
c)armonizării variaţiilor consumului sezonier, zilnic şi orar cu alte surse de gaze disponibile;
d)decarbonizării reţelelor de transport/distribuţie a gazelor naturale.

Art. 156[4]: Obligaţiile şi drepturile operatorului terminalului de hidrogen

(1)**Operatorul terminalului de hidrogen are, în principal, următoarele obligaţii:**
a)să opereze, să întreţină, să reabiliteze şi să modernizeze instalaţiile tehnologice de suprafaţă aferente terminalului de hidrogen, în condiţii de siguranţă, de eficienţă şi de protecţie a mediului;
b)să asigure accesul terţilor la terminalul de hidrogen, pe baza unor criterii obiective, transparente şi nediscriminatorii, conform reglementărilor aprobate de ANRE;
c)să asigure racordarea terţilor la terminalul de hidrogen, pe baza unor criterii obiective, transparente şi nediscriminatorii, conform reglementărilor aprobate de ANRE;
d)să publice lista instalaţiilor de producere hidrogen/terminalelor de hidrogen sau a unor părţi dintre acestea care sunt oferite spre acces terţilor;
e)să furnizeze informaţii utilizatorilor terminalului de hidrogen, necesare pentru un acces eficient la sistem;
f)să elaboreze şi să transmită ANRE spre aprobare planuri de investiţii care se fundamentează pe baza studiilor de perspectivă realizate pe o durată de minimum 5 ani, prin consultare, după caz, cu operatorul de transport şi de sistem; studiile de perspectivă se transmit ANRE cu minimum 6 luni înainte de începerea unei perioade de reglementare; planurile de investiţii sunt revizuite în funcţie de apariţia unor programe naţionale sau europene de promovare a unor noi tehnologii de eficienţă energetică şi de promovare a sistemelor de energie din surse regenerabile;
g)să asigure mijloacele adecvate pentru îndeplinirea obligaţiilor privind serviciul public;
h)păstrează confidenţialitatea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-a obţinut în cursul desfăşurării activităţilor sale şi împiedică dezvăluirea discriminatorie de informaţii referitoare la propriile activităţi care ar putea induce avantaje economice; nu divulgă nicio informaţie sensibilă din punct de vedere comercial către celelalte părţi ale operatorului economic decât în cazul în care acest lucru se impune în vederea încheierii unei tranzacţii comerciale;
i)să propună ANRE norme tehnice, comerciale şi metodologii de tarifare specifice activităţii proprii.

(2)**Operatorul terminalului de hidrogen/instalaţiilor de producere a hidrogenului are, în principal, următoarele drepturi:**
a)să încaseze tarifele pentru serviciile prestate în legătură cu operarea terminalului de hidrogen, inclusiv instalaţiile de stocare de hidrogen, să limiteze şi/sau să întrerupă prestarea serviciilor, conform reglementărilor specifice;
b)să întrerupă funcţionarea instalaţiilor de producere a hidrogenului/terminalului de hidrogen pentru timpul strict necesar, în vederea executării lucrărilor de întreţinere şi de reparaţii, precum şi în alte situaţii prevăzute de lege, cu anunţarea prealabilă a dispecerilor sistemelor afectate şi, după caz, a clienţilor;
c)să refuze în mod justificat accesul terţilor la terminalul de hidrogen, în condiţiile legii.

(3)Operatorul terminalului de hidrogen publică informaţiile referitoare la propriile activităţi, necesare utilizatorilor de sistem/solicitanţilor de acces, conform reglementărilor ANRE, în vederea asigurării accesului eficient la sistem, a unei concurenţe efective şi funcţionării eficiente a pieţei de gaze naturale, nefiindu-le permisă divulgarea informaţiilor sensibile din punct de vedere comercial obţinute pe parcursul activităţilor acestora, inclusiv a celor obţinute de la terţi în contextul acordării accesului la reţea.

Art. 156[5]: Regimul de autorizare în domeniul hidrogenului

Operatorii economici şi/sau persoanele fizice care desfăşoară activităţi de proiectare, execuţie şi exploatare în domeniul producerii de hidrogen trebuie să deţină autorizaţii/licenţe emise de ANRE în baza unor regulamente specifice.

Art. 157: Regimul de autorizare în domeniul GNL

Operatorii economici şi/sau persoanele fizice care desfăşoară activităţi de proiectare, execuţie şi exploatare în domeniul GNL trebuie să deţină autorizaţii/licenţe emise de ANRE în baza unor regulamente specifice.

CAPITOLUL VIII: Asigurarea calităţii echipamentelor, instalaţiilor, aparatelor, produselor şi procedeelor utilizate în sectorul gazelor naturale

Art. 158: Utilizarea echipamentelor, instalaţiilor, aparatelor, produselor şi procedeelor în sectorul gazelor naturale

(1)Utilizarea echipamentelor, instalaţiilor, aparatelor, produselor şi procedeelor în sectorul gazelor naturale este permisă după obţinerea în prealabil a acceptului operatorului sistemului, în baza unor metodologii/proceduri elaborate de către acesta şi avizate de ANRE.

(2)ANRE asigură transparenţa acestui proces prin publicarea metodologiilor/procedurilor avizate pe site-ul propriu.

Art. 159: Sisteme de măsurare inteligente

(1)Până la data de 3 septembrie 2012, ANRE evaluează implementarea sistemelor de măsurare inteligente care contribuie la participarea activă a consumatorilor pe piaţa furnizării de gaze naturale, din punctul de vedere al costurilor şi beneficiilor pe termen lung pentru piaţă şi pentru consumatorii individuali, al tipului de contorizare inteligentă, precum şi al termenelor fezabile de implementare.

(2)În condiţiile în care, prin evaluarea prevăzută la alin. (1), se constată că implementarea sistemelor de măsurare inteligente este avantajoasă pentru funcţionarea pieţei gazelor naturale, ANRE elaborează, în consultare cu operatorii de distribuţie şi de transport, şi aprobă un calendar de implementare, acordând atenţia cuvenită utilizării de standarde adecvate şi de bune practici, precum şi importanţei dezvoltării pieţei gazelor naturale.

Art. 160: Verificarea proiectelor

(1)Înainte de execuţia lucrărilor pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale, în vederea respectării cerinţelor privind calitatea în construcţii, operatorii economici care exploatează obiectivele/sistemele respective au obligaţia de a se asigura că proiectele de execuţie sunt verificate de verificatori de proiecte atestaţi de către ANRE.

(2)Proiectele aferente execuţiei/modificărilor instalaţiilor de utilizare se verifică de către verificatori atestaţi de către Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării şi Administraţiei.

(3)**Proiectele se consideră a fi avizate dacă au fost declarate conforme de către verificatorul de proiect:**

a)prevăzut la alin. (1), pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale;

b)prevăzut la alin. (2), pentru instalaţiile de utilizare a gazelor naturale.

Art. 161: Atestarea verificatorilor de proiecte

(1)Atestarea verificatorilor de proiecte prevăzuţi la art. 160 alin. (1) se face conform unui regulament aprobat de către ANRE.

(2)Verificatorii de proiecte care au fost atestaţi de alte instituţii îşi păstrează competenţele prin echivalarea atestatului, conform regulamentului prevăzut la alin. (1).

(3)Verificatorii de proiecte atestaţi răspund în mod solidar cu proiectanţii pentru asigurarea prin proiect a tuturor cerinţelor tehnice şi de calitate prevăzute de legislaţia în vigoare, în vederea realizării şi exploatării în condiţii de siguranţă a obiectivului proiectat, precum şi pentru eventualele modificări ale proiectului pe durata execuţiei.

Art. 162: Recepţia lucrărilor

(1)Recepţia obiectivelor/sistemelor din sectorul gazelor naturale se realizează de către specialişti, instalatori autorizaţi de ANRE, angajaţi ai operatorilor economici licenţiaţi care au urmărit execuţia acestora, conform prevederilor normelor tehnice specifice.

(2)Recepţia instalaţiilor de utilizare a gazelor naturale aparţinând consumatorilor finali se realizează de către beneficiarul lucrării şi de către specialiştii operatorului economic autorizat de ANRE care a executat lucrarea respectivă, conform prevederilor normelor tehnice specifice.

Art. 163: Expertiza lucrărilor

(1)Obiectivele/Sistemele din sectorul gazelor naturale se supun, după caz, expertizării tehnice de către experţi autorizaţi, conform unui regulament aprobat de către ANRE.

(2)Experţii care au fost atestaţi de alte instituţii îşi păstrează competenţele prin echivalarea atestatului, conform regulamentului prevăzut la alin. (1).

CAPITOLUL IX: Noua infrastructură

Art. 164: Condiţiile de derogare pentru noile infrastructuri

(1)**Noile infrastructuri majore pentru gaze naturale, cum ar fi interconectările dintre statele membre, instalaţiile GNL şi instalaţiile de înmagazinare, pot beneficia de o derogare, pe o perioadă determinată de timp, la cerere, de la prevederile legislaţiei în vigoare, referitoare la accesul terţilor la sistemele de transport, înmagazinare şi la conductele de alimentare din amonte, precum şi de la metodologiile de tarifare, în următoarele condiţii:**

a)investiţia trebuie să întărească concurenţa în furnizarea de gaze naturale şi să îmbunătăţească siguranţa alimentării;

b)nivelul de risc legat de investiţie este de aşa natură încât investiţia să nu se realizeze decât dacă se acordă o derogare;

c)infrastructura trebuie să fie în proprietatea unei persoane juridice care este separată cel puţin în privinţa formei sale juridice de operatorii de sistem în ale căror sisteme se construieşte infrastructura;

d)se percep tarife pentru utilizatorii infrastructurii respective;

e)derogarea nu aduce atingere concurenţei pe pieţele relevante care sunt susceptibile de a fi afectate de investiţie, bunei funcţionări a pieţei interne a gazelor naturale, funcţionării eficiente a sistemelor în cauză sau securităţii aprovizionării cu gaze naturale în Uniunea Europeană.

(2)Prevederile alin. (1) se aplică şi creşterilor semnificative de capacitate a infrastructurilor existente, precum şi

modificărilor acestor infrastructuri care permit dezvoltarea unor noi surse de furnizare de gaze naturale.

Art. 165: Acordarea derogărilor

ANRE hotărăşte asupra acordării derogării prevăzute la art. 164, adoptând o decizie motivată corespunzător. Decizia ANRE se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 166: Tipul derogării

Derogarea poate acoperi în întregime sau parţial noua infrastructură, infrastructura existentă cu capacitate semnificativ mărită sau modificarea infrastructurii existente.

Art. 167: Condiţii de acordare a derogării

La luarea deciziei de acordare a unei derogări se ia în considerare, după caz, necesitatea de a impune condiţii referitoare la durata derogării şi accesul nediscriminatoriu la conducta de interconectare.

Art. 168: Condiţii de acordare a derogării în cazul unei conducte de interconectare

La luarea deciziei privind condiţiile prevăzute la art. 170 se vor avea în vedere, în principal, durata contractelor, capacitatea suplimentară ce va fi construită sau modificarea capacităţii existente, orizontul de timp al proiectului şi condiţiile naţionale.

Art. 169: Reguli şi mecanisme pentru gestionarea şi alocarea capacităţii

La acordarea unei derogări, ANRE poate decide asupra regulilor şi mecanismelor pentru gestionarea şi alocarea capacităţii, în cazul în care acestea nu împiedică punerea în aplicare a contractelor pe termen lung.

Art. 170: Consultarea cu alte state membre sau autorităţi de reglementare

(1)**Înainte de a adopta o decizie de derogare, ANRE se consultă cu:**

a)autorităţile naţionale de reglementare ale statelor membre ale căror pieţe sunt susceptibile de a fi afectate de noua infrastructură; şi

b)autorităţile competente ale ţărilor terţe, în cazul în care infrastructura în cauză este conectată la reţeaua Uniunii Europene aflată sub jurisdicţia unui stat membru şi îşi are originea sau se termină într-o ţară terţă sau în mai multe ţări terţe. În cazul în care autorităţile consultate din ţările terţe nu răspund consultării într-un termen rezonabil sau într-un termen determinat care nu poate depăşi 3 luni, ANRE poate adopta decizia necesară.

(2)În cazul în care toate autorităţile de reglementare implicate ajung la un acord cu privire la cererea de derogare în termen de 6 luni de la data la care a fost primită cererea de derogare de către ultima dintre autorităţile de reglementare, aceasta informează ACER cu privire la decizia lor.

(3)În cazul în care noua infrastructură este o conductă de transport dintre o ţară terţă şi care are primul punct de interconectare cu reţeaua statelor membre pe teritoriul României, ANRE informează suplimentar cu respectarea prevederilor alin. (2) autoritatea competentă din statul terţ, înainte de a adopta o decizie de derogare, pentru a se asigura de aplicarea consecventă a normelor comune pentru piaţa internă în sectorul gazelor naturale pe teritoriul şi, după caz, în marea teritorială a României. În cazul în care autoritatea consultantă din ţara terţă nu răspunde consultării într-un termen rezonabil sau într-un termen care nu poate depăşi 3 luni, ANRE poate adopta decizia necesară.

Art. 170[1]: Procedura de abilitare

(1)Acordurile existente încheiate de operatorul de transport şi de sistem/operatorul conductei de alimentare din amonte cu o ţară terţă privind exploatarea unei conducte de transport/unei conducte de alimentare din amonte rămân valabile până la data intrării în vigoare a unui acord ulterior între Uniunea Europeană şi aceeaşi ţară terţă sau până când intră în vigoare noi acorduri încheiate în conformitate cu procedura de la alin. (2) -(8).

(2)În cazul în care operatorul de transport şi de sistem/ operatorul conductei de alimentare din amonte intenţionează să înceapă negocieri cu o ţară terţă în vederea modificării, prelungirii, adaptării, reînnoirii sau încheierii unui acord cu privire la exploatarea unei conducte de transport cu o ţară terţă privind aspecte care fac parte, total sau parţial, din domeniul de aplicare a prezentei legi, acesta notifică în scris intenţiile sale Comisiei Europene.

(3)Notificarea prevăzută la alin. (2) cuprinde documentele relevante şi indică dispoziţiile care urmează a fi abordate în cadrul negocierilor sau care urmează a fi renegociate, obiectivele negocierilor şi orice alte informaţii relevante şi este transmisă Comisiei Europene cu cel puţin 5 luni înainte de data preconizată pentru începerea negocierilor.

(4)Operatorul de transport şi de sistem/Operatorul conductei de alimentare din amonte poate începe negocierile cu o ţară terţă numai după autorizarea Comisiei Europene.

(5)Operatorul de transport şi de sistem/Operatorul conductei de alimentare din amonte informează periodic Comisia Europeană în legătură cu evoluţia şi rezultatele negocierilor vizând modificarea, prelungirea, adaptarea, reînnoirea sau încheierea unui acord cu o ţară terţă.

(6)Înainte de semnarea unui acord cu o ţară terţă, operatorul de transport şi de sistem/operatorul conductei de alimentare din amonte notifică Comisiei Europene rezultatul negocierilor şi îi transmite textul acordului negociat.

(7)Operatorul de transport şi de sistem/Operatorul conductei de alimentare din amonte poate să semneze şi să încheie acordul numai după autorizarea acestuia de către Comisia Europeană.

(8)Operatorul de transport şi de sistem/Operatorul conductei de alimentare din amonte notifică Comisiei Europene încheierea şi intrarea în vigoare a acordului cu o ţară terţă şi orice modificări ulterioare ale statutului respectivului acord.

Art. 171: Transmiterea cererilor de derogare

Autoritatea de reglementare transmite Comisiei Europene, fără întârziere, o copie a tuturor cererilor de derogare, imediat după primirea acestora. Decizia de derogare se comunică fără întârziere de ANRE Comisiei Europene, împreună cu toate informaţiile relevante.

(2)ANRE se conformează deciziei Comisiei Europene de modificare sau de retragere a deciziei de derogare în termen de 30 de zile şi notifică Comisia Europeană în acest sens.

Art. 172: Informaţii relevante

Informaţiile prevăzute la art. 171 trebuie să cuprindă, în principal:

a)motivele detaliate pe baza cărora autoritatea de reglementare sau statul membru a acordat derogarea, inclusiv informaţiile financiare care justifică necesitatea;

b)analiza efectuată în privinţa efectului asupra concurenţei şi funcţionării eficiente a pieţei interne a gazelor naturale rezultând din acordarea derogării;

c)motivele pentru perioada de timp şi partea din capacitatea totală a infrastructurii gazelor naturale respective pentru care s-a acordat derogare;
d)în cazul în care derogarea se referă la o conductă de interconectare, rezultatul consultării cu statele membre respective sau cu autorităţile de reglementare;
e)contribuţia infrastructurii la diversificarea surselor de alimentare cu gaze naturale.

CAPITOLUL X:Obligaţia de serviciu public

Art. 173: Obligaţia de serviciu public

(1)Titularii de licenţe de înmagazinare, transport, distribuţie şi furnizare a gazelor naturale şi titularul licenţei de operare a terminalului GNL au obligaţia să îşi desfăşoare activităţile cu respectarea obligaţiilor stipulate în licenţele, respectiv autorizaţiile emise de ANRE, privind siguranţa, calitatea, continuitatea aprovizionării, eficienţa energetică, cu respectarea normelor de securitate şi sănătate a muncii şi de protecţie a mediului, precum şi a prevederilor din contractele directe cu clienţii.

(2)ANRE poate stabili prin reglementările specifice obligaţii de serviciu public pentru fiecare activitate din sectorul gazelor naturale, aplicabile tuturor titularilor de licenţă, sau autorizaţii în mod transparent, echidistant şi nediscriminatoriu.

(3)Obligaţiile de serviciu public prevăzute la alin. (2) nu trebuie să împiedice liberalizarea pieţei gazelor naturale, să constituie bariere pentru intrarea unor noi operatori pe piaţă sau Să distorsioneze concurenţa şi funcţionarea transparentă a pieţei.

(4)Obligaţiile de serviciu public de natură a afecta piaţa gazelor naturale în sensul celor prevăzute la alin. (3) se notifică Consiliului Concurenţei.

(5)Costurile efectuate într-o manieră prudentă de operatorii economici pentru realizarea obligaţiilor de serviciu public sunt costuri justificate şi se acoperă prin preţurile sau tarifele practicate de aceştia, în conformitate cu reglementările specifice ale ANRE.

(6)ANRE reexaminează la fiecare 2 ani necesitatea şi modalitatea de impunere a obligaţiilor de serviciu public, ţinând seama de evoluţia sectorului de gaze naturale.

(7)ANRE elaborează şi transmite primului-ministru şi ministerului de resort un raport cu privire la măsurile adoptate pentru îndeplinirea obligaţiilor de serviciu public, inclusiv protecţia consumatorului şi a mediului, şi la posibilul lor efect asupra concurenţei interne şi internaţionale, care va fi reactualizat, la fiecare 2 ani, având în vedere modificările aduse acestor măsuri. Acest raport se transmite comisiilor de specialitate din Parlamentul României şi Comisiei Europene, pentru informare.

CAPITOLUL XI: Piaţa gazelor naturale

Art. 174: Structura pieţei de gaze naturale

(1)Piaţa de gaze naturale este compusă din piaţa reglementată şi piaţa concurenţială, iar tranzacţiile cu gaze naturale se fac angro sau cu amănuntul.

(1^1)Pe piaţa angro de gaze naturale, toate preţurile şi cantităţile stabilite în urma tranzacţiilor efectuate pe fiecare dintre

pieţele centralizate de gaze naturale, preţurile şi cantităţile de gaze naturale utilizate pentru echilibrarea SNT, precum şi toate preţurile şi cantităţile din contractele de export, contractele de import, contractele intragrup şi cantităţile aferente se fac publice, pe tipuri de tranzacţii, în forme agregate care să nu afecteze interesele comerciale ale operatorilor, conform reglementărilor ANRE.

(2)Creşterea ponderii pieţei concurenţiale se realizează gradual, prin asigurarea accesului pe această piaţă pentru cât mai mulţi participanţi, furnizori şi clienţi finali, în conformitate cu prevederile art. 175.

(3)Participanţii la piaţa de gaze naturale trebuie să respecte regulile de funcţionare a acesteia, aprobate de ANRE.

(4)Participanţii la piaţa de gaze naturale şi structurile operaţionale asociate sunt: producătorii, furnizorii, traderii de gaze naturale, clienţii finali, operatorul/operatorii de transport şi de sistem, operatorii conductelor de alimentare din amonte aferente producţiei gazelor naturale, operatorii pieţelor centralizate de gaze naturale, operatorii de distribuţie, operatorii de înmagazinare/stocare şi operatorul terminalului GNL.

(5)Participanţii la piaţa de gaze naturale sunt obligaţi să îşi asume responsabilitatea financiară pentru plata dezechilibrelor pe care le generează pe piaţa de gaze naturale, în conformitate cu reglementările aprobate de ANRE.

(6)Clienţii finali de gaze naturale au dreptul să îşi aleagă furnizorul şi să negocieze direct contracte de vânzare-cumpărare cu acesta.

(7)Dacă şi-au exercitat dreptul de eligibilitate, clienţii finali nu mai au dreptul să revină la furnizarea reglementată.

(7^1)Prin excepţie de la alin. (7), clienţii casnici care şi-au exercitat dreptul de eligibilitate au dreptul să revină la furnizarea reglementată.

(8)Se înfiinţează Comisia de soluţionare a disputelor, ca organism care soluţionează disputele pe piaţa angro şi cu amănuntul apărute între participanţii la piaţa de gaze naturale.

(9)Comisia de soluţionare a disputelor este formată din 5 membri care sunt numiţi prin decizie a preşedintelui ANRE, pe o perioadă de 3 ani, dintre salariaţii ANRE având o vechime de cel puţin 5 ani în domeniul gazelor naturale.

(10)Comisia de soluţionare a disputelor îşi desfăşoară activitatea pe baza unui regulament de organizare şi funcţionare aprobat prin decizie a preşedintelui ANRE, după consultare publică.

(11)ANRE acţionează ca o autoritate de soluţionare a litigiilor pentru orice plângere întocmită de terţi la adresa unui operator de transport şi de sistem, operator al terminalului GNL, operator de înmagazinare sau de distribuţie referitoare la obligaţiile ce îi revin operatorului în temeiul prezentei legi şi emite o decizie în termen de două luni de la data primirii plângerii. Acest termen poate fi prelungit cu două luni în cazul în care ANRE doreşte să obţină informaţii suplimentare. În continuare, acest termen mai poate fi prelungit cu acordul reclamantului. Demararea procesului de soluţionare a plângerilor de către ANRE nu aduce atingere dreptului petenţilor de a se adresa instanţelor judecătoreşti pentru soluţionarea aceloraşi plângeri.

(12)ANRE acţionează ca o autoritate de soluţionare a litigiilor pentru litigiile transfrontaliere în cazul în care se refuză accesul la conducta de alimentare din amonte aflată sub jurisdicţia statului român.

(13)Atunci când, în litigiile transfrontaliere, conducta de alimentare din amonte se află sub jurisdicţia mai multor state

membre, ANRE se consultă cu autorităţile competente care acţionează ca autorităţi de soluţionare a litigiilor din aceste state membre pentru a se asigura de aplicarea coerentă a normelor comune pentru piaţa internă în sectorul gazelor naturale.

(14)Conducta de alimentare din amonte care îşi are originea într-o ţară terţă în raport cu Uniunea Europeană se conectează la reţeaua de transport şi/sau de distribuţie din România cu respectarea prevederilor prezentei legi.

(15)În cazul în care conducta de alimentare din amonte îşi are originea într-o ţară terţă în raport cu Uniunea Europeană şi tranzitează teritoriul României şi este conectată la o reţea de transport/distribuţie dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene, ANRE se consultă cu autorităţile competente din statele membre în cauză, cu scopul de a asigura aplicarea consecventă a normelor comune pentru piaţa internă în sectorul gazelor naturale.

(16)În cazul în care primul punct de conectare a unei conducte din amonte care îşi are originea într-o ţară terţă în raport cu Uniunea Europeană la o reţea de transport/distribuţie este situat pe teritoriul României, ANRE se consultă cu autorităţile competente din statele membre ale căror teritorii sunt tranzitate de conductele de alimentare din amonte care îşi au originea într-o ţară terţă în raport cu Uniunea Europeană şi cu ţara terţă vizată, cu scopul de a asigura aplicarea consecventă a normelor comune pentru piaţa internă în sectorul gazelor naturale.

Art. 175: Funcţionarea pieţei reglementate de gaze naturale

(1)Piaţa reglementată de gaze naturale funcţionează în principal pentru asigurarea alimentării cu gaze naturale a clienţilor finali prevăzuţi la art. 179 alin. (2) lit. a)-c).

(2)**Pe piaţa reglementată de gaze naturale autoritatea competentă are dreptul:**

a)să impună obligaţii de serviciu public, conform art. 173;

b)să impună furnizorilor proceduri transparente de achiziţie a gazelor naturale de pe piaţa concurenţială destinate realizării activităţilor prevăzute la art. 179 alin. (2) lit. a)-c);

c)să stabilească preţurile aplicate de furnizorii de gaze naturale de ultimă instanţă clienţilor finali;

d)să aprobe metodologii de verificare/control a cheltuielilor cu achiziţia gazelor naturale.

e)să solicite operatorilor de transport şi de sistem, operatorilor de distribuţie, operatorilor de înmagazinare şi operatorului terminalului GNL, în situaţia în care este necesar, să modifice clauzele şi condiţiile reglementărilor comerciale/tehnice, inclusiv tarifele şi metodologiile, elaborate de către aceştia, în scopul de a asigura proporţionalitatea, precum şi aplicarea lor într-un mod nediscriminatoriu.

(3)Furnizarea gazelor naturale pe piaţa reglementată se face pe bază de contracte-cadru aprobate de ANRE.

(4)ANRE monitorizează continuu efectul pieţei reglementate asupra pieţei concurenţiale de gaze naturale şi ia măsurile necesare pentru evitarea eventualelor distorsiuni ale concurenţei şi pentru creşterea gradului de transparenţă a tranzacţiilor comerciale.

(5)**ANRE organizează, în cadrul acţiunii de monitorizare, un proces de evaluare a funcţionării pieţei de gaze naturale în condiţiile renunţării la aplicarea preţurilor reglementate pentru clienţii finali, în care vor fi utilizate cel puţin următoarele criterii generale:**

a)numărul de furnizori activi în piaţa de gaze naturale în fiecare an;

b)cota de piaţă a fiecăruia dintre furnizorii activi;

c)capabilitatea economico-financiară a furnizorilor activi şi comportamentul acestora în piaţă;

d)evoluţia numărului anual de schimbări ale furnizorului de gaze naturale;
e)nivelul şi evoluţia preţurilor în piaţă;
f)numărul şi tipul consumatorilor vulnerabili.

Art. 176

(1)Planul de acţiuni preventive privind măsurile de garantare a securităţii aprovizionării cu gaze naturale şi Planul de urgenţă, prevăzute la art. 102 lit. o), se aprobă prin hotărâre a Guvernului, iniţiată de ministerul de resort.

(2)În cazul apariţiei unei situaţii de criză, pe cele trei niveluri prevăzute de Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European şi al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranţei furnizării de gaze şi de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010, ministerul de resort, în calitate de autoritate competentă, pune în aplicare măsurile prevăzute în Planul de acţiuni preventive privind măsurile de garantare a securităţii aprovizionării cu gaze naturale şi/sau în Planul de urgenţă.

(3)În situaţii de criză, pe perioada nivelului de urgenţă, în vederea asigurării securităţii aprovizionării cu gaze naturale, autoritatea competentă poate dispune aplicarea măsurilor administrative, prevăzute în Planul de urgenţă, care nu au la bază mecanisme de piaţă.

(4)Măsurile prevăzute la alin. (2) trebuie să afecteze cât mai puţin buna funcţionare a pieţei interne a Uniunii Europene şi să se rezume strict la remedierea situaţiei de criză care le-a generat.

(5)Ministerul de resort notifică în regim de urgenţă, Comisiei Europene, măsurile de siguranţă adoptate în fiecare caz.

Art. 177: Funcţionarea pieţei concurenţiale de gaze naturale

(1)Pe piaţa concurenţială, tranzacţiile comerciale cu gaze naturale se fac angro sau cu amănuntul, cu respectarea reglementărilor ANRE, iar preţurile se formează pe baza cererii şi a ofertei, ca rezultat al mecanismelor concurenţiale.

(2)**Piaţa concurenţială angro funcţionează pe bază de:**
a)contracte bilaterale între operatorii economici din domeniul gazelor naturale;
b)tranzacţii pe pieţe centralizate, administrate de către operatorul pieţei de gaze naturale sau operatorul pieţei de echilibrare, după caz;
c)alte tipuri de tranzacţii sau contracte.

(3)Pe piaţa concurenţială cu amănuntul, furnizorii vând gaze naturale clienţilor finali prin contracte la preţuri negociate sau oferte-tip.

(3^1)În perioada 15 iulie 2014 - 30 noiembrie 2016, producătorii de gaze naturale din România sau afiliaţii acestora, după caz, au obligaţia să încheie tranzacţii pe pieţele centralizate din România, transparent şi nediscriminatoriu, pentru vânzarea unei cantităţi minime de gaze naturale din producţia proprie, destinată consumului intern, în conformitate cu reglementările emise de ANRE.

(3^2)În perioada 1 ianuarie 2015 - 30 noiembrie 2016, furnizorii licenţiaţi au obligaţia să încheie tranzacţii pe pieţe centralizate, transparent şi nediscriminatoriu, pentru vânzarea/cumpărarea unei cantităţi minime de gaze naturale, în conformitate cu reglementările emise de ANRE.

(3^3)În vederea asigurării nediscriminării între aceleaşi categorii de consumatori, până la data de 31 martie 2017, clienţii casnici şi producătorii de energie termică, numai pentru cantităţile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare şi în centralele termice destinate consumului populaţiei, au acelaşi tratament din punctul de vedere al asigurării cantităţilor şi preţului de vânzare al gazelor naturale consumate, indiferent dacă au ales să fie eligibili sau reglementaţi.

(3^4)[textul din Art. 177, alin. (3^4) din titlul II, capitolul XI este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 62. din Legea 167/2018]

(3^5)**În perioada 1 decembrie 2016 - 31 decembrie 2017, fiecare furnizor de gaze naturale care nu are şi calitatea de producător, în măsura în care contractează vânzarea/cumpărarea de gaze naturale, are obligaţia să încheie contracte pe pieţele centralizate din România, transparent şi nediscriminatoriu, în conformitate cu reglementările emise de ANRE, pentru:**

[textul din Art. 177, alin. (3^5) din titlul II, capitolul XI este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 62. din Legea 167/2018]

(3^6)**În perioada 1 ianuarie 2018-31 decembrie 2018, fiecare producător de gaze naturale, în măsura în care contractează vânzarea de gaze naturale, într-un an calendaristic, are obligaţia să încheie, în acel an calendaristic, contracte pe pieţele centralizate din România, transparent şi nediscriminatoriu, în conformitate cu reglementările emise de ANRE, pentru vânzarea unei cantităţi minime de gaze naturale din producţia proprie care nu poate fi mai mică decât cea reprezentată de o cotă procentuală, stabilită prin hotărâre a Guvernului, din cantitatea de gaze naturale pentru care încheie contracte de vânzare-cumpărare, în anul calendaristic respectiv, în calitate de vânzător. În cazul în care termenul de livrare prevăzut în contracte este într-un alt an calendaristic decât cel în care se realizează contractarea, obligaţia de tranzacţionare pe pieţele centralizate din România se realizează în anul de livrare.**

*) În vederea aplicării prevederilor art. 177 alin. (3^6) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, coroborat cu cele ale art. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 925/2017 privind stabilirea pentru anul 2018 a cotelor procentuale prevăzute la art. 177 alin. (3^6) şi (3^7) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, se aplică următoarea formulă de calcul:

$Q_{VP2018} = CP_{\%VP.2018} * Q_{ctr.PV2018}$,

în care:

Q_{VP2018} - cantitatea de gaze naturale din producţia proprie onshore, pe care producătorul, în calitate de vânzător, are/a avut obligaţia de a o tranzacţiona prin încheierea de contracte pe pieţele centralizate în anul 2018;

$CP_{\%VP.2018}$ - cota procentuală stabilită la art. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 925/2017 pentru anul 2018;

$Q_{ctr.PV2018}$ - cantitatea de gaze naturale pentru care încheie/a încheiat contracte de vânzare-cumpărare, în calitate de vânzător, cu livrare în anul calendaristic 2018, mai puţin cantităţile de gaze naturale prevăzute la art. 177 alin. (3^9) din Legea nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare.

*) Începând cu data de 1 ianuarie 2019, fiecare producător de gaze naturale, în măsura în care contractează vânzarea de gaze naturale, într-un an calendaristic, are obligaţia să încheie în anul calendaristic în care livrează gazele naturale contracte pe pieţele centralizate angro, transparent, public şi nediscriminatoriu, pentru vânzarea unei cantităţi minime de

gaze naturale din producţia proprie onshore, determinată prin aplicarea cotei procentuale prevăzute la art. 177 alin. (3^{16}) din Legea nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, la cantitatea de gaze naturale contractate cu livrare în anul calendaristic respectiv, în calitate de vânzător, conform următoarei formulei:

$Q_{VP} = CP_{\%VP.} * Q_{ctr.VP}$,

unde:

Q_{VP} - cantitatea de gaze naturale din producţia proprie onshore, pe care producătorul, în calitate de vânzător, are obligaţia de a o tranzacţiona prin încheierea de contracte pe pieţele centralizate;

$CP_{\%VP}$ - cota procentuală stabilită conform prevederilor art. 177 alin. (3^{16}) din Legea nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, în anul calendaristic respectiv;

$Q_{ctr.VP}$ - cantitatea de gaze naturale din producţia proprie onshore, pentru care încheie contracte de vânzare-cumpărare, în calitate de vânzător, şi pe care o livrează în anul calendaristic respectiv.

*) În cazul producătorilor care încheie, în calitate de vânzător, contracte cu termen de livrare într-un alt an calendaristic decât cel în care se realizează contractarea, obligaţia de a tranzacţiona prin încheierea de contracte pe pieţele centralizate se calculează conform următoarei formule:

[POZĂ]

Q^{n}_{VP} - reprezintă cantitatea de gaze naturale livrată în anul n în baza contractelor pe care producătorul are obligaţia de a le încheia pe pieţele centralizate;

n - reprezintă anul calendaristic în care se livrează gazele naturale contractate;

i - reprezintă anul calendaristic în care au fost încheiate contractele/actele adiţionale;

Q_{ctrPi} - reprezintă cantitatea/suma cantităţilor de gaze naturale contractată/contractate prin încheierea de contracte de vânzare-cumpărare/acte adiţionale în anul i cu livrare în anul n;

$CP_{\%i}$ - reprezintă cota minimă obligatorie în vigoare la data încheierii contractului/actului adiţional în anul i pentru anul n. În cazul în care cota minimă obligatorie nu este cunoscută la data încheierii contractului/actului adiţional din anul i pentru anul n, cantităţilor livrate în baza acestor contracte/acte adiţionale li se aplică cota minimă obligatorie aplicabilă în anul i.

*) Producătorii de gaze naturale au obligaţia să pună la dispoziţia pieţei, concurenţial şi nediscriminatoriu, toată cantitatea de gaze naturale produsă în anul calendaristic respectiv, după cum urmează:

a)pe pieţele centralizate angro, conform prevederilor de la alin. (1), (2) şi (3);

b)restul producţiei, pe baza altor tipuri de tranzacţii sau contracte.

(3^{7})**În perioada 1 ianuarie 2018-31 decembrie 2018, fiecare furnizor de gaze naturale, care nu are şi calitatea de producător, în măsura în care contractează vânzarea/cumpărarea de gaze naturale, într-un an calendaristic, are obligaţia să încheie, în acel an calendaristic, contracte pe pieţele centralizate din România, transparent şi nediscriminatoriu, în conformitate cu reglementările emise de ANRE, pentru:**

a)**cumpărarea unei cantităţi minime de gaze naturale care nu poate fi mai mică decât cea reprezentată de o cotă procentuală, stabilită prin hotărâre a Guvernului, din cantitatea de gaze naturale pentru care încheie contracte de vânzare - cumpărare de gaze naturale, în anul calendaristic respectiv, în calitate de cumpărător;**

*) În vederea aplicării prevederilor art. 177 alin. 3^{7} lit. a) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*,

cu modificările şi completările ulterioare, coroborat cu cele ale art. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 925/2017, se aplică următoarea formulă de calcul:

$Q_{FTC2018} = CP_{\%FTC} * Q_{ctr.FTC2018}$,

în care:

$Q_{FTC2018}$ - cantitatea de gaze naturale pentru care furnizorul/traderul de gaze naturale are/a avut obligaţia de a încheia contracte pe pieţele centralizate în anul 2018, în calitate de cumpărător;

$CP_{\%FTC}$ - cota procentuală stabilită la art. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 925/2017 pentru anul 2018;

$Q_{ctr.FTC2018}$ - cantitatea de gaze naturale pentru care încheie/a încheiat contracte de vânzare-cumpărare, în calitate de cumpărător, cu livrare în anul calendaristic 2018, din care se scade cantitatea de gaze naturale ce face obiectul tranzacţiilor încheiate cu un partener extern care nu este operator economic din sectorul gazelor naturale din România, în afara pieţei angro din România.

b)**vânzarea unei cantităţi minime de gaze naturale către clienţii angro, care nu poate fi mai mică decât cea reprezentată de o cotă procentuală, stabilită prin hotărâre a Guvernului, din cantitatea de gaze naturale pentru care încheie contracte de vânzare-cumpărare de gaze naturale, în anul calendaristic respectiv, cu clienţii angro, în calitate de vânzător;**

*) În vederea aplicării prevederilor art. 177 alin. 3^7 lit. b) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, coroborat cu cele ale art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 925/2017, se aplică următoarea formulă de calcul:

$Q_{FTV2018} = CP_{\%FTV} * Q_{ctr.FTV2018} + CP_{\%VP.2018} * Q_{tr}$

în care:

$Q_{FTV2018}$ - cantitatea de gaze naturale pentru care furnizorul/traderul de gaze naturale are/a avut obligaţia de a încheia contracte de vânzare/cumpărare pe pieţele centralizate în anul 2018, în calitate de vânzător;

$CP_{\%FTV}$ - cota procentuală stabilită la art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 925/2017 pentru anul 2018;

$Q_{ctr.FTV2018}$ - cantitatea de gaze naturale pentru care încheie/a încheiat contracte de vânzare-cumpărare, în calitate de vânzător, cu livrare în anul calendaristic 2018, mai puţin cantităţile de gaze naturale prevăzute la art. 177 alin. (3^9) din Legea nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, şi cele destinate clienţilor finali;

$CP_{\%VP.2018}$ - cota procentuală stabilită la art. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 925/2017 pentru anul 2018;

Q_{tr} - cantitatea de gaze naturale a cărei proprietate a fost transferată furnizorului de către un producător afiliat, în condiţiile art. 177 alin. (3^9) din Legea nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare.

c)în cazul în care termenul de livrare prevăzut în contracte este într-un alt an calendaristic decât cel în care se realizează contractarea, obligaţia de tranzacţionare pe pieţele centralizate din România se realizează în anul de livrare.

(3^8)[textul din Art. 177, alin. (3^8) din titlul II, capitolul XI este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 64. din Legea 167/2018]

(3^9)Prevederile alin. (3^6) nu sunt aplicabile cantităţilor de gaze naturale pentru care producătorul transferă proprietatea, indiferent sub ce formă, către un afiliat, care are calitatea de furnizor, fără a avea şi calitatea de producător, cu condiţia ca aceste cantităţi să fie tranzacţionate de afiliat în condiţiile şi cu respectarea limitelor cantitative stabilite prin alin. (3^6), în sarcina producătorului.

(3^{10})Prevederile alin. (3^{7}) lit. b) nu sunt aplicabile furnizorilor care nu încheie contracte de vânzare-cumpărare cu clienţii angro, în calitate de vânzător.

(3^{11})Până la data de 30 noiembrie 2016, ANRE va aproba, cu avizul Consiliului Concurenţei, regulile specifice care vor fi aplicate pe pieţele centralizate de gaze naturale, în scopul tranzacţionării gazelor naturale, în condiţii concurenţiale şi în mod transparent, public şi nediscriminatoriu.

(3^{12})Până la data de 30 noiembrie 2016, ANRE va emite, cu avizul Consiliului Concurenţei, reglementările necesare pentru aplicarea prevederilor prezentului articol, astfel încât să fie asigurate condiţiile de concurenţă şi de acces transparent şi nediscriminatoriu al cumpărătorilor la cantităţile de gaze naturale ofertate pe piaţa concurenţială.

(3^{13})[textul din Art. 177, alin. (3^13) din titlul II, capitolul XI este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 66. din Legea 167/2018]

(3^{14})[textul din Art. 177, alin. (3^14) din titlul II, capitolul XI este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 66. din Legea 167/2018]

(3^{15})În perioada 1 iulie 2020-31 decembrie 2024, toţi participanţii la piaţa de gaze naturale, cu excepţia producătorilor a căror producţie anuală realizată în anul anterior depăşeşte 3.000.000 MWh, în măsura în care contractează vânzarea de gaze naturale pe piaţa angro, într-un an calendaristic, au obligaţia să oferteze anual, în calitate de vânzător, în anul calendaristic în care livrează gazele naturale, cantităţi de gaze pe pieţele centralizate, transparent, public şi nediscriminatoriu, în conformitate cu reglementările emise de ANRE.

(3^{16})_

a)În perioada 1 iulie 2020-31 decembrie 2022 producătorii de gaze naturale a căror producţie anuală realizată în anul anterior depăşeşte 3.000.000 MWh au obligaţia să oferteze anual vânzarea unor cantităţi de gaze naturale, cu livrare în perioada 1 iulie 2020-31 decembrie 2023, în mod transparent, public şi nediscriminatoriu, pe pieţele centralizate, în conformitate cu reglementările emise de ANRE;

b)pentru perioada 1 iulie 2020 - 31 decembrie 2022 cantităţile de gaze naturale prevăzute la lit. a) reprezintă o cotă procentuală de 40% din producţia anuală înregistrată în anul anterior ofertării, cu excepţia consumului tehnologic şi a consumului propriu, pentru anii 2021 şi 2022; pentru perioada 1 iulie 2020 - 31 decembrie 2020 cota procentuală de 40% se calculează din producţia anuală a anului 2019, luând în considerare produsele care se pot oferta începând cu data de 1 iulie 2020;

c)reglementările ANRE prevăzute la lit. a) stabilesc un program de ofertare obligatorie, care să cuprindă repartizarea cantităţilor ofertate pe produse standardizate lunare, trimestriale, semestriale, sezoniere şi anuale, astfel încât să fie asigurate condiţiile de competiţie, transparenţă şi nediscriminare pentru toţi potenţialii cumpărători.

*) Conform OUG 191/2022 - Aplicarea prevederilor art. 177 alin. (3^{15})-(3^{17}) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, se prelungeşte până la 31 decembrie 2024.

(3^{17})**În perioada 1 iulie 2020-31 decembrie 2022, toţi participanţii la piaţa de gaze naturale, în măsura în care**

contractează cumpărarea de gaze naturale pe piaţa angro, întrun an calendaristic, au obligaţia să oferteze anual, în calitate de cumpărător, în anul calendaristic în care achiziţionează gazele naturale, cereri de cumpărare de gaze naturale pe pieţele centralizate, transparent, public şi nediscriminatoriu, în conformitate cu reglementările emise de ANRE.

*) Conform OUG 191/2022 - Aplicarea prevederilor art. 177 alin. (3^{15})-(3^{17}) din Legea energiei electrice şi a gazelor naturale nr. *123/2012*, cu modificările şi completările ulterioare, se prelungeşte până la 31 decembrie 2024.

(31^{18})[textul din Art. 177, alin. (31^18) din titlul II, capitolul XI este abrogat la 01-iul-2020 de Art. I, punctul 8. din Ordonanta urgenta 106/2020]

(3^{19})Prevederile alin. (3^{17}) nu sunt aplicabile furnizorilor care au acces la o singură sursă de achiziţie a gazelor naturale, potrivit soluţiei de racordare.

(4)Datele relevante cum ar fi durata, regulile privind livrarea şi decontarea, cantitatea, termenele de executare, preţurile tranzacţiei, mijloacele de identificare ale clientului angro, cu privire la toate tranzacţiile din cadrul contractelor de furnizare de gaze naturale şi al instrumentelor derivate din domeniul gazelor naturale încheiate cu clienţi angro şi cu operatorii de transport şi de sistem, precum şi cu operatorii de înmagazinare şi de GNL se păstrează de furnizori cel puţin 5 ani şi se pun la dispoziţia ANRE, Consiliului Concurenţei, Comisiei Europene şi a celorlalte autorităţi naţionale competente, la cererea acestora.

(5)Obligaţia de păstrare a datelor privitoare la tranzacţiile din cadrul instrumentelor derivate se aplică numai după publicarea liniilor directoare de către Comisia Europeană.

(6)Datele prevăzute la alin. (5) pot fi publicate cu respectarea confidenţialităţii informaţiilor sensibile comercial.

Art. 177^{1}: Consumul tehnologic

(1)Agenţia Naţională pentru Resurse Minerale elaborează metodologia pe baza căreia calculează şi certifică cantităţile de gaze naturale necesar a fi consumate de către operatorii economici pentru asigurarea parametrilor tehnologici necesari desfăşurării activităţii de producţie şi înmagazinare, reprezentând consumul tehnologic aferent acestei activităţi.

(2)ANRE elaborează metodologiile pe baza cărora sunt calculate şi certificate cantităţile de gaze naturale necesar a fi consumate de către operatorii economici pentru asigurarea parametrilor tehnologici necesari desfăşurării activităţii de distribuţie, respectiv activităţii de transport, reprezentând consumul tehnologic aferent acestei activităţi.

CAPITOLUL XII: Preţuri şi tarife

Art. 178: Sistemul de preţuri şi tarife. Principii

(1)**Sistemul de preţuri şi tarife pentru gazele naturale este conceput astfel încât să asigure:**

a)apropierea de valoarea de piaţă a combustibililor alternativi, promovarea competiţiei pe piaţa gazelor naturale, diversificarea surselor de alimentare cu gaze naturale şi mărirea siguranţei furnizării;

b)recuperarea costurilor efectuate într-o manieră prudentă, aferente activităţilor reglementate, asigurarea unei rate rezonabile a rentabilităţii pentru capitalul investit în activităţile reglementate, stimularea dezvoltării capacităţilor de producţie, transport, înmagazinare, distribuţie a gazelor naturale şi a terminalului GNL, atât pe termen scurt, cât şi pe

termen lung;

c)economisirea de energie la clienţii finali;
d)îmbunătăţirea calităţii gazelor naturale şi a serviciilor prestate clienţilor.

(2)**Principiile care stau la baza elaborării reglementărilor privind sistemele de preţuri şi tarife pentru activităţile reglementate sunt următoarele:**
a)preţurile şi tarifele reglementate se stabilesc pe baza metodologiilor aprobate şi publicate de autoritatea competentă;

a[1])metodologiile de stabilire a preţurilor şi tarifelor reglementate se aplică nediscriminatoriu, au la bază criterii obiective şi transparente şi sunt supuse procesului de consultare publică înainte de aprobarea lor;

b)stimularea utilizării eficiente a gazelor naturale, asigurarea calităţii serviciilor, asigurarea puterii calorice a gazelor naturale, promovarea concurenţei pe piaţa gazelor naturale şi protecţia intereselor clienţilor;
c)prevenirea speculaţiilor şi a comportamentelor speculative pe piaţa gazelor naturale;
d)încurajarea trecerii cererii din perioada de vârf de consum în perioadele de consum redus.

(3)Este interzisă recuperarea costurilor corespunzătoare serviciului asigurat pentru o anumită categorie de clienţi finali prin tarifele practicate altor categorii de clienţi finali.

(4)Este interzisă subvenţia încrucişată între activităţile reglementate, precum şi între activităţile reglementate şi cele nereglementate ale unui operator economic.

(5)Toate preţurile de tranzacţionare, inclusiv din contractele intragrup, a gazelor naturale din producţia internă, import, export se fac publice, pe tipuri de tranzacţii, într-o formă agregată în cazul în care sunt afectate interesele comerciale ale părţilor implicate în tranzacţii, conform reglementărilor ANRE.

(7)[textul din Art. 178, alin. (7) din titlul II, capitolul XII este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 186. din Ordonanta urgenta 143/2021]

(8)Tariful pentru prestarea serviciului de stocare în conducte se stabileşte de operatorul economic care desfăşoară această activitate, în baza unei metodologii aprobate de ANRE.

(9)Operatorul sistemului de transport are obligaţia de a propune ANRE norme tehnice, comerciale şi metodologii de tarifare privind activitatea de stocare în conducte.

(6)[textul din Art. 178, alin. (6) din titlul II, capitolul XII este abrogat la 30-apr-2020 de Art. XIII, punctul 9. din Ordonanta urgenta 1/2020]

Art. 179: Activităţile aferente pieţei reglementate

(1)Pe piaţa reglementată care cuprinde activităţile cu caracter de monopol natural, activităţi aferente operării terminalului GNL, activităţile conexe acestora şi furnizarea la preţ reglementat şi în baza contractelor-cadru, sistemele de preţuri şi tarife se stabilesc de ANRE.

(2)**Activităţile aferente pieţei reglementate cuprind:**

a)furnizarea gazelor naturale la preţ reglementat şi în baza contractelor-cadru până la 31 decembrie 2014 pentru clienţii noncasnici, cu excepţia cazului în care la această dată se constată existenţa unei diferenţe semnificative între preţul de comercializare a producţiei interne şi preţul european de import, care ar putea periclita stabilitatea pieţei, situaţie în care termenul se prelungeşte până la 31 decembrie 2015;
b)furnizarea gazelor naturale la preţ reglementat şi în baza contractelor-cadru până la 30 iunie 2020 pentru clienţii casnici;

c)furnizarea de ultimă instanţă a gazelor naturale;

d)[textul din Art. 179, alin. (2), litera D. din titlul II, capitolul XII este abrogat la 04-oct-2014 de Art. I, punctul 101. din Legea 127/2014]
e)transportul gazelor naturale;
f)[textul din Art. 179, alin. (2), litera F. din titlul II, capitolul XII este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 187. din Ordonanta urgenta 143/2021]
g)înmagazinarea subterană a gazelor naturale, până la sfârşitul ciclului de extracţie 2020-2021;

h)stocarea gazelor naturale în conductă;
i)distribuţia gazelor naturale;

j)activităţile conexe desfăşurate de către operatorii licenţiaţi.
k)utilizarea terminalului de GNL şi a terminalului de hidrogen.

(3)Calendarul de eliminare treptată a preţurilor reglementate pentru clienţii finali cu începere de la 1 decembrie 2012 pentru clienţii noncasnici, respectiv din 1 iulie 2013 pentru clienţii casnici este stabilit de către Guvern, în conformitate cu graficul de eşalonare a preţurilor producătorilor, propus de ANRE şi ANRM, ţinând seama de posibilele efecte negative ale eliminării preţurilor reglementate, astfel încât acestea să fie cât mai puţin resimţite de clienţi.

(4)Pentru activităţile aferente pieţei reglementate, preţurile şi tarifele se stabilesc pe baza metodologiilor aprobate şi publicate de către ANRE.

(5)Metodologiile de stabilire a preţurilor şi tarifelor reglementate se aprobă de ANRE, după informarea şi consultarea tuturor părţilor interesate. În calculul acestora se iau în considerare costurile justificate pentru activităţile respective, cheltuielile pentru dezvoltare şi protecţia mediului, precum şi o cotă rezonabilă de profit

(6)Ordinul de aprobare a preţurilor şi tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, precum şi ordinul de aprobare a metodologiilor de reglementare a acestora se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Ordinul de aprobare a preţurilor şi tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale va conţine inclusiv data intrării în vigoare a acestora.

(7)ANRE monitorizează anual rezultatele calendarului de eliminare treptată a preţurilor reglementate pentru clienţii finali şi propune Guvernului, după caz, valorificarea producţiei interne a gazelor naturale pe piaţa internă până la finalizarea calendarului aprobat.

Art. 180: Limitarea preţurilor/tarifelor

(1)**În situaţia unui dezechilibru major între cerere şi ofertă şi/sau a unei disfuncţionalităţi evidente a pieţei de gaze naturale, Guvernul, la propunerea ANRE şi cu avizul Consiliului Concurenţei, poate limita creşterea excesivă a preţurilor/tarifelor sau blocarea acestora pentru o perioadă determinată de maximum 6 luni, care poate fi prelungită succesiv pentru durate de câte cel mult 3 luni, cât timp persistă circumstanţele care au determinat adoptarea respectivei decizii, prin:**

a)fixarea unei limite superioare a preţului;

b)limitarea venitului din activitatea reglementată.

(2)Costurile recunoscute şi amânate, potrivit alin. (1), se recuperează integral, în conformitate cu procedura aprobată de autoritatea competentă.

Art. 181: Stabilirea structurilor de amestec

(1)Pentru acoperirea necesarului de consum, clienţii finali au dreptul să fie alimentaţi cu gaze naturale în amestec intern/ import, conform structurilor avizate/stabilite de către ANRE.

(2)Prevederile alin. (1) se aplică până la convergenţa preţului gazelor naturale din producţia internă cu cel al gazelor naturale din import.

(3)**ANRE poate stabili:**

a)până la 31 decembrie 2014, respectiv până la 31 decembrie 2015, în condiţiile art. 179 alin. (2) lit. a), o structură specifică de amestec import/intern pentru cantitatea de gaze naturale destinată consumului clienţilor casnici şi producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare şi în centralele termice destinată consumului populaţiei, şi o structură specifică de amestec import/intern pentru cantitatea de gaze naturale destinată consumului clienţilor noncasnici, cu excepţia producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare şi în centralele termice destinată consumului populaţiei;

b)începând cu 1 ianuarie 2015, respectiv cu 1 ianuarie 2016, în condiţiile art. 179 alin. (2) lit. a), şi până la 30 iunie 2021, în condiţiile art. 179 alin. (2) lit. b), o structură specifică de amestec import/intern pentru cantitatea de gaze naturale destinată consumului clienţilor casnici şi clienţilor noncasnici, producători de energie termică, numai pentru cantităţile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare şi în centralele termice destinate consumului populaţiei.

(4)În vederea asigurării suportabilităţii costurilor legate de factura energetică, în special a celor legate de încălzirea populaţiei, stabilirea structurii de amestec import/intern şi aprobarea preţului final reglementat pentru clienţii casnici vor avea în vedere şi premisele considerate la stabilirea datelor pentru eliminarea preţurilor reglementate către această categorie de clienţi.

(5)Până la data de 31 martie 2017, preţul de achiziţie a gazelor naturale din producţia internă pentru clienţii casnici şi pentru producătorii de energie termică, numai pentru cantităţile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare şi în centralele termice destinate consumului populaţiei, se stabileşte prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort.

(6)**Sunt exceptate de la respectarea structurilor amestecurilor de gaze naturale stabilite/avizate de ANRE:**

a)cantităţile de gaze naturale reinjectate în zăcăminte, exceptate de la plata redevenţei, în condiţiile legii;
b)cantităţile de gaze naturale destinate consumurilor tehnologice specifice operaţiunilor petroliere desfăşurate de titularii de acorduri petroliere;
c)cantităţile de gaze naturale destinate echilibrării SNT.

(7)Excepţiile de la respectarea structurilor amestecurilor de gaze naturale stabilite/avizate de ANRE se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort, în termen de 45 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(8)În baza datelor prevăzute la art. 179 alin. (2) şi (3), ANRE va elimina treptat preţurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale pentru clienţii finali.

(9)[textul din Art. 181, alin. (9) din titlul II, capitolul XII este abrogat la 29-mar-2019 de Art. I, punctul 8. din Ordonanta urgenta 19/2019]

Art. 182: Obligaţia de separare contabilă

Persoanele juridice din sectorul gazelor naturale care practică activităţi reglementate conform art. 179 alin. (2) sunt obligate să asigure separarea contabilă, conform normelor legale şi reglementărilor ANRE.

CAPITOLUL XIII: Procedura de desfăşurare a investigaţiilor

Art. 183: Dispunerea efectuării investigaţiilor

Preşedintele autorităţii competente dispune prin decizie efectuarea de investigaţii în condiţiile art. 185 de către personalul propriu împuternicit în acest sens, din oficiu sau ca răspuns la o plângere înregistrată la autoritatea competentă, formulată de către o persoană fizică sau juridică afectată în mod real şi direct de o potenţială încălcare a prevederilor prezentului titlu, numai în domeniile în care ANRE are competenţa de investigare, potrivit legii.

Art. 184: Solicitarea informaţiilor şi documentelor

În realizarea investigaţiilor, precum şi a competenţelor conferite în baza prezentului titlu, autoritatea competentă poate solicita operatorilor economici informaţiile şi documentele care sunt necesare, menţionând baza legală şi scopul solicitării, şi poate stabili termene până la care aceste informaţii şi documente să îi fie furnizate.

Art. 185: Drepturi de investigare

(1)**Pentru investigarea încălcării prevederilor prezentului titlu, în condiţiile art. 183, personalul ANRE împuternicit în acest sens are următoarele drepturi:**
a)să intre în spaţiile, terenurile sau mijloacele de transport pe care operatorii economici le deţin legal;
b)să examineze orice documente, registre, acte financiar-contabile şi comerciale sau alte evidenţe legate de activitatea operatorilor economici, indiferent de locul în care sunt depozitate;
c)să ceară oricărui reprezentant sau angajat al operatorului economic explicaţii cu privire la faptele sau documentele legate de obiectul şi scopul investigaţiei şi să consemneze sau să înregistreze răspunsurile acestuia;
d)să ridice sau să obţină în orice formă copii ori extrase din orice documente, registre, acte financiar-contabile şi comerciale sau din alte evidenţe legate de activitatea operatorului economic;
e)să sigileze orice amplasament destinat activităţilor operatorului economic şi orice documente, registre, acte financiar-contabile şi comerciale sau alte evidenţe legate de activitatea operatorului economic, pe durata şi în măsura necesară

investigării.

(2)Autoritatea competentă va proceda la acţiunile prevăzute la alin. (1) numai dacă există indicii că pot fi găsite documente sau pot fi obţinute informaţii considerate necesare pentru îndeplinirea competenţelor sale, iar rezultatul investigaţiei va fi consemnat într-un proces - verbal de constatare şi inventariere.

(3)Autoritatea competentă poate face inspecţii inopinate şi poate solicita spre a-i fi prezentate într-un termen rezonabil orice fel de informaţii sau justificări legate de îndeplinirea competenţelor de investigare, atât la faţa locului, cât şi prin convocare la sediul său.

Art. 186: Autorizarea judiciară a investigaţiilor

În baza autorizării judiciare date prin încheiere, conform art. 187, personalul ANRE împuternicit în condiţiile art. 183 poate efectua inspecţii în orice alte spatii, inclusiv domiciliul, terenuri sau mijloace de transport aparţinând conducătorilor, administratorilor, directorilor şi altor angajaţi ai operatorilor economici sau asociaţiilor operatorilor economici supuşi investigaţiei.

Art. 187: Obţinerea autorizării judiciare

(1)Personalul ANRE efectuează inspecţii în conformitate cu prevederile art. 186 numai în baza deciziei de împuternicire emise de către preşedintele autorităţii competente şi cu autorizarea judiciară dată prin încheiere de către preşedintele Curţii de Apel Bucureşti sau de către un judecător delegat de acesta. O copie certificată a deciziei de împuternicire şi a autorizaţiei judiciare se comunică obligatoriu persoanei supuse inspecţiei înainte de începerea acesteia.

(2)Cererea de autorizare se soluţionează în camera de consiliu, fără citarea părţilor. Judecătorul se pronunţă asupra cererii de autorizare în termen de cel mult 48 de ore de la data înregistrării cererii prin încheiere definitivă. Încheierea se motivează şi se comunică autorităţii competente în termen de cel mult 48 de ore de la pronunţare.

(3)În cazul în care inspecţia trebuie desfăşurată simultan în mai multe spaţii dintre cele prevăzute la art. 186, autoritatea competentă va introduce o singură cerere, instanţa pronunţându-se printr-o încheiere în care se vor indica spaţiile în care urmează să se desfăşoare inspecţia.

(4)Cererea de autorizare trebuie să cuprindă toate informaţiile de natură să justifice inspecţia, iar judecătorul sesizat este ţinut să verifice dacă cererea este întemeiată.

(5)Oricare ar fi împrejurările, inspecţia se desfăşoară între orele 8,00 şi 18,00 şi trebuie efectuată în prezenţa persoanei la care se efectuează inspecţia sau a reprezentantului său. Inspecţia poate continua şi după ora 18,00 numai cu acordul persoanei la care se efectuează inspecţia sau a reprezentantului său.

(6)Inventarele şi punerile de sigilii se fac conform dispoziţiilor Codului de procedură penală.

(7)[textul din Art. 187, alin. (7) din titlul II, capitolul XIII este abrogat la 01-feb-2014 de Art. 101, punctul 2. din titlul II din Legea 255/2013]

(8)Preşedintele Curţii de Apel Bucureşti sau judecătorul delegat de acesta are competenţa să emită autorizaţia judiciară în vederea efectuării inspecţiei potrivit art. 186. Instanţa de judecată verifică dacă decizia de împuternicire emisă de către preşedintele ANRE este autentică şi dacă măsurile coercitive preconizate nu sunt nici arbitrare şi nici excesive, având în vedere, în special, gravitatea încălcării suspectate, importanţa elementelor de probă căutate, implicarea întreprinderii în cauză şi probabilitatea rezonabilă ca registrele şi documentele privind activitatea care au legătură cu obiectul inspecţiei să

fie păstrate în incintele pentru care se solicită autorizaţia. Instanţa de judecată poate solicita ANRE explicaţii detaliate privind elementele care îi sunt necesare pentru a-i permite să verifice proporţionalitatea măsurilor coercitive preconizate.

Art. 188: Accesul la documente şi informaţii

(1)Organele administraţiei publice centrale şi locale, precum şi orice alte instituţii şi autorităţi publice sunt obligate să permită autorităţii competente accesul la documentele, datele şi informaţiile deţinute de acestea, cu respectarea dispoziţiilor legale.

(2)Autoritatea competentă, primind acces la documentele, datele şi informaţiile menţionate la alin. (1), are obligaţia de a respecta caracterul de secret de stat sau secret de serviciu atribuit legal respectivelor documente, date şi informaţii.

Art. 189: Procedura de investigare

Procedura de investigare se face în conformitate cu regulamentul privind organizarea şi desfăşurarea activităţii de investigare aprobat prin ordin al preşedintelui ANRE.

CAPITOLUL XIV:Interdicţii

Art. 190: Protecţia obiectivelor/sistemelor

Pentru protecţia obiectivelor/sistemelor din sectorul gazelor naturale se interzice terţilor:
a)să realizeze construcţii de orice fel în zona de siguranţă a obiectivelor de gaze naturale; în cazul în care, în mod excepţional, este necesar ca pe terenul pe care sunt amplasate acestea să se execute o construcţie, solicitantul va suporta toate cheltuielile aferente modificărilor necesare, cu respectarea tuturor prevederilor referitoare la proiectarea şi execuţia lucrărilor în sectorul gazelor naturale şi sub condiţia cedării în patrimoniu operatorului a bunului rezultat;
b)să efectueze săpături sau lucrări de orice fel în zona de protecţie a obiectivelor de gaze naturale, fără avizul prealabil al operatorului de sistem;
c)să depoziteze materiale pe căile de acces şi în zona de protecţie a obiectivelor de gaze naturale;
d)să intervină în orice mod asupra conductelor, echipamentelor şi instalaţiilor de gaze naturale.

Art. 191: Interdicţii

În vederea exploatării în condiţii de siguranţă a sistemului de transport a gazelor naturale, se interzice, cu excepţia cazului de forţă majoră, întreruperea alimentării cu energie electrică, a legăturilor telefonice sau de radiocomunicaţii şi a transportului feroviar.

CAPITOLUL XV:Infracţiuni şi contravenţii

Art. 192: Răspunderi

Încălcarea prevederilor prezentului titlu atrage răspunderea disciplinară, civilă, contravenţionala sau penală, după caz, a persoanelor vinovate.

Art. 193: Infracţiuni

(1)Deteriorarea, modificarea fără drept sau blocarea funcţionării echipamentului de măsurare a consumului de gaze naturale furnizate constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2)Executarea sau folosirea de instalaţii clandestine în scopul racordării directe la sistemul de alimentare cu gaze naturale

sau pentru ocolirea echipamentelor de măsurare constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(3)În cazul în care infracţiunile prevăzute la alin. (1) şi (2) sunt săvârşite de un salariat al unui titular de licenţă, limitele speciale se majorează cu jumătate.

(4)Tentativa la infracţiunile prevăzute la alin. (1) şi (2) se pedepseşte.

Art. 194: Contravenţii

Constituie contravenţii la normele privind desfăşurarea activităţilor în sectorul gazelor naturale următoarele fapte:

1. proiectarea, avizarea, verificarea, expertizarea tehnică, execuţia, recepţia, punerea în funcţiune şi/sau exploatarea de lucrări noi, modificări, extinderi sau revizii ale obiectivelor din sectorul gazelor naturale şi instalaţiilor de utilizare a gazelor naturale de către persoane fizice sau juridice neautorizate;

1^1. intervenţia neautorizată asupra instalaţiilor de utilizare a gazelor naturale aflate în funcţiune de către persoane fizice sau juridice;

1^2. sistarea nejustificată a alimentării cu gaze naturale a clientului final de către persoane fizice sau juridice;

2. proiectarea şi/sau execuţia de lucrări noi, modificări, extinderi ale obiectivelor din sectorul gazelor naturale şi instalaţiilor de utilizare a gazelor naturale fără obţinerea acordurilor, avizelor şi autorizaţiilor necesare şi/sau fără respectarea restricţiilor/condiţiilor stabilite prin acestea;

3. proiectarea, execuţia, recepţia, punerea în funcţiune şi/sau exploatarea de lucrări noi, modificări, extinderi, verificări/revizii ale obiectivelor din sectorul gazelor naturale şi instalaţiilor de utilizare a gazelor naturale, cu încălcarea reglementărilor tehnice emise în domeniu;

4. avizarea/verificarea de către un verificator de proiecte atestat a proiectelor/documentaţiilor tehnice pentru execuţia, recepţia şi/sau punerea în funcţiune de lucrări noi, modificări, extinderi ale obiectivelor din sectorul gazelor naturale şi instalaţiilor de utilizare a gazelor naturale, care nu corespund cerinţelor reglementărilor tehnice în vigoare;

5. execuţia de lucrări noi, modificări, extinderi ale obiectivelor din sectorul gazelor naturale, cu încălcarea prevederilor art. 104, 105 şi 151;

6. execuţia de lucrări noi, modificări, extinderi ale obiectivelor din sectorul gazelor naturale şi instalaţiilor de utilizare a gazelor naturale, fără proiect/documentaţie tehnică de execuţie verificată, conform prevederilor legale;

7. execuţia de lucrări noi, modificări, extinderi ale obiectivelor din sectorul gazelor naturale, excluzând instalaţiile de utilizare de orice fel, fără urmărirea acestora de către un operator licenţiat;

8. utilizarea de echipamente, instalaţii, aparate, produse şi procedee neconforme cu reglementările tehnice în vigoare;

9. utilizarea/exploatarea de instalaţii, echipamente şi aparate care nu au verificările metrologice şi/sau verificările/ reviziile tehnice în termen de valabilitate, conform reglementărilor în vigoare;

10. efectuarea, fără acordul operatorului licenţiat, a oricăror lucrări, operaţii, manevre sau intervenţii, de orice natură, la conductele, aparatele, echipamentele, instalaţiile de măsurare şi accesoriile, aferente obiectivelor/sistemelor de producţie, înmagazinare/stocare, transport sau distribuţie a gazelor naturale;

11. recepţia, punerea în funcţiune şi/sau exploatarea Obiectivelor/sistemelor/instalaţiilor/echipamentelor din sectorul gazelor naturale pentru care nu au fost întocmite documentele prevăzute de reglementările în vigoare şi/sau pentru care nu au fost obţinute autorizaţiile şi/sau licenţele necesare;

12. neîndeplinirea şi/sau îndeplinirea necorespunzătoare a condiţiilor de valabilitate ale autorizaţiilor prevăzute la art. 119 pct. 1, altele decât cele menţionate în cuprinsul prezentului articol;

13. neîndeplinirea şi/sau îndeplinirea necorespunzătoare a condiţiilor de valabilitate ale autorizaţiilor/licenţelor precizate la art. 119 pct. 2 şi 3, altele decât cele menţionate în cuprinsul prezentului articol;

14. nerespectarea prevederilor regulamentelor privind accesul şi/sau racordarea la sistemele de transport/distribuţie şi/sau la conductele de alimentare din amonte;

15. nerespectarea contractelor-cadru aprobate de către ANRE;

16. nerespectarea prevederilor standardelor de performanţă din sectorul gazelor naturale;

17. întreruperea sau întârzierea nejustificată a alimentării cu gaze naturale;

18. refuzul nejustificat al accesului/racordării solicitanţilor la conductele de alimentare din amonte, la sistemul de transport, la sistemul de distribuţie sau la depozitele de înmagazinare a gazelor naturale;

19. revânzarea gazelor naturale de către clienţii finali;

20. refuzul sau obstrucţionarea agenţilor constatatori împuterniciţi de către ANRE de a efectua verificări şi/sau inspecţii, conform prevederilor legale;

21. nefurnizarea/neprezentarea datelor, documentelor şi/sau informaţiilor solicitate în termenele stabilite de ANRE sau furnizarea/prezentarea incompletă/eronată a acestora, precum şi/sau neîndeplinirea măsurilor la termenele dispuse de ANRE şi/sau refuzul de a da curs convocării adresate de ANRE;

22. nerespectarea obligaţiilor/cerinţelor prevăzute în regulamentele pentru autorizarea şi verificarea persoanelor fizice şi operatorilor economici care desfăşoară activităţi de proiectare, execuţie şi exploatare în domeniul gazelor naturale;

23. nerespectarea obligaţiilor/cerinţelor prevăzute în regulamentele privind acordarea autorizaţiilor şi licenţelor în sectorul gazelor naturale;

24. nerespectarea programului de înmagazinare, stabilit conform reglementărilor în vigoare;

24^1. nerespectarea de către participanţii la piaţa de gaze naturale a obligaţiilor ce le revin în temeiul prevederilor art. 143 alin. (1), ale art. 144^1 şi ale art. 145 alin. (4) lit. g);

24^2. nerespectarea de către participanţii la piaţa de gaze naturale a obligaţiilor ce le revin în temeiul prevederilor art. 143 alin. (1) lit. a^1) şi a^2).

24^3. nerespectarea de către furnizori sau operatori ai conductei/sistemului la care este racordat locul de consum al clientului final, după caz, a obligaţiilor prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. n);

24^4. nerespectarea de către furnizori sau operatori ai conductei/sistemului la care este racordat locul de consum al clientului final, după caz, a obligaţiilor prevăzute la art. 143 alin. (1) lit. t).

25. neconstituirea stocului minim de gaze naturale, pe care titularii licenţelor de furnizare/transport au obligaţia să îl deţină în depozitele de înmagazinare subterana, stabilit conform reglementărilor în vigoare;

26. nerespectarea interdicţiilor prevăzute la art. 190 privind protecţia obiectivelor/sistemelor;

27. nerespectarea reglementărilor comerciale aprobate de ANRE, inclusiv a metodologiilor privind preţurile şi tarifele;

28. nerespectarea reglementărilor privind separarea legală şi/sau contabilă a activităţilor reglementate în sectorul gazelor naturale;

29. desfăşurarea oricărei activităţi fără a deţine licenţa/autorizaţia necesară emisă conform prevederilor prezentului titlu şi reglementărilor elaborate în temeiul acestuia;

30. nerespectarea prevederilor legale privind schimbarea furnizorului de gaze naturale;

31. nerespectarea prevederilor legale privind măsurarea gazelor naturale;

32. nerespectarea cerinţelor de raportare a informaţiilor prevăzute de reglementările în vigoare, inclusiv în regulamentele europene;

33. nerespectarea prevederilor privind informarea consumatorilor de gaze naturale;

34. nerespectarea prevederilor reglementărilor tehnice emise/aprobate de ANRE;

35. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem a prevederilor privind condiţiile de acces la reţelele pentru transportul gazelor naturale, prevăzute de regulamentele europene;

35^1. neîndeplinirea de către producători sau afiliaţii acestora, după caz, precum şi de către furnizorii licenţiaţi a obligaţiilor prevăzute la art. 177 şi 178;

36. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem a prevederilor referitoare la mecanismele de alocare a capacităţii şi a procedurilor de gestionare a congestiilor, prevăzute de regulamentele europene;

36^1. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem a cerinţelor prevăzute în regulamentele europene, altele decât cele menţionate la pct. 35 şi 36;

37. [textul din Art. 194, punctul 37. din titlul II, capitolul XV este abrogat la 12-sep-2025 de Actul din Decizia 30/2025]

38. nefurnizarea sau furnizarea incompletă de către operatorul de transport şi de sistem a informaţiilor necesare utilizatorilor de reţea pentru luarea de măsuri corective oportune în vederea evitării dezechilibrelor;

39. nerespectarea ordinelor şi deciziilor ANRE, altele decât cele prevăzute la contravenţiile din cuprinsul prezentului articol;

40. nerespectarea prevederilor privind confidenţialitatea.

41. [textul din Art. 194, punctul 41. din titlul II, capitolul XV este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 75. din Legea 167/2018]

42. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem al gazelor naturale şi de către operatorii sistemelor de distribuţie a gazelor naturale a programelor de mentenanţă şi investiţii, la termenele şi în condiţiile stabilite prin reglementările ANRE.

43. nerespectarea prevederilor art. 124 alin. (1^1) şi (1^2) şi ale art. 177 alin. (3^{15})-(3^{17});

44. nerespectarea de către participanţii la piaţă a obligaţiilor ce le revin în temeiul prevederilor art. 4 şi 15 din Regulamentul (UE) nr. 1.227/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea şi transparenţa pieţei angro de energie, cu modificările şi completările ulterioare;

45. nerespectarea de către participanţii la piaţă a obligaţiilor ce le revin în temeiul prevederilor art. 3 şi 5 din Regulamentul (UE) nr. 1.227/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea şi transparenţa pieţei angro de energie, cu modificările şi completările ulterioare;

45^1. nerespectarea de către participanţii la piaţă a obligaţiilor ce le revin în temeiul prevederilor art. 8 şi 9 din Regulamentul (UE) nr. 1.227/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea şi transparenţa pieţei angro de energie, aşa cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2024/1.106 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 aprilie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1.227/2011 şi (UE) 2019/942 în ceea ce priveşte îmbunătăţirea protecţiei Uniunii împotriva manipulării pieţei în cadrul pieţei angro de energie;

46. refuzul participanţilor la piaţa angro de gaze naturale de a permite efectuarea de acţiuni de investigaţie şi/sau inspecţie inopinată în spaţiile ce aparţin operatorilor economici sau asociaţiilor de operatori economici care îşi desfăşoară activitatea în domeniul gazelor naturale pe care aceştia le deţin legal şi/sau îşi desfăşoară activitatea şi la domiciliul, terenurile sau mijloacele de transport aparţinând reprezentanţilor legali, administratorilor, directorilor şi altor angajaţi ai operatorilor economici ori asociaţiilor de operatori economici supuşi investigaţiei ce urmează a fi inspectate sau de a pune la dispoziţie echipamentele electronice pe care sunt stocate sau arhivate datele şi informaţiile ce fac obiectul investigaţiei;

47. nefurnizarea datelor şi informaţiilor, furnizarea de date şi informaţii inexacte, incomplete sau care induc în eroare, ca urmare a solicitărilor ANRE, realizate în temeiul prevederilor art. 184 şi art. 185 alin. (1) lit. c) şi d) şi alin. (3);

48. neîndeplinirea de către producătorii de gaze naturale a obligaţiilor prevăzute la art. 124 alin. (1) lit. e);

49. neîndeplinirea obligaţiilor privind asigurarea continuităţii în alimentarea cu gaze naturale a clienţilor finali, în

situaţia încetării concesiunii petroliere;

50. nerespectarea de către operatorul de transport şi de sistem/operatorul de distribuţie a gazelor naturale a termenelor privind racordarea prevăzute la art. 130 alin. (1) lit. e), art. 138 alin. (1) lit. d^1), art. 148 alin. (3) şi art. 151 alin. (4);

51. nerespectarea de către furnizori în relaţia cu clientul final noncasnic a prevederilor art. 143 alin. (1^1);

51^1. nerespectarea de către furnizori în relaţia cu clientul final casnic a prevederilor art. 143 alin. (1^1);

52. nerespectarea de către distribuitor a prevederilor privind confidenţialitatea în temeiul prevederilor art. 137.

Art. 195: Sancţiuni

(1)**Contravenţiile prevăzute la art. 194 se sancţionează astfel:**

1. **în cazul în care au fost săvârşite de către persoane fizice:**

a)cu amendă de la 1.000 lei la 2.000 lei, cele de la pct. 1^1, 1^2,9,20 şi 21;

b)cu amendă de la 2.000 lei la 4.000 lei, cele de la pct. 2, 3, 8, 22 şi 34;

c)cu amendă de la 4.000 lei la 8.000 lei, cele de la pct. 4, 10, 26 şi 40;

d)cu amendă de la 10.000 lei până la 50.000 lei, pentru cele prevăzute la pct. 46 şi 47.

e)cu amendă de 5.000.000 euro, pentru cele prevăzute la pct. 45;

f)cu amendă de 1.000.000 euro, pentru cele prevăzute la pct. 44;

g)**cu amendă de 500.000 euro, pentru cele prevăzute la pct. 451.**

Valoarea amenzilor prevăzute la pct. 1 de la lit. e)-g) nu depăşeşte 20% din venitul anual din anul calendaristic precedent. În cazul în care persoana a obţinut, în mod direct sau indirect, beneficii de natură financiară de pe urma încălcării, valoarea amenzii trebuie să fie cel puţin egală cu beneficiul obţinut.

2. **în cazul în care au fost săvârşite de către persoane juridice:**

a)cu amendă de la 5.000 lei la 100.000 lei, cele de la pct. 1, 1^1, 1^2, 2, 9, 12, 20, 22 şi 33;

b)cu amendă de la 10.000 lei la 200.000 lei, cele de la pct. 3, 6, 8, 15, 16, 19, 21, 23, 30, 34 şi 41;

c)cu amendă de la 20.000 lei la 400.000 lei, cele de la pct. 4, 5, 7, 10, 11, 13, 14, 17, 24, 24^1, 24^4, 26, 27, 29, 31, 32, 39, 40 şi 51;

d)amendă de la 1% la 5% din cifra de afaceri anuală realizată din activitatea licenţiată, în anul financiar anterior sancţionării faptei, pentru cele de la pct. 18, 28, 36, 37 şi 38;

d^1)cu amendă de la 500.000 lei la 1.000.000 lei, cele de la pct. 24^2, 25, 35, 35^1, 36^1 şi 42;

e)pentru abateri repetate, cu amendă cuprinsă între 5% şi 10% din cifra de afaceri anuală, cele de la pct. 24^2, 25, 35, 35^1, 36^1 şi 42;

f)cu amendă de la 50.000 lei la 100.000 lei, pentru neîndeplinirea de către producători sau afiliaţii acestora, după caz, precum şi de către furnizorii licenţiaţi a obligaţiilor prevăzute la art. 177 alin. (3^1) şi (3^2), şi cu amendă cuprinsă între 0,2% şi 1% din cifra de afaceri anuală pentru neîndeplinirea de către producători sau afiliaţii acestora, după caz, precum şi de către furnizorii licenţiaţi a obligaţiilor prevăzute la art. 177 alin. (3^4)-(3^7).

g)de la 1% la 5% din cifra de afaceri anuală din anul financiar anterior sancţionării, cea de la pct. 48;

h)cu amendă de la 1% la 3% din cifra de afaceri anuală din anul financiar anterior sancţionării, cele de la pct. 46, 47 şi 49;

i)cu amendă de la 5% la 10% din cifra de afaceri anuală din anul financiar anterior sancţionării, cea de la pct. 52;

j)cu amendă de la 2% la 10% din cifra de afaceri a anului anterior aplicării sancţionării, cele de la pct. 43 şi 50.

k)cu amendă de la 100.000 lei până la 1.000.000 lei, pentru cea prevăzută la pct. 24^3.

l)cu amendă minimă de 15% din cifra de afaceri anuală totală din exerciţiul financiar precedent aplicării sancţionării, pentru cele prevăzute la pct. 45;

m)cu amendă minimă de 2% din cifra de afaceri anuală totală din exerciţiul financiar precedent aplicării sancţionării, pentru cele prevăzute la pct. 44;

n)**cu amendă minimă de 1% din cifra de afaceri anuală totală din exerciţiul financiar precedent aplicării sancţionării, pentru cele prevăzute la pct. 45^1.**

Valoarea amenzilor prevăzute la pct. 2 de la lit. l)-n) nu depăşeşte 20% din cifra de afaceri anuală a persoanei juridice în cauză în exerciţiul financiar precedent. În cazul în care persoana juridică a obţinut, în mod direct sau indirect, beneficii de natură financiară de pe urma încălcării, valoarea amenzii administrative trebuie să fie cel puţin egală cu beneficiul obţinut.

(2)Pentru contravenţiile prevăzute la art. 194, cu excepţia celor prevăzute la art. 194 pct. 25, 35, 35^1, 36^1, 42-45, 48 şi 50-52, săvârşite în mod repetat de către persoanele juridice, autoritatea de reglementare poate aplica o amendă cuprinsă între 1% şi 5% din cifra de afaceri anuală a persoanei contraveniente.

(2^1)[textul din Art. 195, alin. (2^1) din titlul II, capitolul XV este abrogat la 31-dec-2021 de Art. I, punctul 196. din Ordonanta urgenta 143/2021]

(3)Prin contravenţie săvârşită în mod repetat se înţelege săvârşirea de cel puţin două ori a aceleiaşi fapte contravenţionale în decursul a 12 luni consecutive.

(4)Prin cifra de afaceri anuală se înţelege cifra de afaceri a persoanei juridice contraveniente realizată din activitatea licenţiată, în anul financiar anterior sancţionării faptei. În cazul în care, în anul financiar anterior sancţionării,

întreprinderea nu a înregistrat cifră de afaceri sau aceasta nu poate fi determinată, va fi luată în considerare cea aferentă anului financiar în care contravenientul a înregistrat cifra de afaceri, an imediat anterior anului de referinţă pentru calcularea cifrei de afaceri în vederea aplicării sancţiunii. În ipoteza în care nici în anul anterior anului de referinţă pentru calcularea cifrei de afaceri în vederea aplicării sancţiunii contravenientul nu a realizat cifră de afaceri, va fi luată în calcul ultima cifră de afaceri înregistrată. Dacă contravenientul este persoană juridică nou-înfiinţată, care nu a înregistrat cifra de afaceri în anul anterior sancţionării, acesta va fi sancţionat cu amendă contravenţională de la 100.000 lei la 1.000.000 lei.

(4^1)Pentru contravenţiile prevăzute la art. 194 pct. 18, autoritatea de reglementare poate aplica o sancţiune contravenţională complementară constând în interzicerea dreptului de participare în vederea obţinerii unor noi licenţe.

(4^3)**Prin excepţie de la prevederile alin. (4), în cazul contravenţiilor prevăzute la pct. 44, 45 şi 45^1, cifra de afaceri luată în considerare la stabilirea şi individualizarea sancţiunii este cifra de afaceri anuală totală din exerciţiul financiar precedent sancţionării.**

În cazul în care, în anul financiar anterior sancţionării, întreprinderea nu a înregistrat cifră de afaceri sau aceasta nu poate fi determinată, va fi luată în considerare cea aferentă anului financiar în care contravenientul a înregistrat cifra de afaceri, an imediat anterior anului de referinţă pentru calcularea cifrei de afaceri în vederea aplicării sancţiunii. În ipoteza în care nici în anul anterior anului de referinţă pentru calcularea cifrei de afaceri în vederea aplicării sancţiunii contravenientul nu a realizat cifră de afaceri, va fi luată în calcul ultima cifră de afaceri înregistrată. Dacă contravenientul este persoană juridică nou-înfiinţată, care nu a înregistrat cifra de afaceri în anul anterior sancţionării, acesta va fi sancţionat cu amendă contravenţională de la 100.000 lei la 1.000.000 lei.

(4^2)[textul din Art. 195, alin. (4^2) din titlul II, capitolul XV este abrogat la 25-sep-2020 de Art. I, punctul 115. din Legea 155/2020]

(5)[textul din Art. 195, alin. (5) din titlul II, capitolul XV este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 80. din Legea 167/2018]

(6)Aplicarea sancţiunii amenzii contravenţionale se prescrie în termen de 2 ani de la data săvârşirii faptei.

(7)Prin excepţie de la prevederile alin. (6), dreptul ANRE de a aplica sancţiuni contravenţionale pentru săvârşirea contravenţiilor prevăzute la art. 194 pct. 44-48, 51 şi 52 se prescrie în termen de 36 de luni de la data săvârşirii faptei. În cazul contravenţiilor continue, termenul curge de la data încetării ultimului act/fapt material constitutiv al contravenţiei.

(7^1)Cursul termenului de prescripţie a dreptului ANRE de a aplica sancţiuni se întrerupe prin comunicarea deciziei privind efectuarea investigaţiei şi/sau a oricărui act emis în legătură cu investigaţia declanşată, comunicat operatorului economic investigat.

(7^2)În situaţia prevăzută la alin. (7^1), termenul de prescripţie a dreptului ANRE de a aplica sancţiuni va expira cel mai târziu în ziua în care se împlineşte perioada egală cu dublul termenului de prescripţie aplicabil pentru săvârşirea încălcării în cauză.

(8)Prin excepţie de la dispoziţiile alin. (1) pct. 2 în privinţa contravenţiilor săvârşite de persoane nerezidente, cifra de afaceri la care se aplică amenda se înlocuieşte cu veniturile obţinute în România de către contravenient şi înregistrate în

situaţiile financiare individuale ale acestuia.

(9)Dacă în termen de 45 de zile de la comunicarea deciziei preşedintelui ANRE de finalizare a investigaţiei, potrivit prevederilor prezentei legi, operatorul economic sau asociaţia de operatori economici în cauză nu se conformează măsurilor dispuse, autoritatea competentă poate aplica amenda maximă prevăzută la alin. (1) pct. 2.

Art. 196: Constatarea contravenţiilor şi aplicarea sancţiunilor

Constatarea contravenţiilor şi aplicarea sancţiunilor se fac de către persoane împuternicite în acest scop de către preşedintele ANRE, cu excepţia contravenţiei prevăzute la art. 194 pct. 51^1 care se constată şi se sancţionează de către ANPC conform prevederilor legale în materia protecţiei consumatorilor, precum şi a contravenţiei prevăzute la pct. 26 care se constată şi se sancţionează de către reprezentanţii împuterniciţi ai consiliilor locale.

Art. 197: Actualizarea limitelor amenzilor

[textul din Art. 197 din titlul II, capitolul XV este abrogat la 19-iul-2018 de Art. I, punctul 80. din Legea 167/2018]

Art. 198

(1)Contravenţiilor prevăzute la art. 194 le sunt aplicabile prevederile Ordonanţei Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenţiilor, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările şi completările ulterioare, cu excepţia dispoziţiilor art. 8 alin. (2) lit. a), precum şi ale art. 28 alin. (1) şi art. 29 din respectiva ordonanţă. Contravenientul achită amenda stabilită prin procesul-verbal, în termen de cel mult 30 de zile de la data înmânării sau comunicării acestuia, agentul constatator făcând menţiune despre acest termen în procesul-verbal.

(2)În cazul contravenţiilor pentru care sunt prevăzute sancţiuni raportate la cifra de afaceri, stabilirea şi individualizarea sancţiunilor se vor realiza de către Comitetul de reglementare al ANRE, pe baza unei proceduri aprobate prin ordin al preşedintelui ANRE, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă.

(3)**Stabilirea şi individualizarea sancţiunilor pentru contravenţiile prevăzute la alin. (2) se realizează în funcţie de:**

a)gravitatea şi durata faptei;

b)gradul de responsabilitate al operatorului economic investigat care răspunde pentru încălcare;

c)cota de piaţă a operatorului economic investigat şi/sau cifra de afaceri anuală totală din activitatea licenţiată, respectiv veniturile totale obţinute în România şi înregistrate în situaţiile financiare individuale ale contravenientului;

d)importanţa profiturilor cumulate sau a pierderilor evitate de persoana juridică investigată, în măsura în care acestea se pot stabili;

e)măsura în care operatorul economic investigat răspunzător pentru încălcare cooperează şi colaborează cu ANRE;

f)încălcări ale prevederilor REMIT comise anterior de operatorul economic investigat;

g)măsurile luate de către operatorul economic investigat răspunzător pentru încălcare pentru a împiedica repetarea încălcării.

(4)Prin derogare de la prevederile art. 32 alin. (3) din Ordonanţa Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenţiilor, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările şi completările ulterioare, plângerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenţiei şi de aplicare a sancţiunii nu suspendă executarea.

(5)În cazul amenzilor, instanţa poate dispune, la cerere, suspendarea executării procesului-verbal de constatare şi sancţionare, cu condiţia plăţii unei cauţiuni în procent de maximum 20% din valoarea amenzii.

Art. 199: Accesul în vederea constatării contravenţiilor

(1)În vederea constatării contravenţiilor, agenţii constatatori au acces, în condiţiile legii, la obiectivele de producţie, la sistemele din sectorul gazelor naturale, inclusiv la instalaţiile şi echipamentele aferente acestora, precum şi la instalaţiile de utilizare a gazelor naturale.

(2)Proprietarii instalaţiilor de utilizare sau cei care le exploatează sunt obligaţi să pună la dispoziţia agenţilor constatatori documente, date şi/sau informaţii relevante.

(3)Organele de poliţie, precum şi celelalte organe cu atribuţii în domeniu sunt obligate să acorde sprijin, la cerere, agenţilor constatatori.

CAPITOLUL XVI:Dispoziţii tranzitorii şi finale

Art. 200: Intrarea în vigoare

(1)Dispoziţiile art. 127 intră în vigoare la data de 3 martie 2013.

(2)**La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:**
a)Legea gazelor nr. 351/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 679 din 28 iulie 2004, cu modificările şi completările ulterioare, cu excepţia art. 6-10;
b)orice alte dispoziţii contrare.

(3)În termen de 9 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, ANRE va adapta, după caz, cadrul de reglementare în concordanţă cu prezentul titlu.

(4)Până la adaptarea, după caz, a cadrului de reglementare, toate actele normative emise în temeiul Legii nr. 351/2004, cu modificările şi completările ulterioare, îşi păstrează valabilitatea, cu excepţia prevederilor care sunt contrare prezentei legi.

Art. 201: Dispoziţii finale

(1)Ministerul de resort notifică Comisiei Europene adoptarea acestei legi şi a altor acte administrative necesare pentru punerea în aplicare a prevederilor Directivei 2009/73/CE, inclusiv prin transmiterea textelor acestor acte normative.

(2)[textul din Art. 201, alin. (2) din titlul II, capitolul XVI este abrogat la 04-oct-2014 de Art. I, punctul 110. din Legea 127/2014]

(3)**Guvernul, cu avizul Consiliului Concurenţei, poate decide constituirea unui fond de solidaritate pentru susţinerea financiară a consumatorului vulnerabil, din contribuţia şi/sau impozitarea suplimentară a profiturilor neaşteptate ale producătorilor şi furnizorilor de energie electrică şi gaze naturale, realizate ca urmare a unor situaţii favorabile ale pieţei şi/sau a unor tranzacţii conjuncturale. Modul de constituire şi utilizare a fondului se stabileşte prin hotărâre a Guvernului.**
*

- Titlul I al prezentei legi transpune Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piaţa internă a energiei electrice şi de abrogare a Directivei 2003/54/CE, publicată în

Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 211 din 14 august 2009, Directiva 2005/89/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 18 ianuarie 2006 privind măsurile menite să garanteze siguranţa aprovizionării cu energie electrică şi investiţiile în infrastructuri, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 33 din 4 februarie 2006, şi prevederile art. 4 alin. (3) din Directiva 2004/8/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 11 februarie 2004 privind promovarea cogenerării pe baza cererii de energie termică utilă pe piaţa internă a energiei şi de modificare a Directivei 92/42/CEE, publicată în Jurnalul Oficial ai Uniunii Europene seria L nr. 52 din 21 februarie 2004.

- Titlul II al prezentei legi transpune Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piaţa internă în sectorul gazelor naturale şi de abrogare a Directivei 2003/55/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 211 din 14 august 2009.

-****-

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 şi ale art. 76 alin. (1) din Constituţia României, republicată.

PREŞEDINTELE CAMEREI DEPUTAŢILOR

ROBERTA ALMA ANASTASE

PREŞEDINTELE SENATULUI

VASILE BLAGA

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 485 din data de 16 iulie 2012

*) - sintagma "Ministerul Economiei, Comerţului şi Mediului de Afaceri" se înlocuieşte cu sintagma "Ministerul Economiei".